

I.E.S. “ARCEBISPO XELMIREZ II”

PROGRAMACIÓN DE MÚSICA

CURSO 2017-2018

DEPARTAMENTO DE MÚSICA

Xefa de departamento: M^o del Carmen Cobo Dominguez

1.INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.....	3
1.1 Centro	
1.2 Alumnado	
1.3 Obxectivos adaptados ao contexto do centro e do alumnado.....	7
1.3.1. Obxectivos da educación secundaria obrigatoria.....	10
1.3.2. Obxectivos do bacharelato.....	13
1.4. Departamento de música.....	16
2 .CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.....	16
3. CONCRECIÓN SE É O CASO, DOS OBXECTIVOS DA MATERIA PARA O CURSO.....	20
4.CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DOS SEGUINTE.22 ASPECTOS:TEMPORALIZACIÓN,GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA, COMPETENCIAS CLAVE , PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	
4.1 Segundo da eso.Programación de aula.....	23
4.2 Terceiro da eso...Programación de aula.....	97
4.3 Cuarto da eso.....Programación de aula.....	141
4.4 Primeiro de bacharelato...Programación de aula.....	242
4.5 Segundo de bacharelato...Programación de aula.....	
5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS.....	275
6. MATERIAIS E RECURSOS.....	286
7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN , CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.	289
7.1 Criterios de avaliación.....	289
7.2. Criterios de cualificación.....	295
7.3 Criterios de promoción.....	296

8. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN TOMAR EN FUNCIÓN DOS RESULTADOS.....	300
9. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUEMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES.....	300
10. ORGANIZACIÓN DOS PROCEDEMENTOS QUE PERMITAN AO ALUMNADO ACREDITAR OS COÑECEMENTOS NECESARIOS EN DETERMINADAS MATERIAS, EN BACHARELATO.	301
11. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	301
12. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO QUE CORRESPONDA.....	302
13. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE.....	303
14. ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS.....	304
15. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DO PRESENTE DOCUMENTO E PROCESOS DE MELLORA.....	304
16. NORMAS ESPECÍFICAS DE COMPORTAMENTO NA AULA DE MÚSICA.....	304

1.- INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

DATOS DO CENTRO: IES Arcebispo Xelmírez II Rúa Irmandiños, 15, 15704 (Santiago de Compostela) Telefonos: 981 561 435 - 981 561 835 Fax: 981 557 065 e-mail: ies.arcebispo.xelmirez.2@edu.xunta.es

OS CONDICIONAMENTOS DO CENTRO EDUCATIVO. Temos que subliñar que o noso alumnado procede fundamentalmente de estratos económico-sociais baixos ou medio-baixos situados na zona da bisbarra santiaguesa así como nos concellos limítrofes do norte como Trazo e Oroso, cun nivel cultural relativamente empobrecido, tanto no referente a intereses como a destrezas intelectuais. Este feito vai a condicionar fortemente as estratexias didácticas e os recursos a utilizar no proceso educativo. O carácter supostamente teórico que se lle confire a nosa disciplina é un prexuízo engadido co que temos que enfrontarnos. Así mesmo, os diferentes graos evolutivos de desenrolo do pensamento formal do noso alumnado esixen que se teña que volver á metodoloxía máis activa posible. Tense que complementar esta coa utilización dos métodos audiovisuais e a introdución das TIC . A avaliación continuada como recurso non só de control senón como incentivo do esforzo persoal e o seguimento diario das actividades do alumnado reforzan a súa motivación. En gran parte debido os cambios de orientación no ámbito educativo e tamén na sociedade na que está desenvolvéndose o noso alumnado, unha grande parte dos esforzos dentro da aula resultan estériles ademais de consumirse excesiva enerxía e tempo en cuestións disciplinares, especialmente nos niveis educativos obrigatorios ante a aparición dos denominados "obxectores

escolares". Dese xeito e como recollen amplamente as enquisas sobre a opinión do profesorado sobre estas materias, estaríamos inda lonxe dunha ensinanza individualizada que permita atender á diversidade e, por suposto, elaborar e poñer en práctica as adaptacións curriculares pertinentes, canto máis tendo en conta que nos últimos anos vimos recibindo como alumnado, mesmo en niveis non obrigatorios, alumnos con discapacidades intelectuais e físicas aos que se pretende "integrar" así como un número paulatinamente progresivo de individuos de minorías étnicas e inmigrantes.

A procedencia do alumnado nos cursos de maior afluencia ao centro (1º de E.S.O. e 1º de bacharelato) é variable en cada curso académico. En 1º de E.S.O. o alumnado procede maioritariamente do C.E.I.P. Arquitecto Casas Novoa (A Sionlla), do C.E.I.P. de Vite I, do C.E.I.P. de prácticas López Ferreiro, do C.E.I.P. Apóstolo Santiago, todos eles centros de primaria adscritos ao noso centro, os dous últimos de xeito compartido co I.E.S. A. Xelmírez I e o I.E.S. de Sar respectivamente; en menor medida, recíbese alumnado procedente doutros centros de primaria da contorna, como o C.E.I.P. Monte dos Postes, o Colexio Xuventude ou o Colexio Vilas Alborada. Por outra banda, existe unha cantidade non despreziable de alumnado procedente directamente do estranxeiro e non escolarizado

anteriormente no sistema educativo español. Hai que salientar tamén que as incorporacións de alumnado ao centro nalgún curso de E.S.O. distinto ao 1º é habitual, e neste caso a procedencia maioritaria é do estranxeiro. Tamén é habitual que estas incorporacións se produzan en momentos diferentes do inicio do curso. En 1º de bacharelato o alumnado procede maioritariamente do propio centro (cursou no propio centro 4º de E.S.O. o ano académico anterior), do I.E.S. de Oroso, e do C.P.I. Viaño Pequeno de Trazo; de xeito máis residual proceden doutros centros da cidade, sobre todo privados concertados na secundaria obrigatoria. A incorporación de alumnado procedente do estranxeiro non é significativa nesta etapa.

Situación económica e cultural do alumnado e as familias. Como se desprende dos datos anteriores, a maioría do noso alumnado procede ben do ámbito rural ou semirural dos arredores da parte norte de Santiago, ou ben de barrios da capital limítrofes co centro. En xeral, nos seus fogares o nivel económico e cultural é medio baixo. aparte da presenza significativa de alumnado inmigrante, hai que destacar a presenza dunha comunidade xitana tamén significativa na etapa de E.S.O., cunha proporción maior que a que se observa no conxunto da cidade e mesmo do barrio. Isto débese, entre outros factores, a que parte deste alumnado estuda neste centro a pesar de residir

Usuario 10/9/16 19:12

Deleted:

considerablemente lonxe del, mesmo fora do concello, o cal fai tamén que as súas características non sexan uniformes en canto a centro de procedencia, nivel cultural e económico, nivel académico e outros factores, o cal repercute en que as súas necesidades son tamén diversas. A presenza da comunidade inmigrante na etapa de bacharelato é moito menor, en torno ao 4% do total, e a do alumnado de etnia xitana é practicamente nula, xa que excepcionalmente se conta con algún alumno matriculado, aínda que non é o habitual.

Profesorado. A idade promedio do profesorado está no entorno dos 50 anos, e a antigüidade no corpo arredor dos 25. Trátase por tanto de profesorado con gran experiencia nas tarefas docentes e cunha gran estabilidade no centro. Os novos currículos para a Educación Secundaria Obrigatoria especifican que pretenden dar resposta e *actualiza-los programas desde unha perspectiva científica, social e didáctica*. Analizando as orientacións xerais da Etapa e as específicas para cada área extráense un conxunto de principios marco que garantirán a coherencia entre cursos e áreas do Proxecto Curricular. Estes principios son: impulso ó nivel de desenvolvemento do alumno e a súa capacidade de aprender a aprender, favorecer a transferencia entre os contidos e estimular a cooperación.

Impulsa-lo nivel de desenvolvemento do alumno Este principio exige considerar os trazos psicolóxicos xerais característicos dun grupo de idade e, tamén, os coñecementos que os alumnos construíron con anterioridade e que condicionan a asimilación dos novos contidos. A investigación psicopedagóxica desenvolvida neste terreo demostrou que as capacidades características do pensamento abstracto maniféstanse de xeito moi diferente dependendo dos coñecementos previos dos que parten os alumnos. Por iso, o estímulo ó desenvolvemento do alumno exige compaxinar o sentido ou significación psicolóxico e epistemolóxico. Trátase de harmonizar o nivel de capacidade, os coñecementos básicos e a estrutura lóxica da disciplina. Para isto, será necesario que os contidos sexan relevantes e que se presenten organizados.

Promove-lo desenvolvemento da capacidade de "aprender a aprender" Nunha sociedade na que os coñecementos se atopan en permanente transformación, o mellor legado que podemos darlles ós alumnos é o da transmisión dos mecanismos necesarios que lles permitan integrarse eficaz e construtivamente na sociedade en que viven para que, finalmente, incluso poidan cooperar de maneira persoal a esas transformacións. Os currículos actuais, aínda destacando a vertente conceptual nos contidos, subliñan nos obxectivos xerais da Etapa, nos obxectivos das áreas e nos

criterios de avaliación, a importancia da adquisición de ferramentas de traballo (análises, esquemas, busca e selección de información significativa, etc.) que vaian artellando estratexias de aprendizaxe autónoma. Isto materializa unha das dimensións da educación unidas ó desenvolvemento da función titorial e orientadora a través da docencia: ensinar a pensar e ensinar a decidir.

Estimular a transferencia e as conexións entre os contidos.

Na Educación Secundaria Obrigatoria, é a área , a forma básica de estruturación dos contidos. Esta forma de organización curricular facilita, por un lado, un tratamento máis profundo e rigoroso dos contidos e contribúe ó desenvolvemento da capacidade de análise dos alumnos. Non obstante, a fragmentación do coñecemento pode dificultar a súa comprensión e aplicación práctica. Debido a isto, é conveniente amosa-los contidos relacionados, tanto entre os diversos bloques compoñentes de cada área, como entre as distintas áreas. Isto pode facerse por medio dos contidos transversais, construindo conceptos claves comúns e subliñando o sentido dalgunhas técnicas de traballo que permitan solucións conxuntas a certos problemas de coñecemento.

Contribuir ao establecemento dun clima de aceptación mutua e de cooperación. Investigacións sobre a aprendizaxe subliñan o papel do medio socionatural, cultural e escolar

no desenvolvemento dos alumnos. Neste proceso, o labor do docente como mediador entre os contidos e a actividade do alumno é esencial. A interacción entre alumnos inflúe decisivamente no proceso de socialización, na relativización de puntos de vista, no incremento das aspiracións e do rendemento académico. Os obxectivos da Etapa, os obxectivos das áreas e os criterios de avaliación insisten neste aspecto. Será necesario deseñar experiencias de ensino-aprendizaxe orientadas a crear e manter un clima de aceptación mutua e de cooperación, promovendo a organización de equipos de traballo e a distribución de tarefas e responsabilidades entre eles.

-Correspondencia entre o currículo e a programación: Si nos cinguimos os principios didácticos do currículo xa expostos no apartado anterior, atopamos bastantes dificultades no seu grao de consecución na materia de música, sobre todo nos cursos de E.S.O , principalmente no 2º curso de E.S.O, no que conflúe alumnado moi diverso: repetidores, alumnos con programas especiais (E.C.I), alumnos con discapacidades, alumnos de etnia xitana que son por unha parte os mais reacios a integración cos máis compañeiros e con falta de interese por aprender na maioría dos casos. No resto dos cursos 3º,4º, 1º e 2º de bacharelato vanse conseguindo estes obxetivos.

1,3,1-OBXECTIVOS DE ETAPA_ESO (currículo LOMCE)

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo.

respetar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

o) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

p) Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para o mantemento da nosa identidade, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que nos comunica con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

1,3,2.-OBXECTIVOS DE ETAPA_BAC (currículo LOMCE)

a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.

b) Consolidar unha madurez persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.

c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.

d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.

f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.

- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
- h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
- m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- o) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
- p) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
- q) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado. OBXETIVOS

ESPECÍFICOS DA ÁREA DE MÚSICA

A ensinanza da Música nesta etapa terá como finalidade o desenrolo das seguintes capacidades:

Utilizar a voz, o corpo, obxectos, instrumentos e recursos tecnolóxicos para expresar ideas e sentimentos, enriquecendo as propias posibilidades de comunicación e respectando outras formas distintas de expresión.

Desenrolar e aplicar diversas habilidades e técnicas que posibiliten a interpretación (vocal, instrumental e de movemento e danza) e a creación musical, tanto individuais como en grupo.

Escoitar unha ampla variedade de obras, de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, apreciando o seu valor como fonte de coñecemento.

Recoñecer as características de diferentes obras musicais como exemplos da creación artística e do patrimonio cultural.

Utilizar de forma autónoma diversas fontes de información medios audiovisuais, Internet, textos, partituras e outros recursos gráficos para o coñecemento e disfrute da música.

Coñecer e utilizar diferentes medios audiovisuais e tecnoloxías da información e a comunicación como recursos para a produción musical, valorando a súa contribución as distintas actividades musicais.

Participar na organización e realización de actividades musicais desenroladas en diferentes contextos.

Comprender e apreciar as relacións entre a linguaxe musical e outros linguaxes e ámbitos de coñecemento, así como a función e significado da música en diferentes producións artísticas e audiovisuais e nos medios de comunicación.

Elaborar criterios persoais mediante unha análise crítica dos diferentes usos sociais da música, sexa cal sexa a súa orixe aplicándoos con autonomía e iniciativa a situacións cotiáns e valorando a súa contribución a vida persoal e a da comunidade..

Valorar o silencio e o son como parte integral do medio ambiente e da música, tomando conciencia dos problemas creados pola contaminación acústica e as súas

1.3.2 : Obxectivos no bacharelato

Según o artigo 26.0 bacharelato contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan:

a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.

b) Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.

- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
- h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
- m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
- o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
- p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

Obxectivos específicos da área de música

- Aprender a empregar axeitadamente os recursos vocais, a non falar por riba das nosas posibilidades e a evitar o

ruído ambiente.

-Manexar unha técnica vocal básica que evite patoloxías da voz e das cordas vocais.

- Ser quen de utilizar correctamente o rexistro máis axeitado da voz.

- Coñecer e empregar as técnicas básicas de preparación da voz, na tesitura e colocación axeitada.

- Aprender a controlar a respiración ao mesmo tempo que se canta ou fala.

- Aprender as posibilidades técnicas da voz e gozar co canto en grupo.

- Desenvolver os coñecementos básicos que permitan a improvisación e a creación vocal individual.

- Coñecer, respectar e divulgar o repertorio musical vocal de Galicia, tanto o derivado do folclore e da música popular, como o propio da música clásica.

- Respectar a música propia como sinal de identidade dun pobo.

- Recoñecer as formas vocais doutras culturas como base de riqueza intercultural dos nosos tempos.

- Identificar e/ou interpretar as cancións e formas vocais propias da cultura occidental, así como doutras culturas, enmarcándoas nos seus respectivos eixes cronolóxicos, preferentemente con acompañamento instrumental.

- Colaborar na comprensión doutras culturas e civilizacións a través da súa achega ao mundo musical.

- Aprender a compartir, canalizar as emocións e os sentimentos a través do canto e da súa práctica en grupo.

- Recoñecer e valorar o gozo que proporciona a cada persoa o feito de cantar, individualmente ou en grupo, con ou sen acompañamento instrumental.

- Coñecer a evolución e características da voz humana e do canto ata hoxe en día.

-Utilizar a voz, o corpo, obxectos e instrumentos para expresar as propias ideas e sentimentos

- Interesarse polas manifestacións musicais procedentes doutras culturas

- Expresar de xeito adecuado as propias opinión e escoitar con respecto as opinións nos temas a debate sobre cuestións do currículo que xurdan na aula.

- Comprender as técnicas básicas de composición, creando unha composición musical utilizando un programa informático, o móbil, et

- Practicar a lectura de partituras sinxelas, comprendendo os signos musicais novos e interpretalas coa frauta ou outro instrumento melódico

- Escoitar pezas musicais de distintas épocas e culturas, analízalas desde o punto de vista da linguaxe musical e situálas nun contexto espazo temporal

- Escoitar pezas musicais variadas e apreciándoas como

fonte de coñecemento, enriquecemento cultural e goce persoal

- Participar con disposición e superando os prexuízos nas danzas que se realicen na aula, apreciando o aspecto lúdico e o enriquecemento que se produce nas actividades de grupo.
  - Comprender o aspecto da música como linguaxe, valorando a súas funcións dentro das producións audiovisuais e artísticas máis habituais
  - Utilizar de forma autónoma diversas fontes de comunicación, internet, textos, partituras para o coñecemento
- Horas lectivas nos distintos cursos:

1.4: Departamento de Música.

Xefa de departamento : Dona Mª Carmen Cobo Dominguez

Grupos e horas asignadas o departamento de música

curso	materia	Nº grupos	Horas/grupo	Horas totais
2º ESO	música	3	2	6
3º ESO	música	3	2	6
2º Bach	H ^a da música e danza	1	3	3
1º BACH	L.P.M	1	4	4
	Xefatura de departamento			1
	Gardas :2	Titoria:1 alumnos		2+1
HORAS TOTAIS DO DEPARTAMENTO				23

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

A descrición das relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación na educación secundaria obrigatoria e no bacharelato será a establecida de conformidade coa Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

Potenciarase o desenvolvemento da competencia de

comunicación lingüística, da competencia matemática e das competencias básicas en ciencia e tecnoloxía. Para unha adquisición eficaz das competencias e a súa integración efectiva no currículo, deberán deseñarse actividades de aprendizaxe integradas que lle permitan ao alumnado avanzar cara aos resultados de aprendizaxe en máis dunha competencia

2. AS COMPETENCIAS NA ÁREA DE MÚSICA

As principais competencias que se desprenden do currículo oficial refírense os seguintes aspectos presentes nos materiais didácticos:

a) Competencia en comunicación lingüística
Enriquecemento dos intercambios comunicativos, adquisición e uso dun vocabulario musical básico e de destrezas de lectura e escritura que permiten expresar opinións, vivencias e xuízos críticos que favorecen o seu uso na análise musical.

Uso de distintos tipos de notación musical: partituras co nome das notas, musicogramas e todas as actividades que axuden o final da educación obligatoria a unha mellor comprensión da linguaxe oral e escrita en múltiples contextos e usos.

Integración do linguaxe musical e do verbal. Comprensión de textos que explican cada elemento e a relación da música con outras áreas do saber.

Comprensión das órdenes instructivas que se enuncian nas actividades.

b) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía. Desenrolo do pensamento matemático a través da práctica dos conceptos matemáticos intrínsecos da teoría musical. Potenciación de procesos de pensamento como a dedución de proporcións rítmicas e a geometría da forma musical. Potenciación da inducción a través da audición activa. Mellora da calidade do medio ambiente:

Reflexión sobre o ruído, a contaminación sonora no uso cotidián da música e o ruído que se xenera o ensaiala. Necesidade xerar hábitos saudables.

Prevenición de problemas de saúde a través dos contidos relacionados co uso correcto da voz e do aparato respiratorio.

c) Competencia dixital Uso dos recursos tecnolóxicos no campo da música con un coñecemento dos medios audiovisuales relacionados

co a difusión desta.

Coñecemento das posibilidades da informática na creación musical, dos distintos formatos de son e de audio dixital e as técnicas de tratamento e grabación do son relacionados coa produción de mensaxes musicais, audiovisuales e multimedia. Aprovechamiento da música como ferramenta para os procesos de autoaprendizaxe relativos o uso de tutoriales e de profundización sobre aspectos musicais relacionadas co tratamento da información para obter a que se refire a música. Integración da música en actividades de lecer tanto nos aspectos creativos como de búsqueda de información sobre eventos musicais.

Uso de produtos musicais e a súa relación coa distribución dos dereitos de autor.

d) Competencia para aprender a aprender

Potenciación das habilidades de atención, concentración e memorización a través da música. Potenciación de capacidades e destrezas necesarias para o aprendizaxe musical e extrapolación a outras materias: dedicación, esforzo, tenacidade, responsabilidade, orden, expresividade..

Consideración da importancia no estudo da música tanto para o seguemento das consignas guiadas do profesor ou profesora como do aprendizaxe autónomo. escoita reiterada para chegar a coñecer unha obra, recoñecela, identificar os seus elementos e incorporarlala no seu bagaxe cultural artístico. Toma de conciencia sobre as propias posibilidades e utilización de distintas estratexias de aprendizaxe para mellorar a xestión e o control eficaz dos propios procesos de aprendizaxe. Motivación prolongada para alcanzar os obxectivos propostos dende a autoconfianza no éxito do propio aprendizaxe, extrapolando os aprendizaxes adquiridos dentro del aula o mundo exterior promovendo así a investigación e a curiosidade intelectual.

e) Competencias socialis e cívicas

A participación en actividades de escoita directa de interpretacións musicais e das relacionadas coa interpretación e creación colectiva que requiren un traballo individual e compartido. Aproveitamento das actividades de interpretación colectiva a fin de adquirir habilidades para relacionarse cos demais.

Participación en experiencias musicais colectivas para avaliar as propias acciónes e as dos outros integrantes do grupo, e responsabilizarse da consecución dun resultado.

Empregoo na aula de música de varios contextos socialis e culturais para mellorar a comprensión e a interiorización da pluralidade cultural.

f) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Potenciación do traballo colaborativo e a habilidade para planificar e xestionar proxectos. A interpretación, a improvisación e a composición son claros exemplos de actividades que requiren unha planificación previa e adopción de decisions para obter os resultados desexados. Desenrolo a través de actividades relacionadas especialmente coa interpretación musical de capacidades e habilidades tales como a perseverancia, a responsabilidade, a autocrítica e a autoestima (factores clave para a adquisición de esta competencia).

Composición, interpretación e avaliación de proxectos musicais individuais ou colectivos como medio de fomentar a confianza, a creatividade, a responsabilidade e o sentido crítico. Planificación previa e toma de decisions para obter os resultados desexados nos ámbitos da interpretación. Valoración da innovación en música e da importancia da imaxinación para crear. Recoñecemento e aceptación do propio talento musical buscando recursos para potenciálo. Capacitación para xestionar o risco que comporta a interpretación en público e manexar a incertidumbre. Potenciación das cualidades de liderazgo para dirixir un grupo musical e capacidade para traballar individualmente e en equipo.

g) Conciencia e expresións culturais

Capacidade de comprender o medio artístico musical a partir da propia experimentación. Sentirse músico para entender o contexto que rodea a quenes practican esta actividade. Apreciación e avaliación das manifestacions culturais e musicais a través da audición e actividades de expresión e comunicación con músicas con diferentes culturas, épocas e estilos. Potenciación de actitudes abertas e respetuosas, ofrecendo elementos para a elaboración de xuízos fundamentados respecto as manifestacións musicais a través do uso dos elementos da música nas composicións. Adquisición de habilidades para expresar ideas, experiencias ou sentimentos de forma creativa, especialmente presentes en contidos relacionados coa interpretación e a composición tanto individual como colectiva, que a súa vez estimulan a imaxinación e a creatividade. Comprensión do feito musical e consideración do mesmo como fonte de lecer e enriquecemento personal. Potenciación de actitudes abertas e respetuosas, ofrecendo elementos para a elaboración de xuízos fundamentados respecto as manifestacións musicais, establecendo conexións con outros linguaxes artísticos e cos contextos social e histórico os que se circunscribe cada obra. Neste proxecto establécese unha proposta que arranca por considerar que a educación musical presenta unha triple dimensión : Como linguaxe. Como expresión estética. Como medio de comunicación. Estes tres aspectos aparecen reflectidos ó

longo de cada unidade, de forma que se contemple unha linguaxe capaz de expresar emocións, ideas e sentimentos. En liñas xerais, este traballo caracterízase polos seguintes aspectos. Encerra unha metodoloxía globalizadora. Contémplase o papel activo do alumno como protagonista do proceso de aprendizaxe. Considera ó profesor como motivador e dinamizador do proceso educativo. Desde un punto de vista xenérico, o Proxecto Curricular, así como as programacións de cada unha das unidades didácticas, baséanse nos principios de intervención educativa xa sinalados e que se concretan da seguinte forma:

- a) Pártese do nivel de desenvolvemento do alumno, nos seus distintos aspectos, para construír, a partir de aí, outras aprendizaxes que favorezan e melloren este nivel de desenvolvemento.
- b) Dáse prioridade á comprensión dos contidos que se traballan fronte á súa aprendizaxe mecánica.
- c) Propíciense oportunidades para poñer en práctica os novos coñecementos, de modo que o alumno poida comprobalo.
- d) Foméntase a reflexión persoal sobre o realizado e a elaboración de conclusións con respecto ó que se aprendeu, de modo que o alumno poida analiza-lo seu progreso respecto ós seus coñecementos.

Todos estes principios teñen como finalidade que os alumnos sexan, gradualmente, capaces de aprender de forma autónoma. A música, como ben cultural e como linguaxe e medio de comunicación non verbal, constitúe un elemento con gran valor na vida das persoas; ademais, favorece o seu desenvolvemento integral, intervén na súa formación emocional e intelectual, a través do coñecemento do feito musical como manifestación cultural e histórica, e contribúe ao afianzamento dunha postura aberta, reflexiva e crítica no alumnado.

Na actualidade, a música constitúe un dos principais referentes de identificación da mocidade. Co desenvolvemento tecnolóxico multiplicáronse as canles de acceso ás cada vez máis numerosas fontes de cultura musical, así como aos seus diversos xeitos de creación e interpretación, a través de vehículos que forman parte da súa vida cotiá, como internet, os dispositivos móbiles, os reprodutores de son e os videoxogos. Ademais, fomenta o desenvolvemento da percepción, a sensibilidade estética, a expresión creativa e a reflexión crítica.

A materia de Música contribúe ao desenvolvemento de valores como o esforzo, a constancia, a disciplina, a toma de decisións, a autonomía, o compromiso, a asunción de responsabilidades e o espírito emprendedor, innovador e

crítico, que contribúen ao desenvolvemento integral da persoa. A práctica musical mellora a memoria, a concentración, a atención, a psicomotricidade, o control das emocións, a autoestima, as habilidades para enfrontarse a un público ou a capacidade para traballar en grupo. A música potencia o desenvolvemento de capacidades como a comunicación oral e escrita, o pensamento matemático ou o coñecemento tecnolóxico e científico, que axudan á adquisición das competencias, ademais de procurar un ensino integral e axudar na maduración do alumnado novo.

Transcendendo estes valores estéticos, propios da competencia de conciencia e expresións culturais, o alumnado aprenderá actitudes de cooperación e traballo en equipo ao formar parte de diversas agrupacións nas que cadaquén asumirá diferentes papeis para poder interpretar música en conxunto. Por outra parte, é interesante fomentar actitudes emprendedoras que acheguen o alumnado ás diferentes profesións no ámbito musical e non musical.

Esta materia fomenta as actividades colaborativas ao integrar os/as estudantes nun grupo, fomentando o intercambio de ideas, o respecto entre iguais, a integración, a creatividade, o coñecemento doutros contextos e o desenvolvemento da intelixencia emocional.

O estudo desta materia parte dos coñecementos previos adquiridos polo alumnado na educación primaria e do seu desenvolvemento evolutivo, afondando con elementos que, dado o seu nivel de abstracción, deben abordarse neste momento de desenvolvemento do alumnado.

Entre outros, é obxectivo desta materia dotar os alumnos e as alumnas dun vocabulario que permita a descrición de fenómenos musicais, unha comprensión da linguaxe musical como medio de expresión artística, unha sensibilidade cara á expresión musical e o entendemento da música como un fenómeno imbricado na historia e na sociedade. Tamén se lle outorga un papel importante á análise das obras musicais, entendendo que se pode levar a cabo en distintos niveis de profundidade.

Os elementos do currículo básico organizáronse en catro bloques, moi relacionados entre si, que comparten múltiples elementos:

"Interpretación e creación" integra a expresión instrumental, vocal e corporal coa improvisación e a composición musical, o que permitirá ao alumnado participar da música dunha forma activa;

"Escoita" pretende crear a primeira actitude fundamental cara a esta arte e dotar o alumnado das ferramentas básicas

para gozar dela a través da audición e a comprensión do feito musical;

"Contextos musicais e culturais" relaciona a música coa cultura e a historia, dá a coñecer o valor do patrimonio musical español e galego, e ensina a identificar o estilo e as características distintivas da música que delimitan cada período histórico básico; e finalmente,

"Música e tecnoloxías" pretende abranguer o coñecemento e a práctica da interacción entre música e novas tecnoloxías. Estes aspectos teñen especial importancia debido á proximidade que as tecnoloxías teñen na vida cotiá do alumnado, polo que se pretende xerar unha vinculación entre a linguaxe tecnolóxica que utiliza habitualmente e a música dentro da aula.

Xa como remate, vese necesario resaltar a importancia do uso dunha metodoloxía adecuada a este enfoque curricular, que posibilite que o alumnado sexa protagonista da súa propia aprendizaxe, traballando de xeito colaborativo, onde a práctica e a vivencia do feito musical sexa real e relevante para o alumnado, para a comunidade educativa e para o contorno social.

4-CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DOS SEGUINTE ASPECTOS: TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA, COMPETENCIAS CLAVE E PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

OS CONTIDOS DO CURRÍCULO OFICIAL. ORGANIZARONSE EN CATRO BLOQUES:

1. Interpretación y creación
2. escoita
3. Contextos musicais e culturais
4. Música e tecnoloxías

Os catro están relacionados entre sí, xa que comparten múltiples contidos, pero esta división permite que sexa máis abordable o seu estudo.

1. Interpretación y creación integra a expresión instrumental, vocal e corporal coa improvisación e composición musical, o cal permitirá os estudantes participar da música dunha forma activa, como músicos.
2. escoita pretende crear a primeira actitude fundamental hacia este arte e dotar o alumnado das ferramentas básicas para disfrutar del mismo a través de la audición y comprensión do feito musical.
3. Contextos musicales y culturales relaciona a música coa cultura e a historia, dá a coñecer o valor do patrimonio musical español e ensina a identificar o estilo e as características distintivas da música que delimitan cada período histórico básico.

4. Música e tecnoloxías pretende abarcar o coñecemento e a práctica da interacción entre a música e as novas tecnoloxías. Estes aspectos teñen especial importancia debido a cercanía que as tecnoloxías teñen na vida cotiá do alumnado de Educación Secundaria Obligatoria, polo que se pretende xerar una vinculación entre a linguaxe tecnolóxica que utilizan habitualmente e a música dentro del aula.

No libro Música I (2º de E.S.O) traballanse máis os contidos dos apartados 1, 2 y 4.

No libro Música II (3º de E.S.O) incidese máis nos contextos musicais e culturais, e se incorporan os aprendizaxes levados a cabo no libro Música I. En música de 4º, Traballase mais o bloque de música e tecnoloxía co manexo de programas de informática musical. En 1º e 2º de bacharelato incidese por igual en tódolos bloques.

2º de ESO

	Música. 2º de ESO			
Obxectivos	contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Interpretación e creación			
n ñ m	B1.1. Parámetros do son. Elementos básicos da linguaxe musical	B1.1. Recoñecer os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada e aplicándoos a través da lectura ou a audición e a interpretación de pequenas obras ou fragmentos musicais.	MUB1.1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada.	CCEC CCL
	B1.2. Características da voz e da palabra como medios de expresión musical. Habilidades técnicas e interpretativas, exploración e descuberta das posibilidades da voz como medio de expresión musical.		MUB1.1.2. Recoñece e aplica os ritmos e os compases a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.	CMCCT CCEC
	B1.3. Instrumentos e corpo como medios de expresión			

Música. 2º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>musical: características xenéricas e formais.</p> <p>B1.4. Agrupacións vocais e instrumentais na música de diferentes xéneros, estilos e culturas. Interpretación individual e en grupo.</p> <p>B1.5. Práctica da relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.</p> <p>B1.6. Fomento da sensibilidade estética, desenvolvida a través da comprensión e a interiorización da música.</p>		<p>MUB1.1.3. Identifica e transcribe ditados de patróns rítmicos e melódicos con formulacións sinxelas en estruturas binarias, ternarias e cuaternarias.</p>	<p>CMCCT CCEC</p>
n	<p>B1.7. Grafías e outras formas de notación musical, convencionais e propias, empregadas como expresión musical.</p>	<p>B1.2. Distinguir e utilizar os elementos da representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas</p>	<p>MUB1.2.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a</p>	<p>CCEC</p>

Música. 2º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		e de tempo, etc.).	intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	
n g	<p>B1.8. Exploración das posibilidades de diversas fontes sonoras e práctica de habilidades técnicas para a interpretación.</p> <p>B1.9. Experimentación e práctica das técnicas do movemento e da danza, expresión dos contidos musicais a través do corpo e do movemento, e a interpretación dun repertorio variado de danzas.</p>	B1.3. Improvisar e interpretar estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.	MUB1.3.1. Improvisa e interpreta estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.	CAA CCEC
			MUB1.3.2. Utiliza os elementos e os recursos adquiridos para elaborar arranxos e crear cancións, pezas instrumentais e coreografías.	CAA CCEC
a b d	<p>B1.10. Práctica das pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e aos/ás demais intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto.</p> <p>B1.11. Aceptación e cumprimento das normas que rexen a</p>	B1.4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo e achegando	MUB1.4.1. Amosa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e as normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos.	CAA CCEC
			MUB1.4.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que	CCEC

	Música. 2º de ESO			
Obxectivos	contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	interpretación en grupo e a achega das ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. B1.12. Aceptación e predisposición para mellorar as capacidades técnicas e interpretativas propias, e respecto ante outras formas de expresión.	ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común.	<p>permitan unha correcta emisión da voz.</p> <p>MUB1.4.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.</p> <p>MUB1.4.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao nivel.</p> <p>MUB1.4.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.</p>	<p>CCEC</p> <p>CCEC</p> <p>CAA CCEC</p>
a n	B1.13. Improvisación, elaboración de arranxos e composición como recursos para a creación musical en todas as súas vertentes; elaboración de arranxos de cancións e pezas instrumentais, con	B1.5. Amosar interese polas actividades de composición e improvisación, e respecto polas creacións dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	<p>MUB1.5.1. Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas.</p> <p>MUB1.5.2. Amosa unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades, e</p>	<p>CAA CCEC</p> <p>CSIEE</p>

	Música. 2º de ESO			
Obxectivos	contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>acompañamentos sinxelos e selección de distintos tipos de organización musical.</p> <p>B1.14. Composición individual ou en grupo de cancións e pezas instrumentais para distintas agrupacións, a partir da combinación de elementos e recursos presentados no contexto das actividades que se realizan na aula.</p>		<p>respecta as capacidades e as formas de expresión dos seus compañeiros e das súas compañeiras.</p>	
g n d ñ	<p>B1.15. Práctica de pezas musicais aprendidas a través da memorización e da lectura de partituras.</p> <p>B1.16. Sonorización de representacións dramáticas, actividades de expresión corporal, e danza e imaxes fixas e en movemento na realización de producións audiovisuais.</p>	<p>B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, asumindo diferentes papeis, intentando concertar a súa acción coa do resto do conxunto, achegando ideas musicais e contribuíndo ao perfeccionamento da tarefa en común.</p>	<p>MUB1.6.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.</p>	CCEC
			<p>MUB1.6.2. Practica, interpreta e memoriza pezas</p>	CCEC

Música. 2º de ESO				
Obxectivos	contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.	
			MUB1.6.3. A mosca e a apertura e respecto cara ás propostas do profesorado e dos compañeiros e as compañeiras.	CSC
			MUB1.6.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/a director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.	CSC
			MUB1.6.5. Participa activamente en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha	CSIEE

Música. 2º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			actitude aberta e respectuosa.	
	Bloque 2. escoita			
n ñ	B2.1. Utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada.	B2.1. Identificar e describir os instrumentos e as voces, e as súas agrupacións.	MUB2.1.1. Diferencia as sonoridades dos instrumentos da orquestra, así como a súa forma e os diferentes tipos de voces.	CCEC
	B2.2. Identificación dos elementos da música e das súas características na audición e na análise de obras musicais.		MUB2.1.2. Diferencia as sonoridades dos instrumentos máis característicos da música popular moderna, do folclore e doutras agrupacións musicais.	CCEC
n	B2.4. Elementos que interveñen na construción dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica, etc.	B2.2. Seguir distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.	MUB2.2.1. Sigue partituras como apoio á audición.	CCEC
b a	B2.5. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita.	B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións.	MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	CSC

Música. 2º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
h n	B2.6. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións e composicións realizadas na aula. Investigación de músicas de distintas características para ampliar as propias preferencias musicais.	B2.4. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación, variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.	MUB2.4.1. Describe os elementos das obras musicais propostas.	CCL CCEC
			MUB2.4.2. Utiliza de xeito guiado recursos como apoio á análise musical.	CCEC
			MUB2.4.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de forma oral e escrita, con rigor e claridade.	CCL
e f m	B2.7. Sensibilización e actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música e a contaminación sonora.	B2.5. Identificar situacións do ámbito cotián nas que se produce un uso indiscriminado do son, analizar as súas causas e propor solucións.	MUB2.5.1. Toma conciencia da contribución da música á calidade da experiencia humana, amosando unha actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música.	CSC
			MUB2.5.2. Elabora traballos de indagación sobre a contaminación acústica.	CSIEE CD
Bloque 3. Contextos musicais e culturais				

Música. 2º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
m n	B3.1. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria. B3.2. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.	B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas.	MUB3.1.1. Recoñece, crea e interpreta distintas manifestacións da danza.	CCEC
			MUB3.1.2. Distingue as diversas funcións que cumpre a música na nosa sociedade.	CCEC
l n	B3.3. Pluralidade de estilos na música actual: características culturais, artísticas e formais.	B3.2. Demostrar interese polas músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa.	MUB3.2.1. A mostra interese por coñecer os xéneros musicais e as súas funcións expresivas, gozando deles como oínte con capacidade selectiva.	CCEC
l ñ	B3.4. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas. B3.5. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre instrumentos, compositores/as,	B3.3. Apreciar a importancia do patrimonio cultural musical español e galego, e comprender o valor de conservalo e transmitilo.	MUB3.3.1. Valora e respecta a importancia do patrimonio musical español e galego	CCEC
			MUB3.3.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio	CCEC

Música. 2º de ESO				
Obxectivos	contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	concertos e producións musicais en vivo e gravadas, tanto do patrimonio galego como da música occidental en xeral e doutras culturas.		español e galego.	
			MUB3.3.3. Coñece e describe os instrumentos tradicionais españois e galegos.	CCEC
			MUB3.3.4. Contribúe á conservación, a recuperación e a transmisión do patrimonio musical galego, colaborando na recollida, na gravación e na transcripción de pezas.	CCEC CSIEE
h e	B3.6. Recollida de información, e valoración do feito musical e as súas opinións.	B3.4. Valorar a asimilación e o emprego dalgúns conceptos musicais básicos necesarios á hora de emitir xuízos de valor ou "falar de música".	MUB3.4.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais	CCL
			MUB3.4.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.	CCL
e n l	B3.7. Música actual: novas tendencias; concertos en directo.	B3.5. Amosar interese e actitude crítica pola música actual, os musicais, os concertos en	MUB3.5.1. Utiliza diversas fontes de información de xeito guiado para indagar sobre novas	CD

Música. 2º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		vivo e as novas propostas musicais, valorando os seus elementos creativos e innovadores.	tendencias, representantes, grupos de música popular, etc., e realiza unha revisión crítica das producións.	
			MUB3.5.2. Interésase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.	CAA
Bloque 4. Música e tecnoloxías				
en	B4.1. Utilización de dispositivos electrónicos, da internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo, a escoita, a interpretación e a creación musical.	B4.1. Utilizar recursos tecnolóxicos dispoñibles para gravar e reproducir música.	MUB4.1.1. Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízalas como ferramentas para a actividade musical.	CD
	B4.2. Aplicación de técnicas de gravación analóxica e dixital, para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais. B4.3. Utilización das tecnoloxías da información nos		MUB4.1.2. Participa na produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.	CD CSIEE

Música. 2º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>procesos de creación musical.</p> <p>B4.4. Coñecemento e emprego das tecnoloxías da información na interpretación e gravación de pezas musicais.</p> <p>B4.5. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas.</p>			
en	<p>B4.6. O son e a música nos medios audiovisuais e nas tecnoloxías da información e da comunicación. Valoración dos recursos tecnolóxicos como instrumentos para o coñecemento da música e a satisfacción con ela.</p>	<p>B4.2. Utilizar de xeito funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.</p>	<p>MUB4.2.1. Utiliza de xeito guiado as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.</p>	CD

TEMPORALIZACIÓN. I CICLO

Unidade	Temporización
1. O son e a música	Primeiro trimestre
2. Pulsación, movemento e compás	Primeiro trimestre
3. O ritmo musical	Primeiro trimestre
4. A melodía	Primeiro trimestre
5. A armonía e o acompañamento	Segundo trimestre
6. O son acústico	Segundo trimestre
7. O son dixital	Segundo trimestre
8. A forma musical	Terceiro trimestre

9. A voz	Terceiro trimestre
10. Músicas do mundo	Terceiro trimestre

CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
 AVALIABLES CONCRECIÓN DOS CRITERIOS DE AVALIACIÓN CONTIDOS
 EN CADA UNIDADE . RÚBRICAS. ORIENTACIÓNS DIDACTICAS.

BLOQUE 1. INTERPRETACIÓN Y CREACIÓN

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábles	BAIXO	MEDIO	ALTO
1. Recoñecer os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, empregando unha linguaxe técnica apropiada e aplicándoa a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.	1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, empregando unha linguaxe técnica apropiada.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son, pero aplica de forma guiada a linguaxe técnica básico.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son aplicando de forma autónoma a linguaxe técnica básica.	Coñece e recoñece claramente os parámetros do son e emprega a linguaxe técnica apropiada.
	1.2. Recoñece e aplica os ritmos e compases a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.	Sigue e lee partituras de audicións sinxelas dunha maneira pouco autónoma.	Sigue e lee partituras de audicións máis complexas de forma autónoma.	Sigue e lee partituras complexas para instrumentos armónicos e música coral e instrumental
	1.3. Identifica e transcribe ditados de patróns rítmicos e melódicos con formulacións sinxelas en estruturas binarias, ternarias e cuaternarias.	Recoñece e selecciona os patróns rítmicos a partir de opcións dadas.	Recoñece e transcribe ditados rítmicos sinxelos, pero recoñece os melódicos entre opcións dadas.	Recoñece e transcribe ditados rítmicos en varios compases e rítmicomelódicos sinxelos.
2. Distinguir e empregar os elementos da representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan á intensidade e os matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	2.1. Distingue e emprega os elementos que se usan na representación gráfica da música (colocación de las notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan á intensidade e os matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	Recoñece con axuda os elementos de representación musical. Faino mellor no ritmo que nas melodías. Recoñece os signos de intensidade e sabe cales son as indicacións de movemento	Recoñece autonomamente os elementos de representación musical. Recoñece os signos de intensidade e sabe cales son as indicacións de movemento.	Lee partituras adecuadas ó nivel integrando os elementos da representación musical.
3. Improvisar e interpretar estruturas musicais elementais	3.1. Improvisa e interpreta estruturas musicais elementais	Interpreta a primeira voz de pezas musicais	Interpreta as voces medianamente complicadas dunha peza	Interpreta as voces máis complicadas dunha peza polifónica e

construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns	construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.	sinxelas e improvisa de maneira pouco reflexiva e sen precisión na pulsación.	polifónica e improvisa reflexivamente cunha musicalidade pouco expresiva	improvisa reflexivamente cunha musicalidade expresiva.
	3.2. Utiliza os elementos e recursos adquiridos para elaborar arreglos e crear cancións, pezas instrumentais e coreografías.	Compón y confecciona arreglos e coreografías en grupo.	Compón e confecciona arreglos e coreografías en grupo. Individualmente compón cunha expresividade limitada.	Compón e confecciona arreglos e coreografías autónomamente e con dedicación. Colabora en mellorar os traballos dos compañeiros que teñen máis dificultades.

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
4. Analizar e comprender o concepto de textura e recoñecer, a través da audición e a lectura de partituras, os tipos de textura.	4.1. Recoñece, comprende e analiza diferentes tipos de textura.	Coñece as texturas e identifica se son monódicas ou polifónicas.	Identifica as texturas monódicas e polifónicas homofónicas ou contrapuntísticas.	Comprende a esencia do concepto textura e a importancia da textura na composición musical. Recoñece as texturas.
5. Coñecer os principios básicos dos procedementos compositivos e as formas de organización musical.	5.1. Comprende e identifica os conceptos e termos básicos relacionados cos procedementos compositivos e os tipos formais.	Coñece teóricamente as estruturas musicais e é capaz de distinguir os cambios de tema e as repeticións cando son moi contrastados. Sigue os musicogramas con axuda.	Coñece os principios teóricos da estrutura musical e diferencia con bastante claridade os cambios de tema. Identifica claramente las repeticións. Sigue los musicogramas con autonomía.	Comprende a necesidade da estruturación musical e identifica os cambios nunha estrutura. Pode confeccionar musicogramas propios.
6. Mostrar interese polo desenrolo das capacidades e habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo e	6.1. Mostra interese polo coñecemento e coidado da voz, o corpo e os instrumentos.	Coñece os principios de coidado da voz, do corpo e dos instrumentos, pero aplícaos soamente con guía.	Coída a voz, o corpo e os instrumentos, pero solo nas situacións de clase.	Aplica nas diferentes instancias da vida os coñecementos adquiridos sobre o coidado da voz, do corpo e dos instrumentos.
	6.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta	Aplica a técnica vocal cando o profesor da as consignas exactas	Aplica a técnica vocal de maneira semiautomática, pero necesita pautas para cada	Integra cada pauta de técnica vocal e aplícaa en cada dificultade

aportando ideas musicais que contribúan o perfeccionamento da tarefa común.	emisión da voz.	para cada situación.	dificultade concreta	
	6.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.	Canta de maneira pouco reflexiva.	Canta intentando ser reflexivo, pero precisa da guía do profesor ou profesora para cada un dos aspectos.	Canta de maneira reflexiva aplicando as técnicas aprendidas nos exercicios previos.
	6.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ó nivel.	Integra lentamente as habilidades técnicas necesitando de guía nos primeiros estadios do aprendizaxe de cada obra.	Se aplica en mellorar as súas habilidades interpretativas, pero o resultado é pouco musical.	Interpreta aplicando tódalas técnicas e as habilidades desenroladas co estudio. Busca a musicalidade na interpretación.
	6.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.	Mostra intranquilidade e unha concentración irregular.	Mostra tranquilidade pero ten unha concentración algo irregular	Está controlado emocionalmente e concentrado para poder interpretar con corrección e musicalidade.
7. Demostrar interese polas actividades de composición e improvisación e mostrar respecto polas creacións dos seus compañeiros.	7.1. Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas establecidas previamente.	Improvisa e compón coa axuda do grupo.	Improvisa e compón en grupo e individualmente aportando ideas pouco musicais.	Improvisa y compón con musicalidade seguindo a pulsación, a coherencia melódica e as estruturas.
	7.2. Demostra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as distintas capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros	É capaz de intentar Compoñer, pero cánsase pronto. Precisa do apoio do grupo para superarse. Cústalle respectar os seus compañeiros.	Trata de compoñer autonomamente mellorando as súas posibilidades. Respecta e valora a expresividade dos seus compañeiros.	Recoñece e supera as súas dificultades expresivas, respecta as dos seus compañeiros e axuda a que os seus compañeiros se superen.

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeles	BAIXO	MEDIO	ALTO
8. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, asumindo distintos papeis, intentando	8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas,	Interpreta con dificultade a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela.	Interpreta con corrección a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela.	Interpreta con corrección e musicalidade a través da lectura. Canta con partituras adaptadas ó nivel. Danza sen dificultades

concertar a súa acción coa do resto do conxunto, aportando ideas musicais e contribuíndo ó perfeccionamento da tarefa en común.	aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ó nivel.	Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas. Danza por imitación e con dificultades de pulsación e para seguir e memorizar as coreografías	Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas. Danza por imitación e sen dificultades de pulsación e memorizando as coreografías.	de pulsación e memorizando as coreografías.
	8.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español.	Ídem.	Ídem.	Ídem.
	8.3. Mostra apertura e respecto hacia as propostas do profesor e dos compañeiros.	Mostra unha actitude de baixa motivación, pero respecta as propostas.	Mostra unha actitude de motivación, respecta as propostas pero non aporta creativamente.	Mostra unha actitude de alta motivación, respecta as propostas e fai aportacións creativas.
	8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ó director e os outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ó conxunto, mostrando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.	Interpreta con pouca reflexión, mostra unha atención dispersa ás pautas de traballo e é pouco crítico.	Interpreta con reflexión, mostra atención ás pautas de traballo e é pouco crítico.	Mostra moito interese por seguir as pautas de interpretación e presenta un bo espírito crítico.
	8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colabora con actitudes de mellora e compromiso e mostra unha actitude aberta e respectuosa.	Participa activamente na aula, pero con un baixo compromiso no seu traballo autónomo e con actitude medianamente respectuosa.	Participa activamente na aula, mellora co seu traballo autónomo e mostra unha actitude respectuosa.	Participa activamente na aula axudando ós seus compañeiros con menos aptitudes e motivación. Mellora co seu traballo autónomo e mostra unha actitude moi respectuosa.
9. Explorar as posibilidades de distintas fontes e obxectos sonoros	9.1. Mostra interese polas paisaxes sonoras que nos rodean e reflexiona sobre	Necesita pautas concretas que guíen a reflexión e abran ó interese polas paisaxes	Mostra interese polas paisaxes sonoras que nos rodean, pero con	Está moi interesado no mundo sonoro e colabora coas súas reflexións.

	as mesmas.	sonoras que nos rodean.	pouca reflexión.	
	9.2. Investiga de forma creativa as posibilidades sonoras e musicais dos obxectos.	Investiga con axuda do grupo e coa guía do profesor ou profesora.	Mostra certa curiosidade polas posibilidades sonoras dos obxectos. Fai algunha aportación.	Mostra moita curiosidade polas posibilidades sonoras dos obxectos e fai aportacións creativas que axudan ó conxunto do alumnado.

BLOQUE 2 ESCOITA

Cráterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábles	BAIXO	MEDIO	ALTO
1. Identificar e describir os instrumentos, voces e as súas agrupacións.	1.1. Diferenza as sonoridades dos instrumentos da orquestra, así como a súa forma, e os tipos de voces.	Diferenza as familias orquestrais, pero presenta confusión entre os instrumentos que teñen unha forma e uns timbres máis similares. Diferenza voces masculinas e femininas.	Diferenza as agrupacións máis habituais. Confúndese coas menos habituais.	Distingue con claridade los instrumentos polas súas formas e os seus timbres. Diferenza tesituras de voces masculinas e femininas. Distingue o tipo de voz dos solistas.
	1.2. Diferenza as sonoridades dos instrumentos máis característicos da música popular moderna, do folclore e de outras agrupacións musicais	Diferenza las agrupacións, pero ten dificultades para memorizar o nome dos instrumentos.	Interésase pola evolución da voz e dos instrumentos ó largo da historia, pero ten poucos referentes culturais.	Identifica os instrumentos e as agrupacións pola súa sonoridade individual e conxunta.
	1.3. Explora e descubre as posibilidades da voz e os instrumentos e a súa evolución ó largo da historia da música.	Mostra pouco interese por explorar as posibilidades da voz e dos instrumentos	Segue a partitura polo ritmo e pola forma da liña melódica. Pode ler se a notación é sinxela.	Coñece a evolución da voz e dos instrumentos ó longo da historia e sèrvese dela para comentar as audicións.
2. Ler distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.	2.1. Lee partituras como apoio ás audicións.	Segue partituras de audicións, pero non as lee. Guíase pola forma da notación rítmica ou da liña melódica.	Valora o silencio, pero non o mantén se ten unha dúbida, e pregúntaa a un compañeiro, dun modo que interrompe a concentración na aula.	Lee a partitura da audición e é capaz de seguir a das voces internas. Sigue partituras complexas de orquestra e de instrumentos armónicos.

3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións.	3.1. Valora o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	Garda silencio cando é avisado reiteradamente. Valóralo pouco por propia iniciativa.	Mostra interese por recoñecer a música dos diferentes períodos, pero fáltanlle moitas referencias históricas que lle axuden a identificalos. Interésase por la música doutras culturas.	A súa actitude é de respecto total ó silencio e colabora co profesor ou profesora para mantelo.
4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou cultura á que pertencen distintas obras musicais interesándose por ampliar as súas preferencias	4.1. Mostra interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas	Mostra interese polo atractivo musical, polo seu impacto emocional e sensorial. Valora pouco o feito da evolución musical.	Coñece elementos que o guían para recoñecer as composicións dun período ou dun lugar.	Mostra moito interese por coñecer músicas dos distintos períodos históricos e culturas diversas. Isto permítelle relacionar os coñecementos adquiridos e abrir as súas posibilidades de pracer pola música en xeral.
	4.2. Recoñece e sabe situar no espacio e no tempo músicas de diferentes culturas	Recoñece e sitúa as composicións máis arquetípicas de cada época e lugar.		Ten moi claros os elementos de análise e de contexto histórico que lle permiten situar cada obra. Tamén sitúa a música nos lugares xeográficos de cada cultura.

Cráterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeles	BAIXO	MEDIO	ALTO
5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfico, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturaación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición,	5.1. Describe os elementos das obras musicais propostas.	Precisa guía para recoñecer os elementos da música e do contexto.	Recoñece autonomamente os elementos da música que están presentes nun modelo de análise.	Sabe priorizar os elementos da música máis relevantes para o seu análise.
	5.2. Utiliza con autonomía diversos recursos como apoio ó análise musical.	Precisa guía para seguir o modelo de análise.	Cunha guía como modelo pode analizar unha obra musical.	Ten os elementos de análise interiorizados para poder describir

imitación, variación) duna obra interpretada en directo ou gravada.				unha obra con elementos musicais e extramusicais.
	5.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de forma oral e escrita con rigor e claridade.	Sabe contestar preguntas sobre conceptos musicais, pero non os extrapola para poder elaborar unha crítica musical.	Pode elaborar un escrito razoando coa terminoloxía musical.	Comunica coñecementos musicais empregando a terminoloxía adecuada e coa reflexión que lle permite emitir xuízos.
6. Identificar situacións do ámbito de cotónas que se produce un uso indiscriminado do son, analizando as súas causas e propondo solucións.	6.1. Toma conciencia da contribución da música á calidade da experiencia humana, mostrando unha actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música.	É consciente da importancia da música para o ser humano, pero só considerando a súa propia experiencia. Cústalle ser crítico Co consumo abusivo.	Recoñece a importancia da música e cómo impacta nas emocións. Mostra unha actitude crítica co consumo da música, pero en casos de extremo abuso.	Valora o poder de influencia da música no ser humano ó longo da historia e é sensible o seu uso indiscriminado como contraproducente para os sentidos e para a saúde mental.
	6.2. Elabora traballos de indagación sobre a contaminación acústica.	Elabora traballos concretos sobre datos de contaminación acústica.	Recolle datos de contaminación acústica e emite xuízos críticos.	Recolle, compara cifras e emite hipóteses relacionadas coa contaminación acústica.

BLOQUE 3. CONTEXTOS MUSICAIS E CULTURAI

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas.	1.1. Expresa contidos musicais e relacións con períodos da historia da música e con outras disciplinas.	Contesta cuestionarios sobre períodos históricos relacionando música e sociedade. Coñece qué aspectos da música están relacionados coas outras disciplinas do saber.	Explica as características musicais dos diferentes períodos coa linguaxe apropiada. Relaciona os coñecementos das disciplinas cos contidos musicais.	Compara as características musicais dos distintos períodos relacionándoos cos feitos máis significativos. Explica os aspectos da evolución das artes, a ciencia e a tecnoloxía relacionados coa música.
	1.2. Recoñece distintas manifestacións da danza.	Diferenza entre danza clásica e danza moderna.	Compara diferentes períodos da historia da danza e relacións coa sociedade da época.	Analiza a evolución da danza comparándoa coa evolución da sociedade e dos gustos musicais e artísticos.

	1.3. Distingue as diversas funcións que cumpre a música na nosa sociedade.	Distingue a música funcional da música composta solo para o pracer artístico sensorial.	Explica o poder da música para influír nas emocións e o seu uso na sociedade.	Compara varios usos da música e as funcións que desempeñan. Comprende a necesidade da música de circunstancia e relaciónaa coas necesidades do poder de cada momento histórico.
2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa.	2.1. Mostra interese por coñecer os xéneros musicais e as súas funcións expresivas, e disfruta deles como oínte con capacidade selectiva.	Completa cuestionarios sobre as divisións de xéneros musicais, basicamente os xéneros relacionados coa imaxe.	Coñece a división de xéneros e aplícaos na análise musical. Disfruta da audición e diferenciación dos xéneros e estilos máis populares.	Distingue el xénero dunha audición e explica a súa función. Disfruta da audición e do pracer intelectual da diferenciación dos xéneros.
	2.2. Mostra interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e disfrute persoal.	A través da interpretación e da audición familiarízase coa música histórica. Apréciaa sensorialmente.	A través da interpretación e da audición familiarízase coa música histórica. Apréciaa sensorialmente e aprecia escoitar as composicións máis emblemáticas como enriquecemento cultural.	Mostra pracer sensorial o escoitar a beleza da música independentemente do período histórico no que foi composta e valora racionalmente o enriquecemento cultural que supón. Relaciona o arte da música coas artes plásticas e escénicas.
3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características dos períodos da historia musical.	3.1. Relaciona as cuestións técnicas aprendidas e as vincula cos períodos da historia da música correspondentes.	Relaciona os períodos da música coas súas características técnicas máis definitorias e determinantes	Coñece as características musicais das diferentes épocas e culturas e pode explicalas.	Valora o emprego dos elementos da música en cada período, compáraos e chega a conclusións argumentadas e reflexionadas.

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
4. Distinguir os grandes períodos da historia da música.	4.1. Distingue os períodos da historia da música e as tendencias musicais.	Coñece a sucesión dos períodos e as características musicais máis relevantes.	Coñece os usos dos elementos da música en cada período e emprégaos para distinguilos na audición.	Distingue a música dos períodos pola análise dos elementos da música e os distingue e relaciona nunha audición.
	4.2. Examina a relación entre os acontecementos históricos, o desenrolo	Coñece os feitos clave de cada período histórico, as características	Coñece os feitos clave de cada período histórico e os avances	Relaciona todos los coñecementos adquiridos para comprender e explicar a estreita

	tecnolóxico e a música na sociedade.	da sociedade e os avances tecnolóxicos relacionados coa música. Examina a relación entre eles de maneira guiada.	tecnolóxicos relacionados coa música. Examínaos autonomamente e relacionaos coa sociedade da época.	relación entre a historia asociada á evolución da tecnoloxía e a presenza, usos e funcións da música nunha determinada sociedade.
5. Apreciar a importancia do patrimonio cultural español e comprender o valor de conservalo transmitilo.	5.1. Valora a importancia do patrimonio español.	Coñece os compositores españois máis relevantes.	Relaciona os compositores españois máis relevantes coa súa música e coas características da sociedade do momento.	Coñece e compara a traxectoria dos compositores españois máis relevantes coas tendencias musicais europeas.
	5.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español.	Interpreta con dificultade a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela. Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas. Danza por imitación e con dificultades de pulsación e para seguir e memorizar as coreografías.	Interpreta con corrección a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela. Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas. Danza por imitación e sen dificultades de pulsación e memorizando as coreografías.	Interpreta con corrección e musicalidade a través da lectura. Canta con partituras adaptadas ó nivel. Danza sen dificultades de pulsación e memorizando as coreografías.
	5.3. Coñece os instrumentos tradicionais españois.	Identifica a familia orquestral dos instrumentos españois máis empregados.	Identifica os instrumentos máis empregados no folclore español.	Coñece e amplía a información sobre os instrumentos, a súa construción e o seu uso social.
6. Valorar a asimilación e o emprego de algúns conceptos musicais básicos necesarios o emitir xuízos de valor o «falar de música».	6.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	Completa cuestionarios cerrados con los términos musicais básicos.	Redacta textos sobre aspectos musicais con el vocabulario básico necesario.	Valora la importancia de ampliar el vocabulario musical como recurso cultural y expresivo.
	6.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de forma oral e escrita con rigor e claridade.	Elabora pequenos textos con soporte visual sobre aspectos concretos da música como intérpretes ou produtores. Emite xuízos con un vocabulario básico.	Explica oralmente ou con textos curtos coñecementos, opinións ou críticas cunha linguaxe musical suficiente.	Explica ou redacta textos sobre coñecementos, percepcións ou xuízos críticos cun vocabulario musical extenso e conciso.

--	--	--	--	--

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
7. Mostrar interese e actitude crítica pola música actual, os musicais, os concertos en directo e as novas propostas musicais, valorando os elementos creativos e innovadores destes.	7.1. Utiliza diversas fontes de información para indagar sobre as novas tendencias, representantes, grupos de música popular, etc., e realiza unha revisión crítica de ditas producións.	Busca información en Internet sobre aspectos concretos que dan releve musical a un intérprete, produtor, ou compositor de música para medios audiovisuais.	Busca y analiza críticas musicais sobre concertos ou novas producións dos ámbitos da música actual.	Analiza e compara críticas e producións musicais actuais e emite hipóteses sobre o futuro da súa traxectoria. Elabora textos reflexivos e ben argumentados.
	7.2. Interesase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.	Mostra unha actitude tolerante e aberta para interpretar e escoitar obras de estilos diferentes do gusto propio.	Mostra interese na presentación en clase de música actual diferente dos seus gustos e preferencias. Respecta os gustos distintos do propio.	Mostra interese e busca información de maneira autónoma sobre as obras que se presentan na aula ou que suxiren os compañeiros.

BLOQUE 4. MÚSICA E TECNOLOXÍA

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1. Valerse con autonomía dos recursos tecnolóxicos dispoñibles demostrando un coñecemento básico das técnicas e os procedementos necesarios para gravar, reproducir, crear, interpretar música e realizar producións audiovisuais.	1.1. Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e as emprega como ferramentas para a actividade musical.	Sérvese de soportes dixitais para escoitar música. Coñece un programa básico de edición musical e emprega as ferramentas básicas para editar música de forma creativa. Coñece un programa básico de edición de partituras e emprega as ferramentas básicas para escribir e compoñer música. Coñece algunha aplicación para móvil relacionada coas tecnoloxías	Emprega con destreza soportes dixitais para escoitar música. Coñece un programa básico de edición musical e emprega as ferramentas un pouco máis complexas para editar música de forma creativa. Coñece un programa básico de edición de partituras e emprega as ferramentas máis complexas para escribir e compoñer música. Coñece algunha aplicación para móvil relacionada	Está inmerso no coñecemento e emprego das novas tecnoloxías aplicadas ó son. Coñece programas de edición musical e de produción de música en directo. Emprega con facilidade as ferramentas de algún programa de edición de partituras. Elabora producións propias coas ferramentas dixitais e acústicas

		do son.	coas tecnoloxías do son.	
	1.2. Participa en todos os aspectos da produción musical demostrando o emprego adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.	Edita música por petición del profesor o profesora. É un pouco destro no emprego das tecnoloxías relacionadas co son.	Edita e produce música con certo desenvolvemento e con iniciativa.	É autónomo e creativo. Coñece as ferramentas tecnolóxicas e as súas posibilidades. Emprega para crear produtos musicais reflexionados e creativos.
2. Empregar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para o aprendizaxe e indagación do feito musical.	2.1. Emprega con autonomía as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.	É pouco autónomo para o emprego das fontes para elaborar traballos, pero acompañado traballa ben.	É semiautónomo e elabora traballos sinxelos. Emprega fontes e ten integrados os procedementos básicos.	É moi autónomo e produce información sobre o feito musical. Sabe discriminar e dar prioridade ás fontes de información, e ten os procedementos integrados. Produce información musical con disfrute.

CONCRECIÓN DOS CRITERIOS DE AVALIACIÓN CONTIDOS EN CADA UNIDADE, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE, AVALIABLES, RÚBRICAS E ORIENTACIÓNS DIDÁCTICAS (PARA MATERIA DE MÚSICA DE 2º DE E.S.O.)

UNIDADE 1 : O SON E A MÚSICA

CONCRECIÓN DOS CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Relacionar o son, como fenómeno físico, coa música.

Entender a función do son como materia prima.

Identificar as cualidades do son.

Relacionar as distintas cualidades do son na audición.

Coñecer as partes do aparato auditivo e a súa función.

Practicar a lectura musical.

CONTIDOS PARA ALCANZAR AS COMPETENCIAS

Adquisición dos conceptos: Características do son, recepción do son, memoria auditiva, dualidades do son, E o son e a música.

Experimentación da propagación do son.

Identificación das cualidades do son en composicións musicais.

Lectura de figuras rítmicas e de notas no pentagrama nas interpretacións.

Interpretación de partituras con instrumentos.

Identificación e relación de elementos musicais a través da audición.

Conciencia do poder do son para evocar imáxenes e situacións.

Avaliación favorable da actitude de atención e concentración no momento de expresarse por medio da música. Confianza en ser perseverante cando se interpreta unha partitura.

RÚBRICAS (tema 1)

BLOQUE 1. INTERPRETACIÓN E CREACIÓN

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical e emprega unha linguaxe técnica apropiada.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son, pero aplica a linguaxe técnica básico.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son, pero mostra algunha confusión.	Coñece e recoñece claramente os parámetros do son e sèrvese da linguaxe técnica apropiada.
1.2. Recoñece e aplica os ritmos e compases a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.	Recoñece con dificultade os elementos de representación musical; faino mellor no ritmo que nas melodías. Recoñece os signos de intensidade e sabe cáles son as indicacións de movemento.	Recoñece os elementos de representación musical. Recoñece os signos de intensidade e sabe cáles son as indicacións de movemento.	Lee partituras adecuadas ó nivel e integra os elementos da representación musical. Interpreta con musicalidade e integra os elementos.
2.1. Distingue e emprega os elementos que se usan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración de las figuras; signos que afectan á intensidade e os matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	Recoñece con dificultade os elementos de representación musical; faino mellor no ritmo que nas melodías. Recoñece os signos de intensidade e sabe cáles son as indicacións de movemento.	Recoñece os elementos de representación musical. Recoñece os signos de intensidade e sabe cáles son as indicacións de movemento.	Lee partituras adecuadas ó nivel e integra os elementos da representación musical. Interpreta con musicalidade e integra os elementos.
6.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ó nivel.	Integra lentamente as habilidades técnicas e precisa guía nos primeiros estadios del aprendizaxe.	Aplicase en mellorar as súas habilidades interpretativas, pero o resultado é pouco musical.	Interpreta aplicando tódalas técnicas e as habilidades desenroladas co estudio. Busca a musicalidade na interpretación.
7.2. Demostra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta las capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros.	É capaz de interpretar, pero cansase pronto. Precisa o apoio do grupo para superarse. Cústalle respectar os seus compañeiros.	Interpreta autonomamente Mellorando as súas posibilidades. Respecta e valora a expresividade dos seus compañeiros.	Recoñece e supera as súas dificultades expresivas, respecta as dos seus compañeiros e axuda a que estes se superen.
8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas instrumentais de	Interpreta con dificultade a través da lectura con notación	Interpreta con corrección a través da lectura con	Interpreta con corrección e musicalidade a través da

diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ó nivel.	adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela.	notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela.	lectura de partituras
8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ó director e a los outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ó conxunto; mostra espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.	Interpreta con pouca reflexión, mostra unha atención dispersa ás pautas de traballo e é pouco crítico.	Interpreta con pouca reflexión, mostra atención ás pautas de traballo, pero é pouco crítico.	Mostra moito interese por seguir as pautas de interpretación e presenta un bo espírito crítico.
8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colabora con actitudes de mellora e compromiso e mostra unha actitude aberta e respectuosa.	Participa activamente na aula, pero cun baixo compromiso no seu traballo autónomo e con actitude medianamente respectuosa.	Participa activamente na aula, mellora co seu traballo autónomo e mostra una actitude respectuosa.	Participa activamente na aula axudando os seus compañeiros con menos aptitudes e motivación. Mellora co seu traballo autónomo e mostra unha actitude moi respectuosa.

BLOQUE 2. ESCOITA

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Diferenza as sonoridades dos instrumentos da orquestra, así como a súa forma e os tipos de voces.	Diferenza a orquestra de outro timbre. Diferenza voces masculinas e femininas.	Diferenza a orquestra de outro timbre. Diferenza tesituras de voces masculinas e femininas. Diferenza os solistas do coro.	Diferencia a orquestra de outro timbre. Diferencia tesituras de voces masculinas e femininas. Diferencia os solistas do coro. Distingue o tipo de voz dos solistas.
3.1. Valora o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	Guarda silencio cando é avisado reiteradamente. Valóralo pouco por propia iniciativa.	Valora o silencio, pero non o mantén se ten unha dúbida e pregunta a un compañeiro, de modo que rompe a concentración da clase.	A súa actitude é de respecto total ó silencio e colabora co profesor ou profesora para mantelo.
4.1. Mostra interese por coñecer músicas de outras épocas e culturas.	Mostra interese polo atractivo musical, polo seu impacto sensorial. Valora pouco o feito da evolución musical.	Mostra interese por coñecer a música dos diferentes períodos, pero fáltanlle moitas referencias históricas que lle axuden a identificalos.	Mostra moito interese e isto permítelle relacionar os coñecementos adquiridos e abrir as súas posibilidades de pracer pola música en xeral.
5.1. Describe os elementos das obras musicais propostas.	Precisa guía para recoñecer os elementos da música e do contexto.	Recoñece os elementos da música que están presentes nun modelo de análise.	Sabe dar prioridade ós elementos da música máis relevantes para o seu análise.

5.2. Utiliza con autonomía distintos recursos como apoio ó análise musical.	Precisa guía para seguir o modelo de análise.	Cunha guía como modelo pode analizar unha obra musical.	Ten os elementos de análise interiorizados para poder describir unha obra.
---	---	---	--

BLOQUE 3. CONTEXTOS MUSICAIS E CULTURAIS

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Expressa contidos musicais e relacións con outras disciplinas.	Ten coñecementos vagos sobre a anatomía da recepción do son.	Relaciona os coñecementos de anatomía humana cós contidos musicais.	Explica os aspectos da anatomía humana relacionados coa música.
2.1. Mostra interese por coñecer os distintos xéneros musicais e as súas funcións expresivas, e disfruta deles como oínte con capacidade selectiva.	Completa con axuda cuestionarios sobre audicións de varios xéneros musicais.	Completa autonomamente cuestionarios sobre audicións de xéneros musicais. Disfruta da audición e diferenciación dos xéneros e estilos máis populares.	Intúe o xénero dunha audición e explica a súa función. Disfruta da audición e do pracer intelectual da diferenciación dos xéneros musicais.
2.2. Mostra interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e disfrute persoal.	A través da interpretación e da audición familiarízase con distintos tipos de música. Aprécia sensorialmente.	A través da interpretación e da audición familiarízase con diversos tipos de música. Aprécia sensorialmente e gústalle escoitar as composicións máis emblemáticas como enriquecemento cultural.	Mostra pracer sensorial o escoitar a beleza da música independentemente do período histórico no que foi composta e valora racionalmente o enriquecemento cultural que supón. Relaciona o arte da música cas artes plásticas e escénicas.

AVALIACIÓN INICIAL (segue, tema 1)

Pra asimilar correctamente a aprendizaxe relacionada coa identificación e discriminación das cualidades do son e imprescindible que o alumno/a traballara este contido na etapa anterior, sobre todo desde un punto de vista sensorial. Non se precisan requisitos pra iniciar esta unidade, pero é muy conveniente revisar o nivel de coñecementos da linguaxe musical de cada alumno, porque influirá na rapidez con que se asimilarán e se resolverán as actividades.

ORIENTACIONES DIDÁCTICAS

As frases iniciais leeráanse e comentaránse unha por unha. Pode preguntarse individual ou colectivamente unha vez comentada cada frase.

É interesante proxectar os esquemas cos conceptos para poder chegar o alumnado de forma máis auditiva e visual. Debemos interrogarlos coas preguntas.

Actividad 1. Son natural e son organizado

É una actividade introductoria que serve para adentrarnos no mundo da música.

--Thomas Fuller (16081661) foi un teólogo, historiador e escritor inglés. Moitas das súas citas fixéronse célebres.

Actividade 2. O oído e a audición

É unha mostra visual do aparato auditivo. É necesario que coñezan as súas partes. Pode proxectarse na pizarra dixital para explicálo.

Actividade 3. A membrana do oído. Experimento

O experimento debe levarse a cabo por grupos de alumnos. De cinco en cinco e práctico para que poidan ver cómo o son fai vibrar a membrana.

Actividade 4. Recoñecemento de voces.

É unha actividade divertida que supón que advirtan a gran memoria auditiva. Conven que digan a frase os alumnos que normalmente están calados, e finalmente por el ou a líder da clase.

Actividade 5. O ruído e o cuidado do oído

É una actividad necesaria para que advirtan que o dano que a intensidade forte de son xenera no oído non está relacionado con que un son sexa agradable ou desagradable, que sexa música ou non.

Actividade 6. O ruído integrado nunha sintonía, pode servir para indicar qué música de series lles gusta .Posteriormente a través dun vídeo colgado en Internet. Hay sintonías muy interesantes de distintos estilos.

Actividad 7. La DURACIÓN do son. Poden marcalo cos dous brazos, abrindoos como si estiraran o son. O profesor ou profesora pode tocar co seu instrumento diferentes pezas e que os alumnos digan cál ten sons máis cortos ou máis largos. Temas con semicorcheas e temas con redondas e brancas. Pode facerse unha coreografía coa duración do son combinada con movemento corporal. Se lles pode dividir enparellas e unha toca as notas largas e outra as cortas.

Actividade 8. A INTENSIDADE do son.

Pode levarse a cabo unha actividade expresiva en tres grupos, un por fila.-Un grupo toca os sons fortes e os outros os froxos, de frases largas.-Outro converte os fortes en froxos con intercambio máis rápido. Outro grupo leva a cabo o *crescendo*, o *forte* e o *diminuendo*. É interesante ver o vídeo para relacionar a potencia do son coa colocación dos instrumentos no escenario da orquestra e coa expresividade do son de cada familia.

Actividad 9. A ALTURA do son (1)

Sorprenderá ó alumnado o tipo de voces graves. É unha actividade que educa a diferenciar voces e a fixarse na parte solista e a do coro.

Actividade 10. A ALTURA do son (2)

O feito de que canten dúas persoas xóvenes supón que a actividade resulte atractiva. A melodía pode ser recoñecida por unha parte do alumnado. No vídeo distínguese claramente o timbre dunha voz e o de outra. Tamén mostra o tipo de acompañamento.

Actividade 11. O TIMBRE do son (1). Esta actividade necesita a guía do profesor ou profesora. Sería interesante poder proxectar o esquema da obra e seguila colectivamente.

Actividade 12. Producimos son. Na primeira parte da guía hay una presentación metodolóxica de cómo traballar as pezas coa flauta. Esta é unha obra que poden tocar con certa facilidade porque se repite moito. O principio é preciso traballar as dixitaciones das notas coa semipartitura ou coa partitura, sempre colectivamente. Dado que existe a base instrumental, poden escoitála para interiorizar o ritmo. Para tocar simultaneamente A e C é totalmente necesario que se sepan moy ben. A persoa que toca o tambor da pulsación é preciso que sexa un alumno con boa pulsación. Pode efectuarse un *casting*. O acompañamento de placas é muy enriquecedor e como é muy repetitivo, memorízase ben.

Actividade 13. "Facémos soar o amor". Esta peza gusta moito ó alumnado. Deben escoitála na súa casa para ir interiorizando o ritmo da melodía. Solen precipitarse nas notas largas. Na parte B poden dividirse os homes e as mulleres, uns propoñen e as outras responden. A parte do solista debe interpretarse cando xa saiban ben a peza. Cada día pode facélo un alumno diferente.

El blog de la MaRtiNa. Ó texto pode lerse na clase conxuntamente e logo comentálo. Despois, responderáanse as preguntas por equipos, por parellas ou individualmente.

UNIDADE 2 . PULSACIÓN, MOVEMENTO E COMPÁS

CONCRECIÓN DOS CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Buscar e valorar a importancia da pulsación na música.

Conseguir precisión na pulsación.

Identificar o movemento o tempo dunha composición e as variacións que presenta.

Entender a simboloxía da fracción que expresa o compás.

Comprender a importancia do compás como elemento ordenador do ritmo.

Discriminar a acentuación binaria, ternaria e cuaternaria.

Comprender e aplicar a simbología da fracción indicadora do compás 6/8.

Deducir o compás dunha composición.

CONTIDOS PARA ALCANZAR AS COMPETENCIAS

Adquisición dos conceptos: A pulsación e os cambios de pulsación, o tempo o movemento, o compás: binario, ternario, cuaternario, o compás de 6/8, compases combinados e o acento musical.

Práctica da pulsación con percusión corporal.

Análise dos cambios de pulsación.

Análise da acentuación rítmica por comparación.

Uso de obstinatos seguindo a pulsación para o acompañamiento dunha melodía.
 Lectura rítmica en compás 6/8.
 Análise, a través de la audición y la partitura, del compás 6/8.
 Interpretación de series rítmicas sobre una grabación.
 Conciencia de la importancia del tempo en el efecto expresivo de una composición.
 Valoración do tempo o movemento como elemento de influencia motriz.
 Interése en conseguir interpretacions musicais con unha pulsación correcta.
 Respecto polo xesto do director ou directora.
 Valoración do compás como elemento ordenador do ritmo.
 Valoración do silencio como punto de partida da audición e a interpretación.
 Valoración da importancia da precisión da pulsación, tanto na interpretación individual como na colectiva.

RÚBRICAS TEMA 2.

BLOQUE 1 : INTERPRETACION e creación

Estándares de aprendizaxe avaliábles	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical e emprega unha linguaxe técnica apropiada.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son, pero aplica de maneira guiada a linguaxe técnica básica relativa á pulsación e o compás.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son e aplica autonomamente, pero con pouca precisión, a linguaxe técnica básica relativa á pulsación e ó compás.	Coñece e recoñece claramente os parámetros do son e emprega a linguaxe técnica apropiada. É preciso no emprego da linguaxe técnica .
1.2. Recoñece e aplica os ritmos e compases a través da lectura ou audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.	Sigue e interpreta con pouca precisión na pulsación.	Sigue e interpreta con bastante precisión na pulsación.	Sigue partituras complexas para instrumentos armónicos e arranxos instrumentais.
2.1. Distingue e emprega os elementos que se usan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan á intensidade e los matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	Recoñece de maneira guiada os elementos de representación musical; faino mellor no ritmo que nas melodías. Recoñece os signos de intensidade e sabe cáles son as indicacións de movemento	Recoñece con autonomía os elementos de representación musical. Recoñece os signos de intensidade e sabe cáles son as indicacións de movemento.	Lee partituras adecuadas ó nivel e integra os elementos da representación musical. Interpreta con musicalidade integrando os elementos.
3.2. Emprega os elementos e recursos adquiridos para elaborar arranxos e crear cancións,pezas	Compón e confecciona arranxos e coreografías en grupo.	Compón e confecciona arranxos e coreografías en grupo. Individualmente compón cunha expresividade	Compón e confecciona arranxos e coreografías autonomamente e con dedicación. Colabora en mellorar os

instrumentais e coreografías.		limitada pola falta de práctica.	traballos dos compañeiros que teñen máis dificultades.
5.1. Comprende e identifica os conceptos e termos básicos relacionados cos procedementos compositivos e os tipos formais.	É capaz de distinguir os cambios de tema e as repeticións cando son moi contrastados. Segue os musicogramas con axuda.	Diferencia con bastante claridade os cambios de tema. Identifica claramente as repeticións. Segue os musicogramas con autonomía.	Comprende a necesidade da estruturación musical e identifica os cambios nunha estrutura. Pode confeccionar musicogramas propios.
6.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ó nivel.	Integra lentamente as habilidades técnicas e necesita guía nos primeiros estádios do aprendizaxe.	Aplicase en mellorar as súas habilidades interpretativas, pero o resultado é pouco musical.	Interpreta aplicando tódalas técnicas e as habilidades desenroladas co estudio. Busca a musicalidade na interpretación.
6.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións para mellorar os seus resultados na exposición ante un público.	Mostra intranquilidade e unha concentración irregular. Acelérase na pulsación.	Mostra tranquilidade, pero ten unha concentración algo irregular. Mantén a pulsación, pero non expresa a dinámica dos compases.	Está controlado emocionalmente e concentrado para interpretar con corrección e musicalidade.
7.1. Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas.	Improvisa e compón coa axuda dun grupo.	Improvisa e compón en grupo e individualmente aportando ideas pouco musicais.	Improvisa e compón con musicalidade seguindo a pulsación e as estruturas.
Estándares de aprendizaxe avaliábeles	BAIXO	MEDIO	ALTO
7.2. Demostra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as distintas capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros.	Es capaz de intentar realizar arranxos musicais, pero cánsase pronto. Precisa do apoio do grupo para superarse. Cústalle respectar os seus compañeiros.	Trata de efectuar arranxos musicais autonomamente Mellorando as súas posibilidades. Respecta e valora a expresividade dos seus compañeiros.	Recoñece e supera as súas dificultades expresivas, respecta a dos seus compañeiros e axuda a que estes se superen.
8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas instrumentais de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ó nivel.	Interpreta con dificultade a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela. A pulsación é pouco precisa.	Interpreta con corrección a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela. A pulsación é bastante precisa.	Interpreta con corrección e musicalidade a través da lectura musical. A pulsación é moi precisa.
8.3. Mostra apertura e respecto as propostas do profesor ou profesora e dos compañeiros.	Mostra unha actitude de baixa motivación, pero respecta as propostas.	Mostra unha actitude de motivación, respecta as propostas, pero non aporta creativamente.	Mostra unha actitude de alta motivación, respecta as propostas e realiza aportacións creativas.
8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ó director e os outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación	Interpreta con pouca reflexión, mostra unha atención dispersa ás pautas de traballo e é pouco crítico. Mostra desaxustes na pulsación.	Interpreta con reflexión, está atento ás pautas de traballo, pero é pouco crítico. Mostra algún desaxuste na pulsación.	Mostra moito interese por seguir as pautas de interpretación e presenta un bo espírito crítico. É moi preciso e interpreta con musicalidade.

ó conxunto, e mostra espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.			
8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colabora con actitudes de mellora e compromiso e mostra unha actitude aberta e respectuosa.	Participa activamente na aula, pero cun baixo compromiso no seu traballo autónomo e con actitude medianamente respectuosa.	Participa activamente na aula, mellora co seu traballo autónomo e mostra unha actitude respectuosa.	Participa activamente na aula axudando os seus compañeiros con menos aptitudes e motivación. Mellora co seu traballo autónomo e mostra unha actitude moi respectuosa.

Bloque 2. ESCOITA

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Diferencia as sonoridades dos instrumentos da orquestra, así como a súa forma, e os tipos de voces.	Diferencia as familias orquestrais, pero presenta confusión entre os instrumentos que teñen uns timbres máis similares.	Identifica visualmente tódolos instrumentos, pero confunde algúns dos timbres máis similares.	Distingue con claridade os instrumentos polas súas formas e os seus timbres
2.1. Le partituras como apoio á audición.	Segue partituras de audicións, pero non as le. Guíase pola forma da notación rítmica.	Segue a partitura polo ritmo e pola forma da liña melódica. Pode lela se a notación é sinxela.	Segue partituras complexas de orquestra e de instrumentos armónicos.
3.1. Valora o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	Garda silencio cando é avisado reiteradamente. Valóralo pouco por propia iniciativa.	Valora o silencio, pero non o mantén se ten unha dúbida e a pregunta a un compañeiro, de modo que rompe a concentración da clase.	A súa actitude é de respecto total o silencio e colabora co profesor ou profesora para mantelo.
4.1. Mostra interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas.	Mostra interese polo atractivo musical, polo seu impacto sensorial. Valora pouco o feito da evolución musical.	Mostra interese por recoñecer música de diferentes estilos e épocas, pero fáltanlle moitas referencias que lle axuden a identificalos.	Mostra moito interese e este permítelle relacionar os coñecementos adquiridos e abrir as súas posibilidades de pracer pola música en xeral.
5.1. Describe os elementos das obras musicais propostas.	Precisa guía para recoñecer os elementos da música.	Recoñece os elementos da música que están presentes nun modelo de análise.	Sabe dar prioridade ós elementos da música máis relevantes para a súa análise.
5.2. Utiliza con autonomía distintos recursos como apoio á análise musical.	Precisa guía para seguir o modelo de análise.	Con unha guía como modelo pode analizar unha obra musical.	Ten os elementos de análise interiorizados para describir unha obra.

BLOQUE 3 : CONTEXTOS MUSICAES E CULTURAIS

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
2.2. Mostra interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e disfrute persoal.	A través da interpretación e da audición familiarízase con distintos estilos de música. Aprécia sensorialmente.	A través da interpretación e da audición familiarízase con diferentes estilos de música. Aprécia sensorialmente gústalle escoitar as	Mostra pracer sensorial ó escoitar a beleza da música independentemente do período histórico no que foi composta e valora racionalmente o

		composicións máis emblemáticas como enriquecemento cultural.	enriquecemento cultural que supón. Relaciona a arte da música coas artes plásticas e escénicas.
6.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	Completa con axuda cuestionarios cerrados cos termos musicais básicos.	Completa autonomamente cuestionarios sobre aspectos musicais empregando o vocabulario básico necesario.	Valora a importancia de ampliar o vocabulario musical como recurso cultural e expresivo.
7.2. Interesase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.	Mostra unha actitude tolerante e aberta para interpretar e escoitar obras de estilos diferentes do gusto propio. Pero está moi pechado no seu estilo preferido.	Mostra interese na presentación en clase de música actual diferente dos seus gustos e preferencias. Respecta os gustos distintos do propio.	Mostra interese e busca información de maneira autónoma sobre as obras que se presentan na aula ou que suxiren os compañeiros.

AVALIACIÓN INICIAL (Segue tema 2)

O único requisito para que o alumnado asimile o contido de esta unidade é que sepa descubrir e seguir a pulsación dunha peza. Hai alumnos que teñen verdadeiras dificultades. Tamén convén observar si o alumnado percibe os cambios no movemento dunha peza. Para constatalo, pode interpretarse co voso instrumento o fragmento dunha obra empezando a unha velocidade estable e introducindo algúns cambios, que os alumnos terán que percibir e explicar. Este exercicio permite descubrir dúas cousas:

--Si advirten que se produciron cambios na velocidade de pulsación.

--Si coñecen a terminoloxía relativa o movemento en música.

ORIENTACIONES DIDÁCTICAS

As frases iniciais leranse e comentaranse unha por unha.

Pode preguntarse individual ou colectivamente unha vez comentada cada frase.

É interesante proxectar os esquemas cos conceptos e as partituras para poder chegar o alumnado máis auditivo e o máis visual.

Actividade 1. Pulsación escondida e pulsación evidente

O principio hai que traballar os ritmos, que se proxectarán na pizarra.

Para percutir na mesa, pode golpearase nela con un lápiz o revés. Hai que facerlles observar que é preciso fixarse nas repeticións de cada ritmo.

Actividade 2. Pulsación marcada

Poden simular a pandereta da audición golpeando sobre a mesa, e o bombo co pé dereito no chan como si o tocaran co pedal.

Actividade 3. Cambios repentinos de pulsación

A actividade é ilustrativa e sinxela de resolver. O profesor ou profesora ten que pasar entre o alumnado pra ver si sinalan o cadro adecuado.

Tamén pode levarse a cabo unha coreografía co fragmento da audición efectuando movementos de pulsación rápida e lenta.

Actividade 4. Cambios graduais de la pulsación

O profesor ou profesora pode tocar melodías e facer *ritardando* e *accelerando*. O alumnado ten que seguir a pulsación golpeando sobre a mesa con dous dedos.

Actividade 5. A velocidade da pulsación Pode completarse a actividade por parellas; deste modo enriquecese a selección porque a resposta teñen que argumentala ambos e non contestar o azar. O vídeo pode deterse pra ir comentando os instrumentos, quén toca a melodía e quén o acompañamento imitando o reloxo.

Actividade 6. Buscar o compás

Nun principio é necesario topar a pulsación, despois ver qué pulsación pesa máis e logo decidir de qué compás se trata contando cántas notas hai entre cada acentuación. O feito de aprender a levar o compás é importante para a pulsación.

Actividade 7. Música popular celta en 6/8

Actividade 8. Mestura de compases

O blog da Martina

O texto pode lerse na clase e comentalo. Despois, por equipos, pódese responder as preguntas.

UNIDADE 3. O RITMO MUSICAL

CONCRECIÓN DOS CRITERIOS DE AVALUACIÓN

Reflexionar e valorar a importancia do ritmo da música.

Conseguir precisión rítmica.

Entender que o ritmo supón a ordeación do son según a duración deste.

Entender a relación entre as figuras rítmicas.

Valorar a importancia da escritura rítmica.

Interpretar correctamente unha partitura rítmica elemental.

Comprender a importancia do ritmo como elemento que completa unha pulsación e un compás.

Deducir o ritmo dunha partitura.

CONTIDOS PARA ALCANZAR AS COMPETENCIAS

Adquisición dos conceptos: o ritmo musical, o puntillo, combinacións rítmicas, a sincopa e o contratempo, grafía rítmica e figuras musicais.

Práctica de ritmos con percusión corporal e instrumental.

Recoñecemento de series rítmicas.

Medida do puntillo nas interpretacións musicais.

Discriminación da duración do son.

Uso de ostinatos rítmicos pra o acompañamento dunha melodía.
 Resolución de exercicios nos que se practican figuras rítmicas.
 Dedución do número de ataques que hai nunha pulsación.
 Práctica do contratempo e das sincopas.
 Interpretación de series rítmicas sobre una gravación.
 Valoración do ritmo como elemento da música de influencia motriz.
 Interese en conseguir interpretacións rítmicas correctas.
 Respecto polo xesto do director ou directora.
 Valoración favorable da utilización correcta da grafía musical.
 Valoración do ritmo como elemento ordenador da melodía.
 Valoración do silencio como punto de partida da audición e a interpretación.
 Valoración da importancia da precisión rítmica, tanto na interpretación individual como n a colectiva.

RÚBRICAS tema3.

Bloque 1 : Interpretación e creación

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical e emprega unha linguaxe técnica apropiada.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son relativos ó ritmo, pero aplica a linguaxe técnica básica de maneira guiada.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son relativos o ritmo de maneira autónoma e mostra algunha confusión.	Coñece e recoñece claramente os parámetros do son relacionándoos co ritmo e emprega a linguaxe técnica apropiada.
1.2. Recoñece e aplica os ritmos e compases a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.	Interpreta e segue partituras de audicións con ritmos sinxelos de maneira guiada.	Interpreta e segue partituras de audicións complexas ritmicamente.	Segue partituras rítmicas complexas para instrumentos armónicos e arranxos instrumentais.
1.3. Identifica e transcribe ditados de patróns rítmicos e melódicos con formulacións sinxelas en estruturas binarias, ternarias e cuaternarias.	Recoñece e selecciona os patróns rítmicos e melódicos a partir de opcións dadas.	Recoñece e transcribe ditados rítmicos sinxelos, pero recoñece os melódicos entre opcións.	Recoñece e transcribe ditados rítmicos en diferentes compases e Rítmicomelódicos sinxelos.
2.1. Distingue e emprega os elementos que se empregan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan á intensidade e os matices; indicacións rítmicas e de tempo,etc.).	Recoñece con dificultade os elementos de representación musical. Coñece os elementos gráficos máis básicos do ritmo.	Recoñece facilmente os elementos de representación musical. Coñece os elementos gráficos do ritmo e aplícaos autonomamente.	Le partituras rítmicas adecuadas ó nivel e integra os elementos da representación musical.

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
5.1. Comprende e identifica os conceptos e termos básicos relacionados cos procedementos compositivos e os tipos formais.	Diferencia coa axuda estruturas musicais e é capaz de distinguir os cambios de tema e as repeticións cando son moi contrastados e diferenciados ritmicamente. Segue os musicogramas rítmicos con axuda.	Diferencia autonomamente Estruturas musicais e diferencia con bastante claridade os cambios de tema apoiándose no análise rítmico. Identifica claramente as repeticións. Segue os musicogramas rítmicos con autonomía.	Comprende a necesidade da estruturación musical e identifica os cambios nunha estrutura observando os cambios no ritmo. Pode confeccionar musicogramas rítmicos propios.
6.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ó nivel.	Integra lentamente as habilidades técnicas, pero precisa guía nos primeiros estadios do aprendizaxe. Ten dificultades na precisión rítmica.	Aplicase en mellorar as súas habilidades interpretativas de precisión rítmica, pero o resultado é pouco musical.	Interpreta aplicando tódalas técnicas e as habilidades de precisión rítmica desenroladas co estudio. Busca a musicalidade na interpretación.
6.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.	Mostra intranquilidade e unha concentración irregular. Precipítase ritmicamente.	Mostra tranquilidade, pero ten unha concentración algo irregular. Mantén unha precisión rítmica adecuada.	Está controlado emocionalmente e concentrado para interpretar con corrección e musicalidade.
7.2. Demostra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as distintas capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros.	É capaz de interpretar solo, pero cánsase pronto. Precisa o apoio del grupo para superarse. Cústalle respectar os seus compañeiros.	Trata de interpretar autonomamente Mellorando as súas posibilidades. Respecta e valora a expresividade dos seus compañeiros.	Recoñece e supera as súas dificultades expresivas, respecta a dos seus compañeiros e axuda a que estes se superen.
8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ó nivel.	Interpreta con dificultade a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela.	Interpreta con corrección a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxelas.	Interpreta con corrección e musicalidade a través da lectura. Canta con partituras adaptadas ó nivel.
8.3. Mostra apertura e respecto hacia as propostas do profesor e dos compañeiros.	Mostra unha actitude de baixa motivación, pero respecta as propostas. Sensorialmente aprecia as pezas máis rítmicas.	Mostra unha actitude de motivación, respecta as propostas, pero non aporta creativamente.	Mostra unha actitude de alta motivación, respecta as propostas e fai aportacións creativas.
8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ó director e ós outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ó conxunto, e mostra espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.	Interpreta con pouca reflexión, mostra unha atención dispersa ás pautas de traballo e é pouco crítico. Precisa acompañamento.	Interpreta autonomamente con pouca reflexión, mostra atención ás pautas de traballo, pero é pouco crítico.	Mostra moito interese por seguir as pautas de interpretación e presenta un bo espírito crítico.

8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colabora con actitudes de mellora e compromiso e mostra unha actitude aberta e respectuosa.	Participa activamente na aula, pero cun baixo compromiso no seu traballo autónomo e con actitude medianamente respectuosa.	Participa activamente na aula, mellora co seu traballo autónomo e mostra unha actitude respectuosa.	Participa activamente na aula axudando os seus compañeiros con menos aptitudes e motivación. Mellora co seu traballo autónomo e mostra unha actitude moi respectuosa.
---	--	---	---

BLOQUE 2. ESCOITA

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.2. Diferencia as sonoridades dos instrumentos máis característicos da música popular moderna, do folclore e doutras agrupacións musicais.	Diferencia de maneira guiada e aprecia as intervencións tímbricas na música para o cine.	Diferencia autonomamente e aprecia as intervencións tímbricas na música para o cine. Valora o ritmo e a instrumentación como elemento definitorio do carácter dunha peza	Valora a importancia rítmica e tímbrica na música para audiovisuais e recoñece que o ritmo é un dos elementos máis propios para dar carácter a unha obra.
2.1. Le partituras como apoio á audición.	Segue partituras de audicións, pero non as le autonomamente. Guíase vagamente pola forma da notación rítmica.	Segue a partitura polo ritmo e pola forma da liña melódica. Pode lela se a notación é sinxela.	Le a partitura da audición e é capaz de seguir a das voces internas. Segue partituras complexas.
3.1. Valora el silencio como elemento indispensable para a interpretación a audición.	Guarda silencio cando é avisado reiteradamente. valóralo pouco por propia iniciativa.	Valora o silencio, pero non o mantén se ten unha dúbida e a pregunta a un compañeiro, de modo que interrompe a concentración da clase.	A súa actitude é de respecto total ó silencio e colabora co profesor ou profesora para mantelo.
5.1. Describe os elementos das obras musicais propostas.	Precisa guía para recoñecer os elementos da música e do contexto. Describe o ritmo dunha obrade maneira guiada.	Recoñece os elementos da música que están presentes nun modelo de análise. Describe o ritmo dunha obrade maneira autónoma.	Sabe dar prioridade ós elementos da música máis relevantes para a súa análise. É capaz de describir o ritmo dunha peza de maneira reflexiva e coa linguaxe apropiada.
5.2. Emprega con autonomía diferentes recursos como apoio á análise musical.	Precisa guía para seguir o modelo de análise.	Cunha guía como modelo pode analizar unha obra musical.	Ten os elementos de análise interiorizados para describir unha obra.

BLOQUE 3. CONTEXTOS MUSAIS E CULTURALS

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
2.1. Mostra interese por coñecer os xéneros musicais e as súas funcións expresivas, e disfruta deles como oínte con capacidade selectiva.	Mostra interese na música para cine.	Mostra interese na música para cine e espectáculos musicais. Disfruta da audición e dos xéneros e estilos máis populares.	Distingue o xénero dunha audición e explica a súa función. Disfruta da audición e do pracer intelectual da diferenciación dos xéneros.
2.2. Mostra interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e disfrute persoal.	A través da interpretación e da audición familiarízase coa música histórica. Apréciaa sensorialmente.	A través da interpretación e da audición familiarízase coa música histórica. Apréciaa sensorialmente e	Mostra pracer sensorial o escoitar a beleza da música independentemente do período histórico no que foi composta e valora

		gústalle escoitar as composicións máis emblemáticas como enriquecemento cultural.	racionalmente o enriquecemento cultural que supón. Relaciona o arte da música coas artes plásticas e escénicas.
7.2. Interesase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.	Mostra unha actitude tolerante e aberta para interpretar e escoitar obras de estilos diferentes do gusto propio.	Mostra interese na presentación en clase de música actual diferente dos seus gustos e preferencias. Respecta os gustos distintos do propio.	Mostra interese e busca información de maneira autónoma sobre as obras que se presentan na aula ou que suxiren os compañeiros.

EVALUACIÓN INICIAL (segue tema 3)

O único requisito pra que o alumnado asimile o contido desta unidade é que adquira un mínimo de lectura rítmica. Hai que programar unha avaliación inicial que explore o coñecemento da linguaxe rítmica que o alumnado ten nestes tres ámbitos:

- Lectura rítmica: presentación de partituras rítmicas pra ler, da máis simple a máis complexa.
- Ditados de ritmos: recoñecemento de series rítmicas que o profesorado interpretará e, a continuación, ditados convencionais de catro ou oito pulsacións.
- Exercicios mecánicos: equivalencias, exercicios de completar compases con diferentes figuras rítmicas, poñer liñas divisorias, etc. Pra conseguir os obxectivos desta unidade, é preciso que o alumnado coñeza e domine as figuras rítmicas e as combinacións básicas.

ORIENTACIÓNS DIDÁCTICAS as frases iniciais leranse e comentaranse unha por unha. Pode preguntarse individual ou colectivamente unha vez comentada cada frase.

É interesante proxectar os esquemas cos conceptos pra poder chegar o alumnado máis auditivo e o máis visual.

Actividade 1. Percute series rítmicas

É máis preciso si se percute coa parte superior do lápiz ou o bolígrafo, queda máis exacto. Poden efectuarse polirritmias de dúas persoas, por grupos ou a mesma persoa toca dous pentagramas un pra man dereita e outro pra esquerda. Cas polirritmias individuais o alumnado ve a dificultade inicial de tocar dúas cousas distintas a vez, como fan os pianistas ou os baterías, pero tamén ven que cando se automatiza un movemento xa no é tan difícil.

Actividade 2. Recoñece series rítmicas

A actividade pode facerse varias veces perante o curso. Cada vez con unha combinación diferente.

Actividade 3. Melodía con ritmo. Poden formarse equipos de cinco persoas: catro realizan cada serie e unha leva a pulsación.

Actividade 4. Un tema con puntillo. Hai que asegurar as dixitacións, fixarse no ritmo e escoitar a base.

Pra levar a cabo os acompañamentos é necesario que o alumnado que toque os xilófonos poida saír da clase co instrumento e practicalo. Pra memorizalos, tán na base gravada. A peza é sinxela, pero vestila leva un tempo. Si hai alumnado con habilidades musicais convén que faga os acompañamentos. O primeiro é difícil, os outros non tanto. O papel das claves hai que traballalo colectivamente, pero só o alumno que sepa facelo pode tocar a peza. Unhas claves a destempo supoñen que a interpretación non teña éxito.

Actividade 5. As semicorcheas como base

Hai que proxectar a partitura e traballala colectivamente. Os alumnos deben observar que unha canción lenta con un acompañamento rápido ten máis ritmo.

Actividade 6. As corcheas como base

Pode pedirse un pequeno traballo sobre Alan Silvestri. pode realizarse un pequeno cuestionario:

-¿De qué país é?

-¿Tocou nalguna banda no instituto?

-¿Qué película veche daquelas pras que escribiu música?

-¿Estivo dominado algunha vez pra os premios Óscar de cine?

É unha canción sinxela, pero para interpretala hai que asegurar moito a nota mib' e que midan ben as notas largas de la C.

Actividade 7. Corchea e dúas semicorcheas

É un tema que gusta interpretar porque é moi épico. Hai que asegurar colectivamente as dixitacións con a semipartitura proxectada e traballar ben as notas agudas aprendendo a emitir moita presión de aire, pero que a frauta non silva. O alumnado con máis dificultades pode tocar o tema B, e o tema A interpretalo os solistas.

Actividade 8. Audición con contratempos . Os contratempos son difíciles, pero verán que con poucos elementos pode darse moito ritmo.

Actividade 9. Toca un tema con sincopas

Hai que asegurar a nota fa# e estar moi atentos as repeticións. A percusión enriquece moito o tema e non é complicada. Deben traballarse as claves a tempo e a pandeireta a contratempo. Os crótalos e o triángulo é posible que se aceleren, hai que levar ben a pulsación co piano.

Os percusionistas teñen que estar cerca do pianista pra ver que as claves son os baixos da man esquerda e a pandeireta o acorde da dereita. Si se acompaña con piano, hai que marcar ben os baixos.

O blog da MaRtiNa

O texto pode lerse na clase conxuntamente e comentalo. Despois, responderase as preguntas por equipos, por parellas ou individualmente.

UNIDAD 4.A MELODÍA

CONCRECIÓN DE LOS CRITERIOS DE EVALUACIÓN

Reflexionar sobre o papel da melodía como elemento da música. Fixarse na construción e configuración das liñas melódicas.

Comprender os conceptos *escala* e *intervalo*.

Crear, improvisar e interpretar melodías con instrumentos.

Entender o concepto de *escala maior* e *escala menor*.

Entender a utilidade da armadura.

CONTIDOS PARA ALCANZAR LAS COMPETENCIAS

Adquisición dos conceptos: A melodía, o deseño da liña melódica, o rexistro e o ámbito da melodía, os motivos melódicos, os sons e as escalas musicais, e a armadura.

Interpretación dunha composición en modo maior e en modo menor. Audición de melodías fixándose no movemento da melodía. Aplicación da técnica vocal a canción.

Análises, comparación e identificación de liñas melódicas.

Interpretación de melodías.

Audición e seguimento da partitura dunha composición esencialmente melódica.

Valoración da melodía como elemento de influencia emocional.

Valoración dos motivos melódicos como elemento pra proporcionar personalidade e lembrar unha melodía.

Interese pola corrección na interpretación dunha melodía.

Curiosidade por descubrir tipos de liñas melódicas a través da audición.

Curiosidade por analizar as liñas melódicas dunha audición.

Gusto pola interpretación dunha canción esencialmente melódica.

Hábito de fixarse na armadura o interpretar a melodía.

Valoración do pracer que supón a audición dunha melodía.

Interés por seguir a partitura da melodía dunha audición.

Hábito de fixarse na armadura o interpretar a melodía.

Valoración do pracer que supón a audición dunha melodía.

Interés por seguir a partitura da melodía dunha audición.

RUBRICAS Tema 4.

BLOQUE 1. INTERPRETACIÓN E CREACIÓN

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical e emprega unha linguaxe técnica apropiada.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son, pero aplica de forma guiada a linguaxe técnica básica relativa á melodía.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son, pero aplicando autonomamente a linguaxe técnica básica relativa a análise melódica.	Coñece e recoñece claramente os parámetros do son, e emprega a linguaxe técnica apropiada para explicar a melodía e os seus aspectos de análise.
1.2. Recoñece e aplica os	Segue partituras de	Segue partituras de	Segue partituras

ritmos e compases a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.	audicións sinxelas escoitando a melodía da primeira voz.	audicións máis complexas de maneira guiada.	complexas de música coral.
1.3. Identifica e transcribe ditados de patróns rítmicos e melódicos con formulacións sinxelas en estruturas binarias, ternarias e cuaternarias.	Recoñece e selecciona os patróns melódicos a partir de opcións dadas.	Recoñece facilmente as melodías entre opcións dadas e discrimina o tipo de liña melódica.	Recoñece e transcribe melodías sinxelas. Recoñece o deseño, o ámbito, a tesitura e o rexistro dunha liña melódica.
2.1. Distingue e emprega os elementos que se usan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan á intensidade e os matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	Recoñece con dificultade os elementos de representación musical. Mellor en ritmo que en melodías. Le melodías sinxelas con axuda. Recoñece os signos de intensidade e sabe cáles son as indicacións de movemento.	Recoñece os elementos de representación musical. Le a melodía das partituras con certa axilidade. Recoñece os signos de intensidade e sabe cáles son as indicacións de movemento.	Le partituras melódicas e amónicas adecuadas ó nivel e integra os elementos da representación musical. Interpreta con musicalidade integrando os elementos.
3.1. Improvisa e interpreta estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.	Interpreta a primeira voz de pezas musicais sinxelas.	Interpreta as voces medianamente complicadas dunha peza polifónica.	Interpreta as voces máis complicadas dunha peza polifónica.
5.1. Comprende e identifica os conceptos e termos básicos relacionados cos procedementos compositivos e os tipos formais.	Distingue os cambios de tema e as repeticións cando son moi contrastados. Sigue os musicogramas con axuda.	Diferencia con bastante claridade os cambios de tema. Identifica claramente as repeticións. Valora a melodía como aspecto estruturador dun tema. Segue os musicogramas con autonomía.	Comprende a necesidade da estruturación musical e identifica os cambios nunha estrutura observando a melodía. Pode confeccionar musicogramas propios.
6.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.	Aplica a técnica vocal cando o profesor da as consignas exactas para cada situación.	Aplica a técnica vocal de maneira semiautomática, pero precisa pautas para cada dificultade concreta.	Integra cada pauta de técnica vocal e aplícaa en cada dificultade.
6.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.	Canta de maneira pouco reflexiva.	Canta intentando ser reflexivo, pero necesita a guía do profesor ou profesora para cada aspecto.	Canta de maneira reflexiva aplicando as técnicas aprendidas nos exercicios previos.
6.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ó nivel.	Integra lentamente as habilidades técnicas, pero precisa guía nos primeiros estadios do aprendizaxe.	Aplicase en mellorar as súas habilidades interpretativas, pero o resultado é pouco musical.	Interpreta aplicando tódalas técnicas e as habilidades desenvoladas co estudio. Busca a musicalidade na interpretación.

BLOQUE 1. INTERPRETACIÓN E CREACIÓN

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical e emprega unha linguaxe técnica apropiada.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son, pero aplica de forma guiada a linguaxe técnica básica relativa á melodía.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son, pero aplicando autonomamente a linguaxe técnica básica relativa a análise melódica.	Coñece e recoñece claramente os parámetros do son, e emprega a linguaxe técnica apropiada para explicar a melodía e os seus aspectos de análise.
1.2. Recoñece e aplica os ritmos e compases a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.	Segue partituras de audicións sinxelas escoitando a melodía da primeira voz.	Segue partituras de audicións máis complexas de maneira guiada.	Segue partituras complexas de música coral.
1.3. Identifica e transcribe ditados de patróns rítmicos e melódicos con formulacións sinxelas en estruturas binarias, ternarias e cuaternarias.	Recoñece e selecciona os patróns melódicos a partir de opcións dadas.	Recoñece facilmente as melodías entre opcións dadas e discrimina o tipo de liña melódica.	Recoñece e transcribe melodías sinxelas. Recoñece o deseño, o ámbito, a tesitura e o rexistro dunha liña melódica.
2.1. Distingue e emprega os elementos que se usan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan á intensidade e os matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	Recoñece con dificultade os elementos de representación musical. Mellor en ritmo que en melodías. Le melodías sinxelas con axuda. Recoñece os signos de intensidade e sabe cáles sonas indicacións de movemento.	Recoñece os elementos de representación musical. Le a melodía das partituras con certa axilidade. Recoñece os signos de intensidade e sabe cáles son as indicacións de movemento.	Le partituras melódicas e amónicas adecuadas ó nivel e integra os elementos da representación musical. Interpreta con musicalidade integrando os elementos.
3.1. Improvisa e interpreta estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.	Interpreta a primeira voz de pezas musicais sinxelas.	Interpreta as voces medianamente complicadas dunha peza polifónica.	Interpreta as voces máis complicadas dunha peza polifónica.
5.1. Comprende e identifica os conceptos e termos básicos relacionados cos procedementos compositivos e os tipos formais.	Distingue os cambios de tema e as repeticións cando son moi contrastados. Sigue os musicogramas con axuda.	Diferencia con bastante claridade os cambios de tema. Identifica claramente as repeticións. Valora a melodía como aspecto estruturador dun tema. Segue os musicogramas con autonomía.	Comprende a necesidade da estruturación musical e identifica os cambios nunha estrutura observando a melodía. Pode confeccionar musicogramas propios.
6.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.	Aplica a técnica vocal cando o profesor da as consignas exactas para cada situación.	Aplica a técnica vocal de maneira semiautomática, pero precisa pautas para cada dificultade concreta.	Integra cada pauta de técnica vocal e aplícaa en cada dificultade.
6.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.	Canta de maneira pouco reflexiva.	Canta intentando ser reflexivo, pero necesita a guía do profesor ou profesora para cada aspecto.	Canta de maneira reflexiva aplicando as técnicas aprendidas nos exercicios previos.

6.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ó nivel.	Integra lentamente as habilidades técnicas, pero precisa guía nos primeiros estadios do aprendizaxe.	Aplicase en mellorar as súas habilidades interpretativas, pero o resultado é pouco musical.	Interpreta aplicando tódalas técnicas e as habilidades desenroladas co estudio. Busca a musicalidade na interpretación.
Estándares de aprendizaxe avaliábeles	BAIXO	MEDIO	ALTO
6.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.	Mostra intranquilidade e una concentración irregular.	Mostra tranquilidade, pero ten unha concentración algo irregular.	Está controlado emocionalmente e concentrado para interpretar con corrección e musicalidade.
7.2. Demostra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros.	Necesita o apoio do grupo para superarse. Cústalle respectar os seus compañeiros.	Mellora as súas posibilidades autonomamente. Respecta e valora a expresividade dos seus compañeiros.	Recoñece e supera as súas dificultades expresivas, respecta as dos seus compañeiros e axuda a que estes se superen.
8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ó nivel.	Interpreta con dificultade e de maneira guiada a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras melódicas de notación sinxela. Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas.	Interpreta autonomamente e con corrección a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras melódicas de notación sinxela. Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas.	Interpreta con corrección e musicalidade a través da lectura de melodías. Canta e toca autonomamente partituras adaptadas ó nivel.
8.3. Mostra apertura e respecto ás propostas do profesor e dos compañeiros.	Mostra unha actitude de baixa motivación, pero respecta as propostas. Motivase con melodías coñecidas.	Mostra unha actitude de motivación, respecta as propostas, pero non aporta creativamente. Motivase con melodías coñecidas e con outras descoñecidas, pero atractivas.	Mostra unha actitude de alta motivación, respecta as propostas. E fai aportacións creativas.
8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ó director e ós outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ó conxunto, mostrando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.	Interpreta melodicamente de maneira guiada con pouca reflexión, mostra unha atención dispersa ás pautas de traballo e é pouco crítico.	Interpreta autonomamente con pouca reflexión, mostra atención ás pautas de traballo e é pouco crítico.	Mostra moito interese por seguir as pautas de interpretación e presenta un bo espírito crítico.
8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colabora con actitudes de mellora e compromiso e mostra unha actitude aberta e respectuosa.	Participa activamente na aula, pero cun baixo compromiso no seu traballo autónomo e con actitude medianamente respectuosa.	Participa activamente na aula, mellora co seu traballo autónomo e mostra unha actitude respectuosa.	Participa activamente na aula axudando os seus compañeiros con menos aptitudes e motivación. Mellora co seu traballo autónomo e mostra unha actitude moi respectuosa.

BLOQUE 2. ESCOITA

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	BAIXO	MEDIO	ALTO
2.1. Le partituras como apoio á audición.	Segue partituras de audicións, pero non as le. Guíase pola forma da notación rítmica e da liña melódica.	Segue a partitura polo ritmo e pola forma da liña melódica. Pode lela se a notación melódica é sinxela.	Le a partitura da audición e é capaz de seguir a das voces internas. Segue partituras complexas.
3.1. Valora o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	Guarda silencio cando é avisado reiteradamente. Valóralo pouco por propia iniciativa.	Valora o silencio, pero non o mantén se ten unha dúbida e a pregunta a un compañeiro, de modo que rompe a concentración da aula.	A súa actitude é de respecto total ó silencio e colabora co profesor ou profesora para mantelo.
4.1. Mostra interese por coñecer músicas de outras épocas e culturas.	Mostra interese polo atractivo musical da melodía, polo impacto emocional.	Mostra interese por escoitar melodías de música de diferentes períodos, polo seu impacto emocional e polo seu análise melódico.	Mostra mucho interese no estudio da melodía e isto permítelle relacionar os coñecementos adquiridos e abrir as súas posibilidades de pracer pola música en xeral.
5.1. Describe los elementos das obras musicais propostas.	Precisa guía para recoñecer os elementos da música e do contexto. Discrimina con axuda entre varios tipos de liña melódica.	Recoñece os elementos da música que están presentes nun modelo de análise. Emprega os elementos básicos de análise melódico de maneira autónoma.	Sabe dar prioridade ós elementos da música máis relevantes para a súa análise. Valora a importancia da melodía e emprega os elementos de análise para describila e para comparala.
5.2. Emprega con autonomía recursos como apoio ó análise musical.	Precisa guía para seguir o modelo de análise melódico.	Cunha guía como modelo pode analizar a liña melódica dunha obra musical.	Ten os elementos de análise interiorizados para describir a melodía duna obra.

BLOQUE 3. CONTEXTOS MUSICAIS E CULTURAIS

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	BAIXO	MEDIO	ALTO
2.2. Mostra interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e disfrute persoal.	A través da interpretación e da audición de melodías familiarízase coa música histórica. Aprécia sensorialmente.	A través da interpretación e da audición de melodías se familiariza coa música histórica. Aprécia sensorialmente e gústalle escoitar as composicións máis emblemáticas como enriquecemento cultural.	Mostra pracer sensorial ó escoitar a beleza da melodía como elemento da música independentemente do período histórico no que foi composta e valora racionalmente o enriquecemento cultural que supón.
5.3. Coñece os instrumentos tradicionais españois.	Identifica a guitarra como o instrumento español máis empregado.	Coñece unha peza composta para guitarra e o seu compositor.	Coñece e amplía a información sobre a guitarra como o instrumento español de máis difusión.
6.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir	Completa con axuda cuestionarios cerrados cos termos musicais	Completa autonomamente cuestionarios sobre	Valora a importancia de ampliar o vocabulario musical como recurso

percepcións e coñecementos musicais.	básicos. Comenta o gusto por unha determinada melodía.	aspectos musicais co vocabulario básico necesario. Comenta razoadamente o gusto por unha melodía.	cultural e expresivo. Pode comentar, empregando vocabulario adecuado, as percepcións e opinións sobre unha melodía.
7.2. Interesase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.	Mostra unha actitude tolerante e aberta para interpretar e escoitar obras de estilos diferentes ó gusto propio observando a melodía.	Mostra interese na presentación na clase de música actual diferente dos seus gustos e preferencias. Respecta os gustos distintos do propio. Aprecia o coñecemento de melodías que lle eran descoñecidas.	Mostra interese e busca información de maneira autónoma sobre as obras que se presentan na aula ou que suxírenos compañeiros.

BLOQUE 4. MUSICA E TECNOLOXÍAS

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Coñece algunhas posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e as emprega como ferramentas para a actividade musical.	Sabe elixir diversas alertas do móbil relacionadas coas tecnoloxías do son.	Interesase polos motivos das sintonías del móbil.	Elabora producións propias coas ferramentas dixitais para usalas nos seus dispositivos móbiles.

AVALIACIÓN INICIAL (segue tema 4)

O único requisito pra empezar esta unidade é que o alumnado domine un pouco a lectura de notas escritas no pentagrama. Hai que realizar exercicios previos sinxelos de lectura melódica.

ORIENTACIONES DIDÁCTICAS

As frases iniciais leranse e comentaranse unha por unha. Pode preguntarse individual ou colectivamente unha vez comentada cada frase.

É interesante proxectar os esquemas cos conceptos pra chegar o alumnado máis auditivo e o máis visual.

Actividade 1. Clasificación dunha melodía

Esta actividade resulta máis demostrativa que de avaliación. Hai que traballala conxuntamente na aula efectuando as demostracións co propio instrumento ou coa frauta.

Actividade 2. Recoñecemento das liñas melódicas

Antes de realizar a audición e de resolver a actividade é útil que o profesor o profesora toque unha vez cada liña melódica.

Actividade 3. Deseño de liña melódica (1)

Antes de realizar a audición e de resolver a actividade é útil que o profesor o profesora toque unha vez a melodía e os alumnos a sigan.

Actividade 4. Deseño de liña melódica (2)

Esta peza gusta moito o alumnado. O tambor pode tocalo en primeiro lugar o profesor o profesora; así manteñen máis

a pulsación e, ademais, queda moi impactante. Con este efecto, o profesor ou profesora é admirado polo alumnado.

Actividade Dous rexistros de melodía

Actividade 5. Dous rexistros de melodía

Os dous vídeos son interesantes porque introducen o alumnado no mundo da ópera.

Actividade 6. Dous rexistros diferentes na mesma canción farase notar que nas esceas que impactan nas películas óense melodías moi agudas o moi graves.

Actividade 7. Rexistro medio

A melodía ten un rexistro medio, pero nalgunos momentos pasa a oitava alta. É preciso traballar estas notas. O alumnado con máis dificultades para tocar as notas agudas, que toque a segunda voz da semipartitura que está en un rexistro medio.

Hai lugares a tres voces, son bonitas para facer de coxín armónico e así a melodía non queda tan pelada.

Actividade 8. Ámbito melódico amplo

É importante ler o resumo do argumento da obra pra entender un pouco o texto.

Esta melodía é interesante porque as notas agudas proporcionan a sensación de lamento e suspiro.

Ó vídeo é útil pra que os alumnos advirtan que a música de ópera é apreciada por moitas persoas e que os cantantes deben ter un rexistro de voz moi amplo.

Actividade 9. Un motivo de éxito

Nalgunhas películas de fai uns anos inda pode escoitarse o motivo do vals de Tárrega co son Nokia. É importante que o seguir una partitura primeiro faise colectivamente coa pizarra dixital e despois ir pasando entre o alumnado pra ver si a seguen ben individualmente.

O vídeo ilustra moi ben la complexidade do guitarrista, xa que toca a melodía, o acompañamento e o baixo. Hai que facer notar os alumnos que na música actual esta complexidade musical a desenrolan tres persoas: guitarra solista, guitarra rítmica e baixo.

Actividade 10. Os sons musicais no teclado

Toda a presentación previa a actividade ten que estar ilustrada musicalmente polo profesor o profesora: As notas alteradas, cómo soa una canción coa armadura e sen esta... Resulta útil explicar as enarmonías con exemplos como este: un veciño que sube por unha escaleira e outro que baixa tópanse nun mesmo escalón nun momento determinado... Poden realizarse actividades co teclado que aparece no apéndice do libro. Irán situando as notas, sempre traballando notas próximas e por sectores: (doremi) (fasol,la) (doremifasol) (sol,lasi)... e tamén máis adiante notas alteradas. Gústalles aprender a situar as notas no piano. Pode traballarse colectivamente e ir mirando que sitúen ben cada nota. É convinte elixir unha canción fácil

para que a toquen despois nunha aplicación do móbil. Pode ser a canción *Oh Susana*.

Actividade 11. Recoñece a escala

A escala pentatónica sole relacionarse só coa música de Extremo Oriente, pero na música rock os guitarristas improvisan moito con escalas pentatónicas.

Na audición xa aparecen a escala e as melodías, pero si o profesor o profesora quer incidir máis nos modos, pode tocar máis cancións en maior ou en menor. A escala cromática recoñecese moi facilmente.

Actividade 12. Canción composta nunha escala maior

A canción *Moon River* é moi tranquila e agradable. A dificultade que presenta é que hai que interiorizar o ritmo, xa que o ser ternaria confúndense as brancas con as brancas con punto. É preciso traballala colectivamente coa a pizarra dixital. Debe terse en conta que ten notas bastante graves e hai que tocala con pouca presión de aire.

Actividade 13. Canción composta nunha escala menor Esta canción é triste, pero unha vez montada gústalles. Pode comentarse a partitura de coral, que eles tocan a dúas voces e faltarían as dúas voces graves... Sobre a mesma gravación poden efectuarse probas e o alumnado con máis habilidades pode interpretar a voz de tenor con la frauta soprano. Pódese animar os alumnos pra que compren unha frauta tenor; a sonoridade é moi agradable e parecece a un instrumento como o clarinete. Tamén poden adquirirse para a aula de música.

O blog da MaRtiNa

O texto pode lerse na clase conxuntamente e comentalo. Despois, responderanse as preguntas por equipos, por parellas ou individualmente.

UNIDAD 5 LA ARMONÍA Y EL ACOMPAÑAMIENTO

CONCRECIÓN DOS CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Entender a armonía como elemento musical derivado da superposición de sons.

Valorar o enriquecemento que a armonía proporciona a música.

Reflexionar sobre a importancia da melodía como elemento da música que se escoita en primeiro plano.

Distinguir a melodía do acompañamento.

Fixarse en qué momento cambia a armonía nunha peza musical.

Valorar a armonía como elemento omnipresente na música da nosa cultura.

Cantar unha canción a máis de unha voz en forma de canon.

Comprender o concepto de acorde.

Observar varias formas de dispoñer sons simultáneos.

CONTIDOS PARA ALCANZAR AS COMPETENCIAS

Adquisición dos conceptos: a harmonía, o acompañamento, a guitarra como instrumento acompañante, o arranxo musical, os acordes e o combinado de acordes.
 Interpretación a máis dunha voz a través da superposición de ostinatos melódicos.
 Elaboración de arranxos.
 Discriminación visual de formas de superpoñer sons.
 Distinguir entre distintas maneiras de dispoñer sons simultáneos.
 Seguimento da voz superior dunha composición polifónica con axuda da partitura.
 Interpretación de polifonías.
 Análise de diferentes tipos de acompañamentos armónicos.
 Valoración do enriquecemento musical que ofrece a simultaneidade de sons.
 Valoración da harmonía como elemento presente na música da cultura accidental.
 Respecto pola interpretación dos compañeiros.
 Interese para seguir a partitura, tanto da melodía como do acompañamento nunha audición.

RÚBRICAS DO tema 5

BLOQUE 1. INTERPRETACIÓN E CREACIÓN

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, e emprega unha linguaxe técnica apropiada.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son relacionados coa harmonía, pero aplica a linguaxe técnica básica de maneira guiada.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son relacionados coa harmonía e aplica a linguaxe básica de maneira autónoma.	Coñece e recoñece claramente os parámetros do son relacionados coa harmonía e emprega a linguaxe técnica apropiada.
2.1. Distingue e emprega los elementos que se usan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan á intensidade e os matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	Recoñece con dificultade os elementos de representación musical da harmonía.	Recoñece os elementos de representación musical da harmonía: acordes, cifrados, segundas voces.	Le partituras adecuadas ó nivel e integra os elementos da representación musical. Distingue os acordes e coñece a súa formación.
3.2. Utiliza os elementos e recursos adquiridos para elaborar arranxos e crear cancións, pezas instrumentais e coreografías.	Confecciona arranxos en grupo.	Confecciona arranxos en grupo aportando ideas. Individualmente crea cunha expresividade limitada.	Confecciona arranxos e coreografías autonomamente e con dedicación. Colabora en mellorar os traballos dos compañeiros que teñen máis dificultades.
4.1. Recoñece, comprende e analiza diferentes tipos de textura.	Distingue a melodía do acompañamento.	Identifica tipos de acompañamento con acordes placados ou arpegiados.	Comprende a esencia do concepto <i>textura</i> e a importancia desta na composición musical.

			Recoñece diferentes texturas.
5.1. Comprende e identifica os conceptos e termos básicos relacionados cos procedementos compositivos e os tipos formais.	É capaz de distinguir os cambios de armonía cando son moi claros. Segue os musicogramas con axuda. Sabe o que é un canon.	Coñece os principios teóricos da estrutura musical e diferencia con bastante claridade os cambios de tema. Identifica claramente as repeticións. Segue os musicogramas con autonomía. Comprende a estruturación armónica do canon.	Comprende a necesidade da estruturación musical e identifica os cambios nunha estrutura. Pode confeccionar musicogramas propios. Comprende a estruturación armónica do canon e valora a súa complexidade.
6.1. Mostra interese polo coñecemento e coidado da voz, o corpo e os instrumentos.	Coñece os principios de coidado da voz para cantar, pero aplícaos soamente con guía.	Coida a voz e o corpo, pero só nas situacións de clase.	Aplíca nas instancias da vida os coñecementos adquiridos sobre o coidado da voz e do corpo.

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
6.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.	Aplíca a técnica vocal cando o profesor da as consignas exactas para cada situación.	Aplíca a técnica vocal de maneira semiautomática, pero precisa pautas para cada dificultade concreta.	Integra cada pauta de técnica vocal e aplícaa en cada dificultade.
6.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.	Canta de maneira pouco reflexiva.	Canta intentando ser reflexivo, pero precisa a guía do profesor ou profesora para cada aspecto.	Canta de maneira reflexiva aplicando as técnicas aprendidas nos exercicios previos.
6.4. Adquire e aplíca as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ó nivel.	Integra lentamente as habilidades técnicas, pero precisa guía nos primeiros estadios do aprendizaxe.	Aplicase en mellorar as súas habilidades interpretativas, pero o resultado é pouco musical.	Interpreta aplicando tódalas técnicas e as habilidades desenvoladas co estudio. Busca a musicalidade na interpretación.
6.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.	Mostra intranquilidade e unha concentración irregular.	Mostra tranquilidade, pero ten unha concentración algo irregular.	Está controlado emocionalmente e concentrado para interpretar con corrección e musicalidade.
7.2. Demostra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros.	É capaz de interpretar so, pero cansase pronto. Precisa o apoio do grupo para superarse. Cústalle respectar os seus compañeiros. Presenta egocentrismo.	Trata de interpretar autonomamente mellorando as súas posibilidades. Respecta e valora a expresividade dos seus compañeiros. É empático coa expresión dalgúns compañeiros.	Recoñece e supera as súas dificultades expresivas, respecta as dos seus compañeiros e axuda a que estes se superen.
8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con	Interpreta con dificultade a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela. Canta de forma guiada por imitación ou con partituras moi	Interpreta con corrección a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela. Canta autonomamente por imitación o con	Interpreta con corrección e musicalidade a través da lectura. Canta con partituras adaptadas ó nivel.

diversas formas de notación, adecuadas ó nivel.	sinxelas.	partituras moi sinxelas.	
8.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español.	Interpreta con dificultade a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela.	Interpreta con corrección a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela.	Interpreta con corrección e musicalidade a través da lectura.
8.3. Mostra apertura e respecto ás propostas do profesor e dos compañeiros.	Mostra unha actitude de baixa motivación, pero respecta as propostas.	Mostra unha actitude de motivación, respecta as propostas, pero non aporta creativamente.	Mostra unha actitude de alta motivación, respecta as propostas e fai aportacións creativas.
8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ó director e ós outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ó conxunto, mostrando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.	Interpreta con pouca reflexión, mostra unha atención dispersa ás pautas de traballo e é pouco crítico.	Interpreta con reflexión, mostra atención ás pautas de traballo, pero é pouco crítico.	Mostra moito interese por seguir as pautas de interpretación e presenta un bo espírito crítico.
8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colabora con actitudes de mellora e compromiso e mostra unha actitude aberta e respectuosa.	Participa activamente na aula, pero cun baixo compromiso no seu traballo autónomo e con actitude medianamente respectuosa.	Participa activamente na aula, mellora co seu traballo autónomo e mostra unha actitude respectuosa.	Participa activamente na aula axudando os seus compañeiros con menos aptitudes e motivación. Mellora co seu traballo autónomo e mostra unha actitude moi respectuosa.

BLOQUE 2. ESCOITA

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Diferenza as sonoridades dos instrumentos da orquestra, así como a súa forma, e os distintos tipos de voces.	Diferenza os instrumentos melódicos dos armónicos.	Identifica os instrumentos melódicos e armónicos, pero confunde algúns dos timbres máis similares nunha composición polifónica.	Distingue con claridade os instrumentos polas súas formas e os seus timbres nunha composición polifónica.
1.2. Diferenza as sonoridades dos instrumentos máis característicos da música popular moderna, do folclore e de outras agrupacións musicais.	Diferenza os instrumentos nun arranxo instrumental de música rock. Diferenza as agrupacións máis habituais.	Diferenza as agrupacións máis habituais. Confúndese cos grupos de cámara.	Identifica os instrumentos e as agrupacións pola súa sonoridade individual e conxunta.
2.1. Le partituras como apoio á audición.	Segue partituras de audición, pero non as le. Guíase pola forma da notación rítmica e pola forma da liña melódica.	Segue a partitura polo ritmo e pola forma da liña melódica. Pode lela se a notación é sinxela. Le partituras de voces internas nunha obra polifónica.	Sigue partituras complexas de orquestra e de instrumentos armónicos.
3.1. Valora o silencio como elemento indispensable para a interpretación ea	Guarda silencio cando é avisado reiteradamente. Valóroa pouco por propia iniciativa.	Valora o silencio, pero non mantén se ten unha dúbida e a pregunta a un compañeiro, de modo	A súa actitude é de respecto total ó silencio e colabora co profesor ou profesora para

audición.		que rompe a concentración da clase.	mantelo.
5.1. Describe os elementos das obras musicais propostas.	Precisa guía para recoñecer os elementos da música, sobre todo os conceptos relacionados coa harmonía.	Recoñece os elementos da música que están presentes nun modelo de análise explicando cómo se desenrola a harmonía.	Sabe dar prioridade ós elementos da música máis relevantes para a súa análise. Valora as dificultades para compoñer un acompañamento armónico.
5.2. Utiliza con autonomía distintos recursos como apoio á análise musical.	Precisa guía para seguir o modelo de análise armónico.	Cunha guía como modelo pode analizar unha obra musical incluso considerando os aspectos básicos da harmonía.	Ten os elementos de análise interiorizados para describir unha obra. Valora a importancia de falar da harmonía.

BLOQUE 3. CONTEXTOS MUSICAIS E CULTURAIS

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	BAIXO	MEDIO	ALTO
5.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español.	Interpreta con dificultade a través da lectura con notación adaptada: semipartitura e partituras de notación sinxela.	Interpreta con corrección a través da lectura con notación adaptada: semipartitura e partituras de notación sinxela.	Interpreta con corrección e musicalidade a través da lectura.
6.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	Completa de maneira guiada cuestionarios cerrados cos termos musicais básicos relacionados coa harmonía e o acompañamento.	Completa de maneira autónoma cuestionarios sobre aspectos musicais empregando o vocabulario básico necesario relacionado coa harmonía e o acompañamento.	Valora a importancia de ampliar o vocabulario musical como recurso cultural e expresivo, e amplíao cos termos relacionados coa harmonía e o acompañamento.
7.2. Interesase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.	Mostra unha actitude tolerante e aberta para interpretar e escoitar obras de estilos diferentes ó gusto propio.	Mostra interese na presentación en clase de música actual diferente dos seus gustos e preferencias. Respecta os gustos distintos do propio.	Mostra interese e busca información de maneira autónoma sobre as obras que se presentan na aula ou que suxiren os compañeiros.

AVALIACIÓN INICIAL (Segue o tema 5)

A través da lectura e o comentario do texto inicial pode averiguarse o nivel dos coñecementos do alumnado. A harmonía é o elemento da música menos traballado na educación primaria, tanto pola complexidade técnica que presenta como pola pouca práctica que existe de interpretar a máis dunha voz.

Pode pedirse o alumnado que cite instrumentos que poidan tocar máis de unha nota a vez: melódicos e armónicos.
Instrumentos melódicos: frauta, trompeta, óboe, violín...
Instrumentos polifónicos: guitarra, piano, teclado, xilófono...

É útil tocar pezas co teclado e pedir o alumnado que levante a man cando soa a harmonía, mestras que terán que baixala cando solo soa a melodía.

ORIENTACIONES DIDÁCTICAS

As frases iniciais leranse e comentaránse unha por unha. Pode preguntarse individual ou colectivamente unha vez comentada cada frase.

É interesante proxectar os esquemas cos conceptos pra poder chegar o alumnado máis auditivo e o máis visual.

Actividade 1. Melodía e harmonía

Poden efectuarse exemplos de melodía e harmonía co piano, coa guitarra ou con un editor de partituras.

Actividad2 2. Melodía e acompañamento

Poden mirarse outros vídeos de frauta irlandesa; é espectacular ver o virtuosismo dalgúns intérpretes. O acompañamento debe ser moi simple.

Actividade 3. ¿Quén acompaña a melodía?

É moi importante que os alumnos aprendan a valorar os acompañamentos, xa que a melodía sole ser tan atractiva que o acompañamento queda en un segundo plano.

Actividade 4. Guitarra acompañante

A guitarra e o piano son os instrumentos acompañantes por excelencia. Este é un bo exemplo.

Actividade 5. O arranxo instrumental

É preciso explicar os alumnos que cando interpretan unha canción das propostas no libro, sempre hai un arranxo.

Actividade 6. O karaoke

Todos os alumnos coñecen este invento japonés. Pode realizarse una sesión de karaoke na clase cos vídeos que están colgados na rede. É preciso que advirtan que nalgúns aparece a melodía e en outros só o acompañamento, e que hai que saber moi ben a melodía da canción e cómo vai o arranxo.

Actividade 7. Fai un arranxo

Esta canción pode combinarse de moitas maneiras, as A éas B son intercambiabiles. Pode poñerse percusión nelas, as liñas poden tocarse soas ou combinadas.

Actividade 8. O acorde placado e o arpexo

É interesante que o alumnado vexa que os acordes poden desprezarse acompañando.

Actividade 9. Tres acordes básicos

Si as inclinacións do profesor o profesora van cara o jazz, pode traballar temas de blues. Este é un exemplo claro da estrutura típica dos doce compases e tres acordes.

Actividade 10. Unha canción con dous acordes

É un tema de dificultade asequible. Si algún alumno toca a guitarra, pode acompañalo facilmente. Pode escoitarse cómo é o acompañamento, qué instrumentos tocan, qué interpreta o piano e quén o acordeón.

Actividade 11. ¿Quién acompaña qué?

Esta é unha actividade moi visual. É interesante que o alumnado siga as entradas dos instrumentos. O principio levarase a cabo colectivamente coa pizarra dixital e despois cadaquén seguindo no seu libro co dedo.

Antes pode tocarse o canon; non presenta ningunha dificultade e o resultado é interesante. Tamén poden tocar o canon facendo de violonchelos ou de fagot, entrando e saíndo do engrenaxe do canon que realiza a orquestra. Pode ofrecerse información sobre esta sinfonía e as curiosidades que levaron a escribir este movemento. Tamén pode falarse sobre a figura de Mahler como compositor e como director de orquestra.

Actividade 12. Elixe un canon

Estes dous canons poden efectuarse en calquera momento do curso, pero o segundo é adecuado para Nadal.

Convén asegurar o si bemol, xa que está na armadura e aparece con frecuencia. Tamén hai un do# agudo.

Os dous canons poden traballarse por liñas. O alumnado con máis facilidade para a lectura musical pode escribir unha semipartitura para os alumnos con máis dificultades e proxectala en unha presentación.

O BLOG DA MARTINA

O texto pode lerse conxuntamente na clase e comentando. O profesor o profesora irá exemplificando os acordes e mostrándoos na guitarra do apéndice no que están os acordes e algunhas progresións fáciles para ir practicando. É preferible que si alguén quere tocar a guitarra, traballe una progresión de acordes SOS. Despois da lectura Responderanse as preguntas por equipos, por parellas ou individualmente.

UNIDADE 6 O SON ACÚSTICO

CONCRECIÓN DOS CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Advertir a importancia do timbre no efecto final da composición musical.

Discernir e definir cores tímbricas.

Responder a alternancia tímbrica.

Comprender os efectos tímbricos de fusión e de contraste.

Distinguir entre a sonoridade dunha orquestra sinfónica.

Discriminar o son dos instrumentos que conforman unha orquestra sinfónica.

Valorar a función do director.

Observar e recoñecer unha partitura de orquestra.

Comprender a complexidade e as infinitas posibilidades da orquestra como agrupación tímbrica.

CONTIDOS PARA ALCANZAR LAS COMPETENCIAS

Adquisición dos conceptos: O timbre e os instrumentos acústicos, a orquestra sinfónica e a súa disposición no esceário, os instrumentos de corda, os de vento madeira, os de vento metal e os de percusión.

Audición de cores tímbricas.

Comprensión das posibilidades do xogo tímbrico.

Discriminación e recoñecemento de instrumentos.

Relación entre a imaxe e o timbre dos instrumentos.

Observación e análise dunha partitura de orquestra.

Formación dun criterio pra elixir os efectos sonoros.

Valoración da orquestra como formación instrumental de gran riqueza tímbrica.

Predisposición pra coñecer o timbre dos instrumentos.

Respeto polas interpretacións dos compañeiros.

Respeto pras consignas establecidas e polo xesto do profesor ou profesora como elemento necesario pra unha boa interpretación colectiva.

Interese en crear o ambiente de concentración necesario pra interpretación colectiva a máis de unha voz.

Valoración da complexidade técnica que supón a armonía.

Hábito e curiosidade por escoitar o acompañamento armónico nunha audición.

Interés pra seguir a partitura, tanto da melodía como do acompañamento nunha audición.

RÚBRICAS TEMA 6

BLOQUE 2. ESCOITA

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Diferencia as sonoridades dos instrumentos da orquestra, así como a súa forma, e os distintos tipos de voces.	Diferencia as familias orquestrais, pero presenta confusión entre os instrumentos que teñen unha forma e uns timbres máis similares.	Identifica visualmente tódolos instrumentos, pero confunde algúns dos timbres máis similares.	Distingue con claridade os instrumentos polas súas formas e os seus timbres.
2.1. Le partituras como apoio á audición.	Segue partituras de orquestra, pero non as le. Guíase pola forma da liña melódica ou pola notación rítmica.	Segue a partitura de orquestra polo ritmo e pola forma da liña melódica. Pode lela se a notación é sinxela.	Le a partitura da orquestra e é capaz de seguir a das voces internas.
3.1. Valora o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	Guarda silencio cando é avisado reiteradamente. Valóralo pouco por propia iniciativa.	Valora o silencio, pero non o mantén se ten una dúbida e a pregunta a un compañeiro.	A su actitude é de respecto total ó silencio e colabora co profesor ou profesora para mantelo.
4.1. Mostra interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas.	Mostra interese polo atractivo musical dos instrumentos da orquestra, polo seu impacto. Valora esta agrupación na música histórica.	Mostra interese por valorar o papel da orquestra na música histórica.	Mostra moito interese pola formación da orquestra e isto permítelle relacionar os coñecementos adquiridos e abrir as súas posibilidades de pracer pola música en xeral.

5.2. Utiliza con autonomía diferentes recursos como apoio á análise musical.	Necesita guía para seguir o modelo de análise sobre a discriminación dos instrumentos da orquestra.	Cunha guía como modelo pode analizar a produción do son e a diferenciación dos instrumentos da orquestra.	Ten os elementos de análise interiorizados para poder describir musicalmente unha obra en cuanto ó uso dos instrumentos da orquestra.
--	---	---	---

Estándares de aprendizaxe avaliados	BAIXO	MEDIO	ALTO
2.2. Mostra interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e disfrute persoal.	A través da interpretación e da audición familiarízase coa música histórica. Apréciaa sensorialmente e valora de maneira guiada a figura dos instrumentos e da orquestra como agrupación.	A través da interpretación e da audición familiarízase coa música histórica. Apréciaa sensorialmente e gústalle escoitar as composicións máis emblemáticas como enriquecemento cultural considerando o timbre dos instrumentos e da orquestra como agrupación.	Mostra pracer sensorial ó escoitar a beleza da música dos instrumentos e da orquestra como agrupación, independentemente do período histórico no que foi composta, e valora racionalmente o enriquecemento cultural que supón.
6.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	Completa cuestionarios cerrados cos termos musicais básicos.	Redacta textos sobre aspectos musicais empregando o vocabulario básico preciso relacionado coa produción dos sons acústicos, os instrumentos da orquestra e esta como agrupación.	Valora a importancia de ampliar o vocabulario musical cos aspectos relacionados coa produción do son acústico, os instrumentos e a orquestra como formación, como recurso cultural e expresivo.
7.2. Interesase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.	Mostra unha actitude tolerante e aberta para escoitar obras de estilos diferentes do gusto propio. Valora sensorialmente de maneira guiada o timbre dos instrumentos.	Mostra interese na presentación na clase de música instrumental diferente dos seus gustos e preferencias. Respecta os gustos distintos do propio. Valora sensorialmente de forma autónoma o timbre dos instrumentos.	Mostra interese e busca información de maneira autónoma sobre as obras que se presentan na aula, nos seus aspectos tímbricos.

AVALIACIÓN INICIAL (Segue o tema 6)

O obxectivo principal que se persigue nesta unidade é que o alumnado advirta a existencia do timbre acústico e dos seus efectos sonoros.

O contido central desta unidade, que consiste nun repaso da orquestra e dos instrumentos que a forman

ORIENTACIONES DIDÁCTICAS. As frases iniciais leranse e comentaranse unha por unha. Pode preguntarse individual ou colectivamente unha vez comentada cada frase.

É interesante proxectar as imaxes cos conceptos pra chegar o alumnado máis auditivo e o máis visual.

Actividades

Nesta unidade hai máis vídeos que audicións para mostrar máis visualmente os instrumentos, e para comparar as sonoridades dos instrumentos. Debe verse un par de veces para asimilar toda a serie de instrumentos.

O BLOG DA MARTINA

O texto pode lerse na clase conxuntamente e comentando. Despois, responderanse as preguntas por equipos, por parellas o individualmente.

UNIDAD 7 EL SON DIXITAL

CONCRECIÓN DE LOS CRITERIOS DE EVALUACIÓN

Advertir a importancia do son dixital na composición musical.

Discernir sobre diferentes formatos pra almacenar o son.

Analizar a presenza dos sons dixitalizados.

Distinguir entre a sonoridade acústica e electrónica dixital.

Discriminar as cualidades do son nun programa informático musical.

Valorar a función dos DJ's e dos produtores musicais.

Observar cómo varía a audición musical con auriculares e sen eles.

Comprender a complexidade e as infinitas posibilidades do ordenador como ferramenta de composición musical.

CONTIDOS PRA ALCANZARLAS COMPETENCIAS

Adquisición dos conceptos: A recepción do son e a tecnoloxía, o son acústico e o son dixital, a música e a imaxe; o ordenador, unha ferramenta musical; o audio e o MIDI, as cualidades do son no ordenador, a música electrónica.

Audición de cores tímbricas dixitais.

Comprensión das posibilidades do xogo tímbrico dixital.

Discriminación e recoñecemento das cualidades do son no ordenador.

Discriminación do son MIDI e o son de audio.

Relación entre a imaxe dun software musical e as cualidades do son.

Motivación pra explorar os efectos do timbre dixital.

Formación dun criterio pra elixir os efectos sonoros nunha composición.

Valoración das posibilidades tímbricas dixitais pra enriquecer unha composición.

Predisposición pra coñecer o funcionamento de programas informáticos musicais.

Valoración do ordenador como ferramenta de creación e edición musical.

Consideración do traballo dos profesionais que traballan na música electrónica

RUBRICAS TEMA 7

BLOQUE 1. INTERPRETACIÓN E CREACIÓN

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, e emprega unha linguaxe técnica apropiada.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son, pero aplica a linguaxe técnica básica. Identifícaos de modo guiado nunha pantalla cun programa de produción musical.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son, aínda que mostra algunha confusión. Identifícaos autonomamente nunha pantalla cun programa de produción musical.	Coñece e recoñece claramente os parámetros do son empregando a linguaxe técnica apropiada.
4.1. Recoñece, comprende e analiza diferentes tipos de textura.	Escoita e diferencia a texturade temas electrónicos de maneira guiada.	Escoita e diferencia a texturade temas electrónicos de maneira autónoma.	Comprende a esencia do concepto textura nos temas electrónicos e a importancia da textura nos temas de produción dixital.
5.1. Comprende e identifica os conceptos e termos básicos relacionados cos procedementos compositivos e os tipos formais.	É capaz de distinguir os cambios de tema e as repeticións en temas electrónicos cando son moi contrastados. Segue os musicogramas con axuda.	Diferencia con bastante claridade os cambios de tema en composicións de música electrónica. Identifica claramente as repeticións. Segue os musicogramas con autonomía.	Comprende a necesidade da estruturación musical na música electrónica e identifica os cambios nunha estrutura. Pode confeccionar musicogramas propios.
9.1. Mostra interese polas paisaxes sonoras que nos rodean e reflexiona sobre os mesmos.	Precisa pautas concretas que guíen a reflexión acerca das paisaxes sonoras que ofrece a música electrónica.	Mostra interese nas paisaxes sonoras que ofrece a música electrónica, pero con pouca reflexión.	Está moi interesado no mundo sonoro electrónico e colabora cas súas reflexións.

BLOQUE 2. ESCOITA

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.2. Diferencia as sonoridades dos instrumentos máis característicos da música popular moderna, do folclore, e de outras agrupacións musicais.	Diferencia os timbres electrónicos e valóraos sensorialmente, sen reflexionar sobre a súa produción.	Diferencia os timbres electrónicos e valora o proceso de produción sonora.	Diferencia os timbres electrónicos e valora o proceso de produción sonora e a figura do produtor. Coñece sons electrónicos e relaciónaos co seu creador.
2.1. Le partituras como apoio a la audición.	Segue partituras de audicións de temas con son dixital, pero non as le. Guíase pola forma da notación rítmica.	Segue a partitura polo ritmo e pola forma da liña melódica dun tema dixital. Pode lela se a notación é sinxela.	Le a partitura da audición dun tema de son dixital.
5.1. Describe os elementos das obras musicais propostas.	Precisa guía para recoñecer os elementos da música na pantalla do	Recoñece os elementos da música que están presentes nunha pantalla	Sabe recoñecer e dar prioridade ós elementos da música máis

	ordenador e sonoramente.	de ordenador.	relevantes para a súa análise nun tema electrónico.
5.2. Utiliza con autonomía diferentes recursos como apoio a análise musical.	Precisa guía para seguir o modelo de análise. Diferencia nunha pantalla as liñas de son.	Cunha guía como modelo pode analizar unha obra musical. Diferencia nunha pantalla as liñas de son e analiza o arranxo musical del produtor.	Ten os elementos de análise interiorizados para poder describir unha obra coa información da pantalla cun programa de produción musical.

BLOQUE 3. CONTEXTOS MUSICAIS E CULTURAI S

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
4.2. Examina a relación entre os acontecementos históricos, o desenvolvemento tecnolóxico e a música na sociedade.	Coñece os avances tecnolóxicos relacionados coa música no seu aspecto dixital en canto a formatos de audio e de MIDI. Examina a relación entre eles de maneira guiada.	Coñece os avances tecnolóxicos relacionados coa música no seu aspecto dixital en canto a formatos de audio e de MIDI. Examinaos autonomamente e relaciónaos.	Relaciona tódolos coñecementos adquiridos sobre a evolución da tecnoloxía e a presenza, os usos e funcións da música na sociedade actual.
6.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	Completa guiadamente cuestionarios pechados cos termos musicais de tecnoloxía dixital básica.	Completa autonomamente cuestionarios sobre aspectos da música empregando o vocabulario básico necesario da tecnoloxía dixital.	Valora a importancia de ampliar o vocabulario musical cos termos dixitais como recurso cultural e expresivo.
7.2. Interesase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.	Mostra unha actitude tolerante e aberta para interpretar e escoitar obras de estilos diferentes do gusto propio.	Mostra interese na presentación en clase de música actual diferente dos seus gustos e preferencias. Respecta os gustos distintos do propio.	Mostra interese e busca información de maneira autónoma sobre as obras que se presentan na aula ou que suxiren os compañeiros.

BLOQUE 4. MUSICA E TECNOLOXÍAS

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e emprégaaas como ferramentas para a actividade musical.	Sérvese de diversos soportes dixitais para escoitar música. Coñece un programa básico de edición musical e emprega as ferramentas básicas para editar música de forma creativa. Coñece da existencia de programas de edición de partituras.	Usa con destreza soportes dixitais para escoitar música. Coñece un programa básico de edición musical e emprega as ferramentas un pouco máis complexas para editar música de forma creativa. Coñece da existencia de programas de edición de partituras e valora as súas posibilidades.	Está inmerso no coñecemento e emprego das novas tecnoloxías aplicadas ó son. Coñece programas de edición musical e de produción de música en directo. Elabora producións propias coas ferramentas dixitais de que dispón.
1.2. Participa en tódolos aspectos da produción musical demostrando o emprego adecuado dos materiais relacionados, métodos e tecnoloxías.	Edita música á petición do profesor ou profesora. É pouco destro no emprego das tecnoloxías relacionadas co son.	Edita e produce música concerto desenvolvemento e con iniciativa.	É autónomo creativo. Coñece as ferramentas tecnolóxicas e as súas posibilidades. Emprégaaas para crear produtos musicais

			reflexionados e creativos.
--	--	--	----------------------------

AVALIACIÓN INICIAL (Segue o tema 7)

É preciso levar a cabo unha prospección sobre os coñecementos do alumnado acerca da función do ordenador na música actual. Pode falarse de qué fai un DJ, de qué produtores musicais coñecen. O obxectivo principal que se persigue nesta unidade é que o alumnado advirta a importancia do procesamento dixital do son.

Pode compararse con unha imaxe que capturen co móbil e o tratamento dixital que permiten as aplicacións.

ORIENTACIONES DIDÁCTICAS

As frases iniciais leranse e comentaranse unha por unha. Pode preguntarse individual ou colectivamente unha vez comentada cada frase.

É interesante proxectar os esquemas cos conceptos e as actividades pra chegar o alumnado máis auditivo e o máis visual.

O nivel de utilización das novas tecnoloxías é moi desigual entre o profesorado.

Actividade 1. Efectos sonoros virtuais

Actividade 2. Mestura de timbres acústicos e dixitais

Actividade 3. Do son acústico o son dixital

Debe lerse a historia sobre o creador do *Tetris*. Na actualidade hai xogos con máis orquestación, *Zelda* é un deles.

Actividade 4. ¿Cómo escoitas música?

Actividade 5. O son na pantalla

Actividade 6. Comparación de partituras

O profesor o la profesora pode ensinar algún programa de partituras, pode exemplificar cómo se escribe unha partitura co ordenador. Hai un programa chamado Musescore que é fácil de controlar e é de programario libre.

Actividade 7. Traballa con audio

Actividade 8. A duración do son

Actividade 9. A altura do son

Actividade 10. A intensidade do son

Actividade 11. O timbre do son

Os tres vídeos explícanse por sé mesmos. Van véndose as cualidades do son nun programa secuenciador de edición musical. O programa *Ableton Live* está pensado tanto pra composición musical como pra interpretar música en directo. É unha ventá con diferentes seccións de traballo.

Actividade 12. Música electrónica

O máis interesante é o cambio de apreciación da figura do compositor, xa que o produtor pode compondor e realizar todo

o produto musical. O musicograma explica cómo está composto un tema de música electrónica. Convén escoitalo varias veces, unha por cada explicación: compases, ritmo, melodía, armonía, sonoridade e efectos.

O BLOG DA MARTINA

O texto pode lerse na clase conxuntamente e comentando. Despois, responderanse as preguntas por equipos, por parellas ou individualmente.

UNIDADE 8 A FORMA MUSICAL

CONCRECIÓN DOS CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Valorar a necesidade da forma como elemento que proporciona coherencia a unha composición musical.

Entender e valorar a importancia de captar a forma pra ser consciente da globalidade dunha obra musical.

Identificar co oído formas de estrutura binaria, ternaria e estrófica.

Compoñer pezas musicais seguindo unha estrutura dada.

Iniciar un traballo de globalización pra análise dunha composición.

Percibir a forma nunha composición musical.

Analizar estruturas sinxelas e de duración breve.

Entender e aplicar os principios da repetición, o contraste e a variación.

CONTIDOS PRA ALCANZAR AS COMPETENCIAS

Adquisición dos conceptos: organización do son, principios de repetición, contraste e variación, a forma musical, as estruturas binaria, ternaria, estrófica e de rondó.

Reflexión sobre cómo compoñer un tema de éxito.

Identificación das formas estróficas, binaria e ternaria.

Seguimento de pautas pra recoñecer a forma das composicións.

Interpretación de cancións estróficas e dun rondó, apreciando a súa estrutura.

Análise formal de pezas musicais a través da audición.

Valoración da importancia da forma pra otorgar unidade a unha composición e percibir o sentido global.

Valoración da estrutura estrófica como forma idónea de expresión na canción popular.

Respeto polas interpretacións dos compañeiros.

Respecto polas consignas implícitas no xesto do profesor o profesora

RUBRICAS TEMA 8

BLOQUE 1. INTERPRETACIÓN E CREACIÓN

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	BAIXO	MEDIO	ALTO
--------------------------------------	-------	-------	------

1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, empregando unha linguaxe técnica apropiada.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son, pero aplica de forma guiada a linguaxe técnica básica.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son aplicando de forma autónoma a linguaxe técnica básica.	Coñece e recoñece claramente os parámetros do son e emprega a linguaxe técnica apropiada.
1.2. Recoñece e aplica ritmos e compases a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.	Le con dificultade partituras de interpretacións e audicións sinxelas.	Segue partituras de interpretacións e audicións fáciles con ritmos sinxelos.	Segue partituras complexas rítmicamente.
2.1. Distingue e emprega os elementos que se usan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e os matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	Recoñece con dificultade os elementos de representación musical. Faino mellor no ritmo que nas melodías. Recoñece os signos de intensidade e sabe cales son as indicacións de movemento	Recoñece os elementos de representación musical. Recoñece os signos de intensidade e sabe cales son as indicacións de movemento.	Le partituras adecuadas ó nivel integrándoos elementos da representación musical. Interpreta con musicalidade integrándoos elementos.

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
3.1. Improvisa e interpreta estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.	Interpreta a primeira voz de pezas musicais sinxelas e improvisa de maneira pouco reflexiva e sen precisión na pulsación.	Interpreta as voces medianamente complicadas dunha peza polifónica e improvisa reflexivamente cunha musicalidade pouco expresiva	Interpreta as voces máis complicadas dunha peza polifónica e improvisa reflexivamente cunha musicalidade expresiva.
3.2. Emprega os elementos e recursos adquiridos para elaborar arranxos e crear cancións, pezas instrumentais e coreografías.	Compón e confecciona arranxos e coreografías en grupo.	Compón e confecciona arranxos e coreografías en grupo. Individualmente compón cunha expresividade limitada.	Compón e confecciona arranxos e coreografías autonomamente e con dedicación. Colabora en mellorar os traballos dos compañeiros que teñen máis dificultades.
5.1. Comprende e identifica os conceptos e termos básicos relacionados cós procedementos compositivos e os tipos formais.	Coñece teóricamente as estruturas musicais e é capaz de distinguir os cambios de tema e as repeticións cando son moi contrastados. Segue os musicogramas con axuda.	Coñece os principios teóricos da estrutura musical e diferencia con bastante claridade os cambios de tema. Identifica claramente as repeticións. Segue os musicogramas con autonomía.	Comprende a necesidade da estruturación musical e identifica os cambios nunha estrutura. Pode confeccionar musicogramas propios.
6.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ó nivel.	Integra lentamente as habilidades técnicas necesitando de guía nos primeiros estadios do aprendizaxe. Mostra unha técnica moi básica.	Aplícase en mellorar as súas habilidades interpretativas, pero o resultado é pouco musical. Mostra unha técnica aceptable.	Interpreta aplicando tódalas técnicas e as habilidades desenroladas co estudio. Busca a musicalidade na interpretación. Ten unha boa técnica instrumental.
6.5. Coñece e pon en	Mostra intranquilidade	Mostra tranquilidade	Está controlado

práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.	e unha concentración irregular.	pero ten unha concentración algo irregular	emocionalmente e concentrado para poder interpretar con corrección e musicalidade.
7.2. Demostra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as distintas capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros	Precisa o apoio do grupo para superarse. Cústalle respectar os seus compañeiros.	Interpreta autonomamente e mellora as súas posibilidades. Respecta e valora a expresividade dos seus compañeiros.	Recoñece e supera as súas dificultades expresivas, respecta as dos seus compañeiros e axuda a que os seus compañeiros se superen
8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ó nivel.	Interpreta con dificultade a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela. Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas. Danza por imitación e con dificultades de pulsación e para seguir e memorizar as coreografías	Interpreta con corrección a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela. Danza por imitación e sen dificultades de pulsación e memorizándoas coreografías	Interpreta con corrección e musicalidade a través da lectura. Danza sen dificultades de pulsación e memorizándoas coreografías
8.3. Mostra apertura e respecto hacia as propostas do profesor e dos compañeiros.	Mostra unha actitude de baixa motivación, pero respecta as propostas.	Mostra unha actitude de motivación, respecta as propostas pero non aporta creativamente.	Mostra unha actitude de alta motivación, respecta as propostas e fai aportacións creativas.

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	BAIXO	MEDIO	ALTO
8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ó director e os outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ó conxunto, mostrando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.	Interpreta con pouca reflexión, mostra unha atención dispersa ás pautas de traballo e é pouco crítico.	Interpreta con reflexión, mostra atención ás pautas de traballo e é pouco crítico.	Mostra moito interese por seguir as pautas de interpretación e presenta un bo espírito crítico.
8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colabora con actitudes de mellora e compromiso e mostra unha actitude aberta e respectuosa.	Participa activamente na aula, pero con un baixo compromiso no seu traballo autónomo e con actitude medianamente respectuosa.	Participa activamente na aula, mellora co seu traballo autónomo e mostra unha actitude respectuosa.	Participa activamente na aula axudando ós seus compañeiros con menos aptitudes e motivación. Mellora co seu traballo autónomo e mostra unha actitude moi respectuosa.

BLOQUE 2. ESCOITA

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	BAIXO	MEDIO	ALTO
2.1. Le partituras como apoio á audicións.	Segue partituras de audicións, pero non as le. Guíase pola forma	Segue a partitura polo ritmo e pola forma da liña melódica. Pode ler se	Le a partitura da audición e é capaz de seguir a das voces

	da notación rítmica ou da liña melódica.	a notación é sinxela.	internas.
3.1. Valora o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	Garda silencio cando é avisado reiteradamente. Valóralo pouco por propia iniciativa.	Valora o silencio, pero non o mantén se ten unha dúbida e preguntaa a un compañeiro, de modo que rompe a concentración da clase.	A súa actitude é de respecto total ó silencio e colabora co profesor u profesora para mantelo.
4.1. Mostra interese por coñecer músicas de outras épocas e culturas.	Mostra interese polo atractivo musical, polo seu impacto sensorial. Valora pouco o feito da evolución musical.	Mostra interese por coñecer a música dos diferentes períodos, pero fálanlle moitas referencias históricas que lle axuden a identificalos.	Mostra moito interese e isto permítelle relacionar os coñecementos adquiridos e abrir as súas posibilidades de pracer pola música en xeral.
5.1. Describe os elementos das obras musicais propostas.	Precisa guía para recoñecer os elementos da música e do contexto.	Recoñece os elementos da música que están presentes nun modelo de análise.	Sabe dar prioridade ós elementos da música máis relevantes para o seu análise.
5.2. Emprega con autonomía distintos recursos como apoio ó análise musical.	Precisa guía para seguir o modelo de análise.	Cunha guía como modelo pode analizar unha obra musical.	Ten os elementos de análise interiorizados para poder describir unha obra.
5.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de forma oral e escrita con rigor e claridade.	Sabe contestar preguntas sobre conceptos musicais, Pero non os extrapola para elaborar unha crítica musical.	Pode elaborar un escrito razoando coa terminoloxía musical.	Comunica coñecementos musicais coa terminoloxía adecuada e a reflexión que lle permite emitir xuízos.

BLOQUE 3 : CONTEXTOS MUSAIS E CULTURALS

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
2.1. Mostra interese por coñecer os xéneros musicais e as súas funcións expresivas, e Disfrúta deles como oínte con capacidade selectiva.	Si se lle guía, completa cuestionarios sobre aspectos da análise da forma musical implícita en cada xénero. Disfruta da audición dos xéneros e estilos de composicións moi espectaculares e atractivas musicalmente.	Completa autonomamente cuestionarios sobre diferentes aspectos da análise da forma musical implícita en cada xénero. Disfruta da audición dos xéneros e estilos de composicións variadas.	Completa autonomamente e con pracer análise sobre aspectos da forma musical implícita en cada xénero. Disfruta da audición e do pracer intelectual da diferenciación dos xéneros.
2.2. Mostra interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e disfrute persoal.	A través da interpretación e da audición familiarízase coa música histórica. Apréciaa sensorialmente.	A través da interpretación e da audición familiarízase coa música histórica. Apréciaa sensorialmente e gústalle escoitar as composicións máis emblemáticas como enriquecemento cultural.	Mostra pracer sensorial ó escoitar a beleza da música independentemente do período histórico no que foi composta e valora racionalmente o enriquecemento cultural que supón. Relaciona o arte da música con outras artes.
6.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	Completa cuestionarios pechados cos termos básicos relativos á forma musical.	Redacta textos sobre a música empregando o vocabulario básico relativo á forma musical.	Valora a importancia de ampliar o vocabulario musical relacionado coa forma como recurso cultural e expresivo.
7.2. Interésase por	Mostra unha actitude	Mostra interese na	Mostra interese e busca

ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.	tolerante e aberta para interpretar e escoitar obras de estilos diferentes do gusto propio.	presentación en clase de música actual diferente dos seus gustos e preferencias. Respecta os gustos distintos do propio.	información de maneira autónoma sobre as obras que se presentan na aula ou que suxiren os compañeiros.
--	---	--	--

AVALIACIÓN INICIAL (segue, Tema 8)

Convén averiguar os coñecementos sobre este tema dos alumnos.

É preciso recordarlles que tódalas cancións que cantaron en primaria son estróficas: teñen a mesma música e distinta letra.

Será proveitoso efectuar unha audición dun rondó, xa que ten unha forma moi clara.

Pra levar a cabo esta avaliación, o profesor ou profesora teñen que debuxar seis cadrados na pizarra, con una A na primeira. Os alumnos, colectivamente e con axuda do profesor ou profesora deben completalo.

ORIENTACIONES DIDÁCTICAS

As frases iniciais leranse e comentaranse unha por unha. Pode preguntarse individual ou colectivamente unha vez comentada cada frase.

Es interesante proxectar los esquemas con los conceptos para chegar o alumnado máis auditivo e o mais visual.

Actividade 1. Unha forma de organizar o son
Con audición é moi atractiva.

Actividade 2. Análise dunha estrutura binaria
Pode proxectarse a partitura e facer preguntas

Actividade 3. Análise dunha estrutura ternaria

Actividade 4. Análise dun rondó

Actividade 5. Análise dun contraste

Son actividades de análise moi claras. Poden buscarse máis temas binarios, ternarios ou rondós, pero que no sexan demasiado longos, xa que os alumnos cústalles reter as distintas partes.

Actividade 6. Toca un rondó

Esta interpretación é unha actividade estrela.

Actividade 7. Un tema de éxito, debese seguir a explicación do compositor. é un bo exemplo de cómo componden un tema pra ser recordado.

Pode falarse do estreno da ópera Aída e do seu compositor: Verdi. no vídeo comprobase a espectacularidade da ópera.

Actividade 8. Un tema estrófico de éxito

O BLOG DA MARTINA

Pode lerse o texto conxuntamente na clase

UNIDAD 9 A VOZ

CONCRECIÓN DOS CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Coñecer o funcionamento da voz humana.
Discriminar as tesituras e os cores máis característicos.
Escoitar varios usos da voz en música e ser capaz de apreciarlos.
Ampliar o abanico expresivo da propia voz.
Abrirse a experimentación vocal.
Ser consciente das relacións que se establecen entre música e texto.
Valorar a función das consoantes e das vocais na sonoridade, así como do ritmo propio das palabras.
Desenrolar curiosidade por descubrir os vínculos entre música e texto que existen na música vocal.

CONTIDOS PRA ALCANZAR AS COMPETENCIAS

Adquisición dos conceptos: a voz, tesituras e cores da voz, a voz natural e a impostada, as tesituras das voces humanas, os coros, anatomía da voz.
Audición e discriminación de tesituras e cores vocais.
Seguimento de partituras e musicogramas.
Interpretación dunha canción.
Ampliación de criterios sobre o uso e as posibilidades da voz como ferramenta de expresión musical.
Respecto pola diversidade da expresión vocal nos estilos musicais.
Valoración da voz como instrumento.
Adquisición de liberdade no momento de crear e experimentar coa voz.
Valoración da amplificación emocional que a música aporta a mensaxe do texto.
Actitude de respecto cando os compañeiros ou compañeiras interpreten cantando.

RÚBRICAS TEMA 9

BLOQUE 1. INTERPRETACIÓN E CREACIÓN

Estándares de aprendizaxe avaliados	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, empregando unha linguaxe técnica apropiada.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son, pero aplica de forma guiada a linguaxe técnica moi básica.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son, aínda que mostra algunha confusión na linguaxe técnica.	Coñece e recoñece claramente os parámetros do son e emprega a linguaxe técnica apropiada.
1.2. Recoñece e aplica os ritmos e compases a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.	Segue e le partituras de audicións sinxelas dunha maneira pouco autónoma.	Segue e le partituras de audicións máis complexas de forma autónoma.	Segue e le partituras complexas para instrumentos armónicos e música coral e instrumental
2.1. Distingue e emprega os elementos que se	Recoñece con axúdaos elementos de	Recoñece autonomamente os	Lee partituras adecuadas ó nivel integrando os

empregan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan á intensidade e os matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	representación musical. Faino mellor no ritmo que nas melodías. Recoñece os signos de intensidade e sabe cales son as indicacións de movemento	elementos de representación musical. Recoñece os signos de intensidade e sabe cales son as indicacións de movemento.	elementos da representación musical. Interpreta con musicalidade integrando os elementos.
5.1. Comprende e identifica os conceptos e términos básicos relacionados cós procedementos compositivos e os tipos formais.	Coñece teoricamente as estruturas musicais e é capaz de distinguir os cambios de tema e as repeticións cando son moi contrastados. Segue os musicogramas con axuda.	Coñece os principios teóricos da estrutura musical e diferencia con bastante claridade os cambios de tema. Identifica claramente as repeticións. Segue os musicogramas con autonomía.	Comprende a necesidade da estruturación musical e identifica os cambios nunha estrutura. Pode confeccionar musicogramas propios.
6.1. Mostra interese polo coñecemento e coidado da voz, o corpo e os instrumentos.	Coñece os principios de coidado da voz, do corpo e dos instrumentos, pero aplícaos soamente con guía.	Coida a voz, o corpo e os instrumentos, pero só nas situacións de clase.	Aplica nas instancias da vida os coñecementos adquiridos sobre o coidado da voz e do corpo.
6.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.	Aplica a técnica vocal cando o profesor da as consignas exactas para cada situación.	Aplica a técnica vocal cando o profesor da as consignas exactas para cada situación.	Integra cada pauta de técnica vocal e aplícaa en cada dificultade.
6.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.	Canta de maneira pouco reflexiva.	Canta intentando ser reflexivo, pero precisa a guía do profesor ou profesora para cada aspecto.	Canta de maneira reflexiva aplicando as técnicas aprendidas nos exercicios previos.
6.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ó nivel.	Integra lentamente as habilidades técnicas precisando de guía nos primeiros estadios da aprendizaxe de cada obra.	Aplicase en mellorar as súas habilidades interpretativas, pero o resultado é pouco musical.	Interpreta aplicando tódalas técnicas e as habilidades desenroladas co estudio. Busca a musicalidade na interpretación.
6.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.	Mostra intranquilidade e unha concentración irregular.	Mostra tranquilidade pero ten unha concentración algo irregular	Está controlado emocionalmente e concentrado para poder interpretar con corrección e musicalidade.
7.2. Demostra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as distintas capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros	É capaz de intentar Compoñer, pero cánsase pronto. Precisa do apoio do grupo para superarse. Cústalle respectar os seus compañeiros.	Trata de interpretar autonomamente mellorando as súas posibilidades. Respecta e valora a expresividade dos seus compañeiros.	Recoñece e supera as súas dificultades expresivas, respecta as dos seus compañeiros e axuda a que os seus compañeiros se superen.

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
--------------------------------------	-------	-------	------

8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ó nivel.	Interpreta con dificultade a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela. Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas.	Interpreta con corrección a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela. Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas.	Interpreta con corrección e musicalidade a través da lectura. Canta con partituras adaptadas ó nivel.
8.3. Mostra apertura e respecto hacia as propostas do profesor e dos compañeiros.	Mostra unha actitude de baixa motivación, pero respecta as propostas.	Mostra unha actitude de motivación, respecta as propostas pero non aporta creativamente.	Mostra unha actitude de alta motivación, respecta as propostas e fai aportacións creativas.
8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ó director e os outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ó conxunto, mostrando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.	Interpreta con pouca reflexión, mostra unha atención dispersa ás pautas de traballo e é pouco crítico.	Interpreta con reflexión, mostra atención ás pautas de traballo e é pouco crítico.	Mostra moito interese por seguir as pautas de interpretación e presenta un bo espírito crítico.
8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colabora con actitudes de mellora e compromiso e mostra unha actitude aberta e respectuosa.	Participa activamente na aula, pero cun baixo compromiso no seu traballo autónomo e con actitude medianamente respectuosa.	Participa activamente na aula, mellora co seu traballo autónomo e mostra unha actitude respectuosa.	Participa activamente na aula axudando ós seus compañeiros con menos aptitudes e motivación. Mellora co seu traballo autónomo e mostra unha actitude moi respectuosa.

BLOQUE 2.ESCOITA

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Diferencia as sonoridades dos instrumentos da orquestra, así como a súa forma, e os tipos de voces.	Diferencia as familias orquestrais, pero presenta confusión entre os instrumentos que teñen unha forma e uns timbres máis similares. Diferencia voces masculinas e femininas.	Identifica visualmente tódolos instrumentos, pero confunde algúns dos timbres máis similares. Diferencia tesituras das dúas voces masculinas e as dúas femininas por comparación.	Distingue con claridade os instrumentos polas súas formas e os seus timbres. Diferencia tesituras de voces masculinas e femininas. Distingue o tipo de voz dos solistas.
1.3. Explora e descubre as posibilidades da voz e os instrumentos e a súa evolución ó longo da historia da música.	Mostra pouco interese por explorar as posibilidades da voz pero participa nos exercicios relacionados coa súa emisión.	Interésase por explorar as posibilidades da voz, pero ten poucos referentes culturais para apreciar a súa beleza e a súa importancia no mundo da música.	Coñece as posibilidades da voz e emprégaa para comentar as audicións. Recoñece a gran importancia deste instrumento no mundo da música.
2.1. Lee partituras como apoio ás audicións.	Segue partituras de audicións, pero non as lee. Guíase pola forma da notación rítmica ou da liña melódica.	Segue a partitura polo ritmo e pola forma da liña melódica. Pode ler se a notación é sinxela.	Lee a partitura da audición e é capaz de seguir a das voces internas. Sigue partituras complexas de orquestra e de

			instrumentos armónicos.
3.1. Valora o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	Garda silencio cando é avisado reiteradamente. Valórao pouco por propia iniciativa.	Valora o silencio, pero non o mantén se ten unha dúbida, e pregunta a un compañeiro, de modo que interrompe a concentración na aula.	A súa actitude é de respecto total ó silencio e colabora co profesor ou profesora para mantelo.
4.1. Mostra interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas.	Mostra interese polo atractivo musical, polo seu impacto emocional e sensorial. Valora pouco o feito da composición das grandes obras para voz.	Mostra interese por recoñecer a música dos diferentes períodos, pero fáltanlle moitas Referencias históricas que lle axuden a valorar a grande riqueza que supón a voz para a música.	Mostra moito interese pola música vocal e isto permítelle relacionar os coñecementos adquiridos e abrir as súas posibilidades de pracer pola música en xeral.
5.1. Describe os elementos das obras musicais propostas.	Precisa guía para recoñecer os elementos da música e do contexto.	Recoñece autonomamente os elementos da música que están presentes nun modelo de análise.	Sabe priorizar os elementos da música máis relevantes para a súa análise.
5.2. Emprega con autonomía diversos recursos como apoio á análise musical.	Precisa guía para seguir o modelo de análise.	Cunha guía como modelo pode analizar unha obra musical.	Ten os elementos de análise interiorizados para poder describir unha obra.
6.1. Toma conciencia da contribución da música á calidade da experiencia humana, mostrando unha actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música.	É consciente da importancia da música para o ser humano, pero só considerando a súa propia experiencia.	Recoñece a importancia da música e cómo impacta nas emocións	Valora o poder de influencia da música no ser humano ó longo da historia.

BLOQUE 3.

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Expresa contidos musicais e relacións con períodos da historia da música e con outras disciplinas.	Coñece qué aspectos da música están relacionados coas outras disciplinas do saber, como é a anatomía humana.	Relaciona os coñecementos das disciplinas cos contidos musicais.	Relaciona e explica os aspectos da anatomía humana relacionados coa música.
2.1. Mostra interese por coñecer os xéneros musicais e as súas funcións expresivas, e disfruta deles como oínte con capacidade selectiva.	Completa cuestionarios sobre xéneros musicais vocais e é sensible ás dificultades de técnicas de interpretación.	Recoñece e aprecia os xéneros vocais e aplícaa na análise musical. Disfruta da audición e diferenciación dos xéneros vocais: solista, coro, aria...	Distingue el xénero vocal dunha audición e explica a súa función. Disfruta da audición e do pracer intelectual da diferenciación dos xéneros de música vocal.
2.2. Mostra interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e disfrute persoal.	A través da interpretación e da audición familiarízase coa música histórica. Apréciaa sensorialmente.	A través da interpretación e da audición familiarízase coa música histórica. Apréciaa sensorialmente e aprecia escoitar as composicións máis emblemáticas como enriquecemento cultural.	Mostra pracer sensorial o escoitar a beleza da música independentemente do período histórico no que foi composta e valora racionalmente o enriquecemento cultural que supón. Relaciona o

			arte da música coas artes plásticas e escénicas.
6.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	Completa cuestionarios pechados cos termos musicais básicos.	Redacta textos sobre aspectos musicais co vocabulario básico preciso.	Valora a importancia de ampliar o vocabulario musical como recurso cultural e expresivo.
7.2. Interésase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.	Mostra unha actitude tolerante e aberta para interpretar e escoitar obras de estilos diferentes do gusto propio.	Mostra interese na presentación en clase de música actual diferente dos seus gustos e preferencias. Respecta os gustos distintos do propio.	Mostra interese e busca información de maneira autónoma sobre as obras que se presentan na aula ou que suxiren os compañeiros.

AVALIACIÓN INICIAL (segue, Tema 9) Os contidos desta unidade son de iniciación, de modo que non necesitan coñecementos teóricos previos. Pola natureza do tema, é fácil que o alumnado coñeza algúns dos seus aspectos:

--A voz é un instrumento que todos temos.

--A presenza de cantantes nos medios de comunicación é constante.

Pode reflexionarse, tamén colectivamente, sobre a importancia da letra nas cancións.

ORIENTACIONES DIDÁCTICAS

As frases iniciais leranse e comentaranse unha por unha. Pode preguntarse individual ou colectivamente unha vez comentada cada frase.

É interesante proxectar os esquemas cos conceptos pra chegar o alumnado máis auditivo e o máis visual.

Actividade 1. Comprobación do aparello fonador

Actividade 2. Repertorio de voces

Actividade 3. Duetos de voces naturais

É unha canción agradable, que lles soa, e a actividade é fácil de completar.

Actividade 4. La impostación da voz

Actividade 5. Escoitamos una voz impostada

Esta audición xa escoitaron, pero aquí tópase a partitura.

Actividade 6. Catro tesituras. Pode falarse de Mozart e do *Réquiem*.

Actividade 7. Coro con acompañamento instrumental

Esta actividade presenta a voz superior da homofonía coral.

Hai que conseguir que os alumnos advirtan que en cada intervención do coro hai catro voces: S, C, T y B.

É fácil seguir a melodía da orquestra debido o ritmo repetitivo dos tresillos.

Actividade 8. Conxunto vocal-instrumental

A canción *Do re mi* é moi atractiva para esta idade. é preciso que a canten co nome das notas pra que saiban cómo

funciona a melodía, e levar a cabo unha especie de clase de linguaxe musical.

Actividade 9. As voces brancas

A única dificultade desta peza é o ritmo. A lonxitude das notas é moi desigual e os alumnos teñen tendencia a acortar as notas largas.

"Sonrisas y lágrimas" é unha boa película pra concluír un trimestre.

Actividade 10. A cappella

Actualmente, moitos grupos cantan a *cappella* facendo *Beat Box*. Hai dous exemplos que son moi interesantes e os alumnos lles gusta moito escoitalos: Pentatonix e Vocal Factory; teñen moitos vídeos colgados en Internet.

O BLOG DA MARTINA.Ler na clase conxuntamente

UNIDADE 10 MÚSICAS DO MUNDO

CONCRECIÓN DOS CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Escoitar e analizar músicas de distintos lugares do mundo. Escoitar activamente músicas de culturas diferentes da propia.

Mostrar respecto e interese polas manifestacións musicais, tanto novas como tradicionais, de diversas culturas e sociedades.

Mostrar coñecemento das manifestacións e as entidades de cultura tradicional máis próximas relacionadas coa música.

Respectar as manifestacións musicais folclóricas do entorno.

Valorar a recuperación dos instrumentos que acompañan as festas tradicionais.

CONTIDOS PARA ALCANZAR AS COMPETENCIAS

Adquisición dos conceptos: A música tradicional; música tradicional en Europa, América, Asia, África e Oceanía. Identificación de fragmentos musicais de varios continentes.

Relación de fragmentos musicais coa súa descrición.

Interpretación de música tradicional coa frauta, a voz e os instrumentos de percusión.

Discriminación e recoñecemento de timbres en fragmentos de audicións.

Audición significativa pra a discriminación de músicas tradicionais.

Análise formal a través das audicións.

Investigación sobre instrumentos tradicionais.

Interpretación vocal dunha canción popular.

Consideración da diversidade de formas de expresión musical como unha riqueza.

Disposición favorable pra expresións musicais lonxe da propia. Actitude aberta pra audición e o descubrimento de músicas que proveñen de culturas diferentes da propia.

Atención a presenza da música popular no entorno.

Sensibilización sobre a cultura musical tradicional.

Disfrutar da interpretación musical, tanto vocal como instrumental.

Valoración da riqueza cultural que proporciona a existencia das manifestacións populares e tradicionais.

Conciencia da importancia das cualidades dos sons pra evocar un entorno cultural determinado.

RÚBRICAS TEMA 10

BLOQUE 1 : INTERPRETACIÓN E CREACIÓN

Estándares de aprendizaxe avaliados	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, empregando unha linguaxe técnica apropiada.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son, pero aplica de forma guiada a linguaxe técnica básico.	Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son aplicando de forma autónoma a linguaxe técnica básica.	Coñece e recoñece claramente os parámetros do son e emprega a linguaxe técnica apropiada.
1.2. Recoñece e aplica os ritmos e compases a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.	Segue e le partituras de audicións sinxelas a unha voz con imprecisión na pulsación.	Segue e le partituras de audicións máis complexas e a dúas voces con bastante precisión na pulsación.	Segue e le partituras complexas con ritmos máis complexos e cunha gran precisión na pulsación.
2.1. Distingue e emprega os elementos que se empregan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan á intensidade e os matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	Recoñece con dificultade os elementos de representación musical. É mellor na lectura rítmica que na melódica.	Recoñece con pouca dificultade os elementos de representación musical. Le en clave de sol as partituras de ritmos menos complexos.	Le partituras adecuadas ó nivel integrando os elementos da representación musical. Interpreta con musicalidade e integra los elementos.
5.1. Comprende e identifica os conceptos e termos básicos relacionados cós procedementos compositivos e os tipos formais.	Coñece teóricamente as estruturas musicais e é capaz de distinguir os cambios de tema e as repeticións cando son moi contrastados. Segue os musicogramas con axuda.	Coñece os principios teóricos da estrutura musical e diferencia con bastante claridade os cambios de tema. Identifica claramente as repeticións. Segue os musicogramas con autonomía.	Comprende a necesidade da estruturación musical e identifica os cambios nunha estrutura. Pode confeccionar musicogramas propios.
6.1. Mostra interese polo coñecemento e coidado da voz, o corpo e os	Coñece os principios de coidado da voz, do corpo e dos instrumentos, pero	Coida a voz, o corpo e os instrumentos, pero só nas situacións de clase.	Aplica nas diferentes instancias da vida os coñecementos adquiridos sobre o

instrumentos.	aplícaos soamente con guía.		coidado da voz e do corpo.
6.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.	Aplica a técnica vocal cando o profesor da as consignas exactas para cada situación.	Aplica a técnica vocal de maneira semiautomática, pero precisa pautas para cada dificultade concreta.	Integra cada pauta de técnica vocal e aplícaa en cada dificultade.
6.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.	Canta de maneira pouco reflexiva.	Canta intentando ser reflexivo, pero precisa da guía do profesor ou profesora para cada un dos aspectos.	Canta de maneira reflexiva aplicando as técnicas aprendidas nos exercicios previos.
6.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ó nivel.	Integra lentamente as habilidades técnicas precisando de guía nos primeiros estadios da aprendizaxe.	Aplícase en mellorar as súas habilidades interpretativas, pero o resultado é pouco musical.	Interpreta aplicando tódalas técnicas e as habilidades desenroladas co estudo. Busca a musicalidade na interpretación.
7.2. Demuestra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as distintas capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros	É capaz de intentar Compoñer, pero cánsase pronto. Precisa do apoio do grupo para superarse. Cústalle respectar os seus compañeiros.	Trata de compoñer autonomamente mellorando as súas posibilidades. Respecta e valora a expresividade dos seus compañeiros.	Recoñece e supera as súas dificultades expresivas, respecta aos seus compañeiros e axuda a que os seus compañeiros se superen.
8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ó nivel.	Interpreta con dificultade a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela. Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas.	Interpreta con corrección a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela. Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas.	Interpreta con corrección e musicalidade a través da lectura. Canta con partituras adaptadas ó nivel

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
8.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español	Interpreta con dificultade a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela. Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas.	Interpreta con dificultade a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela. Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas.	Interpreta con corrección e musicalidade a través da lectura. Canta con partituras adaptadas ó nivel.
8.3. Mostra apertura e respecto hacia as propostas do profesor e dos compañeiros.	Mostra unha actitude de baixa motivación, pero respecta as propostas.	Mostra unha actitude de motivación, respecta as propostas pero non aporta creativamente.	Mostra unha actitude de alta motivación, respecta as propostas e fai aportacións creativas.
8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ó director e os outros intérpretes, audición interior,	Interpreta con pouca reflexión, mostra unha atención dispersa ás pautas de traballo e é pouco crítico.	Interpreta con reflexión, mostra atención ás pautas de traballo e é pouco crítico.	Mostra moito interese por seguir as pautas de interpretación e presenta un bo espírito crítico.

memoria e adecuación ó conxunto, mostrando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.			
8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colabora con actitudes de mellora e compromiso e mostra unha actitude aberta e respectuosa.	Participa activamente na aula, pero cun baixo compromiso no seu traballo autónomo e con actitude medianamente respectuosa.	Participa activamente na aula, mellora co seu traballo autónomo e mostra unha actitude respectuosa.	Participa activamente na aula axudando ós seus compañeiros con menos aptitudes e motivación. Mellora co seu traballo autónomo e mostra unha actitude moi respectuosa.

BLOQUE 2. ESCOITA

Estándares de aprendizaxe avaliáveis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.2. Diferencia as sonoridades dos instrumentos mais característicos da música popular moderna, do folclore e de outras agrupacións musicais	Diferencia as sonoridades dos instrumentos segundo a súa situación xeográfica.	Diferencia as sonoridades dos instrumentos segundo a súa situación xeográfica e interésase pola súa sonoridade.	Identifica os instrumentos e as agrupacións pola súa sonoridade individual e conxunta.
2.1. Le partituras como apoio ás audicións.	Segue partituras de audicións, pero non as lee. Guíase pola forma da notación rítmica ou da liña melódica.	Segue a partitura polo ritmo e pola forma da liña melódica. Pode ler se a notación é sinxela.	Le a partitura da audición e é capaz de seguir a das voces internas ou a liña de acordes.
3.1. Valora o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	Garda silencio cando é avisado reiteradamente. Valórao pouco por propia iniciativa.	Valora o silencio, pero non o mantén se ten unha dúbida, e preguntaa a un compañeiro.	A súa actitude é de respecto total ó silencio e colabora co profesor ou profesora para mantelo.
4.1. Mostra interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas.	Mostra interese polo atractivo musical, polo seu impacto emocional e sensorial. Valora pouco o feito da evolución musical.	Mostra interese por recoñecer a música dos diferentes culturas, pero fáltanlle moitas referencias xeográficas que lle axuden a identificalas.	Mostra moito interese e isto permítelle relacionar os coñecementos adquiridos e abrir as súas posibilidades de pracer pola música en xeral.
4.2. Recoñece e sabe situar no espacio e no tempo músicas de diferentes culturas	Recoñece e sitúa as composicións máis arquetípicas de cada época e lugar.	Coñece elementos que o guían para recoñecer as composicións dun lugar xeográfico.	Ten moi claros os elementos de análise e de contexto histórico que lle permiten situar cada obra.
5.1. Describe os elementos das obras musicais propostas.	Precisa guía para recoñecer os elementos da música e do contexto.	Recoñece autonomamente os elementos da música que están presentes nun modelo de análise.	Sabe priorizar os elementos da música máis relevantes para a súa análise.
5.2. Emprega con autonomía diversos recursos como apoio á análise musical.	Precisa guía para seguir o modelo de análise.	Cunha guía como modelo pode analizar unha obra musical.	Ten os elementos de análise interiorizados para poder describir unha obra.
6.1. Toma conciencia da contribución da música á calidade da experiencia	É consciente da importancia da música para o ser humano, pero	Recoñece a importancia da música e cómo	É sensible e valora o poder de influencia da música no ser humano ó

humana, mostrando unha actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música.	só considerando a súa propia experiencia.	impacta nas emocións	longo da historia e en tódalas culturas.
--	---	----------------------	--

BLOQUE 3. CONTEXTOS MUSICAIS E CULTURAIS

Estándares de aprendizaxe avaliábeis	BAIXO	MEDIO	ALTO
1.3. Distingue as diversas funcións que cumpre a música na nosa sociedade.	Distingue o poder da música como función de protesta e a música pura para o pracer artístico sensorial de tódalas culturas.	Explica o poder da música para influir nas emocións e o seu uso na sociedade de tódalas culturas.	Compara distintos usos da música e as funcións que desempeñan cunha mensaxe de protesta ou para pracer sensorial.
2.1. Mostra interese por coñecer os xéneros musicais e as súas funcións expresivas, e disfruta deles como oínte con capacidade selectiva.	Diferencia a música vocal e instrumental. Valora a canción como un xénero musical moi expresivo presente en tódalas culturas.	Valora a canción como xénero musical presente en tódalas culturas. Disfruta da audición e diferenciación dos xéneros e estilos máis populares. Diferencia se se trata dunha canción de amor ou de protesta.	Disfruta da audición e do pracer intelectual da diferenciación dos xéneros na música popular. Capta o carácter das cancións e relaciónas coa mensaxe explícita da letra.
2.2. Mostra interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e disfrute persoal.	A través da interpretación e da audición familiarízase coa música histórica. Apréciaa sensorialmente.	A través da interpretación e da audición familiarízase coa música histórica. Apréciaa sensorialmente e aprecia escoitar as composicións máis emblemáticas como enriquecemento cultural.	Mostra pracer sensorial o escoitar a beleza da música independentemente do período histórico no que foi composta e valora racionalmente o enriquecemento cultural que supón. Relaciona o arte da música coas situacións xeográficas.
5.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español.	Interpreta con dificultade a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela. Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas.	Interpreta con corrección a través da lectura con notación adaptada: semipartituras e partituras de notación sinxela. Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas.	Interpreta con corrección e musicalidade a través da lectura. Canta con partituras adaptadas ó nivel.
6.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	Completa cuestionarios pechados cos Termos musicais básicos.	Redacta textos sobre aspectos musicais co vocabulario básico preciso.	Valora a importancia de ampliar o vocabulario musical como recurso cultural e expresivo.
7.2. Interésase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.	Mostra unha actitude tolerante e aberta para interpretar e escoitar obras de estilos diferentes do gusto propio.	Mostra interese na presentación en clase de música actual diferente dos seus gustos e preferencias. Respecta os gustos distintos do propio.	Mostra interese e busca información de maneira autónoma sobre as obras que se presentan na aula ou que suxiren os compañeiros.

BLOQUE 4. MUSICA E TECNOLOXÍAS

Estándares de	BAIXO	MEDIO	ALTO
---------------	-------	-------	------

aprendizaxe avaliábel			
2.1. Emprega con autonomía as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.	É pouco autónomo para o emprego das fontes para elaborar traballos, pero acompañado traballa ben.	É semiautónomo e elabora traballos sinxelos. Emprega fontes e ten integrados os procedementos básicos.	É moi autónomo e Produce información sobre o feito musical. Sabe discriminar e dar prioridade ás fontes de información, e ten os procedementos integrados. Produce información musical con disfrute.

AVALIACIÓN INICIAL (Tema 10)

O obxectivo principal desta unidade é o descubrimento, a exploración sistemática da música tradicional do mundo. A avaliación inicial pode consistir en falar de qué danzas ou cancións tradicionais cantaron os alumnos tocado ou bailado en primaria.

O texto e a ilustración iniciais serven de estímulo

ORIENTACIONES DIDÁCTICAS

As frases iniciais leranse e comentaranse unha por unha.

Es interesante proxectar los esquemas con los conceptos para chegar o alumnado máis auditivo e máis visual.

Actividade 1. Un paseo polo mundo

Actividade 2. Canción tradicional

Actividade 3. Canción de protesta italiana

Actividade 4. Canción tradicional de Israel

Actividade 5. Norteamérica

Actividade 6. Sudamérica, Bolivia

Actividade 7. Música en Brasil (1) (2)

A percusión brasileira chama moito a atención do alumnado.

Pode falarse das *batucadas* que poden escoitar nos pasacalles; moitos grupos acompañan as festas maiores con desfiles de percusionistas tocando *batucadas*.

Actividade 9. ¿Próximo Oriente ou Lexano Oriente?

A música de Extremo Oriente recoñece con facilidade polas escalas pentatónicas que utiliza.

Actividade 10. Xapón e os cereixos floridos

Esta canción resulta moi bonita cos instrumentos de placa combinados coas frautas.

Actividade 11. Música contra o racismo

Esta canción pode cantarse na clase co coro. Convén ler o breve reportaxe sobre o músico Johnny Clegg. Atópanse documentais sobre Nelson Mandela colgados na Rede. En África, o ritmo é moi importante, pero as melodías e as cores das voces son moi característicos. Pode escoitarse outra música dos zulúes, xa que o estilo de canto medio cantado e medio falado é moi interesante. As armonías a dúas voces tamén son características da súa música porque son máis primitivas que as terceiras e sextas que utilizamos en Occidente. Hai música relaxante que recolle o estilo dos zulúes.

Actividade 12. Traballo de investigación, el didjeridú
 Actividade 13. Música melódica de Polinesia
 Esta canción soa a verán e a natureza, é moi agradable.
 O blog da MaRtiNa.Pode lerse o texto na clase conxuntamente

3º CURSO DE E.S.O

Libro de texto : Música da editorial Galinova

CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DE (TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA, PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN)

Introdución

En cada materia, os contidos agrúpanse en bloques, o que non supón unha secuencia nin implica unha organización pechada; pola contra, permite organizar de diferentes formas os elementos curriculares e adoptar a metodoloxía máis adecuada ás características das aprendizaxes e do grupo de alumnos e alumnas a quen van dirixidos.Na materia de música os bloques son catro:

1. Interpretación e creación
2. Escoita
3. Contextos musicais e culturais
4. Música e tecnoloxía

Os criterios de avaliación relaciónanse directamente cos estándares de aprendizaxe, que non son máis que concrecións dos propios criterios, e eses estándares conéctanse coas competencias clave.

RELACIÓN ENTRE OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTANDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE				
	Música. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Interpretación e creación			
n	B1.1. Repaso dos elementos da	B1.1. Distinguir e utilizar os elementos	MUB1.1.1. Distingue e emprega os	CCEC

Usuario 7/9/16 23:10 Deleted: - ... [1]

	representación gráfica da música.	da representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; notas adicionais, clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; notas adicionais, clave de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	
n b	B1.2. Textura.	B1.2. Analizar e comprender o concepto de textura e recoñecer, a través da audición e a lectura de partituras, os tipos de textura.	MUB1.2.1. Recoñece, comprende e analiza tipos de textura.	CCEC CAA
n b	B1.3. Procedementos compositivos e formas de organización musical.	B1.3. Coñecer os principios básicos dos procedementos compositivos e as formas de organización musical.	MUB1.3.1. Comprende e identifica os conceptos e os termos básicos relacionados cos procedementos compositivos e os tipos formais.	CCEC
m c d	B1.4. Experimentación e práctica das técnicas do movemento e da danza, expresión dos contidos musicais a través do corpo e do	B1.4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as	MUB1.4.1. Amosa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado da voz, o corpo e os	CAA CCEC

<p>movemento, e a interpretación dun repertorio variado de danzas.</p> <p>B1.5. Práctica da relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.</p> <p>B1.6. Aceptación e cumprimento das normas que rexen a interpretación en grupo e a achega das ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común.</p> <p>B1.7. Aceptación e predisposición para mellorar as capacidades técnicas e interpretativas propias, e respecto ante outras formas de expresión.</p> <p>B1.8. Sonorización de representacións dramáticas, actividades de expresión corporal, e danza e imaxes fixas e en movemento na realización de producións audiovisuais.</p> <p>B1.9. Fomento da sensibilidade estética</p>	<p>actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo, e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común.</p>	instrumentos.	
		MUB1.4.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.	CCEC
		MUB1.4.3. Práctica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.	CCEC
		MUB1.4.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao nivel.	CCEC
		MUB1.4.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.	CCEC CAA

	desenvolvida a través da comprensión e interiorización da música.			
a n	B1.10. Composición individual ou en grupo de cancións e pezas instrumentais para distintas agrupacións a partir da combinación de elementos e recursos presentados no contexto das actividades que se realizan na aula	B1.5. Amosar interese polas actividades de composición, e improvisación e amosar respecto polas creacións dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	MUB1.5.1. Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas.	CAA CCEC
			MUB1.5.2. Amosa unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as capacidades e as formas de expresión dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	CSIEE
a c d g ñ	B1.11. Práctica, creación, memorización e interpretación de pezas musicais en grupo, aprendidas a través da lectura de partituras con diversas formas de notación. B1.12. Práctica das pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes, audición	B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, asumindo diferentes papeis, intentando concertar a súa acción coa do resto do conxunto, achegando ideas musicais e contribuíndo ao perfeccionamento da tarefa en común.	MUB1.6.1. Práctica, crea, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos, épocas históricas e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.	CCEC CSIEE
			MUB1.6.2. Práctica, interpreta e	CCEC

	interior, memoria e adecuación ao conxunto.		memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.	
			MUB1.6.3. Aмосa apertura e respecto cara ás propostas do profesor/a e dos compañeiros/as.	CSC
			MUB1.6.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.	CSC CSIEE
			MUB1.6.5. Participa activamente en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa.	CSIEE CAA
n	B1.13. Exploración	B1.7. Explorar as	MUB1.7.1. Aмосa	CCEC

b e	das posibilidades de diversas fontes sonoras e práctica de habilidades técnicas para a interpretación.	posibilidades de distintas fontes e obxectos sonoros.	interese polas paisaxes sonoras que nos rodean e reflexiona sobre elas.	
			MUB1.7.2. Investiga de forma creativa acerca das posibilidades sonoras e musicais dos obxectos sonoros.	CD CAA
Bloque 2. Escoita				
m n	B2.1. Clasificación e discriminación auditiva dos tipos de voces e das agrupacións vocais e instrumentais.	B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións.	MUB2.1.3. Explora e descubre as posibilidades da voz e os instrumentos, e a súa evolución ao longo da historia da música.	CCEC CAA
b n	B2.2. Utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada. B2.3. Identificación dos elementos da música e das súas características na audición e na análise de obras musicais.	B2.2. Ler e analizar distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.	MUB2.2.1. Le e analiza partituras como apoio á audición.	CCEC
b n	B2.4. Aplicación de estratexias de atención, audición interior, memoria comprensiva e anticipación durante a interpretación e a	B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións.	MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	CSC

	creación musical.			
I n g	<p>B2.5. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións e as composicións realizadas na aula. Interese por coñecer músicas de distintas características e por ampliar as propias preferencias musicais.</p> <p>B2.6. Música en vivo: concertos e outras manifestacións musicais, da propia cultura musical e de outras. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita.</p>	B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias.	MUB2.4.1. Aмосa interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas, comparando e contrastando as novas músicas coñecidas.	CAA
			MUB2.4.2. Recoñece e sabe situar no espazo e no tempo músicas de diferentes culturas e épocas históricas.	CCEC CSC
h e	<p>B2.7. Elementos que interveñen na construción dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica, etc.</p> <p>B2.8. Valoración da</p>	B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo,	MUB2.5.1. Describe de xeito pormenorizado os diferentes elementos das obras musicais propostas usando distintas linguaxes.	CCEC
			MUB2.5.2. Utiliza	CAA

	audición como forma de comunicación e como fonte de coñecemento e enriquecemento intercultural.	melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.	recursos con autonomía como apoio ao análise musical.	
			MUB2.5.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.	CCL
Bloque 3. Contextos musicais e culturais				
n f	B3.1. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria.	B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas.	MUB3.1.1. Expresa contidos musicais e relaciónaos con épocas da historia da música e con outras disciplinas.	CCEC CCL
	B3.4. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.		MUB3.1.2. Recoñece e interpreta manifestacións da danza identificando e explicando con linguaxe técnica adecuada a época histórica á que pertencen.	CCEC
			MUB3.1.3. Distingue e explica as diversas funcións que cumpre a música na sociedade ao longo da historia.	CCEC CCL

<p>l n ñ</p>	<p>B3.5. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre instrumentos, compositores e compositoras, concertos e producións musicais en vivo e gravadas, tanto do patrimonio galego como da música occidental en xeral e doutras culturas.</p> <p>B3.6. O son e a música nos medios audiovisuais e nas tecnoloxías da información e da comunicación. Valoración dos recursos tecnolóxicos como instrumentos para o coñecemento da música e a satisfacción con ela.</p>	<p>B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa.</p>	<p>MUB3.2.1. Aмосa interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e satisfacción persoal, elaborando algún proxecto de investigación e exposición</p>	<p>CCEC CAA</p>
<p>b f ñ</p>	<p>B3.7. Recoñecemento e localización nas coordenadas espazo-temporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical galego, occidental e doutras culturas.</p>	<p>B3.3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical.</p>	<p>MUB3.3.1. Relaciona as cuestións técnicas aprendidas vinculándoas ás épocas da historia da música correspondentes.</p>	<p>CCEC CAA</p>
<p>n</p>	<p>B3.8. Épocas da</p>	<p>B3.4. Distinguir,</p>	<p>MUB3.4.1. Distingue</p>	<p>CCEC</p>

	historia da música: características principais, autores/as significativos/as, audicións con apoio de partitura e interpretación de pezas ou fragmentos das distintas épocas.	situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música.	e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais.	CSC
			MUB3.4.2. Examina e explica con criterio musical a relación entre os acontecementos históricos, o desenvolvemento tecnolóxico e a música na sociedade.	CCEC CCL
h n g	B3.9. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical e as súas opinións.	B3.5. Valorar a asimilación e empregar algúns conceptos musicais básicos necesarios á hora de emitir xuízos de valor ou falar de música.	MUB3.5.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	CCL
			MUB3.5.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.	CCL
g n e	B3.10. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical ao longo da historia.	B3.6. Amosar interese e actitude crítica pola música, os concertos en vivo e as propostas musicais, valorando os seus elementos creativos e innovadores ao	MUB3.6.1. Utiliza diversas fontes de información para indagar sobre as novas tendencias, representantes, grupos de música popular, etc., e realiza unha revisión	CD

		longo da historia.	crítica desas producións.	
			MUB3.6.2. Interésase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.	CAA
Bloque 4. Música e tecnoloxías				
e n	<p>B4.1. Utilización de dispositivos electrónicos, recursos de internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo, a escoita, a interpretación e a creación musical.</p> <p>B4.2. Aplicación de diferentes técnicas de gravación para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais.</p> <p>B4.3. Utilización das tecnoloxías da información nos procesos de creación musical.</p> <p>B4.4. Coñecemento e emprego das</p>	<p>B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas e dos procedementos necesarios para gravar, reproducir, crear, interpretar música e realizar sinxelas producións audiovisuais.</p>	<p>MUB4.1.1. Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízalas como ferramentas para a actividade musical.</p>	<p>CD</p> <p>CCEC</p>
			<p>MUB4.1.2. Participa en todos os aspectos da produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.</p>	<p>CSC</p> <p>CSIEE</p>

	tecnoloxías da información na interpretación e na gravación de pezas musicais.			
e b	B4.5. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas.	B4.2.Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.	MUB4.2.1. Utiliza con autonomía as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.	CD CAA

C) :CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS PARA O CURSO

Artigo 10. *Obxectivos da educación secundaria obrigatoria*

A educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
- n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
- o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe.

CONCRECIÓN PARA CADA ESTANDAR DE APRENDIZAJE AVALIABLE

DE: TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA, PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

Perfil competencial Música 3ºESO			
Competencia	Estándares de aprendizaxe	Temporalización	Peso
CCEC (Conciencia e expresión cultural (1))	<p>MUB1.1.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; notas adicionais, clave de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).</p> <p>MUB1.2.1. Recoñece, comprende e analiza tipos de textura.</p> <p>MUB1.3.1. Comprende e identifica as cualidades do son.</p> <p>MUB1.4.1. Aмосa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos.</p> <p>MUB1.4.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz</p> <p>MUB1.4.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.</p> <p>MUB1.4.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao nivel.</p> <p>MUB1.5.1. Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas.</p> <p>MUB1.6.1. Practica, crea, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos, épocas históricas e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nive</p> <p>MUB1.6.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.</p> <p>MUB1.7.1. Aмосa interese polas paisaxes sonoras que nos rodean e reflexiona sobre elas.</p> <p>MUB2.1.3. Explora e descubre as posibilidades da voz e os instrumentos, e a súa evolución ao longo da historia da música.</p>	<p>O longo de todo o curso</p> <p>O tempo real que se adicará na aula a cada Unidade debe fixalo en cada caso o propio docente, optando por seguir total ou parcialmente os contidos, incorporar outros materiais referentes o tema incluído o traballo especificado nos materiais complementarios e sobre todo adaptalo as circunstancias de cada grupo. O deseño das unidades contempla esta posibilidade que ten nos materiais complementarios unha continuidade das mesmas. Asemade na guía didáctica se ofrecen suxerencias e recomendacións de cara a singularizar a signatura .</p>	40%

	<p>MUB3.1.1. Expresa contidos musicais e relacións con épocas da historia da música e con outras disciplinas.</p> <p>MUB3.2.1. Avisa interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e satisfacción persoal, elaborando algún proxecto de investigación e exposición</p> <p>MUB3.3.1. Relaciona as cuestións técnicas aprendidas vinculándoas ás épocas da historia da música correspondentes.</p> <p>MUB3.4.1. Distingue e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais.</p> <p>MUB3.4.2. Examina e explica con criterio musical a relación entre os acontecementos históricos, o desenvolvemento tecnolóxico e a música na sociedade</p> <p>.MUB4.1.1. Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías e utilízalas como ferramentas en música.</p>	
--	--	--

competencia	Estándares de aprendizaxe	Temporalización O longo de todo o curso	Peso 40%
CAA (aprender a aprender)	<p>MUB1.2.1. Recoñece, comprende e analiza tipos de textura.</p> <p>MUB1.4.1. Avisa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos.</p> <p>MUB1.4.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.</p> <p>MUB1.5.1. Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas. agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa.</p> <p>MUB1.6.5. Participa activamente en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa.</p> <p>MUB1.7.2. Investiga de forma creativa acerca das posibilidades sonoras e musicais dos obxectos sonoros.</p>	<p>O tempo real que se adicará na aula a cada Unidade debe fixalo en cada caso o propio docente, optando por seguir total ou parcialmente os contidos, incorporar outros materiais referentes o tema incluído o traballo especificado nos materiais complementarios e sobre todo adaptalo as circunstancias de cada grupo. O deseño das unidades contempla esta posibilidade que ten</p>	

	<p>MUB2.1.3. Explora e descubre as posibilidades da voz e os instrumentos, e a súa evolución ao longo da historia da música.</p> <p>MUB2.4.1. Amosa interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas, comparando e contrastando as novas músicas coñecidas.</p> <p>MUB2.5.2. Utiliza recursos con autonomía como apoio ao análise musical.</p> <p>MUB3.2.1. Amosa interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e satisfacción persoal, elaborando algún proxecto de investigación e exposición</p> <p>MUB3.3.1. Relaciona as cuestións técnicas aprendidas vinculándoas ás épocas da historia da música correspondentes.</p> <p>MUB3.6.2. Interésase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.</p> <p>MUB4.2.1. Utiliza con autonomía as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.</p>	<p>nos materiais complementarios unha continuidade das mesmas.</p> <p>Asemade na guía didáctica se ofrecen suxerencias e recomendacións de cara a singularizar a signatura .</p>	
--	--	--	--

competencias	Estándares de aprendizaxe	temporalización	Peso 5%
CSIEE Iniciativa y espíritu emprendedor)	<p>MUB1.5.2. Amosa unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as capacidades e as formas de expresión dos seus compañeiros e das súas compañeiras.</p> <p>MUB1.6.1. Practica, crea, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos, épocas históricas e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.</p> <p>MUB1.6.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo. MUB1.6.5. Participa activamente en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa.</p> <p>MUB4.1.2. Participa en todos os aspectos da produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.</p>	<p>O tempo real que se adicará na aula a cada Unidade debe fixalo en cada caso o propio docente, optando por seguir total ou parcialmente os contidos, incorporar outros materiais referentes o tema incluído o traballo especificado nos materiais complementarios e sobre todo adaptalo as circunstancias de cada grupo. O deseño das unidades contempla esta posibilidade que ten nos materiais complementarios unha continuidade das mesmas.</p>	

competencia	Estándares de aprendizaje	Temporalización	peso
CSC (4) Sociais e cívicas	MUB1.6.3. Amona apertura e respecto cara ás propostas do profesor/a e dos compañeiros/as		5%
	<p>MUB1.6.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.</p> <p>MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición</p> <p>MUB2.4.2. Recoñece e sabe situar no espazo e no tempo músicas de diferentes culturas e épocas históricas.</p> <p>MUB3.4.1. Distingue e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais.</p> <p>MUB4.1.2. Participa en todos os aspectos da produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.</p>	O tempo real que se adicará na aula a cada Unidade debe fixalo en cada caso o propio docente, optando por seguir total ou parcialmente os contidos, incorporar outros materiais referentes o tema incluído o traballo especificado nos materiais complementarios e sobre todo adaptalo as circunstancias de cada grupo. O deseño das unidades contempla esta posibilidade que ten nos materiais complementarios unha continuidade das mesmas. Asemade na guía didáctica se ofrecen suxerencias e recomendacións de cara a singularizar a signatura .	

Competencia	Estándares de aprendizaxe	Temporalización	Peso 5%
CD (5)competencia dixital	MUB1.7.2. Investiga de forma creativa acerca das		

	posibilidades sonoras e musicais dos obxectos sonoros.		
	MUB3.6.1. Utiliza diversas fontes de información para indagar sobre as novas tendencias, representantes, grupos de música popular, etc., e realiza unha revisión crítica desas producións.		
	MUB4.1.1. Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízalas como ferramentas para a actividade musical ha revisión crítica desas producións MUB4.2.1. Utiliza con autonomía as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.	O tempo real que se adicará na aula a cada Unidade debe fixalo en cada caso o propio docente	

Competencia	Estándares de aprendizaxe	Temporalización	peso
CCL (6)de comunicación lingüística	MUB2.5.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.MUB3.1.1. Expresa contidos musicais e relaciónaos con épocas da historia da música e con outras disciplinasMUB3.1.3. Distingue e explica as diversas funcións que cumpre a música na sociedade ao longo da historia MUB3.4.2. Examina e explica con criterio musical a relación entre os acontecementos históricos, o desenvolvemento tecnolóxico e a música na sociedade.MUB3.5.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais. MUB3.5.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.		5%
		O tempo real que se adicará na aula a cada estándar debe fixalo en cada caso o propio docente, optando por seguir total ou parcialmente os contidos	

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE EVALIACIÓN

Consideramos que para realizar una adecuada intervención educativa, e necesario plantexar una avaliación ampla e

aberta a realidade das tarefas de aula e das características do alumnado, con especial atención o tratamento da diversidade.

algúns dos procedementos e instrumentos que empregamos para avaliar o proceso de aprendizaxe dos nosos alumno e alumnas e facendo unha observación sistemática :
Observación directa do traballo na aula, laboratorio ou talleres.

Revisión dos cadernos de clase.

Rexistro anecdótico persoal para cada uno de los alumnos.

Analizar as producións dos alumnos

Caderno de clase.

Resumes.

Actividades na clase (audición, interpretación, creación, exercicios, respostas a preguntas,

Producións musicais e escritas.

Traballos monográficos.

Memorias de investigación.

Avaliar as exposicións orais dos alumnos

Debates

Postas en común.

Críticas musicais

Diálogos ,Entrevistas.

Realizar probas específicas Obxectivas. Abertas.

Exposición dun tema, en grupo ou individualmente.

Interpretación individual e en grupo.

Análise de audicións.

Actividades de improvisación e creación, individual e en grupo.

Resolución de exercicios

Autoavaliación

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

INDICADORES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN-----						NIVEIS DE CUALIFICACIÓN---				
	-----						IN	SU	B	NT	SB
COMPETENCIAS	Observación	Proba escrita	Proba instrumental	deberes	caderno	Outros: danza	Non conseguido	Conseguido con nivel baixo	Conseguido con nivel medio	Conseguido con nivel alto	Conseguido totalmente
1 Interpretación E creación											
2. Escoita											
3. contextos musicais e culturais											

4ºMúsica e tecnoloxía																			
-----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PROGRAMACIÓN DE AULA

A **programación de aula** para cada un dos cursos se estrutura en unidades temáticas, tendo en conta estes catro bloques:

1) Interpretación e creación, b) Escucha. c) Contextos musicais e culturais, d) música e tecnoloxía. Cada unidade comeza sinalando os obxectivos que se pretenden conseguir, os contidos que se van a tratar, los criterios de avaliación e remata con un apartado específico de suxerencias metodolóxicas onde se relacionan as competencias básicas coas actividades do libro que facilitan a súa adquisición e o uso do material complementario que pode utilizar o profesor na aula. A programación de aula debe estar deseñada de modo que asegure un nivel mínimo para todos os alumnos o finalizar a etapa, dando oportunidades para recuperar os coñecementos non adquiridos.

O profesorado debe axustar a axuda pedagóxica as diferentes necesidades e facilitar recursos ou estratexias variados que respondan as necesidades de cada un, e sobre todo, de aqueles alumnos con necesidades educativas especiais permanentes.

O tempo real que se adicará na aula a cada Unidade debe fixalo en cada caso o propio docente, optando por seguir total ou parcialmente os contidos, incorporar outros materiais referentes o tema incluído o traballo especificado nos materiais complementarios e sobre todo adaptalo as circunstancias de cada grupo. O deseño das unidades contempla esta posibilidade que ten nos materiais complementarios unha continuidade das mesmas

OBXETIVOS ESPECÍFICOS DA ÁREA

A ensinanza da Música nesta etapa terá como finalidade o desenvolvemento das seguintes capacidades:

Utilizar a voz, o corpo, obxectos, instrumentos e recursos tecnolóxicos para expresar ideas e sentimentos, enriquecendo as propias posibilidades de comunicación e respectando outras formas distintas de expresión.

Desenvolver e aplicar diversas habilidades e técnicas que posibiliten a interpretación (vocal, instrumental e de movemento e danza) e a creación musical, tanto individuais como en grupo.

Escuchar unha ampla variedade de obras, de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, apreciando o seu valor como fonte de coñecemento.

Recoñecer as características de diferentes obras musicais como exemplos da creación artística e do patrimonio cultural.

Utilizar de forma autónoma diversas fontes de información medios audiovisuais, Internet, textos, partituras e outros recursos gráficos para o coñecemento e disfrute da música.

Coñecer e utilizar diferentes medios audiovisuais e tecnoloxías da información e a comunicación como recursos para a produción musical, valorando a súa contribución as distintas actividades musicais.

Participar na organización e realización de actividades musicais desenroladas en diferentes contextos.

Comprender e apreciar as relacións entre a linguaxe musical e outros linguaxes e ámbitos de coñecemento, así como a función e significado da música en diferentes producións artísticas e audiovisuais e nos medios de comunicación.

Elaborar criterios persoais mediante unha análise crítica dos diferentes usos sociais da música, sexa cal sexa a súa orixe aplicándoos con autonomía e iniciativa a situacións cotiáns e valorando a súa contribución a vida persoal e a da comunidade..
Valorar o silencio e o son .

LIBRO DE CONSULTA: editorial Galinova 3º de E.S.O

CONTIDOS

Antes de comezar

1.Elementos para o análise musical: presentación, esquemas de linguaxe e cadros de contexto.

Antigüidade e Idade Media

1.Cadro cronolóxico.

2.Grecia: A orixe divina da música, características da música en Grecia,a música na educación.

1.Idade Media: música vocal relixiosa, música vocal profana, nacemento da polifonía.

A danza na Antigüidade e na Idade Media. Os instrumentos medievais.

A Idade Media en España.

Actividades da Revista Musical, Autoavaliación,

Interpretación, Creación, Audición.

Renacemento

Cadro cronolóxico.

Música vocal relixiosa.

Música vocal profana.

Música instrumental: formas instrumentais, os instrumentos.

A danza no Renacemento: os pares de danza, a orixe do ballet.

O Renacemento en España.

Actividades da Revista Musical, Autoavaliación,

Interpretación, Creación, Audición.

Barroco

Cadro cronolóxico.

Música vocal profana: el nacemento de la ópera, tipos de ópera.

Música vocal relixiosa: cantata, oratorio, paixón.

Música instrumental: fuga, suite, sonata, concerto.

La danza en el Barroco: o desenrolo do ballet, la danza de sociedade.

O Barroco en España. Actividades de Revista Musical,

Autoavaliación, Interpretación, Creación, Audición.

Clasicismo

Cadro cronolóxico.

Música vocal profana: a ópera clásica.

Música instrumental: o esquema sonata.

A danza no Clasicismo: O ballet, a danza de sociedade.

O Clasicismo en España.

Actividades da Revista Musical, Autoavaliación,

Interpretación, Creación, Audición.

Romanticismo

Cadro cronolóxico.

Grandes formas instrumentais: sinfonía, concerto, música programática.

Pequenas formas: o lied, o piano.

A ópera romántica.

Os nacionalismos.

A danza no Romanticismo: grandes ballets, a danza desalón.

O Romanticismo en España.

Actividades da Revista Musical, Autoavaliación,

Interpretación, Creación, Audición.

Século XX

Cadro cronolóxico.

Evolución: Impresionismo, Expresionismo, Igor Stravinsky.

Ruptura: Futurismo, Dadaísmo, Dodecafonismo.

A volta atrás: Neoclasicismo.

Novas correntes de vangarda: Serialismo, Concreta,
Electrónica, Aleatoria.
A danza contemporánea: os Ballets Rusos, a danza moderna,
novas danzas urbanas.
O século XX en España.
Actividades da Revista Musical, Autoavaliación,
Interpretación, Creación, Audición.

Música e Novas tecnoloxías
Gravación e reprodución do son: historia e técnicas.
Instrumentos electrónicos.
Informática musical. A música en Internet.
A música no cine: evolución, relación coa imaxe, funcións.
A música na radio e a televisión. Música e publicidade.
Actividades da Revista Musical, Autoavaliación, Software
musical: edición de partituras, composición e arranxos
musicais.

Distribución dos contidos

A programación de aula para o curso de 3º de E.S.O se estrutura en unidades temáticas. Cada unidade comeza sinalando os obxectivos que se pretende conseguir, os contidos que se van a tratar, os criterios de avaliación e remata con un apartado específico de suxerencias metodolóxicas onde se relacionan as competencias básicas coas actividades do libro que facilitan a súa adquisición e o uso de material complementario que pode utilizar o profesor na aula.

UNIDADE DIDÁCTICA 1

Antigüidade e Idade Media

OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

Con esta unidade pretendemos que o alumno logre os seguintes obxectivos:

- Escoitar obras do repertorio máis significativo da música na Antigüidade e na Idade Media apreciando o seu valor como fonte de coñecemento e enriquecemento cultural e persoal,
- Coñecer os principais xéneros e formas musicais de los períodos estudados, así como os compositores máis representativos.
- Recoñecer as principais características das obras musicais traballadas como exemplos da creación artística e o patrimonio cultural aplicando a terminoloxía apropiada para describilas e valoralas criticamente.
- Utilizar de forma autónoma diversas fontes de información (medios audiovisuais, Internet, textos, partituras) para o coñecemento e goce da música.
- Desenrolar as distintas técnicas de interpretación (vocal, instrumental e de movemento) e creación musical, tanto individuais como en grupo.
- Participar no desenrolo das actividades musicais con respecto e disposición para superar prexuizos e estereotipos, tomando conciencia, como membro do grupo, do enriquecemento que se produce coas apartacións dos demais.

CONTIDOS

Grecia: O orixe divino da música.

Características da música en Grecia. A música na educación.

Idade Media: música vocal relixiosa e profana, nacemento da polifonía.

A danza na Antigüidade e na Idade Media.

Os instrumentos medievais.
A Idade Media en España.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

O finalizar esta unidade los alumnos deberán ser capaces de:

- Recoñecer auditivamente a época e o estilo o que pertencen as obras musicais previamente traballadas na aula.
- Identificar e describir, mediante o uso de distintos linguaxes, as principais características e trazos estilísticos máis significativos das obras interpretadas ou escoitadas, situándoas no seu contexto cultural.
- Identificar os principais xéneros e formas musicais do período estudado e os seus compositores máis representativos
- Participar na interpretación de pezas vocais, instrumentais ou coreográficas con actitude aberta, tolerante e activa, asumindo distintos roles.

EXTRATEXIAS METODOLÓXICAS

- Investigacións e traballos sobre fontes literarias, históricas e artísticas relacionadas cos períodos estudados.
- Elaboración de mapas históricos situando no seu contexto as distintas producións musicais e relacionándoas con outras manifestacións artísticas.
- Análise de partituras e elaboración de musicogramas e esquemas para localizar os elementos formais e estilísticos das obras propostas.
- Elaboración de composicións sinxelas utilizando os elementos do linguaxe musical característicos do estilo traballado.
- Comparación e valoración de fragmentos musicais de outros estilos e épocas para advertir as diferencias máis significativas

UNIDADE DIDÁCTICA 2

Renacemento

OBXETIVOS DIDÁCTICOS

Con esta unidade pretendemos que o alumno logre os seguintes obxectivos:

- Escoitar obras do repertorio máis significativo da música no Renacemento apreciando o seu valor como fonte de coñecemento e enriquecemento cultural e persoal, interesándose por ampliar e diversificar as súas preferencias musicais.
- Coñecer os principais xéneros e formas musicais do Renacemento, así como os seus compositores máis representativos.
- Recoñecer as principais características das obras musicais traballadas como exemplos da creación artística e do patrimonio cultural aplicando a terminoloxía apropiada para describilas e valoralas criticamente.
  - Utilizar de forma autónoma diversas fontes de información (medios audiovisuais, Internet, textos, partituras) para o coñecemento e disfrute da música.
- Desenrolar as distintas técnicas de interpretación (vocal, instrumental e de movemento) e creación musical, tanto individuais como en grupo.

CONTIDOS

- Música vocal relixiosa.
- Música vocal profana.
- Música instrumental. Os instrumentos do Renacemento.
- A danza no Renacemento: pares de danza, orixe do ballet.
- O Renacemento en España.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- O rematar esta unidade os alumnos deberán ser capaces de:
- Recoñecer auditivamente a época e o estilo o que pertencen as obras musicais previamente traballadas na aula, interesándose por ampliar as súas preferencias.
  - Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes, as principais características e trazos estilísticos máis significativos das obras interpretadas ou escoitadas, situándoas no seu contexto cultural.

-Identificar os principais xéneros e formas musicais do período estudado e os seus compositores máis representativos.

-Participar na interpretación de pezas vocais, instrumentais ou coreográficas con actitude aberta, tolerante e activa, asumindo distintos roles.

EXTRATEXIAS METODOLÓXICAS

-Investigacións e traballos sobre fontes literarias, históricas e artísticas relacionadas cos períodos estudados.

-Elaboración de mapas históricos situando no seu contexto as distintas producións musicais e relacionándoas con outras manifestacións artísticas.

-Análise de partituras e elaboración de musicogramas e esquemas para localizar os elementos formais e estilísticos das obras propostas.

UNIDAD DIDÁCTICA 3

Barroco

OBJETIVOS DIDÁCTICOS

Con esta unidade pretendemos que o alumno logre os seguintes obxectivos:

- Escoitar obras do repertorio máis significativo da música no Barroco apreciando o seu valor como fonte de coñecemento e enriquecemento cultural persoal, interesándose por ampliar e diversificar as súas preferencias musicais.
- Coñecer os principais xéneros e formas musicais do Barroco, así como os seus compositores máis representativos.
- Recoñecer as principais características das obras musicais traballadas como exemplos da creación artística e o patrimonio cultural aplicando a terminoloxía apropiada para describilas e valoralas criticamente.
- Comprender e apreciar as relacións entre a linguaxe musical e outros ámbitos do coñecemento, así como a función e o significado da música nos contextos estudados.
- Utilizar de forma autónoma diversas fontes de información (medios audiovisuais, Internet, textos, partituras) para o coñecemento e disfrute da música.
- Desenrolar as distintas técnicas de interpretación (vocal, instrumental e de movemento) e creación musical, tanto individuais como en grupo.
- Participar no desenvolvemento das actividades musicais con respecto e disposición para superar prexuízos e estereotipos, tomando conciencia, como membro do grupo, do enriquecemento que se produce coas achegas dos demais.

CONTIDOS

Música vocal profana: O nacemento da ópera, tipos de ópera.
Música vocal relixiosa: cantata, oratorio, paixón.
Música instrumental: fuga, suite, sonata, concerto.
A danza no Barroco: O desenvolvemento do ballet, a danza de sociedade.
O Barroco en España.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

O rematar esta unidade os alumnos deberán ser capaces de:
-Recoñecer auditivamente a época e o estilo o que pertencen

as obras musicais previamente traballadas na aula, interesándose por ampliar as súas preferencias.

- Identificar e describir, mediante o uso de distintos linguaxes, as principais características e trazos estilísticos máis significativos das obras interpretadas ou escoitadas, situándoas no seu contexto cultural.
- Identificar os principais xéneros e formas musicais do período estudado e os seus compositores máis representativos.
- Comunicar os demais xuízos persoais acerca da música escoitada utilizando la terminoloxía adecuada.
- Participar na interpretación de pezas vocais, instrumentais ou coreográficas con actitude aberta, tolerante e activa, asumindo distintos roles.
- Ler distintos tipos de partituras no el contexto das actividades da aula como apoio as tarefas de interpretación e audición.

EXTRATEXIAS METODOLÓXICAS

- Investigacións e traballos sobre fontes literarias, históricas e artísticas relacionadas cos períodos estudados.
- Elaboración de mapas históricos situando no seu contexto as distintas producións musicais e relacionándoas con outras manifestacións artísticas.
- Análise de partituras e elaboración de musicogramas e esquemas para localizar os elementos formais e estilísticos das obras propostas.
- Elaboración de composicións sinxelas utilizando os elementos da linguaxe musical característicos do estilo traballado.
- Comparación e valoración de fragmentos musicais de outros estilos e épocas para advertir as diferencias máis significativas.

UNIDADE DIDÁCTICA 4

Clasicismo

OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

Con esta unidade pretendemos que o alumno logre os seguintes obxectivos:

- Escoitar obras do repertorio máis significativo da música no Clasicismo apreciando o seu valor como fonte de coñecemento e enriquecemento cultural e persoal, interesándose por ampliar e diversificar as súas preferencias musicais.
- Coñecer os principais xéneros e formas musicais do Clasicismo, así como os seus compositores máis representativos.
- Recoñecer as principais características das obras musicais traballadas como exemplos da creación artística e o patrimonio cultural aplicando a terminoloxía apropiada para describilas e valoralas criticamente.
- Comprender e apreciar as relacións entre a linguaxe musical e outros ámbitos do coñecemento, así como a función e o significado da música nos contextos estudados.
- Utilizar de forma autónoma diversas fontes de información (medios audiovisuais, Internet, textos, partituras) para o coñecemento e goce da música.
- Desenrolar as distintas técnicas de interpretación (vocal, instrumental e de movemento) e creación musical, tanto individuais como en grupo.
- Participar no desenvolvemento das actividades musicais con respecto e disposición para superar prexuízos e estereotipos, tomando conciencia, como membro do grupo, do enriquecemento que se produce coas achegas dos máis.

CONTIDOS

Música vocal profana: a ópera clásica.
Música instrumental: o esquema sonata.
A danza no Clasicismo: o ballet, a danza de sociedade.
O Clasicismo en España.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

O rematar esta unidade os alumnos deberán ser capaces de:
-Recoñecer auditivamente a época e o estilo o que pertencen as obras musicais previamente traballadas na aula,

interesándose por ampliar as súas preferencias.
-Identificar e describir, mediante o uso de distintos linguaxes, as principais características e trazos estilísticos máis significativos das obras interpretadas ou escoitadas, situándoas no seu contexto cultural.
-Identificar os principais xéneros e formas musicais do período estudado e os seus compositores máis representativos.
-Comunicar os máis xuízos persoais acerca da música escoitada utilizando a terminoloxía axeitada.
-Participar na interpretación de pezas vocais, instrumentais ou coreográficas con actitude aberta, tolerante e activa, asumindo distintos roles.
-Ler distintos tipos de partituras no contexto das actividades da aula como apoio as tarefas de interpretación e audición.

EXTRATEXIAS METODOLÓXICAS

-Investigacións e traballos sobre fontes literarias, históricas e artísticas relacionadas cos períodos estudados.
-Elaboración de mapas históricos situando no seu contexto as distintas producións musicais e relacionándoas con outras manifestacións artísticas.
-Análise de partituras e elaboración de musicogramas e esquemas para localizar os elementos formais e estilísticos das obras propostas.
-Elaboración de composicións sinxelas utilizando os elementos da linguaxe musical característicos do estilo traballado.
-Comparación e valoración de fragmentos musicais de outros estilos e épocas para advertir as diferencias máis significativas.

UNIDADE DIDÁCTICA 5

Romanticismo

OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

Con esta unidade pretendemos que o alumno logre os seguintes obxectivos:
-Escoitar obras do repertorio máis significativo da música no Romanticismo apreciando o seu valor como fonte de coñecemento e enriquecemento cultural e persoal, interesándose por ampliar e diversificar as súas preferencias musicais.
-Coñecer os principais xéneros e formas musicais do

Romanticismo, así como os seus compositores máis representativos.

-Recoñecer as principais características das obras musicais traballadas como exemplos da creación artística e patrimonio cultural aplicando a terminoloxía apropiada para describilas e valoralas criticamente.

-Comprender e apreciar as relacións entre a linguaxe musical e outros ámbitos do coñecemento, así como a función e o significado da música nos contextos estudados.

-Utilizar de forma autónoma diversas fontes de información (medios audiovisuais, Internet, textos, partituras) para o coñecemento e goce da música.

-Desenrolar as distintas técnicas de interpretación (vocal, instrumental e de movemento) e creación musical, tanto individuais como en grupo.

-Participar no desenrolo das actividades musicais con respecto e disposición para superar prexuízos e estereotipos, tomando conciencia, como membro do grupo, do enriquecemento que se produce coas achegas dos máis.

CONTIDOS

Grandes formas instrumentais: sinfonía, concerto, música programática.

Pequenas formas: o lied, a música para piano.

A ópera romántica.

Os nacionalismos.

A danza no Romanticismo: grandes ballets, a danza de salón.

O Romanticismo en España.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

O rematar esta unidade os alumnos deberán ser capaces de:

-Recoñecer auditivamente a época e o estilo o que pertencen as obras musicais previamente traballadas na aula, interesándose por ampliar as súas preferencias.

-Identificar e describir, mediante o uso de distintos linguaxes, as principais características e trazos estilísticos máis significativos das obras interpretadas ou escoitadas, situándoas no seu contexto cultural.

-Identificar os principais xéneros e formas musicais do período estudado e os seus compositores máis representativos.

-Comunicar os máis xuízos persoais acerca da música escoitada utilizando a terminoloxía adecuada.

-Participar na a interpretación de pezas vocais, instrumentais ou coreográficas con actitude aberta,

tolerante e activa, asumindo distintos roles.

-Ler distintos tipos de partituras no contexto das actividades da aula como apoio as tarefas de interpretación e audición.

EXTRATEXIAS METODOLÓXICAS

-Investigacións e traballos sobre fontes literarias, históricas e artísticas relacionadas cos períodos estudados.

-Elaboración de mapas históricos situando no seu contexto as distintas producións musicais e relacionándoas con outras manifestacións artísticas.

-Análise de partituras e elaboración de musicogramas e esquemas para localizar os elementos formais e estilísticos das obras propostas.

-Elaboración de composicións sinxelas utilizando os elementos da linguaxe musical característicos do estilo traballado.

-Comparación e valoración de fragmentos musicais de outros estilos e épocas para advertir as diferencias máis significativas.

UNIDADE DIDÁCTICA 6 : Século XX

OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

Con esta unidade pretendemos que o alumno logre los seguintes obxectivos:

-Escoitar obras do repertorio máis significativo da música no século XX apreciando o seu valor como fonte de coñecemento e enriquecemento cultural e persoal, interesándose por ampliar e diversificar as súas preferencias musicais.

-Coñecer as principais correntes musicais do século XX, así como os seus compositores máis representativos.

-Recoñecer as principais características das obras musicas traballadas como exemplos da creación artística e o patrimonio cultural aplicando a terminoloxía apropiada para describilas e valoralas criticamente.

-Comprender e apreciar as relacións entre a linguaxe musical e outros ámbitos do coñecemento, así como a función e o significado da música nos contextos estudados.

-Utilizar de forma autónoma diversas fontes de información (medios audiovisuais, Internet, textos, partituras) para o coñecemento e goce da música.

-Desenrolar as distintas técnicas de interpretación (vocal, instrumental e de movemento) e creación musical, tanto

individuais como en grupo.

-Participar en el desenrolo de las actividades musicais con respecto e disposición para superar prexuizos e estereotipos, tomando conciencia, como membro do grupo, do enriquecemento que se produce con las achegas dos demais.

CONTIDOS

Evolución: Impresionismo, Expresionismo, Igor Stravinsky.

Ruptura: Futurismo, Dadaísmo, Dodecafonismo.

Volta atrás: Neoclasicismo.

Novas correntes de vangardia: Serialismo, Concreta, Electrónica, Estocástica, Aleatoria.

A danza contemporánea: os Ballets Rusos, a danza moderna, novas danzas urbanas.

El século XX en España.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

O rematar esta unidade los alumnos deberán ser capaces de:

-Recoñecer auditivamente a época e o estilo o que pertencen as obras musicais previamente traballadas na aula, interesándose por ampliar as súas preferencias.

-Identificar e describir, mediante o uso de distintos linguaxes, as principais características e trazos estilísticos máis significativos das obras interpretadas ou escoitadas, situándoas no seu contexto cultural.

-Identificar as principais correntes musicais do século XX e os seus compositores máis representativos.

-Comunicar os máis xuízos persoais acerca da música escoitada utilizando a terminoloxía adecuada.

-Participar na interpretación de pezas vocais, instrumentais ou coreográficas con actitude aberta, tolerante e activa, asumindo distintos roles.

-Ler distintos tipos de partituras no contexto das actividades da aula como apoio as tarefas de interpretación e audición.

EXTRATEXIAS METODOLÓXICAS

-Investigacións e traballos sobre fontes literarias, históricas e artísticas relacionadas cos períodos estudados.

-Elaboración de mapas históricos situando no seu contexto as distintas producións musicais e relacionándoas con outras manifestacións artísticas.

-Análise de partituras e elaboración de musicogramas e

esquemas para localizar os elementos formais e estilísticos das obras propostas.

- Elaboración de composicións sinxelas utilizando os elementos da linguaxe musical característicos dalgunha das correntes musicais traballadas.
- Comparación e valoración de fragmentos musicais de outros estilos e épocas para advertir as diferencias máis significativas.

UNIDADE DIDÁCTICA 7 . Música e novas tecnoloxías

OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

Con esta unidade pretendemos que o alumno logre os seguintes obxectivos:

- Utilizar a voz, o corpo, obxectos, instrumentos e recursos tecnolóxicos para expresar ideas e sentimentos, enriquecendo as propias posibilidades de comunicación e respectando outras formas distintas de expresión.
- Comprender e apreciar as relacións entre a linguaxe musical e outros linguaxes e ámbitos do coñecemento, así como a función e o significado da música en diferentes producións artísticas e audiovisuais e nos medios de comunicación.
- Coñecer e utilizar diferentes medios audiovisuais e tecnoloxías da información e a comunicación como recursos para a produción musical, valorando a súa contribución as distintas actividades musicais .
- Elaborar xuízos e criterios persoais, mediante un análise crítico dos diferentes usos sociais da música, aplicándoos con autonomía e iniciativa a situacións cotiáns e valorando a contribución que a música pode facer a vida persoal e a da comunidade.
- Utilizar de forma autónoma diversas fontes de información (medios audiovisuais, Internet, textos, partituras) para o coñecemento e goce da música.
- Participar no desenrolo das actividades musicais con respecto e disposición para superar prexuízos e estereotipos, tomando conciencia, como membro do grupo, do enriquecemento que se produce coas achegas dos máis.

CONTIDOS

Gravación e reprodución do son: historia e técnicas.
Instrumentos electrónicos.
Informática musical: compoñentes e aplicacións da informática musical.

A música en Internet.
A música en el cine: evolución, relación con la imaxe, funciones.
A música en la radio e a televisión. Música e publicidade.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

O rematar esta unidade os alumnos deberán ser capaces de:

- Utilizar con autonomías algúns dos recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas e procedementos necesarios para gravar e reproducir música e para realizar sinxelas producións audiovisuais.
- Identificar os principais medios de gravación e reprodución do son e os seus sistemas de funcionamento básico.
- Identificar os principais instrumentos electrónicos e manexar as aplicacións máis básicas da informática musical para crear e reproducir estruturas e composicións sinxelas.
- Distinguir as funciones da música no cine e coñecer os principais períodos e compositores na súa evolución.
- Caracterizar a función da música nos distintos medios de comunicación e as súas aplicacións na publicidade.
- Comunicar os máis xuízos persoais acerca da música traballada utilizando la terminoloxía adecuada.
- Utilizar os seus coñecementos para valorar criticamente o seu entorno musical inmediato e para reflexionar sobre os mecanismos de distribución e consumo.
- Participar nas distintas actividades musicais con actitude aberta, tolerante e activa, asumindo distintos roles.

EXTRATEXIAS METODOLÓXICAS

- Investigacións e comentarios de diversas fontes documentais para analizar a incidencia das novas tecnoloxías aplicadas a música e establecer valoracións propias.
- Investigación dos distintos recursos musicais que ofrecen os medios informáticos tanto en aplicacións específicas como en páxinas web.
- Análise de bandas sonoras, sintonías, videoclips e anuncios identificando as súas características e funcións.

Temporalización dos contidos

O tempo real que se adicará na aula a cada Unidade debe fixalo en cada caso o propio docente, optando por seguir

total ou parcialmente os contidos, incorporar outros materiais referentes o tema incluído o traballo especificado nos materiais complementarios e sobre todo adaptalo as circunstancias de cada grupo. O deseño das unidades contempla esta posibilidade que ten nos materiais complementarios unha continuidade das mesmas. Asemade na guía didáctica se ofrecen suxerencias e recomendacións de cara a singularizar a signatura segundo a personalidade de cada profesor. Por tanto, esta temporalización debe considerarse como unha orientación.

UNIDADE 0: O tempo que se considera necesario para o desenrolo desta Unidade es de catro ou cinco semanas aproximadamente.

UNIDAD 1:

O tempo que se considera necesario para o desenrolo desta Unidade es de catro ou cinco semanas aproximadamente.

UNIDAD 2:

O tempo que se considera necesario para o desenrolo desta Unidade e de catro ou cinco semanas aproximadamente.

UNIDAD 3:

O tempo que se considera necesario para o desenrolo desta Unidade e de catro semanas aproximadamente.

UNIDAD 4:

O tempo que se considera necesario para o desenrolo desta Unidade e de catro semanas aproximadamente.

UNIDAD 5:

O tempo que se considera necesario para o desenrolo desta Unidade e de catro semanas aproximadamente.

UNIDAD 6:

O tempo que se considera necesario para o desenrolo desta Unidade e de catro semanas aproximadamente.

UNIDAD 7: O tempo que se considera necesario para desenrolo desta Unidade e de catro semanas

Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente

Indicadores CCEC 40% da nota	Instrumentos de avaliación	Sobresainete	Notable	Suficiente (Mínimo esixido)	Insuficiente
<p>B1.1. Distinguir e utilizar os elementos da representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; notas adicionais, clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).</p> <p>B1.2. Analizar e comprender o concepto de textura e recoñecer, a través da audición e a lectura de partituras, os tipos de textura. B1.3. Coñecer os principios procedementos compositivos e as formas de organización musical.</p> <p>B1.4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo, e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común.</p>	Observación directa do alumno	<p>B1.1. Distinguir e utilizar os elementos da representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; notas adicionais, clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e B1.2. Analizar e comprender o concepto de textura e recoñecer, a través da audición e a lectura de partituras, os tipos de textura. B1.3. Coñecer os principios procedementos compositivos e as formas de organización musical.</p> <p>B1.4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo, e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. B1.5. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo, e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de</p>	<p>B1.1.colocación das notas no pentagrama; notas adicionais, clave de sol e de fa en cuarta; duración das f</p> <p>B1.2. Analizar e comprender o concepto de textura</p> <p>B1.3. Coñecer os principios procedementos compositivos e as formas de organización musical.</p> <p>B1.4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo, e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. B1.5. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo, e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de</p>	<p>B1.1.colocación das notas no pentagrama; clave de sol duración das figuras; signos que afectan a intensidade e B1.2. Analizar e comprender o concepto de textura e matices; B1.4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo, e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. B1.5. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo, e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de</p>	<p>-O alumno que non acadada estes contidos minimos non supera a materia e polo tanto ten que recuperar</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p>

<p>B1.5. Amosar interese polas actividades de composición, e improvisación e amosar respecto polas creacións dos seus compañeiros e das súas compañeiras.</p> <p>B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación,</p> <p>B1.7. Explorar as posibilidades de distintas fontes e obxectos sonoros.</p> <p>B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións.</p> <p>B2.2. Ler e analizar distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.</p> <p>B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias.</p> <p>B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.</p> <p>B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas.</p> <p>B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas</p>		<p>improvisación e amosar respecto polas creacións dos seus compañeiros e das súas compañeiras. B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, B1.7. Explorar as posibilidades de distintas fontes e obxectos sonoros.</p> <p>B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións. B2.2. Ler e analizar distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.</p> <p>B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias. B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.</p> <p>B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas.</p> <p>B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas</p>	<p>interpretación, B1.7. Explorar as posibilidades de distintas fontes e</p> <p>B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións. B2.2. Ler e analizar distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.</p> <p>obxectos sonoros. B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións. B2.2. Ler e analizar distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.</p> <p>B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias. B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada. B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas.</p> <p>B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas</p>	<p>Ler e analizar distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.</p> <p>obxectos sonoros. B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións. B2.2. Ler e analizar distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.</p> <p>B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias. B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada. B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas.</p> <p>B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas</p>	
--	--	--	--	--	--

<p>características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa. B3.3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical. MUB3.4.1. Distingue e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas.</p>		<p>propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa. B3.3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical. MUB3.4.1. Distingue e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas e dos procedementos necesarios para gravar, reproducir, crear, interpretar música e realizar sinxelas producións audiovisuais.</p>	<p>características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa. B3.3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical. MUB3.4.1. Distingue e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas e dos procedementos necesarios para gravar, reproducir, crear, interpretar música e realizar sinxelas producións audiovisuais.</p>	<p>cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical. MUB3.4.1. Distingue e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas e dos procedementos necesarios para gravar, reproducir, crear, interpretar música e realizar sinxelas producións audiovisuais.</p>	
--	--	--	--	---	--

Indicadores CAA 40% da nota	Instrumentos de avaliación	Sobresainete	Notable	Suficiente (Mínimo esixido)	Insuficiente
B1.2. Analizar e comprender o concepto de textura e recoñecer, a través da audición e a lectura de partituras, os tipos de textura. B1.4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo, e achegando ideas musicais que	Observación directa do alumno	B1.2. Analizar e comprender o concepto de textura e recoñecer, a través da audición e a lectura de partituras, os tipos de textura. B1.4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo, e achegando ideas musicais que	B1.2. Analizar e comprender o concepto de textura e recoñecer, a través da audición e a lectura de partituras, os tipos de textura B1.4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo, e achegando ideas musicais que	B1.2. Analizar e comprender o concepto de textura e recoñecer, a través da audición e a lectura de partituras, os tipos de textura. B1.4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo, e achegando ideas musicais que	O alumno que non acadara estes contidos mínimos non supera a materia e polo tanto ten que recuperar - - - - - - -

<p>contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. B1.5. Amosar interese polas actividades de composición, e improvisación e amosar respecto polas creacións dos seus compañeiros e das súas compañeiras. B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, asumindo diferentes papeis, intentando concertar a súa acción coa do resto do conxunto, achegando ideas musicais e contribuíndo ao perfeccionamento da tarefa en común B1.7. Explorar as posibilidades de distintas fontes e obxectos sonoros B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións. B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias. B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada. B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha</p>		<p>contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. B1.5. Amosar interese polas actividades de composición, e improvisación e amosar respecto polas creacións dos seus compañeiros e das súas compañeiras. B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, asumindo diferentes papeis, intentando concertar a súa acción coa do resto do conxunto, achegando ideas musicais e contribuíndo ao perfeccionamento da tarefa en común B1.7. Explorar as posibilidades de distintas fontes e obxectos sonoros B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións. B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias. B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada. B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha</p>	<p>contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. B1.5. Amosar interese polas actividades de composición, e improvisación e amosar respecto polas creacións dos seus compañeiros e das súas compañeiras.. B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, asumindo diferentes papeis, intentando concertar a súa acción coa do resto do conxunto, achegando ideas musicais e contribuíndo ao perfeccionamento da tarefa en común B1.7. Explorar as posibilidades de distintas fontes e obxectos sonoros B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións. B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias. B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada. B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha</p>	<p>contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. B1.5. Amosar interese polas actividades de composición, e improvisación e amosar respecto polas creacións dos seus compañeiros e das súas compañeiras. B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, asumindo diferentes papeis, intentando concertar a súa acción coa do resto do conxunto, achegando ideas musicais e contribuíndo ao perfeccionamento da tarefa en común B1.7. Explorar as posibilidades de distintas fontes e obxectos sonoros B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións. B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias. B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada. B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha</p>	
--	--	--	---	--	--

actitude aberta e respectuosa B3.3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical. B3.6. Amosar interese e actitude crítica pola música, os concertos en vivo e as propostas musicais, valorando os seus elementos creativos e innovadores ao longo da historia. B4.2.Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.		actitude aberta e respectuosa B3.3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical. B3.6. Amosar interese e actitude crítica pola música, os concertos en vivo e as propostas musicais, valorando os seus elementos creativos e innovadores ao longo da historia. B4.2.Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.	actitude aberta e respectuosa B3.3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical. B3.6. Amosar interese e actitude crítica pola música, os concertos en vivo e as propostas musicais, valorando os seus elementos creativos e innovadores ao longo da historia. B4.2.Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.	actitude aberta e respectuosa B3.3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical. B3.6. Amosar interese e actitude crítica pola música, os concertos en vivo e as propostas musicais, valorando os seus elementos creativos e innovadores ao longo da historia. B4.2.Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.	
---	--	---	---	---	--

Indicadores CSIEE 5% da nota	Instrumentos de avaliación	Sobresainte	Notable	Suficiente (Mínimo esixido)	Insuficiente
B1.5. Amosar interese polas actividades de composición, e improvisación e amosar respecto polas creacións dos seus compañeiros e das súas compañeiras. B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos.	Observación directa do alumno	B1.5. Amosar interese polas actividades de composición, e improvisación e amosar respecto polas creacións dos seus compañeiros e das súas compañeiras. B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles.	B1.5. Amosar interese polas actividades de composición, e improvisación e amosar respecto polas creacións dos seus compañeiros e das súas compañeiras. B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas	B1.5. Amosar interese polas actividades de composición, e improvisación e amosar respecto polas creacións dos seus compañeiros e das súas compañeiras. B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas	- O alumno que non acada estes contidos mínimos non supera a materia e polo tanto ten que recuperar - - -- -- -- -- -- -

Indicadores CSC: 5% da nota	Instrumentos de avaliación	Sobresainte	Notable	Suficiente (Mínimo esixido)	Insuficiente
B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades	Observación directa do alumno	B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades	B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades .	B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades	- - - -

B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións. B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias. B3.4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música. B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos .		B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións. B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias. B3.4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos	B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións. B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias. B3.4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música. B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos.	B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións. B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias. B3.4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música. B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos.	- - - - - - - - - - - - - - - -
---	--	--	--	--	--

Indicadores CD: 5% da nota	Instrumentos de avaliación	Sobresainte	Notable	Suficiente (Mínimo esixido)	Insuficiente
B1.7. Explorar as posibilidades de distintas fontes e obxectos sonoros. B3.6. Amosar interese e actitude crítica pola música, os concertos en vivo e as propostas musicais, valorando os seus elementos creativos e innovadores ao longo da historia. B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas e dos procedementos necesarios para gravar, reproducir, crear, interpretar música e realizar sinxelas producións audiovisuais. B4.2. Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.	Observación directa do alumno	B1.7. Explorar as posibilidades de distintas fontes e obxectos sonoros. B3.6. Amosar interese e actitude crítica pola música, os concertos en vivo e as propostas musicais, valorando os seus elementos creativos e innovadores ao longo da historia. B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas e dos procedementos necesarios para gravar, reproducir, crear, interpretar música e realizar sinxelas producións audiovisuais. B4.2. Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.	B1.7. Explorar as posibilidades de distintas fontes e obxectos sonoros. B3.6. Amosar interese e actitude crítica pola música, os concertos en vivo e as propostas musicais, valorando os seus elementos creativos e innovadores ao longo da historia. B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas e dos procedementos necesarios para gravar, reproducir, crear, interpretar música e realizar sinxelas producións audiovisuais. B4.2. Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.	B1.7. Explorar as posibilidades de distintas fontes e obxectos sonoros. B3.6. Amosar interese e actitude crítica pola música, os concertos en vivo e as propostas musicais, valorando os seus elementos creativos e innovadores ao longo da historia. B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas e dos procedementos necesarios para gravar, reproducir, crear, interpretar música e realizar sinxelas producións audiovisuais. B4.2. Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.	- O alumno que non acada estes contidos mínimos non supera a materia e polo tanto ten que recuperar - - - - - - - - - - - - - - -

Indicadores CCL: Supón un 5% da nota	Instrumentos de avaliación	Sobresainte	Notable	Suficiente (mínimo esixido)	Insuficiente
B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada. B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas B3.4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música. B3.5. Valorar a asimilación e empregar algúns conceptos musicais básicos necesarios	Observación directa do alumno .	B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada. B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas B3.4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música. B3.5. Valorar a asimilación e empregar algúns conceptos musicais básicos necesarios	B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada. B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas B3.4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música. B3.5. Valorar a asimilación e empregar algúns conceptos musicais básicos necesarios	B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada. B3.1. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras disciplinas B3.4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música. B3.5. Valorar a asimilación e empregar algúns conceptos musicais básicos necesarios	- - - - - - - - - - - - - - -

4° de E.S.O

Usuario 7/9/16 23:16

Deleted: .

... [2]

Xustificación da programación proposta para 4° de E.S.O
Os contidos establecidos para a materia de Música inciden claramente no aspecto práctico da materia con bloques específicos que recollen os procedementos de traballo fundamentais nas súas dúas vertentes: a percepción musical (escoita) e a expresión (interpretación e creación), ambos vinculados a súa vez coa adquisición dunha cultura musical básica (linguaxe e contextos musicais).

E, polo tanto, un plantexamento aberto que permitirá converter a Aula de música nun espacio onde realmente se escoita e se fai música, disfrutando ademais da contribución desta práctica musical o desenrolo persoal e social dos alumnos.

A estrutura desta programación didáctica vai a xirar en base a dos eixes de contidos: a música como linguaxe e a música como cultura . Desta forma, os bloques de escoita, interpretación e creación aparecen constantemente interrelacionados como o medio fundamental de abordar e reforzar tódolos contidos.

Un obxectivo primordial é a de facilitar o alumno unha guía completa de recursos e modelos de actividades, e proporcionar un libro de traballo e consulta asequible. O profesor pode optar por centrar a súa labor nos exemplos musicais que se lle brindan para incidir na práctica da audición, a interpretación ou a creación dos diferentes e variados exemplos musicais que se recollen no libro. O alumno poderá ter a man un material claro e coherente que lle permita encaixar e relacionar o seu aprendizaxe cos dos distintos aspectos

Evidentemente, a marcha da clase e as características dos alumnos irán suxerindo unha especie de "selección natural" que permita, baixo a atenta mirada do profesor, diferenciar distintos niveis de afondamento no traballo. Algúns aspectos poderán abordarse con maior dedicación; outros, en cambio, poderán tratarse "de puntillas", pero sen perder un referente xeral que posibilite saltar duns contidos a outros dentro dun marco organizado, evitando en todo caso relacións confusas ou visións excesivamente parciais

Puntos a desenrolar.

1º Relación entre os obxectivos , contidos, criterios de avaliación , Estándares de aprendizaxe e competencias clave.

2º Concreción dos criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe avaliábeles.

3º Programación e temporización trimestral por unidades.

4º Unidades didácticas por temas:

- Contidos para alcanzar as competencias clave.
- Programación de aula.
- Recursos
- Orientacións didácticas
- Banco de actividades

Relación entre os obxectivos , contidos, criterios de avaliación , Estándares de aprendizaxe e competencias clave.

	Música. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Interpretación e creación			

Música. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
a b c m n	<p>B1.1. Práctica e aplicación de habilidades técnicas en grao crecente de complexidade e concertación coas outras partes do conxunto na interpretación vocal e instrumental, e no movemente e a danza.</p> <p>B1.2. Interpretación de pezas vocais e instrumentais aprendidas de oído e/ou mediante a lectura de partituras con diversos tipos de notación.</p>	<p>B1.1. Ensañar e interpretar, en pequeno grupo, unha peza vocal ou instrumental, ou unha coreografía, aprendidas de memoria a través da audición ou da observación de gravacións de audio e vídeo, ou mediante a lectura de partituras e outros recursos gráficos.</p>	<p>MUB1.1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.</p>	CAA CSC
			<p>MUB1.1.2. Le partituras como apoio á interpretación.</p>	CCEC
			<p>MUB1.1.3. Coñece e cumpre as normas establecidas para realizar as actividades da aula.</p>	CSC
a b c g l n	<p>B1.3. Planificación, ensaio, interpretación, dirección e avaliación de espectáculos musicais na aula e noutros espazos e contextos.</p> <p>B1.4. Perseveranza na práctica de habilidades técnicas que permitan mellorar a interpretación individual e en grupo, e a creación</p>	<p>B1.2. Participar activamente nalgúnhas das tarefas necesarias para a celebración de actividades musicais no centro docente: planificación, ensaio, interpretación, difusión, etc.</p>	<p>MUB1.2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.</p>	CCEC CSC

Música. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	musical.			
b e f g l n	B1.5. Utilización de técnicas, recursos e procedementos compositivos na improvisación, na elaboración de arranxos e na creación de pezas musicais.	B1.3. Compoñer unha peza musical utilizando diferentes técnicas e recursos.	MUB1.3.1. Coñece e utiliza axeitadamente técnicas, recursos e procedementos compositivos para elaborar arranxos musicais, improvisar e compor música.	CD CMCCT
			MUB1.3.2. Utiliza con autonomía recursos informáticos ao servizo da creación musical.	CD
a c e g l n	B1.6. Ámbitos profesionais da música. Identificación e descrición das facetas e as especialidades no traballo dos/das músicos/as. B1.7. Interese por coñecer as posibilidades que ofrece a música nos ámbitos persoal e profesional.	B1.4. Analizar os procesos básicos de creación, edición e difusión musical, considerando a intervención de distintos/as profesionais.	MUB1.4.1. Coñece e analiza o proceso seguido en diversas producións musicais (discos, programas de radio e televisión, cine, etc.) e o papel xogado en cada fase do proceso polos/as profesionais que interveñen.	CSC CSIEE
Bloque 2. Escoita				
b e f	B2.1. Audición, recoñecemento, análise e comparación de	B2.1. Analizar e describir as principais características de	MUB2.1.1. Analiza e comenta as obras musicais propostas,	CMCCT CCL CSC

Música. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
h l n	músicas de diferentes xéneros, estilos e culturas.	pezas musicais apoiándose na audición e no uso de documentos como partituras, textos ou musicogramas.	axudándose de diversas fontes documentais.	
			MUB2.1.2. Le e analiza partituras como apoio á audición.	CCEC
a c e h i l n	B2.2. A crítica como medio de información e valoración do feito musical. Análise de críticas musicais e uso dun vocabulario apropiado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada.	B2.2. Expor de xeito crítico a opinión persoal respecto de distintas músicas e eventos musicais, argumentándoa en relación coa información obtida en diversas fontes: libros, publicidade, programas de concertos, críticas, etc.	MUB2.2.1. Analiza críticas musicais e utiliza un vocabulario axeitado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada.	CCL CCEC
h i l n o	B2.3. Rigor na utilización dun vocabulario adecuado para describir a música.	B2.3. Utilizar a terminoloxía axeitada na análise de obras e situacións musicais.	MUB2.3.1. Utiliza con rigor un vocabulario axeitado para describir a música.	CCL CCEC
a h i l	B2.4. Utilización de diversas fontes de información para obter referencias sobre músicas de diferentes épocas	B2.4. Recoñecer auditivamente, clasificar, situar no tempo e no espazo, e determinar a	MUB2.4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais, e descríbeo	CCL CCEC

Música. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
I	e culturas, incluídas as actuais, e sobre a oferta de concertos e outras manifestacións musicais, tanto en vivo como divulgadas a través dos medios de comunicación.	época ou a cultura e o estilo das obras musicais escoitadas previamente na aula, amosando apertura e respecto polas novas propostas musicais e interesándose por ampliar as súas preferencias.	utilizando unha terminoloxía axeitada.	CCEC CSC CSC CCEC
			MUB2.4.2. Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo.	
			MUB2.4.3. Amosa interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.	
a e f g l n	B2.5. Edición, comercialización e difusión da música. Novas modalidades de distribución da música e as súas consecuencias para os/as profesionais da música e a industria musical.	B2.5. Distinguir as funcións que cumpre a música na nosa sociedade, atendendo a diversas variables: intención de uso, estrutura formal e medio de difusión utilizado.	MUB2.5.1. Amosa unha actitude crítica ante o papel dos medios de comunicación na difusión e na promoción da música.	CD CSC
a h l n	B2.6. A música nos medios de comunicación. Factores que inflúen nas preferencias e nas modas musicais. B2.7. Interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas	B2.6. Explicar algunhas das funcións que cumpre a música na vida das persoas e na sociedade.	MUB2.6.1. Coñece e explica o papel da música en situacións e contextos diversos: actos da vida cotiá, espectáculos, medios de comunicación, etc.	CCL CCEC CSC

Música. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.			
Bloque 3. Contextos musicais e culturais				
a b c e f h l n ñ	B3.1. Recoñecemento e localización nas coordenadas espazo-temporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical español e galego.	B3.1. Apreciar a importancia patrimonial da música española e galega, e comprender o valor de conserva-la transmitila colaborando na recollida, na gravación e na transcripción de pezas.	MUB3.1.1. Avisa o interese por coñecer o patrimonio musical español e galego.	CSC CCEC
			MUB3.1.2. Coñece as testemuñas máis importantes do patrimonio musical español e galego, e sitúaos no seu contexto histórico e social.	CSC CCEC
a b e l n	B3.2. Pluralidade de estilos na música actual: características culturais, artísticas e formais. B3.3. Manifestacións musicais doutras culturas.	B3.2. Coñecer a existencia doutras manifestacións musicais e consideralas como fonte de enriquecemento cultural.	MUB3.2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo e identifica as súas características fundamentais.	CSC CCEC
			MUB3.2.2. Recoñece e explica as características básicas da música española e da música popular	CSC CCEC

Música. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			urbana.	
a b e h g i l n	<p>B3.4. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria.</p> <p>B3.5. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.</p>	B3.3. Realizar exercicios que reflectan a relación da música con outras manifestacións artísticas.	MUB3.3.1. Elabora traballos de investigación nos que establece sinerxías entre a música e outras manifestacións artísticas.	CCL CSC CAA
a b c e h i l n	<p>B3.6. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre música popular urbana.</p> <p>B3.7. O son e a música nos medios audiovisuais e nas tecnoloxías da información e da comunicación. Valoración dos recursos tecnolóxicos como instrumentos para o coñecemento da música e a satisfacción con ela.</p> <p>B3.8. Sensibilización e actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música e a contaminación sonora.</p>	B3.4. Coñecer e analizar as características dos principais grupos e tendencias da música popular urbana actual.	<p>MUB4.4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>MUB4.4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expor os contidos de maneira clara.</p>	CAA CSC CCL CD

Música. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 4. Música e tecnoloxías				
efgln	B4.1. Papel das tecnoloxías na música. Reflexión sobre a repercusión que na música tivo a posibilidade de gravar o son e a aparición dos computadores.	B4.1. Valorar o papel das tecnoloxías na formación musical.	MUB4.1.1. Selecciona e utiliza recursos tecnolóxicos para diferentes aplicacións musicais.	CAA CD CMCCT
	B4.2. Transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos das últimas décadas.		MUB4.1.2. Comprende a transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos.	CSC CSIEE
efgln	B4.3. Utilización de dispositivos electrónicos, recursos de internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo e a escoita, a interpretación e a creación musical.	B4.2. Aplicar as técnicas de gravación analóxica e dixital para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais.	MUB4.2.1. Manexa as técnicas básicas necesarias para a elaboración dun produto audiovisual.	CSC CD
e	B4.4. Aplicación de	B4.3. Sonorizar unha	MUB4.3.1. Sabe	CAA

Música. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
f g l n	técnicas de gravación analóxica e dixital para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais.	secuencia de imaxes fixas ou en movemento utilizando diferentes recursos informáticos.	procurar e seleccionar fragmentos musicais axeitados para sonorizar secuencias de imaxes.	CD
			MUB4.3.2. Sonoriza imaxes fixas e en movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais.	CD CCEC CMCCT
e f g h l n	B4.5. Análise das funcións da música en producións audiovisuais: publicidade, televisión, cine, videoxogos, etc.	B4.4. Caracterizar a función da música nos medios de comunicación (radio, televisión, cine, etc.) e as súas aplicacións na publicidade, nos videoxogos e noutras aplicacións tecnolóxicas.	MUB4.4.1. Utiliza con autonomía as fontes de información e os procedementos apropiados para indagar e elaborar traballos relacionados coa función da música nos medios de comunicación.	CAA CD
a e f g l n	B4.6. Sonorización de imaxes fixas e en movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais.	B4.5. Coñecer as posibilidades das tecnoloxías aplicadas á música e utilízalas con autonomía.	MUB4.5.1. Amona interese por coñecer as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías como ferramentas para a actividade musical.	CD CCEC
			MUB4.5.2. Coñece	CD

Música. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	B4.7. Valoración crítica da utilización dos medios audiovisuais e as tecnoloxías da información e da comunicación como recursos para a creación, a interpretación, o rexistro e a difusión de producións sonoras e audiovisuais.		e consulta fontes de información impresa ou dixital para resolver dúbidas e para avanzar na aprendizaxe autónoma.	CCL CAA
			MUB4.5.3. Utiliza a información de xeito crítico, obtida de distintos medios e pode utilizala utilizando distintos soportes.	CAA CL CD

2º Concreción dos contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe avaliábeis

Bloque 1. Interpretación e creación

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Práctica a aplicación de habilidades técnicas en grao crecente de complexidade e concertación coas outras partes do conxunto na interpretación vocal e instrumental, e no movemento e a danza. - Interpretación de pezas vocais e instrumentais aprendidas de oído e/ou mediante a lectura de partituras con diversos tipos de notación. - Planificación, ensaio, interpretación, dirección e avaliación de espectáculos musicais na aula e noutros espazos e contextos.

<p>-Perseveranza na práctica de habilidades técnicas que permitan mellorar a interpretación individual e en grupo, e a creación musical.</p> <p>-Utilización de técnicas, recursos e procedementos compositivos na improvisación, na elaboración de arranxos e na creación de pezas musicais.</p> <p>-Ámbitos profesionais da música. Identificación e descrición das facetas e as especialidades no traballo dos/as músicos/as.</p> <p>-Interese por coñecer as posibilidades que ofrece a música nos ámbitos persoal e profesional.</p>	
Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeis
1. Ensaiar e interpretar, en pequeno grupo, unha peza vocal ou instrumental, ou unha coreografía, aprendidas de memoria a través da audición ou da observación de gravacións de audio e vídeo, ou mediante a lectura de partituras e outros recursos gráficos.	1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades. 1.2. Le partituras como apoio á interpretación. 1.3. Coñece e cumpre as normas establecidas para realizar as actividades da aula.
2. Participar activamente nalgúns das tarefas necesarias para a celebración de actividades musicais no centro: planificación, ensaio, interpretación, difusión, etc	2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas con un nivel de complexidade en aumento.
3. Compoñer unha peza musical utilizando diferentes técnicas e recursos.	3.1. Coñece e utiliza adecuadamente técnicas, recursos e procedementos compositivos para elaborar arreglos musicais, improvisar e compoñer música. 3.2. Utiliza con autonomía recursos informáticos o servizo da creación musical.
4. Analizar os procesos básicos de creación, edición e difusión musical, considerando a intervención de distintos/as profesionais.	4.1. Coñece e analiza o proceso seguido en diversas producións musicais (discos, programas de radio e televisión, cine, etc.) y e o papel xogado en cada fase do proceso polos/las profesionais que interveñen.

Bloque 2. Escoita

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Audición, recoñecemento, análise e comparación de músicas de diferentes xéneros, estilos e culturas. - A crítica como medio de información e valoración do feito musical. Análise de críticas musicais e uso dun vocabulario apropiado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada. - Rigor na utilización dun vocabulario adecuado para describir a música. - Utilización de diversas fontes de información para obter referencias sobre músicas de diferentes épocas e culturas, incluídas as actuais, e sobre a oferta de concertos e outras manifestacións musicais, tanto en vivo como divulgadas a través dos medios de comunicación. - Edición, comercialización e difusión da música. Novas modalidades de distribución da música e as súas consecuencias para os/as profesionais da música e a industria musical. - A música nos medios de comunicación. Factores que inflúen nas preferencias

e nas modas musicais. -Interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.	
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeles
1. Analizar e describir as principais características de pezas musicais apoiándose na audición e no uso de documentos como partituras, textos ou musicogramas.	.1. Analiza e comenta as obras musicais propostas, axudándose de diversas fontes documentais. 1.2. Le e analiza partituras como apoio á audición.
2 a opinión persoal respecto de distintas músicas e eventos musicais, argumentándoa en relación coa información obtida en diversas fontes: libros, publicidade, programas de concertos, críticas, etc..	2.1. Analiza críticas musicais e utiliza un vocabulario idóneo para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escuchada.
3. Utilizar a terminoloxía idónea no análise de obras e situacións musicais.	3.1. Utiliza con rigor un vocabulario adecuado pra describir a música.
4. Recoñecer auditivamente, clasificar, situar no tempo e no espazo, e determinar a época ou a cultura e o estilo das obras musicais escoitadas previamente na aula,	4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais, e describe utilizando unha terminoloxía idónea. 4.2. Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo. 4.3. Mostra interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais,
5. Distinguir as funcións que cumpre a música na nosa sociedade, atendendo a diversas variables: intención de uso, estrutura formal e medio de difusión utilizado.	5.1. Muestra unha actitude crítica ante o papel dos medios de comunicación na difusión e na promoción da música.
6. Explicar algunhas das funcións que cumpre a música	6.1. Coñece e explica o papel da música en situacións e contextos diversos: actos da vida cotiá, espectáculos, medios de comunicación, etc.

Bloque 3. Contextos musicais e culturais

Contidos	
- Recoñecemento e localización nas coordenadas espaciotemporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical español e galego -Pluralidade de estilos na música actual: características culturais, artísticas e formais. -Manifestacións musicais doutras culturas. - A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfico, radiofónico ou publicitario.	
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe avaliábeles
1. Apreciar a importancia patrimonial da música española e galega, e comprender o valor de conservala e transmitila colaborando na recollida, na	.1.1. Mostra interese por coñecer o patrimonio musical español e galego. 1.2. Coñece as testemuñas máis importantes do patrimonio musical español e galego, e sitúaos no seu contexto histórico e social

gravación e na transcripción de pezas.	
2. Coñecer a existencia doutras manifestacións musicais e consideralas como fonte de enriquecemento cultural.	2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo e identifica as súas características fundamentais. 2.2. Recoñece e explica as características básicas da música española e da música popular urbana.
3. Realizar exercicios que reflexen a relación da música con outras manifestacións artísticas.	3.1. Elabora traballos de investigación nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.
4 Coñecer e analizar as características dos principais grupos e tendencias da música popular urbana actual.	4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular. 4.2. Utiliza vos recursos das novas tecnoloxías para expoñer vos contidos de maneira clara.

Bloque 4. Música y tecnologías

Contenidos	
<p>- Papel das tecnoloxías na música. Reflexión sobre a repercusión que na música tivo a posibilidade de gravar o son e a aparición dos computadores.</p> <p>-Transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos das últimas décadas.</p> <p>-Utilización de dispositivos electrónicos, recursos da internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo e escóitaa, a interpretación e a creación musical.</p> <p>-Aplicación de técnicas de gravación analóxica e dixital para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais.</p> <p>- Análise das funcións da música en producións audiovisuais: publicidade, televisión, cinema, videoxogos, etc.</p> <p>- Sonorización de imaxes fixas e en movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais.</p> <p>-Valoración crítica da utilización dos medios audiovisuais e as tecnoloxías da información e da comunicación como recursos para a creación, a interpretación, o rexistro e a difusión de producións sonoras e audiovisuais</p>	
Criterios de evaluación	Estándares de aprendizaxe evaluables
1. Valorar o papel das tecnoloxías na formación musical.	1.1.1. Selecciona e utiliza recursos tecnolóxicos para diferentes aplicacións musicais. 1.2. Comprende a transformación de valores, hábitos, consumo e gusto

	musical como consecuencia dous avances tecnolóxicos.
2. Aplicar as técnicas de gravación analóxica e dixital para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais.	2.1. Maneja las técnicas básicas necesarias para la elaboración de un producto audiovisual. 1.1.
3. Sonorizar unha secuencia de imaxes fixas ou en movemento utilizando diferentes recursos informáticos	3.1. Sabe buscar e seleccionar fragmentos musicais adecuados para sonorizar secuencias de imáxes. 3.2. Sonoriza imáxes fixas e en movemento mediante a selección de músicas preexistentes o ou a creación de bandas sonoras orixinais.
4. Caracterizar a función da música nos medios de comunicación (radio, televisión, cinema, etc.) e as súas aplicacións na publicidade, nos videoxogos e noutras aplicacións tecnolóxicas.	4.1. Utiliza con autonomía as fontes de información e os procedementos apropiados para indagar e elaborar traballos relacionados coa función da música nos medios de comunicación.
5. Coñecer as posibilidades das tecnoloxías aplicadas á música e utilízalas con autonomía.	5.1. Mostra interese por coñecer as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías como ferramentas para a actividade musical. 5.2. Coñece e consulta fontes de información impresa ou dixital para resolver dúbidas e para avanzar na aprendizaxe autónoma. 5.3. Utiliza a información de maneira crítica, obtida de distintos medios e pode utilizala e transmitila utilizando distintos soportes.

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE

INDICADORES	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN----- -	Niveis de cualificación----- -----				
		IN	SU	B	NT	SB

COMPETENCIAS							Non	Conseguido con nivel	Conseguido	Conseguido con nivel alto	Conseguido totalmente
	Observación	Proba escrita	Proba instrumental	deberes	caderno	outros					
1. Interpretación e creación											
2. Escoita											
3. Contextos musicais e culturais											
4. Música e tecnoloxía											

INDICE DE CADA TEMA.

DESENERO DAS UNIDADES DIDÁCTICAS.

Temas a tratar en tódolos temas

1 Competencias clave e actividades para obter vos resultados

2-Programación de aula. Tratado dos temas por sesións

3.Recursos dixitais.

4.Actividades.

5.Modelo de test para avaliar o aprendido

6.Modelo de indicadores para avaliar por trimestre

1.COMPETENCIAS CLAVE:

Introdución da unidade Nas súas palabras	Introdución da unidade De profesión, crítico musical Nas súas palabras Robert Hilburn	CC. Valorar con respecto e sentido crítico as producións artísticas nos seus contextos e funcións. CC. Coñecer unha profesión relacionada co feito musical. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
En estudo	1. A crítica musical (I) 2. O jazz	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
Música tradicional	En España:Galicia (Muiñeira de Lugo) No mundo:Irlanda (The Christmas Reel)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
En vivo	Ritmo Melodía Can't get you out of my head, de Cathy Denis, por KylieMinogue	CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas. CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.
.En imaxes	El A arte da fuga BWV 1080, de Johann Sebastian Bach	CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CC. Analizar unha obra por medio da visualización dun musicograma. CA. Realizar actividades para avaliar a aprendizaxe. CD 5. Utilizar aplicacións dixitais. CC: Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural

B: básica. **A:** avanzada. **R:** reto.

Actividade	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC
3	B	CC, CL
4	B	CC, CA
5	B	CC, CL, CA
6	B	CC, CL, CA
7	B	CC, CD
8	B	CC, CD
9	B	CC, CD
10	B	CC, CD
11	A	CC, CD
12	B	CC, CD

Música tradicional - En España

Actividade	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
3	B	CC, CD

Música tradicional - no mundo

Actividade	Nivel	Competencias clave
1	A	CC, CD

En vivo

Actividade	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CI, CD
2	A	CC, CI, CD
3	R	CC, CI, CD

En imágenes

Actividade	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
3	R	CC, CD

PROGRAMACIÓN DE AULA (TEMA 1)

<i>sesións</i>	<i>Obxectivos</i>	<i>contidos</i>	<i>actividades</i>	<i>Competencias clave</i>
S1 S2	1. Analizar a función da crítica musical. 2. Elaborar críticas musicais obxectivas.	Audición de dúas versións da Fuga núm. 1 BWV 846 de J. S. Bach. Hábito de escoitar con atención. Lectura dunha crítica musical. Elección con criterio dunha versión musical.	1-6, Lectura (En estudo)	CC. Valorar con respecto e sentido crítico as producións artísticas nos seus contextos e funcións. CC. Coñecer unha profesión relacionada co feito musical. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte dixital.
S3	3. Coñecer os precedentes musicais do jazz. A evolución do jazz.	Os precedentes musicais do jazz. A evolución do jazz. Audición, análise e comparación de pezas musicais de estilos que influíron no jazz.	7-9 (en estudo)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte dixital
S4	Coñecer auditivamente os estilos mais característicos do jazz	Recoñecemento auditivo de diferentes estilos de jazz.	10-12 (en estudo)	

55	5. Identificar e distinguir as características propias da música tradicional de Galicia.	Audición da Muñeira de Lugo.As características propias das festas,as danzas e os instrumentos de Galicia.	1-3 (Música Tradicional)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
56	S6 6. Identificar e distinguir as características propias da música tradicional de Irlanda.	A música celta e as súas características. Audición dunha peza musical celta: The Christmas Reel, do grupo The Chieftains. Recoñecemento auditivo das características, os instrumentos asociados e os bailes asociados á música celta.	1 (Música tradicional)	
57	7. Expresarse musicalmente a través da voz ou de instrumentos.	Patrón rítmico. Patrón melódico: interpretación coa frauta. Interpretación dunha versión de Can't Get You Out of My Head, popularizada por Kylie Minogue. Valoración da importancia de tocar en grupo. Audio dun ditado.	1-3 (En vivo)	CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas. CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.

S8	8. Avaliar a aprendizaxe.	Análise do esquema. Actividades de avaliación
----	---------------------------	---

sesión	estándares de aprendizaxe avaliáveis tema1	
S1,2	<p>- Bloque 2:</p> <p>1.1. Analiza e comenta as obras musicais propostas, axudándose de diversas fontes documentais.</p> <p>1.2. Le partituras como apoio á audición.</p> <p>2.1. Analiza críticas musicais e utiliza un vocabulario apropiado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada.</p> <p>3.1. Utiliza con rigor un vocabulario adecuado para describir a música.</p> <p>4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais e descríbeseos utilizando unha terminoloxía adecuada.</p> <p>4.3. Mostra interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.</p> <p>5.1. Mostra unha actitude crítica ante o papel dos medios de comunicación na difusión e promoción da música.</p>	
S3,4	<p>Bloque 2:</p> <p>4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais e descríbeseos utilizando unha terminoloxía adecuada.</p> <p>4.2. Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo.</p> <p>4.3. Mostra interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.</p>	
S5	<p>S5 Bloque 3:</p> <p>1.1. Mostra interese por coñecer o patrimonio musical español.</p> <p>1.2. Coñece os testemuños máis importantes do patrimonio musical español situándoos no seu contexto histórico e social.</p> <p>2.2. Recoñece as características básicas da música española e da música popular urbana.</p> <p>3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira clara.</p>	
S6	<p>Bloque 3:</p> <p>2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo, identificando as súas características fundamentais.</p> <p>3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira</p>	
S7	<p>Bloque 1:</p> <p>1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.</p> <p>1.2. Le partituras como apoio á interpretación.</p> <p>2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.</p>	

	<p>6.1. Mostra interese polo coñecemento e coidado da voz, o corpo e os instrumentos.</p> <p>7.2. Demostra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as distintas capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros.</p> <p>8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.</p> <p>8.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español.</p> <p>8.3. Mostra apertura e respecto cara ás propostas do profesor e dos compañeiros.</p> <p>8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao director e aos outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, mostrando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.</p> <p>8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e mostrando unha actitude aberta e respetuos</p>
S8	avaliar

5 Test de Verdadero o falso (exemplo, tema 1)

1 A función do crítico musical é criticar de forma indiscriminada todo o que escoita para convencer ao público

de que ten un gran coñecemento do tema.

A función da crítica musical é emitir xuízos coa máxima obxectividade baseados no profundo coñecemento dun estilo musical.

2 A función da crítica musical é facer comentarios positivos dos espectáculos para promocionalos, teñan ou non valor artístico.

É obrigatorio interpretar as obras musicais cos instrumentos orixinais para non traizoar a vontade do autor.

3 Todas as obras musicais pódense interpretar con calquera formación ou instrumento que considere adecuado quen interpreta a obra.

Cando unha obra musical está gravada non fai falta ter criterio para valorar a calidade da obra ou a interpretación, xa que a discográfica preocupouse de que a teña.

4 Para poder ter un criterio musical deben terse en conta todos os elementos que interveñen na interpretación: o autor, a época, as tendencias do momento, etc.

Os instrumentos e gustos antigos xa non se teñen en conta á hora de interpretar as obras do pasado, senón que só considéranse os criterios actuais.

5 O jazz recibe influencias do gospel, o rhythm and blues e o ragtime.

O jazz xorde nos Estados Unidos e fusiona o folclore dos escravos africanos coa tradición musical dos colonos americanos de procedencia europea.

6 O intérprete e compositor máis destacado de ragtime foi Miles Davis.

Scott Joplin compuxo moitos ragtimes, un estilo asociado ao piano.

7 O blues estrutúrase en estrofas de oito compases, algunha das cales pode estar improvisada por algún instrumento.

O blues adoita estar baseado en tres acordes distintos da tonalidade.

8 O jazz debeu de comezar en Nova Orleans, onde xorde un estilo con este nome.

O jazz nace en Nova York co estilo Nova Orleans.

9 Duke Ellington, Glenn Miller e Count Basie foron grandes directores de big band.

As big bands adoitan ter tres seccións instrumentais, unha rítmica, unha de corda e unha de vento.

10 O riff é unha pequena frase melódica que se repite mentres un instrumento fai un só.

No estilo bebop destacaron o trompetista Charlie Parker e o saxofonista Dizzy Gillespie.

11 No cool jazz destacou o trompetista Miles Davis.

Ao longo da súa historia, o jazz fusionouse con outros estilos, pero sempre se baseou na improvisación.

12 A gaita é un instrumento de vento característico da música popular de Galicia.

A guitarra é un dos instrumentos característicos da música popular galega.

13 As cancións típicas da comunidade de Galicia asóciase normalmente a oficios primitivos.

Ao non contar cun repertorio propio de cancións e danzas folclóricas, Galicia utiliza as de Navarra.

14 A muñeira é unha das danzas máis antigas da comunidade de Galicia; todas as muñeiras interprétanse da mesma forma.

A muñeira é unha danza galega precedida dunha introdución para alertar aos danzadores de que vai comezar

.

15 Todas as muñeiras están escritas en compás binario para que se poidan bailar con máis regularidade.

En Galicia tócanse basicamente dous tipos de muñeiras: as chamadas antigas e as novas.

16 As muñeiras antigas reciben tamén o nome de pandeiradas porque se acompañan cunha pandeireta; xeralmente cántanse.

As muñeiras antigas adoitan ser instrumentais e de compás 6/8.

17 As muñeiras antigas adoitan ser instrumentais, van precedidas dunha introdución para que os bailaríns poidan prepararse e o seu compás é 6/8.

A gaita galega é un instrumento de vento madeira da familia das cornamusas.

18 O tin whistle e a gaita son instrumentos típicos da música celta.

A música celta nace en Irlanda, pero a súa influencia percíbese en músicas doutras partes de Europa.

19 As danzas reel e jig foron pensadas para ser cantadas.

Un dos bailes máis típicos da música celta é o reel, de compás binario.

20 O bodhrán é un instrumento que leva a melodía en gran parte da música celta.

O bodhrán sempre leva o ritmo porque é un instrumento de percusión.

3 Recursos dixitais (seguindo o libro)

Apartado	Página
<i>Fuga no.1, BWV 846, J.S. Bach, por The Swingle Singers</i>	6

Finalidad: Escuchar la versión cantada de una fuga compuesta para clave, característica del Barroco		
Fuga no.1, BWV 846, J.S. Bach, por G. Gould	En estudio	7
Finalidad: Escuchar la versión pianística de una fuga compuesta para clave, característica del Barroco		
Fuga no.1, BWV 846, J.S. Bach, por G. Leonhardt	En estudio	7
Finalidad: Escuchar una fuga tocada al clave, característico del período Barroco		
Gospel – Nobody knows the trouble I’ve seen, M. Jackson	En estudio	8
Finalidad: Escuchar un ejemplo de música Gospel		
Blues – Reconsider Baby, L. Fulson	En estudio	8
Finalidad: Escuchar un ejemplo de música Blues		
Ragtime – The Entertainer, S. Joplin	En estudio	8
Finalidad: Escuchar un ejemplo de ragtime		
Amen, The Golden Gate Quartet	En estudio	10
Finalidad: Escuchar la pieza con atención para responder a las actividades propuestas		
Reconsider Baby, L. Fulson	En estudio	10
Finalidad: Escuchar la pieza con atención para responder a las actividades propuestas		
Maple Leaf Rag, S. Joplin	En estudio	10
Finalidad: Escuchar la pieza con atención para responder a las actividades propuestas		
American Patrol, G. Miller	En estudio	10
Finalidad: Escuchar la pieza con atención para responder a las actividades propuestas		
Leap Frog, D. Gillespie	En estudio	10
Finalidad: Escuchar la pieza con atención para responder a las actividades propuestas		
Round Midnight, M. Davis	En estudio	10
Finalidad: Escuchar la pieza con atención para responder a las actividades propuestas		
Muñeira de Lugo, tradicional de Galicia	Música tradicional	11
Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de Galicia		
The Christmas Reel, The Chieftains	Música tradicional	12
Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de Irlanda		
Gospel	En resumen	13
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo		

ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Blues	En resumen	13
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Ragtime	En resumen	13
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Muñeira de Lugo	En resumen	13
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Dictado Unidad 1	En vivo	15
Finalidad: Escuchar el audio y transcribir el dictado		
Can't Get You Out of my Head (base instrumental)	En vivo	15
Finalidad: Utilizar la base instrumental como soporte para el estudio y la interpretación		
El arte de la fuga BWV 1080, J. S. Bach	En imágenes	16
Finalidad: Escuchar la pieza, representativo del período Barroco		
Contrapunctus 9, J.S. Bach	En imágenes	16
Finalidad: Escuchar el audio y responder a las preguntas planteadas		
Tema Contrapunctus 1, J.S. Bach	En imágenes	16
Finalidad: Escuchar el audio y responder a las preguntas planteadas		
Tema Contrapunctus, J.S. Bach	En imágenes	16
Finalidad: Escuchar el audio y responder a las preguntas planteadas		
Contrapunctus 6, J.S. Bach	En imágenes	16
Finalidad: Escuchar el audio y responder a las preguntas planteadas		
De profesión, crítico musical	Introducción de la unidad	5
Finalidad: Conocer las características de profesiones relacionadas con el mundo musical		
En sus palabras: Robert Hilburn	Introducción de la unidad	5
Finalidad: Escuchar testimonios de profesionales reconocidos en oficios relacionados con el mundo		
Edmond Hall, Louis Armstrong,		
	En estudio	8
Estilo Nueva Orleans		
Swing	En estudio	8
Teen Town, Weather Report	En estudio	9
Finalidad: Escuchar y visualizar un ejemplo del movimiento fusión jazz-rock		
Los años 30	En estudio	9
Finalidad: Escuchar y visualizar un ejemplo de la música de los <i>hot clubs</i> en		

los años 30			
Hot House, C.Parker y D.Gillespie	En estudio		9
Finalidad: Escuchar y visualizar el fragmento de una interpretación de algunos de los músicos más influyentes de la historia del jazz			
Bebop	En estudio		9
Finalidad: Escuchar y visualizar un ejemplo del jazz de estilo bebop			
Cool Jazz	En estudio		9
Finalidad: Escuchar y visualizar un ejemplo del jazz de estilo cool			
Free Jazz	En estudio		9
Finalidad: Escuchar y visualizar un ejemplo del jazz de estilo free			
Jazz rock	En estudio		9
Finalidad: Escuchar y visualizar un ejemplo del movimiento fusión jazz-rock de los años setenta			
Jazz de los 80	En estudio		9
Finalidad: Escuchar y visualizar un ejemplo del jazz rock de los años ochenta			
Jazz de los 90	En estudio		9
Finalidad: Escuchar y visualizar un ejemplo del jazz rock de los años noventa			
Muñeira de chantada, C. Núñez	Música tradicional		11
Finalidad: Observar un ejemplo de la música tradicional de Galicia, interpretado con un instrumento de su folclore			
Morning Nightcap, Lunasa	Música tradicional		12
Finalidad: Observar un ejemplo de la música tradicional de Irlanda, interpretado con un instrumento de su folclore			
Estilo Nueva Orleans	En resumen		13
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad			
<hr/>			
Swing	En resumen		13
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad			
Bebop	En resumen		13
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad			
Cool jazz	En resumen		13
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad			
Free Jazz	En resumen		13
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad			

Jazz rock Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad	En resumen	13
Gaita irlandesa Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad	En resumen	13
Ritmo 1 – Noteflight Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como soporte al aprendizaje interpretativo	En vivo	14
Ritmo 2 – Noteflight Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como soporte al aprendizaje interpretativo	En vivo	14
Melodía – Noteflight Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como soporte al aprendizaje interpretativo	En vivo	14
Can't Get You Out of my Head – Noteflight Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como soporte al aprendizaje interpretativo	En vivo	15
Dictado Unidad 1 Finalidad: Facilitar al profesorado la corrección de la actividad para esta unidad	PD	15

UNIDADE 2

1. COMPETENCIAS CLAVE E ACTIVIDADES.

Introdución da unidade Nas súas palabras	Introdución da unidade De profesión, arreglista Nas súas palabras: George Martin	CC. Valorar con respecto e sentido crítico as producións artísticas nos seus contextos e funcións. CC. Coñecer unha profesión relacionada co feito musical. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
En estudo	1. Os arranxos 2. A evolución da música pop e rock (I) Os anos cincuenta Os anos sesenta	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.

Música tradicional	En España: Comunidade Valenciana e Región de Murcia No mundo: Bali (Indonesia)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
En vivo	Ritmo Melodía Tocamos xuntos: Eye of the tiger, de Survivor	C .C Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas. CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.
En imaxes	Rehab, de Amy Winehouse	CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CC. Analizar unha obra por medio da visualización dun musicograma. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.

Competencias y actividades (tema2) B: básica. A: avanzada. R: reto

Usuario 10/9/16 19:15
 Formatted: Left: 3 cm, Right: 3 cm, Top: 2,5 cm, Bottom: 2,5 cm, Width: 21 cm, Height: 29,69 cm, Header distance from edge: 1 cm

En estudio		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
3	B	CC, CD
4	B	CC, CD
5	B	CC, CD
6	B	CC, CD
7	B	CC, CD
8	B	CC, CL
9	B	CC, CD
10	B	CC, CL
11	B	CC, CD
12	B	CC, CD
13	B	CC, CD
14	B	CC, CD
15	B	CC, CL

Música tradicional - En España		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
3	B	CC, CD

Música tradicional - En el mundo		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD

En vivo		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CI, CD
2	A	CC, CI, CD
3	R	CC, CI, CD

En imágenes		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
3	B	CC, CD

PROGRAMACIÓN DE AULA E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES (tema 2)

sesión	Obxectivos.....	Contidos.....	actividades	Competencias clave
S1	Coñecer as características dos arranxos musicais.	Os arranxos ao longo da historia. Audición de dúas versións diferentes do movemento «Coral» da Novena sinfonía de L. V. Beethoven, do Concerto para catro violíns de A. Vivaldi e a súa	1-10, Lectura (En estudo)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas
S2	S2 2. Expresar opinións fundamentadas das diferentes versións dunha obra musical.			

		adaptación para catro craves de J. S. Bach e de «A danza dos pitos» de Cadros dunha exposición, de M. Musorgski / M. Ravel		linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
S3,4	3. Coñecer a cronoloxía e a evolución da música pop e rock.	As características dos estilos poprock dos anos 50 e 60 e os principais grupos ou cantantes. Audición, análise e comparación de pezas musicais pop e rock.	11-15 (En estudo)	
S5	S5 4. Identificar e distinguir as características propias da música folclórica da Comunidade Valenciana e da Región de Murcia.	Audición dunha danza da Comunidade Valenciana, o Baile de bastóns, e unha da Región de Murcia, a Parranda. Identificación das características das festas folclóricas de orixe relixiosa e pagán da Comunidade Valenciana e da Región de Murcia.	1-3 (Música Tradicional)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial. CD 5. Construír novo coñecemento
S.6	Musica de Bali (Indonesia)	Audición dun exemplo musical de Bali, Lasem, de Seka Semar	1 (Música tradicional)	

		e recoñecemento das súas características básicas e instrumentos.		persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
S7	6. Expresarse musicalmente a través da voz e/ou instrumentos.	<p>Patrón rítmico. Patrón melódico: interpretación con frauta.</p> <p>Interpretación de Eye of the Tiger, da película Rocky III. Valoración da importancia de tocar en grupo.</p>	1-3 (En vivo)	<p>CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas. CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural</p>
S8	S8 7. Avaliar a aprendizaxe.	<p>Análise do esquema. Actividades de avaliación</p>		

sesión	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES
S1,2	<p>Bloque 1:</p> <p>1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada.</p> <p>3.2. Utiliza os elementos e recursos adquiridos para elaborar arranxos e crear cancións, pezas instrumentais e coreografías.</p> <p>4.1. Recoñece, comprende e analiza diferentes tipos de textura.</p> <p>5.1. Comprende e identifica os conceptos e termos básicos relacionados cos procedementos compositivos e os tipos formais.</p> <p>Bloque 2:</p> <p>1.1. Analiza e comenta as obras musicais propostas, axudándose de diversas fontes documentais.</p> <p>1.2. Le partituras como apoio á audición.</p> <p>2.1. Analiza críticas musicais e utiliza un vocabulario apropiado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada.</p> <p>3.1. Utiliza con rigor un vocabulario adecuado para describir a música.</p> <p>4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais e descríbneos utilizando unha terminoloxía adecuada.</p> <p>4.3. Mostra interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.</p> <p>5.1. Mostra unha actitude crítica ante o papel dos medios de comunicación na difusión e promoción da música.</p>
S3,4	<p>Bloque 2:</p> <p>4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais e descríbneos utilizando unha terminoloxía adecuada.</p> <p>4.2. Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo.</p> <p>4.3. Mostra interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.</p>
S5	<p>S5 Bloque 3:</p> <p>1.1. Mostra interese por coñecer o patrimonio musical español.</p> <p>1.2. Coñece os testemuños máis importantes do patrimonio musical español situándoos no seu contexto histórico e social.</p> <p>2.2. Recoñece as características básicas da música española e da música popular urbana.</p> <p>3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira clara.</p>

S6	<p>S6 Bloque 3:</p> <p>2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo, identificando as súas características fundamentais.</p> <p>3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira clara.</p>
S7	<p>S7 Bloque 1:</p> <p>1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.</p> <p>1.2. Le partituras como apoio á interpretación.</p> <p>2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.</p> <p>6.1. Mostra interese polo coñecemento e coidado da voz, o corpo e os instrumentos.</p> <p>7.2. Demostra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as distintas capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros.</p> <p>8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.</p> <p>8.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español.</p> <p>8.3. Mostra apertura e respecto cara ás propostas do profesor e dos compañeiros.</p> <p>8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao director e aos outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, mostrando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.</p> <p>8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e mostrando unha actitude aberta e respectuosa.</p>
S8	

TEST DE AVALIACIÓN (tema 2) verdadeiro ou falso

- 1 La versión pianística de la *Novena sinfonía* de Beethoven corresponde a la versión original escrita por el mismo autor.
La versión orquestal del movimiento coral de la *Novena sinfonía* de Beethoven es la versión original escrita por el compositor.
- 2 Para la composición de su *Novena sinfonía*, Beethoven se inspiró en la versión pianística compuesta por el húngaro Franz Liszt.

- El pianista húngaro Franz Liszt arregló para piano todas las sinfonías de Beethoven.
- 3 La versión pianística del movimiento «Danza de los polluelos», de *Cuadros de una exposición*, de Musorgski, corresponde a la versión original escrita por el mismo compositor.
La versión orquestal de la pieza «Danza de los polluelos», de *Cuadros de una exposición*, es la versión original escrita por el compositor.
  - 4 La versión orquestal de «Danza de los polluelos», de *Cuadros de una exposición*, fue escrita por Musorgski.
El compositor francés Maurice Ravel orquestó la obra *Cuadros de una exposición*.
  - 5 El *Concierto para cuatro violines y orquesta*, de A. Vivaldi, está inspirado en el *Concierto para cuatro claves y orquesta*, de J. S. Bach.
J. S. Bach adaptó el *Concierto para cuatro violines y orquesta* de Vivaldi para cuatro clavicémbalos y orquesta.
  - 6 En los años treinta, fruto de la evolución del *blues*, el *rhythm and blues* y el *country*, nace el *rock and roll*.
El *rock and roll* nació en la década de los cincuenta.
  - 7 El intérprete más conocido de *rock and roll* fue Elvis Presley.
El *folk rock* tuvo a su máximo exponente en el cantante Elvis Presley.
  - 8 La canción protesta tiene su auge con la música *folk* de la década de 1960.
El *folk rock* nace de la incorporación al *folk* de instrumentos característicos del *rock*, como las guitarras eléctricas o la batería.
  - 9 The Beatles combinaron el pop con otros estilos.
El grupo inglés The Beatles fue el más destacado e influyente de la música pop.
  - 10 El grupo inglés The Rolling Stones tiene una línea más entroncada con el *rhythm and blues* que con la música pop.
Las voces de las canciones de los Rolling Stones suelen estar más cuidadas que las de los Beatles.
  - 11 El *rock* sinfónico destaca por la combinación de instrumentos propios del rock con la orquesta sinfónica.
El grupo británico Pink Floyd fue uno de los más destacados del rock sinfónico.
  - 12 La música *soul* es esencialmente instrumental.
La calidad vocal y la expresión de sentimientos son las principales características de la música *soul*.
  - 13 La dulzaina y la chirimía son dos instrumentos genuinos de la Comunidad Valenciana.
La gaita y el acordeón son dos instrumentos genuinos de la Comunidad Valenciana con los que se interpreta la música popular.
  - 14 El baile de bastones es una danza de la Comunidad Valenciana que pertenece a las danzas de Algemesí.
Las malagueñas y las jotas son algunas de las danzas características de la región de Murcia.
  - 15 El Misterio de Elche es un drama litúrgico del siglo xv que contiene piezas monódicas y polifónicas.
La fiesta de Moros y Cristianos es la más representativa de la Región de Murcia.
  - 16 El requinto y la bandurria son dos instrumentos populares de la Región de Murcia.
La chirimía y el *tabal* son dos instrumentos populares de la Región de Murcia.
  - 17 El fandango murciano y la parranda son algunas de las danzas más características de la Región de Murcia.
La parranda es una de las danzas milenarias de Algemesí.
  - 18 El principal género de la música tradicional de Indonesia es el gamelán.
El gamelán es tanto el nombre de un género musical de Bali como de una agrupación instrumental.
  - 19 La melodía de la música de Indonesia es muy repetitiva.
La variedad y riqueza melódica es una de las características principales de la música de Indonesia.
  - 20 En el gamelán, los instrumentos fuertes (*soran*) son de la familia de la cuerda.
Los instrumentos suaves de una orquesta de gamelanes son los de percusión.

3 Recursos dixitais

Lasem, Seka Semar

Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de Bali

Música tradicional

24

<i>Hound Dog, Elvis Presley</i>	En resumen	25
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
<i>Eye of the Tiger (base instrumental)</i>	En vivo	27
Finalidad: Utilizar la base instrumental como soporte para el estudio y la interpretación		
<i>Rehab, Amy Winehouse</i>	En imágenes	28
Finalidad: Escuchar el tema, observando la estructura del arreglo con especial atención		
Tema A Rehab	En imágenes	28
Finalidad: Escuchar el fragmento con el apoyo del musicograma y responder a las preguntas planteadas		
Tema B Rehab	En imágenes	28
Finalidad: Escuchar el fragmento con el apoyo del musicograma y responder a las preguntas planteadas		
De profesión, arreglista	Introducción	17
Finalidad: Conocer las características de profesiones relacionadas con el mundo musical		
En sus palabras: George Martin	Introducción	17
Finalidad: Escuchar testimonios de profesionales reconocidos en oficios relacionados con el mundo musical		
<i>Treat Me Nice, Elvis Presley</i>	En estudio	20
Finalidad: Escuchar y visualizar un ejemplo del rock and roll de los años cincuenta		
<i>Blowin' in the Wind, Bob Dylan</i>	En estudio	20
Finalidad: Escuchar y visualizar un ejemplo de la canción-protesta de los años sesenta		
<i>The Long and Winding Road, The Beatles</i>	En estudio	20
Finalidad: Escuchar y visualizar un ejemplo de la primera música pop británica		
<i>I Can't Get no Satisfaction, The Rolling Stones</i>	En estudio	21
Finalidad: Escuchar y visualizar un ejemplo de la música popular americana de los años sesenta		
<i>Celestial Voices, Pink Floyd</i>	En estudio	21
Finalidad: Escuchar y visualizar un ejemplo de la innovación del rock sinfónico		
<i>Watcher of the Skies, Genesis</i>	En estudio	21
Finalidad: Escuchar y visualizar un ejemplo de la innovación del rock sinfónico		
<i>Ain't no Mountain High Enough, Marvin Gaye</i>	En estudio	21
Finalidad: Escuchar y visualizar un		

ejemplo de la música soul		
Misterio de Elche	Música tradicional	23
Finalidad: Observar un ejemplo de la música tradicional de Valencia, interpretado con un instrumento de su folclore		
Orquesta de gamelanes	Música tradicional	24
Finalidad: Observar un ejemplo de la música tradicional de Bali, interpretado con un instrumento de su folclore		
<i>Blowin' in the Wind</i>, de Bob Dylan	En resumen	25
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
<i>Let's stay together</i>, Al Green	En resumen	25
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
<i>All I Have To Do Is Dream</i>, The Everly Brothers	En resumen	25
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
<i>The Long and Winding Road</i>, de The Beatles	En resumen	25
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Orquesta de gamelanes	En resumen	25
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Ritmo 1 - Noteflight	En vivo	26
Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como soporte al aprendizaje interpretativo		
Ritmo 2 - Noteflight	En vivo	26
Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como soporte al aprendizaje interpretativo		
Melodía - Noteflight	En vivo	26
Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como soporte al aprendizaje interpretativo		
<i>Eye of the Tiger</i> - Noteflight	En vivo	27
Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como soporte al interpretativo		

UNIDADE 3

COMPETENCIAS CLAVE E ACTIVIDADES

Introdución da unidade Nas súas palabras	De profesión, DJ Nas súas palabras Armin van Buuren	CC. Valorar con respecto e sentido crítico as producións artísticas nos seus contextos e funcións. CC. Coñecer unha profesión relacionada co feito musical. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
En estudo	1. As versións 2. A evolución da música pop e rock (II) Os anos setenta: evolución e fusións Os anos oitenta e noventa	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. En dixital Proposta de distintos arranxos dunha obra
En dixital	Proposta de distintos arranxos dunha obra	CD 3. Utilizar as aplicacións básicas de edición de imaxe fixa, son e imaxe en movemento para producións de documentos dixitais. CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade
Música tradicional	En España: País Vasco e Navarra No mundo: India	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
En vivo	Ritmo Melodía Ditado Tocamos xuntos: Happy Xmas (War is over), de John Lennon	CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas. CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.

		CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.
En imaxes	L'enfant, de Vangelis	CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CC. Analizar unha obra por medio da visualización dun musicograma. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.

Competencias e actividades (tema3)

En estudio		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
3	B	CC, CD, CL
4	B	CC, CD
5	B	CC, CD
6	B	CC, CD
7	B	CC, CD
8	B	CC, CD
Música tradicional - En España		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
Música tradicional - En el mundo		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
En vivo		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CI, CD
2	A	CC, CI,
3	R	CC, CI, CD
En imágenes		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD

B: básica. **A:** avanzada. **R:** reto.

PROGRAMACIÓN DO TEMA POR SESIÓNS

sesión	Obxectivos	Contidos.....	actividades	Competencias
--------	------------	---------------	-------------	--------------

				clave...
S1,2	1. Expresar opinións fundamentadas das diferentes versións de obras musicais de estilos diversos.	Audición de catro versións diferentes de «Aleluia» do Mesías de G. F. Händel, diferentes versións da canción Yesterday de The Beatles e remixes do tema In For The Kill.	1-5 (En estudo)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas
S3,4	2. Coñecer a evolución da música pop e rock desde os anos 70 ata os nosos días.	As características dos estilos poprock dos anos 70 ata hoxe e os principais grupos ou cantantes.	6-8 (En estudo)	linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
S 5	S5 3. Identificar edistinguir as características propias da música folclórica do País Vasco e	As características da música folclórica do País Vasco e Navarra. Audición, recoñecemento das súas características básicas. danza Urrategi, do País	1-2 (Música tradicional)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural.

	Navarra.	Vasco, e da xota Adeus Ponte de Tudela, de Navarra.		CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
S 6	S6 4. Recoñecer as características da música de India.	Audición dun fragmento dunha peza de música hindú, Raga Yaman, de Ravi Shankar e recoñecemento das súas características básicas.	1 (Música tradicional)	
S 7	S7 5. Expresarse musicalmente a través da voz e/ou dos instrumentos.	Patrón rítmico. Patrón melódico: sol sostido. Interpretación da canción do Nadal Happy Xmas (War is Over) de John Lennon. Valoración da importancia de tocar en grupo. Audio dun ditado.	1, 2, 3 (En vivo)	CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas. CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e

				formas de expresión cultural.
S 8	Avaliar o aprendido	ANALISE DO ESQUEMA. ACTIVIDADES DE AVALIACIÓN		

sesión	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES:.....			
S1,2	<p>Bloque 2:</p> <p>1. Analizar e describir as principais características de diferentes pezas musicais apoiándose na audición e no uso de documentos como partituras, textos ou musicogramas.</p> <p>1.1. Analiza e comenta as obras musicais propostas, axudándose de diversas fontes documentais.</p> <p>3. Utilizar a terminoloxía adecuada na análise de obras e situacións musicais.</p> <p>3.1. Utiliza con rigor un vocabulario adecuado para describir a música.</p> <p>4. Recoñecer auditivamente, clasificar, situar no tempo e no espazo e determinar a época ou cultura e estilo das distintas obras musicais escoitadas previamente na aula, mostrando apertura e respecto polas novas propostas musicais e interesándose por ampliar as súas preferencias.</p> <p>4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais e descríbeos utilizando unha terminoloxía adecuada.</p> <p>4.3. Mostra interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.</p>			
S3,4	<p>Bloque 2:</p> <p>4. Recoñecer auditivamente, clasificar, situar no tempo e no espazo e determinar a época ou cultura e estilo das distintas obras musicais escoitadas previamente na aula, mostrando apertura e respecto polas novas propostas musicais e interesándose por ampliar as súas preferencias.</p> <p>4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais e descríbeos utilizando unha terminoloxía adecuada.</p> <p>4.2. Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo.</p> <p>4.3. Mostra interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.</p>			
S5	<p>S5 Bloque 3:</p> <p>1.1. Mostra interese por coñecer o patrimonio musical español.</p> <p>1.2. Coñece os testemuños máis importantes do patrimonio musical español situándoos no seu contexto histórico e social.</p> <p>2.2. Recoñece as características básicas da música española e da música popular urbana.</p> <p>3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras</p>			

	<p>manifestacións artísticas.</p> <p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira clara</p>
S6	<p>S6 Bloque 3:</p> <p>2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo, identificando as súas características fundamentais.</p> <p>3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira clara.</p>
S7	<p>S7 Bloque 1:</p> <p>1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.</p> <p>1.2. Le partituras como apoio á interpretación.</p> <p>2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.</p> <p>6.1. Mostra interese polo coñecemento e coidado da voz, o corpo e os instrumentos.</p> <p>7.2. Demostra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as distintas capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros.</p> <p>8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.</p> <p>8.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español.</p> <p>8.3. Mostra apertura e respecto cara ás propostas do profesor e dos compañeiros.</p> <p>8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao director e aos outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, mostrando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.</p> <p>8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e mostrando unha actitude aberta e respectuosa.</p>
S8	AVALIAR

3 Recursos dixitais

Apartado	Página
Yesterday, The Beatles Finalidad: Escuchar el tema y compararlo con las distintas versiones, para realizar las actividades planteadas	En estudio 31
Yesterday, Plácido Domingo Finalidad: Escuchar el tema y compararlo con las distintas versiones, para realizar las actividades planteadas	En estudio 31
Yesterday, Frank Sinatra Finalidad: Escuchar el tema y compararlo con las distintas versiones, para realizar las actividades planteadas	En estudio 31
Yesterday, Ray Charles Finalidad: Escuchar el tema y compararlo con las distintas versiones, para realizar las actividades planteadas	En estudio 31
Yesterday, Pitingo Finalidad: Escuchar el tema y compararlo con las distintas versiones, para realizar las actividades planteadas	En estudio 31
In For The Kill, La Roux Finalidad: Escuchar el tema y compararlo con las distintas versiones, para realizar las actividades planteadas	En estudio 31
In For The Kill, Elly Jackson Finalidad: Escuchar el tema y compararlo con las distintas versiones, para realizar las actividades planteadas	En estudio 31
In For The Kill, Skream Remix Finalidad: Escuchar el tema y compararlo con las distintas versiones, para realizar las actividades planteadas	En estudio 31
In For The Kill, Billie Marten Finalidad: Escuchar el tema y compararlo con las distintas versiones, para realizar las actividades planteadas	En estudio 31
In For The Kill, Skrillex Remix Finalidad: Escuchar el tema y compararlo con las distintas versiones, para realizar las actividades planteadas	En estudio 31
Highway Star, Deep Purple Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas	En estudio 34
Stayin' Alive, Bee Gees Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas	En estudio 34
Jamming, Bob Marley Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas	En estudio 34
Heart of Glass, Blondie Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas	En estudio 34
Hoy no me puedo levantar, Mecano Finalidad: Escuchar el tema con atención	En estudio 34

para realizar las actividades planteadas

Clandestino, Manu Chao	En estudio	34
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Dulce locura, La oreja de Van Gogh	En estudio	34
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Utarregi, tradicional del País Vasco	Música tradicional	35
Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional del País Vasco		

Indicadores de evaluación trimestral

ALUMNO/A	Non chega os niveis mínimos establecidos.	Chega os niveis mínimos establecidos.	Supera os niveis mínimos establecidos.	Supera satisfactoriamente os niveis mínimos establecidos.
----------	---	---------------------------------------	--	---

Unidad 1

Valora la función de un crítico musical.

Utiliza un vocabulario musical básico para el análisis y la transmisión de una opinión propia sobre distintas manifestaciones artísticas.

Identifica las características de los diferentes estilos de *jazz*.

Reconoce las características básicas de la *muñeira*.

Reconoce las características básicas de la música celta.

Marca ritmos, toca una melodía individualmente e interpreta una melodía en grupo sobre una base musical.

Aprecia una obra compuesta con la técnica de la imitación polifónica.

Unidad 2

Valora la función de un arreglista.

Utiliza un vocabulario musical básico para el análisis y la transmisión de una opinión propia sobre distintas manifestaciones artísticas.

Identifica los estilos del *rock and roll* y el pop hasta los sesenta.

Reconoce las características básicas del baile de bastones y de la parranda.

Reconoce las características básicas de la música balinesa.

Marca ritmos, toca una melodía individualmente e interpreta una melodía en grupo sobre una base musical.

Aprecia la contribución de la cantante Amy Winehouse al *soul* y al *rhythm and blues*.

Unidad 3

Valora la importancia y creatividad de las versiones musicales.

Utiliza un vocabulario musical básico para el análisis y la transmisión de una opinión propia sobre distintas manifestaciones artísticas.

Identifica los estilos del *rock and roll* y el pop desde los setenta.

Reconoce las características básicas de la danza *utarregi* y de la jota navarra.

Reconoce las características básicas de la música hindú.

Marca ritmos, toca una melodía individualmente e interpreta una melodía en grupo sobre una base musical.

Sabe adaptar para cuarteto de cuerda una obra para órgano y a la inversa.

Segundo trimestre. Temas 4,5,6

TEMA 4. DE PROFESIÓN COMPOSITOR DE TEATRO

1 Competencias clave

<i>Introdución da unidade</i> Nas súas palabras	Introdución da unidade De profesión, compositor para teatro Nas súas palabras Howard Blake	CC. Valorar con respecto e sentido crítico as producións artísticas nos seus contextos e funcións. CC. Coñecer unha profesión relacionada co feito musical. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
En estudo	1. A música cinematográfica Función da banda sonora no cinema Tipos de música no cinema O leitmotiv Música orixinal ou adaptada A música como xeradora de emocións 2. Principais compositores de bandas sonoras	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
En dixital	En España: Andalucía e Estremadura No mundo: Cuba	CD 3. Utilizar as aplicacións básicas de edición de imaxe fixa, son e imaxe en movemento para producións de documentos dixitais. CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade.
Música tradicional	A música cinematográfica Principais compositores de bandas sonoras En España: Andalucía e	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión

	Estremadura No mundo: Cuba	da información co soporte de aplicacións dixitais.
En vivo	Ritmo Melodía Tocamos xuntos: Cinema Paradiso, de Ennio Morricone	CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas. CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural
En imaxes	Novena sinfonía (cuarto movemento), de Antonin Dvorák	CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CC. Analizar unha obra por medio da visualización dun musicograma. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.

Competencias y actividades

B: básica. **A:** avanzada. **R:** reto

	En estudio	
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
3	B	CC, CD
4	A	CC, CD
	Música tradicional - En España	
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD, CL

Música tradicional - En el mundo		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
En vivo		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CI, CD
2	A	CC, CI, CD
3	R	CC, CI, CD
En imágenes		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
3	B	CC, CD

PROGRAMACIÓN DE AULA .TEMPORALIZACIÓN

Sesión	obxectivos	Contidos.....	actividades	Competencias clave
S1	S1 1. Coñecer a función da banda sonora e as clases de música no cinema.	A música cinematográfica. Función da banda sonora no cinema. Tipos de música de cinema: orixinal, adaptada, música de pantalla e música de fondo. O leitmotiv. Análise das funcións da música no cinema.	1-4, Lectura (En estudo)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento
S2	S2 2. Coñecer a evolución da música no cinema.	Audición de pistas con diferentes exemplos de música para cinema.		
S3	S3 3. Identificar o papel da música no cinema como xeradora de emocións.	Análise das funcións da música no cinema: como a música xera emoción.		
S4	S4 4. Coñecer os principais compositores de música cinematográfica. 5. Distinguir auditivamente diferentes tipos	Principais compositores de música cinematográfica. Discriminación auditiva de diferentes estilos e características de música para cinema, situándoas en		

	de música para cinema e os compositores máis relevantes.	diferentes épocas.		persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
S5	S5 6. Identificar e distinguir as características propias da música folclórica de Andalucía e de Estremadura.	As características propias da música folclórica de Andalucía e de Estremadura. Audición de Cada vez que nos miramos, de Andalucía e o Fandango estremeño, de Estremadura.	1-2 (Música tradicional)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
S6	S6 7. Recoñecer as características básicas da música e o son cubanos.	A música cubana e as súas características básicas. Audición de Bágoas negras de Compay Segundo.	1 (Música tradicional)	CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas. CI. Resolver proxectos
S7	S7 8. Expresarse musicalmente a través da voz e/ou instrumentos.	Patrón rítmico. Patrón melódico: interpretación con fruta. Interpretación dunha peza cinematográfica: Cinema Paradiso. Valoración da importancia de tocar en grupo.	1, 2, 3 (En vivo)	CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas. CI. Resolver proxectos

				musicais con iniciativa e creatividade. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.
S8	S8 9. Avaliar a aprendizaxe.	Análise do esquema. Actividades de avaliación.		

sesión	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES:.....
S1,2,3,4	<p>Bloque 2</p> <p>1. Analizar e describir as principais características de diferentes pezas musicais apoiándose na audición e no uso de documentos como partituras, textos ou musicogramas.</p> <p>1.1. Analiza e comenta as obras musicais propostas, axudándose de diversas fontes documentais.</p> <p>3. Utilizar a terminoloxía adecuada na análise de obras e situacións musicais.</p> <p>3.1. Utiliza con rigor un vocabulario adecuado para describir a música.</p> <p>4. Recoñecer auditivamente, clasificar, situar no tempo e no espazo e determinar a época ou cultura e estilo das distintas obras musicais escoitadas previamente na aula, mostrando apertura e respecto polas novas propostas musicais e interesándose por ampliar as súas preferencias.</p> <p>4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais e describeos utilizando unha terminoloxía adecuada.</p>

	<p>5. Distinguir as diversas funcións que cumpre a música na nosa sociedade, atendendo a diversas variables: intención de uso, estrutura formal, medio de difusión utilizado.</p> <p>5.1. Mostra unha actitude crítica ante o papel dos medios de comunicación na difusión e promoción da música.</p> <p>6. Explicar algunhas das funcións que cumpre a música na vida das persoas e na sociedade.</p> <p>6.1. Coñece e explica o papel da música en situacións e contextos diversos: actos da vida cotiá, espectáculos, medios de comunicación, etc.</p> <p>Bloque 4:</p> <p>4. Caracterizar a función da música nos distintos medios de comunicación: televisión e cinema.</p> <p>4.1. Utiliza con autonomía as fontes de información e os procedementos apropiados para indagar e elaborar traballos relacionados coa función da música nos medios de comunicación</p>
S5	<p>S5 Bloque 3:</p> <p>1.1. Mostra interese por coñecer o patrimonio musical español.</p> <p>1.2. Coñece os testemuños máis importantes do patrimonio musical español situándoos no seu contexto histórico e social.</p> <p>2.2. Recoñece as características básicas da música española e da música popular urbana.</p> <p>3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira clara.</p>
S6	<p>S6 Bloque 3:</p> <p>2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo, identificando as súas características fundamentais.</p> <p>3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira clara.</p>
S7	<p>S7 Bloque 1:</p> <p>1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fíxadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.</p> <p>1.2. Le partituras como apoio á interpretación.</p> <p>2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.</p> <p>6.1. Mostra interese polo coñecemento e coidado da voz, o corpo e os instrumentos.</p>

	<p>7.2. Demuestra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as distintas capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros.</p> <p>8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.</p> <p>8.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español.</p> <p>8.3. Mostra apertura e respecto cara ás propostas do profesor e dos compañeiros.</p> <p>8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao director e aos outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, mostrando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.</p> <p>8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e mostrando unha actitude aberta e respectuosa.</p>
S8	AVALIAR APRENDIZAXE

3 Recursos dixitais

Apartado		Página
Ben-Hur, Miklós Rozsa	En estudio	45
Finalidad: Escuchar el fragmento de la banda sonora de una película y reflexionar sobre la función que desarrolla en ella		
Doctor Zhivago, Maurice Jarre	En estudio	45
Finalidad: Escuchar el fragmento de la banda sonora de una película y reflexionar sobre la función que desarrolla en ella		
Alien, Jerry Goldsmith	En estudio	45
Finalidad: Escuchar el fragmento de la banda sonora de una película y reflexionar sobre la función que desarrolla en ella		
El fantasma y la señora Muir, Bernard Herrmann	En estudio	46
Finalidad: Escuchar la pieza, que pertenece a la banda sonora de una película, y realizar las		

actividades propuestas		
Ben-Hur, M. Rozsa	En estudio	46
Finalidad: Escuchar la pieza, que pertenece a la banda sonora de una película, y realizar las actividades propuestas		
Psicosis, Bernard Herrmann	En estudio	46
Finalidad: Escuchar la pieza, que pertenece a la banda sonora de una película, y realizar las actividades propuestas		
La Pantera Rosa, Henry Mancini	En estudio	46
Finalidad: Escuchar la pieza, que pertenece a la banda sonora de una película, y realizar las actividades propuestas		
Mustang Sally, The Commitments	En estudio	46
Finalidad: Escuchar la pieza, que pertenece a la banda sonora de una película, y realizar las actividades propuestas		
Star Wars (tema principal), John Williams	En estudio	46
Finalidad: Escuchar la pieza, que pertenece a la banda sonora de una película, y realizar las actividades propuestas		
Under the Sea, Alan Menken	En estudio	46
Finalidad: Escuchar la pieza, que pertenece a la banda sonora de una película, y realizar las actividades propuestas		
Braveheart, James Horner	En estudio	46
Finalidad: Escuchar la pieza, que pertenece a la banda sonora de una película, y realizar las actividades propuestas		
Roxanne (Moulin Rouge), The Police	En estudio	46
Finalidad: Escuchar la pieza, que pertenece a la banda sonora de una película, y realizar las actividades propuestas		
El jardinero fiel, Alberto Iglesias	En estudio	46
Finalidad: Escuchar la		

pieza, que pertenece a la banda sonora de una película, y realizar las actividades propuestas		
Película 1	En estudio	46
Finalidad: Escuchar la pieza, que pertenece a la banda sonora de una película, y realizar las actividades propuestas		
Película 2	En estudio	46
Finalidad: Escuchar la pieza, que pertenece a la banda sonora de una película, y realizar las actividades propuestas		
Película 3	En estudio	46
Finalidad: Escuchar la pieza, que pertenece a la banda sonora de una película, y realizar las actividades propuestas		
Película 4	En estudio	46
Finalidad: Escuchar la pieza, que pertenece a la banda sonora de una película, y realizar las actividades propuestas		

Tema 5. DE PROFESIÓN TÉCNICO DE SON

COMPETENCIAS CLAVE. ACTIVIDADES.

Introducción da unidade Nas súas palabras	Introducción da unidade De profesión, técnico de son Nas súas palabras Owen Hutchinson	CC. Valorar con respecto e sentido crítico as producións artísticas nos seus contextos e funcións. CC. Coñecer unha profesión relacionada co feito musical CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
En estudo	1. A música na radio e a televisión 2. O vídeo musical 3. Internet	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras.

		<p>CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe.</p> <p>CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.</p>
Música tradicional	<p>En España: as Illas Canarias</p> <p>No mundo: Guinea</p>	<p>CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural</p> <p>CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial.</p> <p>CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.</p>
En vivo	<p>Ritmo</p> <p>Melodía</p> <p>Ditado</p> <p>Tocamos xuntos: The final countdown, de Europe</p>	<p>CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas.</p> <p>CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade.</p> <p>CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.</p> <p>CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.</p>
En imaxes	<p>Che Deum (preludio), de Marc Antoine Charpentier</p>	<p>CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.</p> <p>CC. Analizar unha obra por medio da visualización dun musicograma.</p> <p>CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe.</p> <p>CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.</p> <p>CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.</p>

Competencias y actividades

En estudio		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
3	B	CC, CD
4	B	CC, CD
5	B	CC, CD

Música tradicional - En España

Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD

Música tradicional - En el mundo

Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD

En vivo

Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CI, CD
2	A	CC, CI, CD
3	R	CC, CI, CD

En imágenes

Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD

B: básica. **A:** avanzada. **R:** reto.

sesión	obxectivos	Contidos.....	Actividades	Competencia clave
S1	1. Recoñecer a función da música nos medios de comunicación.	A música nos medios de comunicación: na radio, a televisión e Internet.	1-5 (En estudo)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural.
S2	2. Analizar a relación da S2 música e o videoclip.	Tecnoloxías da información na produción musical: o vídeo musical ou videoclip.		CC. Coñecer técnicas e recursos das

s3	S3 3. Recoñecer Internet como un medio de globalización mundial musical.	Identificación de tendas virtuais, redes sociais, música en streaming e ferramentas colaborativas. Coñecemento e comprensión do feito musical a través das novas tecnoloxías.		distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
s4	S4 4. Identificar e distinguir as características propias da música folclórica das Illas Canarias.	Características propias das, danzas autóctonas e de influencia externa e instrumentos da música folclórica das Illas Canarias. Audición da folía Cando unha canaria quere.	1 (Música tradicional)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial. CD 5. Construír novo coñecemento
s5	S5 5. Recoñecer as características principais da música de Guinea.	A música africana e as súas características. Audición da Danza dos cazadores, popular de Guinea.	1 (Música tradicional)	

				persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
s6,7	6. Expresarse musicalmente a través da voz e/ou dos instrumentos.	Patrón rítmico. Patrón melódico: interpretación coa frauta. Interpretación de The Final Countdown, do grupo Europe. Valoración da importancia de tocar en grupo. Audición dun ditado.	1-3 (En vivo)	CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas. CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.
s8	. Avaliar a aprendizaxe.	Análise do esquema. Actividades de avaliación.		

sesion	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES--
S1, 2, 3	<p>b loque 2:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analizar e describir as principais características de diferentes pezas musicais apoiándose na audición e no uso de documentos como partituras, textos ou musicogramas. <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Analiza e comenta as obras musicais propostas, axudándose de diversas fontes documentais. 3. Utilizar a terminoloxía adecuada na análise de obras e situacións musicais. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Utiliza con rigor un vocabulario adecuado para describir a música. 4. Recoñecer auditivamente, clasificar, situar no tempo e no espazo e determinar a época ou cultura e estilo das distintas obras musicais escoitadas previamente na aula, mostrando apertura e respecto polas novas propostas musicais e interesándose por ampliar as súas preferencias. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais e descríbeseos utilizando unha terminoloxía adecuada. 5. Distinguir as diversas funcións que cumpre a música na nosa sociedade, atendendo a diversas variables: intención de uso, estrutura formal, medio de difusión utilizado. <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Mostra unha actitude crítica ante o papel dos medios de comunicación na difusión e promoción da música. 6. Explicar algunhas das funcións que cumpre a música na vida das persoas e na sociedade. <ol style="list-style-type: none"> 6.1. Coñece e explica o papel da música en situacións e contextos diversos: actos da vida cotiá, espectáculos, medios de comunicación, etc. <p>Bloque 4:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valorar o papel das tecnoloxías na formación musical. 1.2. Comprende a transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos. 4. Caracterizar a función da música nos distintos medios de comunicación. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Utiliza con autonomía as fontes de información e os procedementos apropiados para indagar e elaborar traballos relacionados coa función da música nos medios de comunicación. 5. Coñecer as posibilidades das tecnoloxías aplicadas á música, utilizándoas con autonomía. <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Mostra interese por coñecer as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías como ferramentas para a actividade musical.
S4	<p>S4 Bloque 3:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Mostra interese por coñecer o patrimonio musical español. 1.2. Coñece os testemuños máis importantes do patrimonio musical español situándoos no seu contexto histórico e social. 2.2. Recoñece as características básicas da música española e da música popular urbana. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.

	<p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira clara.</p>
S5	<p>S5 Bloque 3:</p> <p>2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo, identificando as súas características fundamentais.</p> <p>3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira clara.</p>
S6, 7	<p>Bloque 1:</p> <p>1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.</p> <p>1.2. Le partituras como apoio á interpretación.</p> <p>2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.</p> <p>6.1. Mostra interese polo coñecemento e coidado da voz, o corpo e os instrumentos.</p> <p>7.2. Demostra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as distintas capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros.</p> <p>8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.</p> <p>8.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español.</p> <p>8.3. Mostra apertura e respecto cara ás propostas do profesor e dos compañeiros.</p> <p>8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao director e aos outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, mostrando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.</p> <p>8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e mostrando unha actitude aberta e respectuosa.</p>
S8	avaliar

Actividad 2 - Tema A	En estudio	56
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 2 - Tema B	En estudio	56
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 2 - Tema C	En estudio	56
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 2 - Tema D	En estudio	56
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 2 - Tema E	En estudio	56
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
<i>Cuando una canaria quiere, tradicional de las Islas Canarias</i>	Música tradicional	57
Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de las Islas Canarias		
<i>Douyoré, Famoso Dioubaté</i>	Música tradicional	58
Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de Guinea		
<i>Danza de los cazadores, tradicional</i>	Música tradicional	58
Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de Guinea		
<i>Cuando una canaria quiere, tradicional de las Islas Canarias</i>	En resumen	59
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
<i>Douyoré, Famoso Dioubaté</i>	En resumen	59
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
<i>The Final Countdown (base instrumental)</i>	En vivo	61
Finalidad: Utilizar la base instrumental como soporte para el estudio y la interpretación		
Dictado Unidad 5	En vivo	61
Finalidad: Escuchar el audio y transcribir el dictado		
<i>Te Deum, Marc Antoine Charpentier</i>	En imágenes	62
Finalidad: Escuchar el audio y responder las preguntas planteadas		

De profesión, técnico de sonido	Introducción	53
Finalidad: Conocer las características de profesiones relacionadas con el mundo musical		
En sus palabras: Owen Hutchinson	Introducción	53
Finalidad: Escuchar testimonios de profesionales reconocidos en oficios relacionados con el mundo musical		
Los Simpson, Danny Elfman	En estudio	54
Finalidad: Visualizar un ejemplo del uso de la música en televisión		
Solo otra vez, David Bisbal	En estudio	54
Finalidad: Visualizar un ejemplo de un programa de televisión sobre música		
Dancing Queen, ABBA	En estudio	54
Finalidad: Visualizar un ejemplo clásico de videoclip		

TEMA 6 DE PROFESIÓN LETRISTA

COMPETENCIAS CLAVE

Introducción da unidade Nas súas palabras	Introducción da unidade De profesión, letrista Nas súas palabras: Sting	CC. Valorar con respecto e sentido crítico as producións artísticas nos seus contextos e funcións. CC. Coñecer unha profesión relacionada co feito musical. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
En estudo	1. A música na publicidade 2. Como inflúe a música utilizada na publicidade?	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
En dixital	Elabora un anuncio	CD 3. Utilizar as aplicacións básicas de edición de imaxe fixa, son e imaxe en movemento para producións de documentos dixitais.

		CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade.
Música tradicional	En España: Aragón e A Ríoxa No mundo: Arxentina	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
En vivo	Ritmo Melodía Tocamos xuntos: If I were a boy, por Beyoncé	CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas. CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.
En imaxes A guerra das galaxias	A guerra das galaxias (tema principal), de John Williams	CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CC. Analizar unha obra por medio da visualización dun musicograma. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.

COMPETENCIAS Y ACTIVIDADES

B: básica. A: avanzada. R: reto.

Actividad	En estudio Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD, CL

3	B	CC, CD
4	B	CC, CD, CL
Música tradicional - En España		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
Música tradicional - En el mundo		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
En vivo		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CI, CD
2	A	CC, CI, CD
3	R	CC, CI, CD
En imágenes		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
3	B	CC, CD

Programación de aula. Competencias clave. Estándares avaliables

sesión	Objetivos	Contidos	Actividades	Competencias clave
1, 2, 3	<p>1. Recoñecer a función da música na publicidade.</p> <p>2. Analizar as funcións da música na publicidade.</p> <p>3. Utilizar os medios audiovisuais e as tecnoloxías da información e a comunicación para a creación musical.</p>	<p>A música na publicidade. A influencia da música nos consumidores. Tecnoloxías da información e a comunicación e outros dispositivos electrónicos nos procesos de creación, gravación e reprodución e interpretación musical. Recursos musicais habituais utilizados na publicidade.</p>	1-4 (En estudo)	<p>CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural.</p> <p>CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.</p> <p>CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras.</p> <p>CA. Realizar actividades para</p>

				consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
4	S4 4. Identificar e distinguir as características propias da música folclórica de Aragón e A Rioxa.	As características propias da música folclórica de Aragón e A Rioxa: bailes e agrupación instrumental. Audición das xotas populares Mañico, pecha a porta, de Aragón, e A miña querida Rioxa, da Rioxa.	1 (Música tradicional)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
5	S5 5. Recoñecer as características principais da música de Arxentina.	A música arxentina e as súas características: formacións e instrumentos. Audición do tango Malena.	1 (Música tradicional)	CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
6, 7	6. Expresarse musicalmente a través da voz e/ou dos instrumentos.	Patrón rítmico. Patrón melódico: improvisación dunha melodía con notas dadas: sol, la, si, re e a miña. Interpretación dunha versión de If Were a Boy, escrita por BC Jean e popularizada por	1-3 (En vivo)	CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas. CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade.

		Beyoncé. Valoración da importancia de tocar en grupo.		CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.
8	Avaliar a aprendizaxe. Análise do esquema. Actividades de avaliación.			

Sesión	Estándares de aprendizaxe avaliabile----- -----
1, 2, 3	<p>Bloque 2:</p> <p>3. Utilizar a terminoloxía adecuada na análise de obras e situacións musicais.</p> <p>3.1. Utiliza con rigor un vocabulario adecuado para describir a música.</p> <p>5. Distinguir as diversas funcións que cumpre a música na nosa sociedade, atendendo a diversas variables: intención de uso, estrutura formal, medio de difusión utilizado.</p> <p>5.1. Mostra unha actitude crítica ante o papel dos medios de comunicación na difusión e promoción da música.</p> <p>6. Explicar algunhas das funcións que cumpre a música na vida das persoas e na sociedade.</p> <p>6.1. Coñece e explica o papel da música en situacións e contextos diversos: actos da vida cotiá, espectáculos, medios de comunicación, etc.</p> <p>Bloque 4:</p> <p>1. Valorar o papel das tecnoloxías na formación musical.</p> <p>1.2. Comprende a transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos.</p> <p>4. Caracterizar a función da música nos distintos medios de comunicación e as súas aplicacións na publicidade.</p> <p>4.1. Utiliza con autonomía as fontes de información e os procedementos</p>

	<p>apropiados para indagar e elaborar traballos relacionados coa función da música nos medios de comunicación.</p> <p>5. Coñecer as posibilidades das tecnoloxías aplicadas á música, utilizándoas con autonomía.</p> <p>5.1. Mostra interese por coñecer as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías como ferramentas para a actividade musical.</p> <p>5.3. Utiliza a información de maneira crítica, obtida de distintos medios e pode utilizala e transmitila utilizando distintos soportes.</p> <p>5.4. Coñece e cumpre as normas establecidas para realizar as diferentes actividades da aula.</p>
4	<p>S4 Bloque 3:</p> <p>1.1. Mostra interese por coñecer o patrimonio musical español.</p> <p>1.2. Coñece os testemuños máis importantes do patrimonio musical español situándoos no seu contexto histórico e social.</p> <p>2.2. Recoñece as características básicas da música española e da música popular urbana.</p> <p>3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira</p>
5	<p>S5 Bloque 3:</p> <p>2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo, identificando as súas características fundamentais.</p> <p>3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira clara.</p>
6, 7	<p>Bloque 1:</p> <p>1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.</p> <p>1.2. Le partituras como apoio á interpretación.</p> <p>2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.</p> <p>6.1. Mostra interese polo coñecemento e coidado da voz, o corpo e os instrumentos.</p> <p>7.2. Demostra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as distintas capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros.</p> <p>8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de</p>

	<p>diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.</p> <p>8.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español.</p> <p>8.3. Mostra apertura e respecto cara ás propostas do profesor e dos compañeiros.</p> <p>8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao director e aos outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, mostrando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.</p> <p>8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e mostrando unha actitude aberta e respectuosa.</p>
8	AVALIAR.

Recursos dixitais

	Apartado		Página
Actividad 2 - Tema 1 Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas	En estudio		66
Actividad 2 - Tema 2 Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas	En estudio		66
Actividad 2 - Tema 3 Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas	En estudio		66
Actividad 2 - Tema 4 Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas	En estudio		66
Mañico, cierra la puerta, tradicional de Aragón Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de Aragón	Música tradicional		67
Mi querida Rioja, tradicional de La Rioja Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de La Rioja	Música tradicional		67
Malena, Roberto Goyeneche Finalidad: Escuchar un	Música tradicional		68

ejemplo representativo de la música tradicional de Argentina		
Mañico, cierra la puerta, tradicional de Aragón	En resumen	69
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Mi querida Rioja, tradicional de La Rioja	En resumen	69
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
If I Were A Boy (base instrumental)	En vivo	71
Finalidad: Utilizar la base instrumental como soporte para el estudio y la interpretación		
La guerra de las galaxias (tema principal), John Williams	En imágenes	72
Finalidad: Escuchar el audio y responder las preguntas planteadas		
Tema A	En imágenes	72
Finalidad: Escuchar el audio y responder las preguntas planteadas		
Tema B	En imágenes	72
Finalidad: Escuchar el audio y responder las preguntas planteadas		
Tema C	En imágenes	72
Finalidad: Escuchar el audio y responder las preguntas planteadas		
Tema D	En imágenes	72
Finalidad: Escuchar el audio y responder las preguntas planteadas		
Tema E	En imágenes	72
Finalidad: Escuchar el audio y responder las preguntas planteadas		
De profesión, letrista	Introducción	63
Finalidad: Conocer las características de profesiones relacionadas con el mundo musical		
En sus palabras: Sting	Introducción	63
Finalidad: Escuchar testimonios de		

profesionales reconocidos
en oficios relacionados
con el mundo musical

Anuncio coche (Elvis Presley) Finalidad: Observar un anuncio publicitario y reflexionar sobre la función de la música que lo acompaña	En estudio	64
Anuncio tejanos (G.F. Händel) Finalidad: Observar un anuncio publicitario y reflexionar sobre la función de la música que lo acompaña	En estudio	64
Anuncio móviles (New Radicals) Finalidad: Observar un anuncio publicitario y reflexionar sobre la función de la música que lo acompaña	En estudio	65
Anuncio perfume (A. Vivaldi) Finalidad: Observar un anuncio publicitario y reflexionar sobre la función de la música que lo acompaña	En estudio	65
Anuncio helados (música relaxant) Finalidad: Observar un anuncio publicitario y reflexionar sobre la función de la música que lo acompaña	En estudio	65
Anuncio coche (Rammstein) Finalidad: Observar un anuncio publicitario y reflexionar sobre la función de la música que lo acompaña	En estudio	65
Actividad 1 - Anuncio móviles (Nino Bravo) Finalidad: Observar el video y resolver las preguntas planteadas	En estudio	66
Actividad 3 - Video 1 Finalidad: Observar el video y resolver las preguntas planteadas	En estudio	66
Actividad 3 - Video 2 Finalidad: Observar el	En estudio	66

video y resolver las preguntas planteadas		
Actividad 3 - Video 3	En estudio	66
Finalidad: Observar el video y resolver las preguntas planteadas		
Actividad 3 - Video 4	En estudio	66
Finalidad: Observar el video y resolver las preguntas planteadas		
Actividad 4 - Anuncio coche	En estudio	66
Finalidad: Observar el video y resolver las preguntas planteadas		
Anuncio coche (Elvis Presley)	En resumen	69
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Anuncio móviles (Nino Bravo)	En resumen	69
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Anuncio móviles (New Radicals)	En resumen	69
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Anuncio coche	En resumen	69
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Ritmo 1 - Noteflight	En vivo	70
Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como soporte al aprendizaje interpretativo		
Ritmo 2 - Noteflight	En vivo	70
Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como soporte al aprendizaje interprete		

**INDICADORES INDIVIDUAIS DE AVALIACIÓN POR COMPETENCIAS
2º TRIMESTRE (TEMAS 4,5,6)**

ALUMNO/A	No llega a los niveles mínimos establecidos.	Llega a los niveles mínimos establecidos.	Supera los niveles mínimos establecidos.	Supera satisfactoriam ente los niveles mínimos establecidos.
----------	--	---	--	--

Unidad 4

Valora la importancia de la música en el cine, sus tipos y el uso del *leitmotiv*. Utiliza un vocabulario musical básico para el análisis y la transmisión de una opinión propia sobre distintas manifestaciones artísticas. Identifica los estilos de las bandas sonoras cinematográficas. Reconoce las características básicas de la soleá andaluza y del fandango extremeño. Reconoce las características básicas de la música cubana. Marca ritmos, toca una melodía individualmente e interpreta una melodía en grupo sobre una base musical. Aprecia el uso creativo de temas musicales del folclore afroamericano que hizo Dvorák en su *Novena sinfonía*.

Unidad 5

Valora la importancia de la música en la radio y la televisión. Utiliza un vocabulario musical básico para el análisis y la transmisión de una opinión propia sobre distintas manifestaciones artísticas. Valora la importancia de los videoclips como herramienta de creación y promoción musical. Reconoce las características básicas de la folía canaria. Reconoce las características básicas de la música guineana. Marca ritmos, toca una melodía individualmente e interpreta una melodía en grupo sobre una base musical. Aprecia la obra más célebre de Marc Antoine Charpentier, el preludio del *Te Deum*.

Unidad 6

Valora la importancia de la música en la publicidad. Utiliza un vocabulario musical básico para el análisis y la transmisión de una opinión propia sobre distintas manifestaciones artísticas. Identifica las sensaciones que se pretende suscitar con la música utilizada en la publicidad. Reconoce las características básicas de la jota aragonesa y la jota riojana. Reconoce las características básicas de la música argentina. Marca ritmos, toca una melodía individualmente e interpreta una melodía en grupo sobre una base musical. Elabora un anuncio publicitario combinando vídeo y música.

TEMA 7. DE PROFESIÓN MÚSICO DE GRUPO

COMPETENCIAS CLAVE E ACTIVIDADES

Introducción da unidade Nas súas palabras	Introducción da unidade De profesión, músico de grupo Nas súas palabras:	CC. Valorar con respecto e sentido crítico as producións artísticas nos seus contextos e funcións. CC. Coñecer unha profesión relacionada co feito musical.
---	--	---

	Lenny Castro	CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
En estudo	1. Historia da música en España(I) A Idade Media O Renacemento	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
Música tradicional	En España: Cataluña e as Illas Baleares No mundo: Brasil	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
En vivo	Ritmo Melodía Ditado Tocamos xuntos: Clocks, de Coldplay	CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas. CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.
En imaxes	Sacco e Vanizetti, de Ennio Morricone	CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CC. Analizar unha obra por medio da visualización dun musicograma. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe.

		CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural
--	--	---

Competencias e actividades :

B: básica. **A:** avanzada. **R:** reto.

Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
3	B	CC, CD
4	B	CC, CD
5	B	CC, CD
6	B	CC, CD

Música tradicional - En España

Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD

Música tradicional - En el mundo

Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD

En vivo

Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CI, CD
2	A	CC, CI, CD
3	R	CC, CI, CD

En imáxenes

Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
3	B	CC, CD

Programación de aula. Temporalización

sesión	obxectivos	contidos	actividades	Competencias clave----- -
1,2	1. Identificar os testemuños máis importantes do patrimonio musical español	A música na España medieval. Identificar auditivamente características	1-3 (En estudo)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como

	medieval. 2. Coñecer e identificar auditivamente as características das obras musicais medievais españolas.	da música medieval española.		patrimonio cultural. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.
3	S3 3. Identificar os testemuños máis importantes do patrimonio musical español renacentista. 4. Recoñecer a música renacentista española no seu contexto. 5. Coñecer e identificar auditivamente os instrumentos, xéneros e compositores renacentistas españois.	A música na España renacentista. Identificar auditivamente características da música renacentista española. Distinción da música sacra, profana e instrumental.	4-6 (En estudo)	CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
4	6. S4 Identificar e distinguir as características propias da música tradicional de Cataluña e as Illas Baleares.	Audición de Baixant da Font do gat (sardana) e Fandango pollencí (fandango). As características propias da música, danza, festas, cancións e instrumentos de Cataluña e Illas Baleares.	1-2 (Música tradicional)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial. CD 5.
5	S5 7. Identificar e	Audición de Dança dá	1 (Música	Construír novo coñecemento

	distinguir as características propias da música tradicional brasileira.	solidão (samba). Características da música de Brasil, a samba. Distinción entre os diferentes estilos da samba.	tradicional)	persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
6,7	8. Expresarse musicalmente a través da voz ou de instrumentos	Patrón rítmico. Patrón melódico: interpretación coa frauta. Interpretación dunha versión de Clocks, do grupo de rock Coldplay. Valoración da importancia de tocar en grupo. Audio dun ditado.	1-3 (En vivo)	CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas. CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.
8	. Avaliar a aprendizaxe. Análise do esquema. Actividades de avaliación.			

sesión	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES-----
1,2,3	Bloque 2: 1. Analizar e describir as principais características de

	<p>diferentes pezas musicais apoiándose na audición e no uso de documentos como partituras, textos ou musicogramas.</p> <p>1.1. Analiza e comenta as obras musicais propostas, axudándose de diversas fontes documentais.</p> <p>3. Utilizar a terminoloxía adecuada na análise de obras e situacións musicais.</p> <p>3.1. Utiliza con rigor un vocabulario adecuado para describir a música.</p> <p>4. Recoñecer auditivamente, clasificar, situar no tempo e no espazo e determinar a época ou cultura e estilo das distintas obras musicais escoitadas previamente na aula, mostrando apertura e respecto polas novas propostas musicais e interesándose por ampliar as súas preferencias.</p> <p>4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais e descríbeseos utilizando unha terminoloxía adecuada.</p> <p>4.2. Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo.</p> <p>4.3. Mostra interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.</p> <p>Bloque 3:</p> <p>1.1. Mostra interese por coñecer o patrimonio musical español.</p> <p>1.2. Coñece os testemuños máis importantes do patrimonio musical español situándoos no seu contexto histórico e social.</p>
4	<p>S4 Bloque 3:</p> <p>1.1. Mostra interese por coñecer o patrimonio musical español.</p> <p>1.2. Coñece os testemuños máis importantes do patrimonio musical español situándoos no seu contexto histórico e social.</p> <p>2.2. Recoñece as características básicas da música española e da música popular urbana.</p> <p>3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira clara.</p>
5	<p>S5 Bloque 3:</p> <p>2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo, identificando as súas características fundamentais.</p> <p>3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira clara.</p>
6,7	<p>Bloque 1:</p> <p>1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.</p> <p>1.2. Le partituras como apoio á interpretación.</p> <p>2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.</p> <p>6.1. Mostra interese polo coñecemento e coidado da voz, o corpo e os instrumentos.</p>

	<p>7.2. Demostra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as distintas capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros.</p> <p>8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.</p> <p>8.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español.</p> <p>8.3. Mostra apertura e respecto cara ás propostas do profesor e dos compañeiros.</p> <p>8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao director e aos outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, mostrando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.</p> <p>8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e mostrando unha actitude aberta e respectuosa.</p>
8	AVALIAR

Recursos dixitais

Unidad 7

3 Recursos digitales

Apartado		Página
Diferencias sobre <i>Guárdame las vacas</i>, A. de Cabezón	En estudio	75
Finalidad: Ecuchar un ejemplo representativo de una variación renacentista		
Actividad 1 - <i>Laudemus Virginem</i>	En estudio	76
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 1 - <i>Samai</i>	En estudio	76
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 1 - <i>La rosa enflorese</i>	En estudio	76
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 1 - <i>Muito debemos varões</i>	En estudio	76
Finalidad: Escuchar el		

tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 3 - <i>Benedicamus Domino, Deo Gratias</i>	En estudio	76
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 4 - <i>Pinguele Respinguele</i>	En estudio	76
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 4 - <i>Himno Lauda Sion</i>	En estudio	76
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 4 - <i>Pavana</i>	En estudio	76
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 4 - <i>O Sacrum Convivivom</i>	En estudio	76
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 5	En estudio	76
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 6 - <i>Guárdame las vacas, canción popular</i>	En estudio	76
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas.		
Actividad 6 - <i>Diferencias sobre Guárdame las vacas, Luis de Narváez</i>	En estudio	76
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
<i>Baixant de la font del gat, Enric Morera</i>	Música tradicional	77
Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de Cataluña		

Fandango pollencí, tradicional de las Islas Baleares	Música tradicional	77
Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de las Islas Baleares		
Mariacaipirinha, Carlinhos Brown	Música tradicional	78
Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de Brasil		
Dança da solidão, Paulinho da Viola/Marisa Monte	Música tradicional	78
Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de Brasil		
Baixant de la font del gat, Enric Morera	En resumen	79
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Fandango pollencí, tradicional de las Islas Baleares	En resumen	79
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Dictado Unidad 7	En vivo	81
Finalidad: Escuchar el audio y transcribir el dictado		
Clocks, Coldplay (base instrumental)	En vivo	81
Finalidad: Utilizar la base instrumental como soporte para el estudio y la interpretación		
Sacco e Vanizetti, Ennio Morricone	En imágenes	82
Finalidad: Escuchar el audio y responder las preguntas planteadas		
De profesión, músico de grupo	Introducción	73
Finalidad: Conocer las características de profesiones relacionadas con el mundo musical		

En sus palabras: Lenny Castro	Introducción	73
Finalidad: Escuchar testimonios de profesionales reconocidos en oficios relacionados con el mundo musical		
El Canto de la Sibila	En estudio	74
Finalidad: Visualizar un fragmento de ritual litúrgico medieval en la actualidad		
Congaudeant catholici	En estudio	74
Finalidad: Escuchar una pieza representativa del Ars Antiqua y visualizar el Codex que contiene el manuscrito		
Cantiga 156 (A Madre do que de terra)	En estudio	74
Finalidad: Escuchar una pieza ilustrativa de la canción trovadoresca		
Requiem, Tomás Luis de Victoria	En estudio	75
Finalidad: Escuchar la pieza y relacionarla con su contexto histórico y musical		
La bomba (ensalada), Mateo Flecha	En estudio	75
Finalidad: Escuchar la pieza y relacionarla con su contexto histórico y musical		
El tutut de l'avi, Cobla Costa Brava	Música tradicional	77
Finalidad: Observar un ejemplo de la música tradicional de Cataluña, interpretado con un instrumento de su folclore		
Cavaquinho (Henrique Cazes)	En resumen	79
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Ritmo 1 - Noteflight	En vivo	80
Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como soporte al aprendizaje interpretativo		
Ritmo 2 - Noteflight	En vivo	80
Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como		

soporte al aprendizaje
interpretativo

TEST DE AVALIACIÓN O rematar as sesións según modelo da primeira unidade.

UNIDADE 8. De profesión Manager

Competencias clave e actividades

Introdución á unidade Nas súas palabras	Introdución á unidade De profesión, máanager Nas súas palabras Jeff Dorenfeld	CC. Valorar con respecto e sentido crítico as producións artísticas nos seus contextos e funcións. CC. Coñecer unha profesión relacionada co feito musical. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
En estudo	1. Historia da música en España (II) O Barroco O Clasicismo	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar o apredizaje. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
Música tradicional	En España: Madrid, Castela e León, Castela A Mancha No mundo: Exipto	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
En vivo	Ritmo Melodía Ditado	CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os

	Tocamos xuntos: Lemon Tree, de Fools Garden	instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas. CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.
En imaxes	Un americano en París, de George Gershwin	CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CC. Analizar unha obra por medio da visualización dun musicograma. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar o apredizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultura

Competencias y actividades

B: básica. **A:** avanzada. **R:** reto.

En estudio		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
3	B	CC, CD
4	B	CC, CD
5	B	CC, CD
Música tradicional - En España		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
3	B	CC, CD
Música tradicional - En el mundo		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
En vivo		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CI, CD
2	A	CC, CI, CD
3	R	CC, CI, CD
En imágenes		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
3	B	CC, CD

Programación de aula

sesión	Obxectivos	Contidos	Actividades	Competencias clave
1	S1 1. Identificar os testemuños máis importantes a música barroca en España. 2. Coñecer e identificar auditivamente os xéneros e instrumentos da música barroca española.	O Barroco en España. Identificar auditivamente características da música barroca española.	1-3 (En estudo)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.
2,3	3. Identificar os testemuños máis importantes a música clásica en España. 4. Coñecer e identificar auditivamente os xéneros e instrumentos da música clásica española.	O Clasicismo en España. Identificar auditivamente características da música clásica española.	2-5 (En estudo)	CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5.
4	S4 5. Identificar e distinguir as características propias da música tradicional de Madrid, Castela e León e Castela-A Mancha.	Audición de Fandango do candil (Madrid) e Rondeña de quintería (Castela). As características propias das danzas e os instrumentos de Madrid, Castela e León e Castela-A Mancha.	1-3 (Música tradicional)	Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio
5	6. Identificar e distinguir as	Audición da obra anónima Xa	1 (Música	

	características propias da música tradicional de Exipto.	mimati (muwassaha). As características propias das danzas e os instrumentos de Exipto.	tradicional)	cultural. CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais
6,7	7. Expresarse musicalmente a través da voz ou de instrumentos	Patrón rítmico. Polirritmias. Patrón melódico: interpretación coa frauta. Interpretación dunha versión de Lemon Tree, do grupo de pop Fools Garden. Valoración da importancia de tocar en grupo.	1-3 (En vivo)	CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas. CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión

				cultural.
8	. Avaliar a aprendizaxe. Análise do esquema. Actividades de avaliación.			

sesión	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES
1,2,3	<p>Bloque 2:</p> <p>1. Analizar e describir as principais características de diferentes pezas musicais apoiándose na audición e no uso de documentos como partituras, textos ou musicogramas.</p> <p>1.1. Analiza e comenta as obras musicais propostas, axudándose de diversas fontes documentais.</p> <p>3. Utilizar a terminoloxía adecuada na análise de obras e situacións musicais.</p> <p>3.1. Utiliza con rigor un vocabulario adecuado para describir a música.</p> <p>4. Recoñecer auditivamente, clasificar, situar no tempo e no espazo e determinar a época ou cultura e estilo das distintas obras musicais escoitadas previamente na aula, mostrando apertura e respecto polas novas propostas musicais e interesándose por ampliar as súas preferencias.</p> <p>4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais e descríbeseos utilizando unha terminoloxía adecuada.</p> <p>4.2. Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo.</p> <p>4.3. Mostra interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.</p> <p>Bloque 3:</p> <p>1.1. Mostra interese por coñecer o patrimonio musical español.</p> <p>1.2. Coñece os testemuños máis importantes do patrimonio musical español situándoos no seu contexto histórico e social.</p>
4	<p>S4 Bloque 3:</p> <p>1.1. Mostra interese por coñecer o patrimonio musical español.</p> <p>1.2. Coñece os testemuños máis importantes do patrimonio musical español situándoos no seu contexto histórico e social.</p> <p>2.2. Recoñece as características básicas da música española e da música popular urbana.</p> <p>3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira</p>
5	<p>S5 Bloque 3:</p> <p>2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo, identificando as súas características fundamentais.</p> <p>3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira cla</p>
6,7	<p>Bloque 1:</p> <p>1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras</p>

	<p>fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.</p> <p>1.2. Le partituras como apoio á interpretación.</p> <p>2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.</p> <p>6.1. Mostra interese polo coñecemento e coidado da voz, o corpo e os instrumentos.</p> <p>7.2. Demostra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as distintas capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros.</p> <p>8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.</p> <p>8.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español.</p> <p>8.3. Mostra apertura e respecto cara ás propostas do profesor e dos compañeiros.</p> <p>8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao director e aos outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, mostrando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.</p> <p>8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e mostrando unha actitude aberta e respectuosa.</p>
8	AVALIACIÓN

Recursos dixitais

Unidad 8

3 Recursos digitales

Apartado		Página
Ay Amor, ay ausencia, Juan Hidalgo, Calderón de la Barca Finalidad: Escuchar la pieza para relacionarla con su contexto histórico y musical	En estudio	84
Canarios, Gaspar Sanz Finalidad: Escuchar la pieza para relacionarla con su contexto histórico y musical	En estudio	84
Fandango, Domenico Scarlatti Finalidad: Escuchar la pieza para relacionarla con su contexto histórico y musical	En estudio	85
Musica notturna nelle strade di Madrid, Luigi Boccherini Finalidad: Escuchar la pieza para relacionarla con su	En estudio	85

contexto histórico y musical		
Actividad 1 - <i>Oy, Jil, en consejo abierto</i>	En estudio	86
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 2 - <i>Noble en Tinacria naciste</i>	En estudio	86
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 2 - <i>Muera Cupido</i>	En estudio	86
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 2 - <i>Paro ya, que la fatiga</i>	En estudio	86
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 3	En estudio	86
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 4 - <i>Ay, qué dolor, Juan Cererols</i>	En estudio	86
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 5 - <i>Folías españolas, Santiago de Murcia</i>	En estudio	86
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Fandango del candil, tradicional de Madrid	Música tradicional	87
Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de Madrid		
Rondeña de quintería, tradicional de Castilla	Música tradicional	87
Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de Castilla		
Ya mimati	Música tradicional	88
Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de Egipto		
Fandango del candil, tradicional de Madrid	En resumen	89
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Rondeña de quintería, tradicional de Castilla	En resumen	89

Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Lemon Tree (base instrumental)	En vivo	91
Finalidad: Utilizar la base instrumental como soporte para el estudio y la interpretación		
Un americano en París, George Gershwin	En imágenes	92
Finalidad: Escuchar el audio y responder las preguntas planteadas con el apoyo del musicograma		
Tema A	En imágenes	92
Finalidad: Escuchar el audio y responder las preguntas planteadas con el apoyo del musicograma		
Tema B	En imágenes	92
Finalidad: Escuchar el audio y responder las preguntas planteadas con el apoyo del musicograma		
Tema C	En imágenes	92
Finalidad: Escuchar el audio y responder las preguntas planteadas con el apoyo del musicograma		
Tema D	En imágenes	92
Finalidad: Escuchar el audio y responder las preguntas planteadas con el apoyo del musicograma		
De profesión, mánager	Introducción	83
Finalidad: Conocer las características de profesiones relacionadas con el mundo musical		
En sus palabras: Jeff Dorenfeld	Introducción	83
Finalidad: Escuchar testimonios de profesionales reconocidos en oficios relacionados con el mundo musical		
Seguidillas manchegas	Música tradicional	
Finalidad: Observar un ejemplo de la música tradicional de Castilla, interpretado con un instrumento de su folklora		
Umm-Kulthum	Música tradicional	87
Finalidad: Observar un		

ejemplo de la música tradicional de Egipto, interpretado con un instrumento de su folklore

Umm-Kulthum En resumen 88

Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad

Ritmo 1 - Noteflight En vivo 90

Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como soporte al aprendizaje interpretativo

Ritmo 2 - Noteflight En vivo 90

Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como soporte al aprendizaje interpretativo

Melodía - Noteflight En vivo 90

Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como soporte al aprendizaje interpretativo

Lemon Tree - Noteflight En vivo 91

Utilizar el enlace y el audio como soporte

UNIDADE 9 DE PROFESIÓN COREÓGRAFO

Competencias clave e actividades.

Introdución á unidade Nas súas palabras	Introdución á unidade De profesión, coreógrafo Nas súas palabras Laurieann Gibson	CC. Valorar con respecto e sentido crítico as producións artísticas nos seus contextos e funcións. CC. Coñecer unha profesión relacionada co feito musical. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
En estudo	1. Historia da música en España(III) O Romanticismo O século XX	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural. CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras. CA. Realizar actividades para consolidar e

		<p>avaliar a aprendizaxe.</p> <p>CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.</p>
En dixital	Compón a túa propia obra cun secuenciador en liña	<p>CD 3. Utilizar as aplicacións básicas de edición de imaxe fixa, son e imaxe en movemento para producións de documentos dixitais.</p> <p>CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade.</p>
Música tradicional	<p>En España: Cantabria e Asturias</p> <p>No mundo: Portugal</p>	<p>CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural.</p> <p>CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial.</p> <p>CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.</p>
En vivo	<p>Ritmo</p> <p>Melodía</p> <p>Ditado</p> <p>Tocamos xuntos:</p> <p>Whatever,</p> <p>de Oasis</p>	<p>CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas.</p> <p>CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade.</p> <p>CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.</p> <p>CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.</p>
En imaxes	I'm going to make a cake, de Philip Glass	<p>CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.</p> <p>CC. Analizar unha obra por medio da visualización dun musicograma.</p> <p>CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe.</p> <p>CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións</p>

		dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.
--	--	---

Competencias y actividades

B: básica. A: avanzada. R: reto

En estudio		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
3	B	CC, CD
4	B	CC, CD

Música tradicional - En España		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD

Música tradicional - En el mundo		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD

En vivo		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CI, CD
2	A	CC, CI, CD
3	R	CC, CI, CD

En imágenes		
Actividad	Nivel	Competencias clave
1	B	CC, CD
2	B	CC, CD
3	B	CC, CD
4	B	CC, CD
5	B	CC, CD

Programación de aula e Estándares de aprendizaxes avaliáveis

sesión	obxectivos	Contidos-----	Actividades	Competenciasclave-
1,2	1. Identificar os testemuños máis importantes a música romántica en España. 2. Coñecer e identificar auditivamente os xéneros e instrumentos do Romanticismo en España.	O Romanticismo en España. Identificación auditiva de características da música romántica española.	1, 2 (En estudo)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.
3,4	3. Identificar os testemuños máis importantes a	A música do século xx en España: influencias e	3, 4 (En estudo)	CL. Adquirir un vocabulario musical básico para a

	música do século xx en España. 4. Coñecer e identificar auditivamente os xéneros e intérpretes da música do século xx en España.	intérpretes principais. Identificación auditiva de características da música romántica española.		transmisión, a análise e a interpretación de obras sonoras. CA. Realizar actividades para consolidar e avaliar a aprendizaxe. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
5	S5 5. Identificar e distinguir as características propias da música tradicional de Cantabria e Asturias.	Audición do tepeletré (Cantabria) e O quirosanu (Asturias). As características propias das festas, as cancións, as danzas e os instrumentos de Cantabria e Asturias.	1 (Música tradicional)	CC. Valorar e apreciar as distintas manifestacións artísticas como patrimonio cultural. CC. Facer uso do coñecemento artístico e das súas producións como medio de cohesión e de acción prosocial. CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
6	S6 6. Identificar e distinguir as características propias da música tradicional de Portugal.	Audición de Fado portugués de Amália Rodrigues. As influencias, características propias, formacións e instrumentos da música de Portugal.	1 (Música tradicional)	CD 5. Construír novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais.
7	S7 7. Expresarse musicalmente a través da voz ou de instrumentos	Patrón rítmico. Patrón melódico: interpretación coa frauta. Digitación do do sostido e o la sostido coa frauta. Interpretación dunha versión de Whatever, do grupo Oasis. Valoración da	1-3 (En vivo)	CC. Interpretar música de forma individual e colectiva usando a voz, os instrumentos, o corpo e as ferramentas tecnolóxicas. CI. Resolver proxectos musicais con iniciativa e creatividade. CD 5. Construír

		importancia de tocar en grupo. Audio dun ditado.		novo coñecemento persoal mediante estratexias de xestión da información co soporte de aplicacións dixitais. CC. Coñecer técnicas e recursos das distintas linguaxes artísticas e formas de expresión cultural.
8	Avaliar a aprendizaxe. Análise do esquema. Actividades de avaliación.			

sesión	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES-----
1,2,3,4	<p>Bloque 2:</p> <p>1. Analizar e describir as principais características de diferentes pezas musicais apoiándose na audición e no uso de documentos como partituras, textos ou musicogramas.</p> <p>1.1. Analiza e comenta as obras musicais propostas, axudándose de diversas fontes documentais.</p> <p>3. Utilizar a terminoloxía adecuada na análise de obras e situacións musicais.</p> <p>3.1. Utiliza con rigor un vocabulario adecuado para describir a música.</p> <p>4. Recoñecer auditivamente, clasificar, situar no tempo e no espazo e determinar a época ou cultura e estilo das distintas obras musicais escoitadas previamente na aula, mostrando apertura e respecto polas novas propostas musicais e interesándose por ampliar as súas preferencias.</p> <p>4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais e descríbeseos utilizando unha terminoloxía adecuada.</p> <p>4.2. Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo.</p> <p>4.3. Mostra interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.</p> <p>Bloque 3:</p> <p>1.1. Mostra interese por coñecer o patrimonio musical español.</p> <p>1.2. Coñece os testemuños máis importantes do patrimonio musical español situándoos no seu contexto histórico e social.</p>
5	<p>S5 Bloque 3:</p> <p>1.1. Mostra interese por coñecer o patrimonio musical español.</p> <p>1.2. Coñece os testemuños máis importantes do patrimonio musical español situándoos no seu contexto histórico e social.</p> <p>2.2. Recoñece as características básicas da música española e da música popular urbana.</p> <p>3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a</p>

	<p>evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira clara.</p>
6	<p>S6 Bloque 3:</p> <p>2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo, identificando as súas características fundamentais.</p> <p>3.1. Elabora traballos nos que establece sinerxias entre a música e outras manifestacións artísticas.</p> <p>4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.</p> <p>4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expoñer os contidos de maneira clara.</p>
7	<p>S7 Bloque 1:</p> <p>1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.</p> <p>1.2. Le partituras como apoio á interpretación.</p> <p>2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.</p> <p>6.1. Mostra interese polo coñecemento e coidado da voz, o corpo e os instrumentos.</p> <p>7.2. Demostra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as distintas capacidades e formas de expresión dos seus compañeiros.</p> <p>8.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.</p> <p>8.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español.</p> <p>8.3. Mostra apertura e respecto cara ás propostas do profesor e dos compañeiros.</p> <p>8.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao director e aos outros intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, mostrando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.</p> <p>8.5. Participa de maneira activa en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e mostrando unha actitude aberta e respectuosa.</p>
8	AVALIAR

Recursos digitales

Unidad 9

3 Recursos digitales

Granados

En estudio

94

Finalidad: Escuchar la pieza para relacionarla

con su contexto histórico y musical		
Concierto para clave y cinco instrumentos, Manuel de Falla	En estudio	96
Finalidad: Escuchar la pieza para relacionarla con su contexto histórico y musical		
Actividad 1 - Recuerdos de la Alhambra, F. Tárrega	En estudio	96
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 2 - "Habanera", de La verbena de la Paloma, T. Bretón	En estudio	96
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 3 - "Danza lejana", de Noches en los jardines de España, M. de Falla	En estudio	96
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
Actividad 4 - "Danza de las monedas", de La gitanilla, A. G. Abril	En estudio	96
Finalidad: Escuchar el tema con atención para realizar las actividades planteadas		
El tepeletré, tradicional de Cantabria	Música tradicional	97
Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de Cantabria		
El quirosanu, tradicional de Asturias	Música tradicional	97
Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de Asturias		
Fado Portugués, Amalia Rodrigues	Música tradicional	98
Finalidad: Escuchar un ejemplo representativo de la música tradicional de Portugal		
El tepeletré, tradicional de Cantabria	En resumen	99

Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
El quirosanu, tradicional de Asturias	En resumen	99
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Fado Português, Amalia Rodrigues	En resumen	99
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Whatever (base instrumental)	En vivo	101
Finalidad: Utilizar la base instrumental como soporte para el estudio y la interpretación		
Dictado Unidad 9	En vivo	101
Finalidad: Escuchar el audio y transcribir el dictado		
I'm Going to Make a Cake, Philip Glass	En imágenes	102
Finalidad: Escuchar el audio, poniendo especial atención a la técnica del ostinato, y contestar a las preguntas planteadas		
Ostinato	En imágenes	102
Finalidad: Escuchar el audio, poniendo especial atención a la técnica del ostinato, y contestar a las preguntas planteadas		
elodia Ostinato	En imágenes	102
Finalidad: Escuchar el audio, poniendo especial atención a la técnica del ostinato, y contestar a las preguntas planteadas		
De profesión, coreógrafo	Introducción	93
Finalidad: Conocer las características de profesiones relacionadas con el mundo musical		
En paraules seves: Laurieann Gibson	Introducción	93
Finalidad: Escuchar		

testimonios de profesionales reconocidos en oficios relacionados con el mundo musical		
La revoltosa, Ruberto Chapí	En estudio	94
Finalidad: Escuchar la pieza para relacionarla con su contexto histórico y musical		
Concierto de Aranjuez, Joaquín Rodrigo	En estudio	95
Finalidad: Escuchar la pieza para relacionarla con su contexto histórico y musical		
Música tradicional de Cantabria	Música tradicional	97
Finalidad: Observar un ejemplo de la música tradicional de Cantabria, interpretado con un instrumento de su folklore		
Fado do silêncio, Amalia Rodrigues	Música tradicional	98
Finalidad: Observar un ejemplo de la música tradicional de Portugal, interpretado con un instrumento de su folklore		
Fado do silêncio, Amalia Rodrigues	En resumen	99
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Carlos paredes (guitarra portuguesa)	En resumen	99
Finalidad: Escuchar de nuevo un ejemplo ilustrativo para preparar el test sobre los contenidos de la unidad		
Ritmo 1 - Noteflight	En vivo	100
Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como soporte al aprendizaje interpretativo		
Ritmo 2 - Noteflight	En vivo	100
Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como soporte al aprendizaje interpretativo		
Melodía - Noteflight	En vivo	100
Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como		

soporte al aprendizaje interpretativo		
Whatever, Oasis - Noteflight	En vivo	101
Finalidad: Utilizar el enlace y el audio como soporte al aprendizaje interpretativo		
Dictado Unidad 9	PD	101
Finalidad: Facilitar al profesorado la corrección de la actividad para esta unidad		
En Digital Unidad 9	En digital	96
Finalidad: Proporcionar al alumnado herramientas y orientación para realizar la actividad creativa que se propone		

TEST DE AVALIACIÓN como modelo xa proposto noutras unidades.

AVALIACIÓN trimestral. Unidades 7,8,9

Indicadores para avaliar o aprendido no 3º trimestre (T.7,8,9)

Alumno (x)	Non chega os niveis mínimos establecidos	Chega os niveis mínimos	Supera os niveis Mínimos establecidos	Supera satisfatoriamente os niveis mínimos establecidos.
Unidade7				
Coñece as características básicas da música da Idade Media e do Renacemento en España.				
+ Preguntas				

7 Unidad

Conoce las características básicas de la música de la Edad Media y el Renacimiento en España.
 Utiliza un vocabulario musical básico para el análisis y la transmisión de una opinión propia sobre distintas manifestaciones artísticas.
 Reconoce las características de la sardana catalana y del fandango balear.
 Reconoce las características básicas de la música brasileña.

Marca ritmos, toca una melodía individualmente e interpreta una melodía en grupo sobre una base musical.
Aprecia el uso de la técnica del bajo ostinato que hace el compositor Ennio Morricone en la canción *Sacco e Vanzetti*.

Unidad 8

Conoce las características básicas de la música del Barroco y el Clasicismo en España.

Utiliza un vocabulario musical básico para el análisis y la transmisión de una opinión propia sobre distintas manifestaciones artísticas.

Reconoce las características básicas del fandango de Madrid y la ronda de Castilla.

Reconoce las características básicas de la música egipcia.

Marca ritmos, toca una melodía individualmente e interpreta una melodía en grupo sobre una base musical.

Aprecia la aportación de influencias jazzísticas a la música clásica de G. Gershwin en *Un americano en París*.

Unidad 9

Valora la aportación estadounidense a la música clásica del siglo xx.

Utiliza un vocabulario musical básico para el análisis y la transmisión de una opinión propia sobre distintas manifestaciones artísticas.

Reconoce las características del *tepeletré* y el *quirosanu*.

Reconoce las características básicas de la música portuguesa.

Marca ritmos, toca una melodía individualmente e interpreta una melodía en grupo sobre una base musical.

Crea un remix con un secuenciador en línea.

Aprecia el empleo de un *ostinato* en la pieza minimalista *I'm Going to Make a Cake*, de P. Glass.

PROGRAMACION DA MATERIA “ LINGUAXE E PRÁCTICA MUSICAL” DE 1º DE BACHARELATO

- a) Introducción
- b) Competencias clave.
- c) Concreción para cada estándar de aprendizaxe, temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia con procedementos e instrumentos de avaliación.
- d) Perfil competencial.
- e) Criterios de cualificación.

- f) Programación de aula.
- g) Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.

A materia de Linguaxe e Práctica Musical concíbese como unha continuación da formación musical recibida polo alumnado na etapa educativa anterior, que lle permite ampliar, desenvolver e aplicar, con autonomía e en contextos diversos, os coñecementos e as capacidades que contribúen á adquisición dunha cultura musical sólida.

Considerando que a música ten como finalidade primordial a comunicación, é necesario que o alumnado conte coas ferramentas necesarias que lle axuden a comprender e a participar do feito musical. Neste sentido, débese favorecer que o alumnado se implique activamente no proceso artístico musical.

A expresión e a linguaxe musical son os dous ámbitos do coñecemento musical en torno aos que se organiza esta materia; está estruturada en cinco bloques ("Destrezas musicais", "A audición comprensiva", "A teoría musical", "A creación e a interpretación" e "As tecnoloxías aplicadas ao son"), que se deben presentar nas actividades de ensino e aprendizaxe relacionados entre si, xa que estes ámbitos se complementan e interactúan; refórzanse e desenvólvense mutuamente.

A comprensión dos elementos morfolóxicos e sintácticos da linguaxe musical contribúe a perfeccionar a capacidade de expresarse a través da interpretación e a creación do feito musical concreto, completándose así o proceso de adquisición dunha linguaxe. A súa aprendizaxe como instrumento de comunicación debe basearse, tamén, na audición comprensiva, na memoria musical, na práctica vocal, instrumental e rítmica, e na lectoescritura musical como recurso útil para fixar os conceptos lingüísticos.

A expresión musical refírese á creación e a interpretación de pezas vocais e instrumentais. A interpretación achega o alumnado a un repertorio musical amplo e variado, posibilita a adquisición de capacidades e destrezas técnicas e interpretativas, e favorece a sensibilidade auditiva e a memoria musical. A interpretación instrumental e vocal, nunha educación musical na que a práctica é o centro da acción pedagóxica, é tamén un procedemento esencial para aprender os contidos da linguaxe musical e reforzar os coñecementos adquiridos; a experiencia, que é previa á abstracción conceptual. A creación musical explora os elementos propios da linguaxe musical, experimenta cos

sons e combínaos a través da improvisación, dos arranxos e da composición.

Todo isto poténciase coas tecnoloxías da información, da comunicación e da creación artística, que, postas á disposición da música, constitúen un recurso importante para indagar, obter información e comunicarse, e un medio para crear e descubrir músicas de todos os estilos e de todas as culturas.

A materia de Linguaxe e Práctica Musical debe estar orientada a despertar o interese do alumnado por participar de forma activa, informada e lúdica como oínte, intérprete ou compositor/a, tanto na súa vida educativa como na súa vida privada. O ensino da materia debe partir dos coñecementos previos, dos gustos e dos costumes musicais do alumnado, e abordarse desde a práctica musical activa e participativa, vinculada á reflexión sobre o realizado. Estes principios, orientados ao desenvolvemento das capacidades perceptivas e expresivas e á comprensión do feito musical, servirán de base para consolidar aprendizaxes que transcendan o contexto en que se produciron.

A materia contribúe ao desenvolvemento de valores como o esforzo, a constancia, a disciplina, a toma de decisións, a autonomía, o compromiso, a asunción de responsabilidades e o espírito emprendedor, innovador e crítico. Tal e como demostran numerosos estudos publicados, a práctica musical mellora a memoria, a concentración, a atención, a psicomotricidade, o control das emocións, a autoestima, as habilidades para enfrontarse a un público ou a capacidade para traballar en grupo. A música favorece a adquisición das competencias clave, procura un ensino integral e axuda na maduración do alumnado, ademais de favorecer o espírito de motivación e superación persoal.

As disciplinas musicais non só desenvolven a creatividade, a sensibilidade artística e o criterio estético; tamén axudan o alumnado, da mesma forma que o resto de materias desta etapa, a adquirir os coñecementos e habilidades para construír a súa personalidade, a traballar en equipo, desenvolver o pensamento crítico e a converterse en cidadáns e cidadás que actúen de xeito responsable e autónomo. En definitiva, a actividade musical, nas súas diversas facetas, favorece as capacidades sociais e expresivas dos alumnos e das alumnas.

b)CONTRIBUCIÓN O DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

1º de bacharelato

Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Destrezas musicais				
de f i m ñ	<p>B1.1. Utilización da voz, individual ou colectivamente, partindo do coñecemento do aparello fonador, o seu funcionamento, a respiración, a emisión, a articulación, a relaxación e a afinación.</p> <p>B1.2. Interpretación vocal atendendo ás indicacións relativas á expresión, á dinámica, á agónica, á articulación dos sons e os seus ataques, e á ornamentación musical.</p>	<p>B1.1. Entoar cunha correcta emisión da voz, individual ou conxuntamente, unha melodía ou unha canción con acompañamento.</p>	<p>LPMB1.1.1. Coñece os órganos e as funcións do aparello fonador.</p>	1. CMCCT
			<p>LPMB1.1.2. Realiza exercicios de respiración, relaxación, articulación, fraseo, etc., e valóraos como elementos imprescindibles para a adquisición da técnica vocal.</p>	CAA CSC
			<p>LPMB1.1.3. Aplica a técnica vocal para cantar entoada e afinadamente, aplicando as indicacións expresivas e dinámicas presentes na partitura.</p>	CSC CCEC
c d i ñ	<p>B1.3. Entoación individual e colectiva de escalas, intervalos melódicos, harmónicos, arpejos ou acordes.</p>	<p>B1.2. Identificar e reproducir intervalos, modelos melódicos, sinxelos, escalas ou acordes arpexiados a partir de diferentes</p>	<p>LPMB1.2.1. Reproduce e identifica intervalos, escalas ou acordes a partir de diferentes alturas, utilizando unha correcta</p>	CAA CSC CMCCT

Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		alturas.	emisión da voz.	
c d i m n ñ p	B1.4. Interiorización do pulso.	B1.3. Identificar e executar instrumentalmente ou vocalmente estruturas e patróns rítmicos ou melódicos simultáneos dunha obra breve ou dun fragmento, con ou sen cambio de compás, nun tempo establecido.	LPMB1.3.1. Interpreta instrumentalmente ou vocalmente, con total precisión dentro dun tempo establecido, estruturas rítmicas adecuadas a este nivel dunha obra ou un fragmento, sentindo internamente o pulso e aplicando, se procede, as equivalencias nos cambios de compás.	CMCCT CCEC
	B1.5. Interpretación instrumental atendendo ás indicacións relativas á expresión, á dinámica, á agónica, á ornamentación musical, e á articulación dos sons e dos seus ataques.		LPMB1.3.2. Executa con independencia estruturas rítmicas simultáneas, utilizando e desenvolvendo a disociación auditiva e motriz.	CMCCT CSC
	B1.6. Práctica da lectura articulada e da escritura tanto melódica como harmónica nas claves de sol e fa en cuarta, e da escritura tanto melódica como harmónica.		LPMB1.3.3. Práctica a lectura e a escritura musical, recoñecendo a súa importancia para afondar na aprendizaxe da linguaxe musical.	CAA CMCCT CCEC
	B1.7. Práctica de lectura de notas, sen clave, aténdose ao debuxo interválico.			
	B1.8. Práctica da lectura de obras musicais utilizando partituras.			

	Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 2. A audición comprensiva			
inñ	<p>B2.1. Percepción e identificación do pulso, dos acentos e dos compases binarios, ternarios e cuaternarios.</p> <p>B2.2. Percepción, identificación e transcripción de fórmulas rítmicas básicas orixinadas polo pulso binario ou ternario.</p> <p>B2.3. Percepción, identificación e transcripción de signos que modifican a duración, síncofes, anacruses, notas a contratempo, cambios de compás, grupos de valoración especial, equivalencias pulso-pulso e fracción-fracción, etc.</p>	B2.1. Recoñecer autidivamente o pulso dunha obra ou dun fragmento, así como o acento periódico, e interiorizalo para manter durante breves períodos de silencio.	LPMB2.1.1. Percibe o pulso como referencia básica para a execución rítmica, así como a identificación do acento periódico base do compás, e logra unha correcta interiorización do pulso que lle permite posteriormente unha axeitada execución individual ou colectiva.	CMCCT CSC
bde fin	B2.4. Identificación auditiva das características morfolóxicas básicas das obras musicais, tanto as que	B2.2. Recoñecer auditivamente e describir con posterioridade as características das obras escoitadas ou	LPMB2.2.1. Percibe aspectos rítmicos, melódicos, tonais, modais, cadenciais, formais, tímbricos etc.,	CMCCT CCEC

Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>teñen como fundamento a linguaxe da música culta como as que teñen como fundamento as linguaxes musicais contemporáneas, o jazz, a música tradicional, o rock, o flamenco e as músicas do mundo.</p> <p>B2.5. Percepción, identificación auditiva e transcripción das escalas, funcións tonais-acordes maiores e menores, acordes de sétima dominante e de sétima diminuída, cadencias e os modos e intervalos e fóra do concepto tonal.</p> <p>B2.6. Recoñecemento comprensivo das texturas musicais e dos timbres instrumentais nas obras escoitadas ou interpretadas.</p> <p>B2.7. Recoñecemento auditivo e transcripción</p>	interpretadas	das obras escoitadas ou interpretadas.	
			LPMB2.2.2. Utiliza a lectura e a escritura musical como apoio á audición.	CCEC
			LPMB2.2.3. Escoita obras musicais seguindo a partitura.	CCEC
			LPMB2.2.4. Escoita e reconece os elementos básicos das linguaxes propias da música culta, jazz, rock e flamenco, así como os máis importantes da linguaxe musical contemporánea.	CCEC
			LPMB2.2.5. Describe as características das obras escoitadas, utilizando a terminoloxía axeitada.	CCEC CCL

Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>dos esquemas rítmicos, das melodías, dos intervalos e dos fragmentos melódicos resultantes da combinación dos devanditos elementos.</p> <p>B2.8. Reproducción vocal memorizada dos esquemas rítmicos, das melodías, dos intervalos e dos fragmentos melódicos resultantes da combinación dos devanditos elementos.</p> <p>B2.9. Identificación de erros ou as diferenzas entre un fragmento escrito e un fragmento escoitado.</p> <p>B2.10. Transcrición de esquemas harmónicos das obras escoitadas.</p>			
Bloque 3. A teoría musical				
d i n	B3.1. Coñecemento das grafías das fórmulas rítmicas, simultaneidade de ritmos, signos que	B3.1. Coñecer e aplicar na lectura e na interpretación de partituras os termos e os signos relacionados co	LPMB.3.1.1. Identifica e interpreta os termos e signos relacionados co ritmo e coa expresión musical.	CMCCT CCEC

Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>modifican a duración, síncope, anacruse, notas a contratempo, os grupos de valoración especial contidos en un e varios pulsos, etc.</p> <p>B3.2. Coñecemento das grafías e dos termos relativos á expresión musical, á dinámica, ao tempo, á agónica, á articulación musical e ao ataque dos sons.</p> <p>B3.3. Aproximación ás grafías contemporáneas .</p>	<p>ritmo e expresión musical.</p>	<p>LPMB.3.1.2. Identifica e interpreta os signos gráficos propios da linguaxe musical contemporánea.</p>	<p>CCEC CCL CMCCT</p>
i n	<p>B3.4. Coñecemento das normas de escritura melódica.</p> <p>B3.5. Coñecemento e comprensión dos ritmos característicos das danzas e das obras musicais.</p> <p>B3.6. Coñecemento e comprensión de escalas, funcións tonais, intervalos,</p>	<p>B3.2. Recoñecer nunha partitura os elementos básicos da linguaxe musical.</p>	<p>LPMB.3.2.1. Identifica os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando diferentes soportes.</p>	<p>CAA CCEC</p>
			<p>LPM3.2.2. Recoñece elementos básicos harmónicos e formais.</p>	<p>CCEC CMCCT</p>
			<p>LPM3.2.3. Aplica</p>	<p>CCEC</p>

Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>cadencias, acordes básicos e complementarios, tonalidade, modalidade e modulación.</p> <p>B3.7. Coñecemento dos principais sistemas de cifrax e harmónica.</p> <p>B3.8. Coñecemento da ornamentación musical.</p> <p>B3.9. Comprensión do efecto que producen na música os sons da ornamentación e intensificación expresiva.</p> <p>B3.10. Ámbito sonoro das claves e a súa relación entre si.</p>		correctamente a terminoloxía propia da teoría musical.	CCL
Bloque 4. A creación e a interpretación				
cdimn	B4.1. Realización vocal ou instrumental de fórmulas rítmicas orixinadas polo pulso binario ou ternario e as súas variantes.	B4.1. Realizar exercicios psicomotores e improvisar estruturas rítmicas sobre un fragmento escoitado de maneira tanto individual como conxunta.	LPMB.4.1.1. Práctica de variantes de fórmulas rítmicas coñecidas e improvisadas libremente, acordándoas co pulso e o compás do fragmento escoitado.	CMCCT
c	B4.2. Improvisación,	B4.2. Improvisar, individualmente	LPMB.4.2.1. Asimila os	CCEC

Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d i l m n	tanto individual como colectiva, de breves melodías. B4.3. Utilización das escalas e acordes máis habituais no sistema modal e tonal.	ou colectivamente, breves melodías tonais ou modais, pequenas formas musicais partindo de premisas relativas a diferentes aspectos da linguaxe musical.	conceptos tonais e modais básicos, desenvolvendo a creatividade e a capacidade de seleccionar e usar libremente os elementos da linguaxe musical de acordo cunha idea e estruturados nunha forma musical.	CSIEE
a b c d h i n	B4.4. Interpretación memorizada de obras ou fragmentos musicais vocais adecuados ao nivel, con ou sen acompañamento.	B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente, fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os propostos polo alumnado, valorando as achegas do grupo e desenvolvendo o espírito crítico.	<p>LPMB.4.3.1. Coñece o repertorio traballado e ten capacidade de memorización, sensibilidade musical e capacidade expresiva.</p> <p>LPMB.4.3.2. Mantén unha actitude positiva ante a música e os compañeiros.</p> <p>LPMB.4.3.3. Utiliza os instrumentos da aula cunha técnica correcta.</p> <p>LPMB.4.3.4. Aplica a técnica vocal para cantar entoadamente e afinadamente nas actividades de interpretación.</p>	<p>CCEC</p> <p>CSC CCEC</p> <p>CAA CSC</p> <p>CAA CSC</p>

Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LPMB.4.3.5. Mantén unha actitude positiva para integrarse como un membro máis no grupo.	CSC CSIEE
a b c d h i l n	B4.5. Achegamento aos procesos compositivos máis habituais.	B4.4. Improvisar ou compor e interpretar unha breve obra musical para unha melodía dada, que necesite a participación de varios executantes e incorporar movemento coreográfico, utilizando os coñecementos musicais adquiridos.	LPMB.4.4.1. Crea unha pequena obra musical utilizando os coñecementos musicais adquiridos.	CCEC CAA CMCCT CSIEE
	B4.6. Utilización da expresión corporal e o movemento corporal como complemento ao feito musical.		LPMB.4.4.2. Constrúe a través do movemento unha creación coreográfica adecuando a súa concepción ao carácter expresivo da obra.	CSC CAA
a b c n	B4.8. Participación activa na organización e na realización de actividades musicais desenvolvidas en diferentes contextos.	B4.5. Saber comportarse como espectador/a e intérprete, e controlar o medo escénico nas actuacións.	LPMB.4.5.1. Compórtase de maneira correcta como espectador/a e como intérprete na realización de actividades musicais desenvolvidas en diferentes contextos.	CSC
	B4.9. Participación na organización e na realización de actividades con respecto e disposición para superar estereotipos e		LPMB.4.5.2. Practica as técnicas necesarias para controlar o medo escénico.	CSC

	Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	prexuízos, tomando conciencia, como parte dun grupo, do enriquecemento que se produce coas achegas das demais persoas.			
	Bloque 5. As tecnoloxías aplicadas ao son			
d e f g h i l m n	<p>B5.1. Fenómeno físico-harmónico; movemento ondulatorio; serie de Fourier.</p> <p>B5.2. Características acústicas dos instrumentos: instrumentos transpositores e electrónicos; manipulación artificial do son.</p> <p>B5.3. Fundamentos dos sistemas de afinación. Proporções asociadas aos intervalos: consonancia e disonancia. Serie harmónica. Índices acústicos. Diapasón.</p> <p>B5.4. Transmisión e amortecemento do son.</p> <p>B5.5. Sinal</p>	<p>B5.1. Realizar traballos e exercicios aplicando as ferramentas que ofrecen as novas tecnoloxías.</p>	<p>LPMB.5.1.1. Utiliza correctamente editores de partituras, secuenciadores, MIDI e software para aplicacións audiovisuais.</p>	<p>CD CMCCT</p>

Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	analóxico e sinal dixital. Dixitalización do son analóxico. B5.6. Síntese do son: mostraxe (samplers), filtros de frecuencias e multipistas. B5.7. Hardware musical: computadores, tarxetas de son e conexións. B5.8. Tipos de software musical: editores de partituras, secuenciadores, programas xeradores de acompañamentos e mesas de mesturas.			

C) : CONCRECIÓN PARA CADA ESTANDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DE : temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia, procedementos e instrumentos de avaliación

Perfil competencial Linguaxe y práctica musical 1º BACHARELATO			
Competencia	Estándares de aprendizaxe	Temporalización	Peso
CCMCCT:	LPMB1.1. 1. Coñece os órganos e as		

<p>matemáticas e tecnoloxía</p>	<p>funcións do aparello fonador.</p> <p>LPMB1.2.1.Reproduce e identifica intervalos, escalas ou acordes</p> <p>LPMB1.3.1. Interpreta instrumentalmente ou vocalmente, con total precisión dentro dun tempo establecido, estruturas rítmicas adecuadas a este nivel dunha obra ou un fragmento, sentindo internamente o pulso e aplicando, se procede, as equivalencias nos cambios de compás.</p> <p>LPMB1.3.2. Executa con independencia estruturas rítmicas simultáneas, utilizando e desenvolvendo a disociación auditiva e motriz.</p> <p>LPMB1.3.3. Practica a lectura e a escritura musical, recoñecendo a súa importancia para afondar na aprendizaxe da linguaxe musical.</p> <p>LPMB2.1.1. Percibe o pulso como referencia básica para a execución rítmica, así como a identificación do acento periódico base do compás, e logra unha correcta interiorización do pulso que lle permite posteriormente unha axeitada execución individual ou colectiva.</p> <p>LPMB2.2.1. Percibe aspectos rítmicos, melódicos, tonais, modais, cadenciais, formais, tímbricos etc., das obras escoitadas ou interpretadas.</p> <p>LPMB.3.1.1. Identifica e interpreta os termos e signos relacionados co ritmo e coa expresión musical.</p> <p>LPMB.3.1.2. Identifica e interpreta os signos gráficos propios da linguaxe musical contemporánea.</p> <p>LPMB3.2.2. Recoñece elementos básicos harmónicos e formais.</p> <p>LPMB.4.1.1.Practica variantes de fórmulas rítmicas coñecidas e improvisaas libremente, acordándoas co pulso e o compás do fragmento escoitado.</p> <p>LPMB.4.4.1Crea unha pequena obra musical utilizando os coñecementos musicais adquiridos</p> <p>LPMB.5.1.1Utiliza correctamente editores de partituras, secuenciadores, MIDI e software para aplicacións audiovisuais.</p> <p>LPMB.5.2.2. Utiliza de forma autónoma os recursos tecnolóxicos como ferramentas para a audición, a interpretación, a creación, a edición, a gravación, a investigación e a aprendizaxe do feito musical.</p>	<p>O longo de todo o ano. O tempo real que se adicará na aula a cada Unidade debe fixalo en cada caso o propio docente, optando por seguir total ou parcial os contidos, incorporar outros materiais referentes o tema incluído o traballo específico nos materiais complementarios e sobre todo adaptalo as circunstancias de cada grupo. O deseño das unidades contempla esta posibilidade e que ten nos materiais complementarios unha continuidade e das mesmas. Asemade na guía didáctica se ofrecen suxerencias e recomendacións de cara a singularizar a signatura .</p>	<p>5%</p>
---------------------------------	---	---	-----------

--	--	--	--

Perfil competencial Lenguaje y práctica musical 1º BACHARELATO			
Competencia	Estándares de aprendizaxe	Temporalización	peso
CAA:aprender a aprender	<p>LPMB1.1.2. Realiza exercicios de respiración, relaxación, articulación, fraseo, etc., e valóraos como elementos imprescindibles para a adquisición da técnica vocal. LPMB1.2.1. Reproduce e identifica intervalos, escalas ou acordes a partir de diferentes alturas, utilizando unha correcta emisión da voz. LPMB1.3.3. Practica a lectura e a escritura musical, recoñecendo a súa importancia para afondar na aprendizaxe da linguaxe musical.</p> <p>LPMB.3.2.1. Identifica os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando diferentes soportes LPMB.4.3.3. Utiliza os instrumentos da aula cunha técnica correcta.</p> <p>LPMB.4.3.4. Aplica a técnica vocal para cantar entoadamente e afinadamente nas actividades de interpretación.</p> <p>LPMB.4.4.1. Crea unha pequena obra musical utilizando os coñecementos musicais adquiridos</p> <p>LPMB.4.4.2. Constrúe a través do movemento unha creación coreográfica adecuando a súa concepción ao carácter expresivo da obra.</p> <p>LPMB.5.2.2. Utiliza de forma autónoma os recursos tecnolóxicos como ferramentas para a audición, a interpretación, a creación, a edición, a gravación, a investigación e a aprendizaxe do feito musical.</p>	<p>O longo de todo o curso. O tempo real que se adicará na aula a cada Unidade debe fixalo en cada caso o propio docente, optando por seguir total ou parcialmente e os contidos, incorporar outros materiais referentes o tema incluído o traballo especificado nos materiais complementarios e sobre todo adaptalo as circunstancias de cada grupo. O deseño das unidades contempla esta posibilidade e que tenos materiais complementarios</p>	40%

		<p>rios unha continuidade e das mesmas. Asemade na guía didáctica se ofrecen suxerencias e recomendacións de cara a singularizar a signatura .</p>	
--	--	--	--

Perfil competencial Linguaxe e práctica musical			
Competencia	Estándares de aprendizaxe	Temporalización	Peso
CSC: sociais e cívicas	<p>LPMB1.1.2. Realiza exercicios de respiración, relaxación, articulación, fraseo, etc., e valóraos como elementos imprescindibles para a adquisición da técnica vocal.</p> <p>LPMB1.2.1. Reproduce e identifica intervalos, escalas ou acordes a partir de diferentes alturas, utilizando unha correcta emisión da voz.</p> <p>LPMB1.3.2. Executa con independencia estruturas rítmicas simultáneas, utilizando e desenvolvendo a disociación auditiva e motriz.</p> <p>LPMB2.1.1. Percibe o pulso como referencia básica para a execución rítmica, así como a identificación do acento periódico base do compás, e logra unha correcta interiorización do pulso que lle permite posteriormente unha axeitada execución individual ou colectiva.</p>	<p>O longo de todo o curso. O tempo real que se dedicará na aula a cada Unidade debe fixalo en cada caso o propio docente, optando por seguir total ou parcialmente os contidos, e sobre todo adaptalo as</p>	5%

	<p>LPMB.4.3.2. Mantén unha actitude positiva ante a música e os compañeiros.</p> <p>LPMB.4.3.3. Utiliza os instrumentos da aula cunha técnica correcta.</p> <p>LPMB.4.3.4. Aplica a técnica vocal para cantar entonando e afinadamente nas actividades de interpretación.</p> <p>LPMB.4.3.5. Mantén unha actitude positiva para integrarse como un membro máis no grupo.</p> <p>LPMB.4.4.2. Constrúe a través do movemento unha creación coreográfica adecuando a súa concepción ao carácter expresivo da obra.</p> <p>LPMB.4.5.1. Compórtase de maneira correcta como espectador/a e como intérprete na realización de actividades musicais desenvolvidas en diferentes contextos.</p> <p>LPMB.4.5.2. Practica as técnicas necesarias para controlar o medo escénico.</p>	<p>circunstancias de cada grupo. O deseño das unidades contempla esta posibilidade e que ten nos materiais complementarios unha continuidade e das mesmas.</p>	
--	--	--	--

Perfil competencial Linguaxe e Práctica Musical		1º Bacharelato	
Competencia	Estándares de aprendizaxe	Temporalización	Peso
CCEC: conciencia e expresións culturais	<p>LPMB1.1.3. Aplica a técnica vocal para cantar entoada e afinadamente, aplicando as indicacións expresivas e dinámicas presentes na partitura.</p> <p>LPMB1.3.1. Interpreta instrumentalmente ou vocalmente, con total precisión dentro dun tempo establecido, estruturas rítmicas adecuadas a este nivel dunha obra ou un fragmento, sentindo internamente o pulso e aplicando, se procede, as equivalencias nos cambios de compás</p> <p>LPMB1.3.3. Practica a lectura e a escritura musical, recoñecendo a súa importancia para afondar na aprendizaxe da linguaxe musical.</p> <p>LPMB2.2.1. Percibe aspectos rítmicos, melódicos, tonais, modais, cadencias, formais, tímbricos e.t.c., das obras escoitadas ou interpretadas.</p> <p>LPMB2.2.2. Utiliza a lectura e a escritura musical como apoio á</p>	<p>O longo de todo o curso. O tempo real que se adicará na aula a cada Unidade debe fixalo en cada caso o propio docente, optando por seguir total ou parcialmente e os contidos, incorporar outros materiais referentes</p>	40%

	<p>audición.</p> <p>LPMB2.2.3. escoita obras musicais seguindo a partitura</p> <p>LPMB2.2.4. escoita e recoñece os elementos básicos das linguaxes propias da música culta, jazz, rock e flamenco, así como os máis importantes da linguaxe musical contemporánea.</p> <p>LPMB2.2.5. Describe as características das obras escoitadas, utilizando a terminoloxía axeitada.</p> <p>LPMB.3.1.1. Identifica e interpreta os termos e signos relacionados co ritmo e coa expresión musical.</p> <p>LPMB3.2.2. Recoñece elementos básicos harmónicos e formais.</p> <p>LPMB3.2.3. Aplica correctamente a terminoloxía propia da teoría musical.</p> <p>LPMB.4.2.1. Asimila os conceptos tonais e modais básicos, desenvolvendo a creatividade e a capacidade de seleccionar e usar libremente os elementos da linguaxe musical de acordo cunha idea e estruturados nunha forma musical.</p> <p>LPMB.4.3.1. Coñece o repertorio traballado e ten capacidade de memorización, sensibilidade musical e capacidade expresiva. LPMB.4.3.2. Mantén unha actitude positiva ante a música e os compañeiros.</p> <p>LPMB.4.4.1. Crea unha pequena obra musical utilizando os coñecementos musicais adquiridos.</p>	<p>o tema incluído o traballo especificado nos materiais complementarios e sobre todo adaptalo as circunstancias de cada grupo. O deseño das unidades contempla esta posibilidade e que ten nos materiais complementarios unha continuidade e das mesmas. Asemade na guía didáctica se ofrecen suxerencias e recomendacións de cara a singularizar a signatura .</p>	
--	--	--	--

Perfil competencial Linguaxe e práctica Musical		1º Bacharelato	
Competencia	Estándares de aprendizaxe	Temporalización	Peso
CCL:	<p>LPMB2.2.5. Describe as características das obras escoitadas</p> <p>LPMB.3.1.2. Identifica e interpreta os signos gráficos propios da linguaxe musical contemporánea utilizando a terminoloxía axeitada. LPMB3.2.3. Aplica correctamente a terminoloxía propia da teoría musical.</p>	O longo de todo o curso	5%

Perfil competencial Linguaxe e Practica Musical		1º Bacharelato	
Competencia	Estándares de aprendizaxe	Temporalización	Peso
CSIEE: Iniciativa e espírito emprendedor	<p>LPMB.4.2.1. Asimila os conceptos tonais e modais básicos, desenvolvendo a creatividade e a capacidade de seleccionar e usar libremente os elementos da linguaxe musical de acordo cunha idea e estruturados nunha forma musical.</p> <p>LPMB.4.3.5. Mantén unha actitude positiva para integrarse como un membro máis no grupo.</p> <p>LPMB.4.4.1. Crea unha pequena obra musical utilizando os coñecementos musicais adquiridos</p>	-O longo de todo o curso	5%

Perfil competencial Linguaxe e Práctica Musical		1º Bacharelato	
Competencia	Estándares de aprendizaxe	Temporalización	Peso
CD : Dixital	<p>LPMB.5.1.1. Utiliza correctamente editores de partituras, secuenciadores, MIDI e software para aplicacións audiovisuais.</p> <p>LPMB.5.2.2. Utiliza de forma autónoma os recursos tecnolóxicos como ferramentas para a audición, a interpretación, a creación, a edición, a gravación, a investigación e a aprendizaxe do feito musical.</p>	-O longo de todo o curso	5%

Recursos didácticos que se van a empregar

PRIMER BLOQUE: AS DESTREZAS MUSICAIS

Utilización da voz, individual ou colectivamente, partindo do coñecemento del aparato fonador, su funcionamento, la respiración, emisión, articulación, etc.

Realización, vocal ou instrumental, de fórmulas rítmicas básicas orixinadas polo pulso binario o ternario, as suas variantes, os grupos de valoración especial, os cambios de compás a síncopa, a anacrusa, e outros.

Desenrolo da lateralidad a través da realización simultánea de diferentes ritmos.

Práctica de la lectura nas claves de Sol e Fa en cuarta y de la escritura tanto melódica como armónica.

Entoación, individual ou colectiva, de intervalos melódicos, de arpegios ou de acordes. Interpretación vocal ou instrumental atendendo as indicacións relativas a expresión, a dinámica, a agógica, a articulación dos sons e os seus ataques e a ornamentación musical. Interpretación memorizada de obras vocales adecuadas o nivel con o sin acompañamento.

SEGUNDO BLOQUE: A AUDICIÓN COMPRENSIVA

Percepción, identificación do pulso, dos acentos, dos compases binarios, ternarios cuaternarios.

Percepción, identificación auditiva e transcripción dos acordes maiores e menores, as funcións tonais, os modos, as texturas musicais e os timbres instrumentais nas obras escoitadas o interpretadas.

Percepción, identificación e transcripción de fórmulas rítmicas básicas originadas por el pulso binario o ternario, grupos de valoración especial, signos que modifican a duración, cambios de compás, síncopas, anacrusas, etc.

Reconocimiento auditivo, reprodución memorizada vocal e transcripción de intervalos, fragmentos melódicos, esquemas rítmicos e das melodías resultantes da combinación de dichos elementos.

Identificación de erros ou diferenzas entre un fragmento escrito e o escoitado.

Práctica da lectura de obras musicais utilizando partituras.

Identificación auditiva das características morfolóxicas básicas das obras musicais, tanto as que teñen como fundamento a linguaxe da música clásica como as que teñen como fundamento as linguaxes musicais contemporáneos ou os que son propios de outras manifestacións musicais como e o jazz, o rock, e o flamenco, a música galega ou as músicas de outras culturas.

Transcripción de esquemas armónicos das obras escoitadas.

Interés por desenvolver hábitos saudables de escucha mostrando respecto hacia os demais durante a audición.

TERCER BLOQUE: A TEORÍA MUSICAL

Cofecemento das grafías das fórmulas rítmicas básicas, os grupos de valoración especial contidos en un pulso, os signos que modifican a duración, a simultaneidade de ritmos, a síncopa, a anacrusa, etc.

Cofecemento das grafías e os termos relativos a expresión musical, a dinámica, o tempo, a agógica, a articulación musical, o ataque dos sons e a ornamentación musical.

Cofecemento dos ritmos característicos das obras musicais. As danzas. Principais ritmos de danza na tradición galega

A tonalidade , modalidad, funciones tonales,
intervalos,acordes básicos e complementarios, cadencias,
modulación, escalas.

O ámbito sonoro das claves. Coñecemento das normas da
escritura melódica e aproximación os principais sistemas de
cifrado armónico.

Iniciación as grafías contemporáneas.

Recoñecemento dos sons de ornamentación e intensificación
expresiva e percepción do efecto que producen na música.

CUARTO BLOQUE: A CREACION E A INTERPRETACIÓN

Valoración da música como medio de comunicación e de
expresión artística e persoal.

Composición e improvisación de pezas musicais,
individualmente e en grupo, a partir de elementos
morfolóxicos do linguaxe musical traballados previamente.
Creación musical, improvisada ou non, usando os elementos
da linguaxe con ou sin proposta previa.

Interpretación vocal individual, con ou sin acompañamento
instrumental.

Elaboración de arreglos para cancións seleccionando e
combinando os elementos constitutivos da linguaxe musical.
Interpretación colectiva e memorización de pezas vocais a
una e dúas voces.

Interpretación individual ou en grupo de pezas musicais cos
instrumentos dispoñibles na aula mantendo o tempo e
respetando as indicacións da partitura.

Interiorización do pulso, realización de ritmos a través da
práctica de actividades de danza y movimiento
evolucionando no espazo e compoñendo figuras armoniosas
acordes co carácter da música.

Actitud tolerante, respetuosa e crítica ante as diferentes
elaboracións e interpretacións.

QUINTO BLOQUE : AS TECNOLOXÍAS APLICADAS O SON

Acercamiento o fenómeno físico-armónico, o movemento
ondulatorio, a serie de Fourier.

Fundamentos dos sistemas de afinación. As proporcións
asociadas os intervalos.

A transmisión e amortiguación do son.

Valoración das características acústicas dos instrumentos.

A señal analóxica e a señal dixital: a dixitalización do
sonido analóxico.

A síntesis do son: O muestreo (samplers), os filtros de
frecuencias, multipistas.

hardware musical:

Os ordenadores,
as tarxetas do son, as conexións.

Tipos de software musical: editores de partituras, secuenciadores, programas xeneradores de acompañamentos, mesas de mezclas.

Práctica dos sistemas de grabación, analógica o digital, e de procesamiento dos sons de comunicación MIDI, en interpretacions ou creacions propias.

Utilización e valoración da música con soporte electrónico en produccions escénicas ou audiovisuales.

Iniciación a realización de sonorizacións sinxelas, ben através da improvisación, composición ou selección musical, de textos o de imáxenes.

PROGRAMACIÓN DE AULA

OBJETIVOS

Os obxectivos da materia Lenguaxe y Práctica musical no Bacharelato serán:

Expresarse a través da composición, improvisación, e o canto, a interpretación instrumental e o movemento.

Ser consciente dos elementos constitutivos da linguaxe e os parámetros musicais, partindo da interpretación memorizada ou improvisada de diferentes pezas traballadas o longo do curso, incluídas as propias da tradición musical de Galiza. Interiorizar o pulso , a través da realización de ritmos, danzas y movemento, construindo figuras acordes co carácter da música.

Utilizar a voz de forma correcta para a reprodución interválica e melódica.

Executar e percibir estruturas desenrolos rítmicos e melódicos simultáneos, utilizando a disociación auditiva e motriz.

Desenrolar o oído interno, relacionando la audición coa escritura, recoñecemento de timbres, estruturas, formas e indicacións dinámicas, expresivas y temporales.

Recoñecer as estruturas armónicas básicas, as súas normas e os sons de ornamentación e intensificación expresiva.

Practicar e coñecer os elementos básicos da linguaxe musical relativos a música clásica, o jazz, o rock o flamenco a música doutras culturas e a linguaxe contemporánea e a música gallega.

Utilizar coñecer as tecnoloxías aplicadas a música e a danza, tanto na composición como na escritura ou a grabación audiovisual.

Dar importancia as normas e regras para a actividade musical de conxunto.

ORGANIZACIÓN DE RECURSOS

No proceso da ensinanza- aprendizaxe teranse en conta toda- las medidas que organicen e se entreguen de maneira axeitada os recursos de que dispón o centro: organización de espazos e tempos que permitirá a interacción grupal e

o contacto individual, propiciando actividades compartidas e autónomas, favorecendo a exploración, o descubrimento e as actividades lúdicas e recreativas noutros espazos distintos a aula como biblioteca, aula de informática, salón de actos, etc. En canto a distribución do tempo hay que ter en conta o horario xeral que permita as actividades de coordinación, actividades formativas, etc.

Determinación de materiais curriculares e recursos didácticos: concordancia entre os obxectivos propostos e os enunciados en el PC. Coherencia de los contenidos propostos cos obxectivos. Secuenciación progresiva dos contidos con unha adecuada correspondencia o nivel educativo.

Adecuación os criterios de evaluación. Variedad de actividades para atender as diferencias individuais.

Claridad na exposición e riqueza gráfica.

Material complementario en distintos soportes: documentos fotocopiables, audiovisuales, CD con recursos didácticos e de audio, DVDs, apuntes e partituras.

CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO DE BACHARELATO

1. Aplicar os coñecementos adquiridos para unha correcta posición e hixiene da voz, tanto na vida cotiá como en contextos de interpretación musical.
2. Recoñecer a forma e estrutura dunha canción, a partir da partitura, do seu canto e da súa audición.
3. Distinguir na audición dunha canción ou forma musical as diferentes voces e/ou instrumentos.
4. Interpretar con acompañamento instrumental cancións de características e estilos diversos e recoñecer as diferenzas e/ou relacións entre elas, utilizando posteriormente, si se desexa, a partitura.
5. Recoñecer aquelas características dunha forma vocal concreta que producen ou potencian determinados sentimentos e emocións.
6. Realizar pequenos arranxos ou cancións, con ou sen acompañamento instrumental.
7. Valorarase o interese e implicación do alumnado nas tarefas a realizar na aula, tanto as de carácter teórico como práctico
8. Valorarase a asistencia aos concertos didácticos programados e o correcto comportamento nos mesmos, así como a realización do traballo correspondente
9. Valorarase o feito de que o alumnado traia o material necesario para traballar na aula
10. Asistir a clase habitualmente e con puntualidade
11. Respetar as manifestacións musicais dos outros, seguílas con interese

12. Manifestar un comportamento correcto na aula que consistirá en respectar a quenda de palabra, sentarse correctamente, obedecer as indicacións da profesora e non mascar goma.
13. Realizar os traballos correspondentes a cada bloque de contidos
14. Valorarase o respecto e coidado do material de aula.
15. Ler e interpretar correctamente coa frauta unha partitura sinxela en clave de sol
16. Analizar os elementos musicais dunha partitura sinxela utilizando a terminoloxía adecuada
17. Analizar unha audición situándoa nun tempo e lugar concreto, e valorando a súa función.
18. Poder componse de forma autónoma e utilizando os novos medios ao seu alcance unha peza musical sinxela.
19. Valorarase a capacidade de elaborar un traballo de calidade sobre un compositor utilizando textos e Internet.

INSTRUMENTOS DA AVALIACIÓN

1. Mediante a observación avaliarase a participación nas actividades propostas pola profesora na clase, así como o interese pola aprendizaxe, a asistencia e puntualidade a hora de entrar en clase, así como se trae o material necesario para traballar.
2. Mediante os exames escritos e de audición avaliarase o grao de coñecementos adquiridos, dominio da expresión escrita e o emprego da terminoloxía musical.
3. Mediante as probas orais, que se centrarán na respiración, vocalización e interpretación individuais e en grupo, avaliarase a vontade de cumprir as indicacións da profesora, a superación da vergoña, o grao de dominio técnico e expresivo e a disciplina nos ensaios.
4. Mediante os traballos individuais e en grupo avaliarase a autonomía na súa elaboración e na búsqueda, selección e reelaboración de información, así como a capacidade de reflexión e crítica.

Dado que a materia de Lenguaje y Práctica Musical e nova no currículo, non hai libros de texto co cal todo este material ha de ser elaborado pola profesora.

TEMPORALIZACIÓN

	1ªEval	2ºEval	3ºEval
Las destrezas musicales	X	X	X
La audición comprensiva	X	X	X
La teoría musical	X	X	
La creación y la interpretación	X	X	
Las tecnologías aplicadas al sonido	X	X	

CRITERIOS DE CALIFICACIÓN

Los criterios de cualificación estarán basados nos seguintes procedementos:

-Exámes escritos.

Preguntas orais.

Actitude, asistencia, comportamento e interés.

Traballos.

Libreta.

Probas obxectivas, que estarán basadas nos contidos do curso. 80% corresponderá o examen ou exámes realizados no trimestre (8 puntos).

- corresponderá o traballo na aula (1 puntos).

- realización das tarefas na casa (1 punto)

Calificación final

Tódolos alumno@s que aproben as tres avaliacións teñen aprobada a asignatura, e a súa nota global será a media ponderada, atendendo o progreso, das calificacións obtidas en cada unha delas.

O remate do curso, realizaráse una proba global adaptada os contidos e obxectivos mínimos e desglosada por avaliacións. A esa proba presentaránse os alumn@s que no teñan superado os obxectivos das tres avaliacións, ou dúas delas. L@s alumn@s que sóo teñan unha avaliación examinaránse únicamente desa parte.

MINIMOS EXIGIBLES PARA OBTENER VALORACIÓN POSITIVA:

Realizaráse unha media entre as probas obxectivas, que será o 80% da nota, o resto como xa se indica mais enriba, corresponderá a asistencia, tarefas de clase e traballos na aula.

INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

Indicadores CCMCT: 5%	Instrumentos de avaliación	Sobresainte	Notable	Suficiente (Mínimo exisido)	Insuficiente
LPMB1.1. 1. Coñece os órganos e as funcións do aparello fonador. LPMB1.2.1.Reproduce e identifica intervalos, escalas ou	Observación O longo de todo o curso	LPMB1.1. 1. Coñece os órganos e as funcións do aparello fonador sen problemas. LPMB1.2.1.Reproduce e identifica intervalos,	LPMB1.1. 1. Coñece os órganos e as funcións do aparello fonador, con claridade LPMB1.2.1.Reproduce e identifica intervalos,	LPMB1.1. 1. Coñece os órganos e as funcións do aparello fonador, con mais problemas LPMB1.2.1.Reproduce e identifica	O alumno que non alcance os mínimos esixidos. Entende con dificultade as explicacións

<p>acordes</p> <p>LPMB1.3.1. Interpreta instrumentalmente ou vocalmente, con total precisión dentro dun tempo establecido, estruturas rítmicas adecuadas a este nivel dunha obra ou un fragmento, sentindo internamente o pulso e aplicando, se procede, as equivalencias nos cambios de compás.</p> <p>LPMB1.3.2. Executa con independencia estruturas rítmicas simultáneas, utilizando e desenvolvendo a disociación auditiva e motriz.</p> <p>LPMB1.3.3. Practica a lectura e a escritura musical, recoñecendo a súa importancia para afondar na aprendizaxe da linguaxe musical.</p> <p>LPMB2.1.1. Percibe o pulso como referencia básica para a execución rítmica, así como a identificación do acento periódico base do compás, e logra unha correcta interiorización do pulso que lle permite posteriormente unha axeitada execución individual ou</p>		<p>escalas ou acordes sen problemas</p> <p>LPMB1.3.1. Interpreta instrumentalmente ou vocalmente, con total precisión dentro dun tempo establecido, estruturas rítmicas adecuadas a este nivel dunha obra ou un fragmento, sentindo internamente o pulso e aplicando, se procede, as equivalencias nos cambios de compás.</p> <p>LPMB1.3.2. Executa con independencia estruturas rítmicas simultáneas, utilizando e desenvolvendo a disociación auditiva e motriz.</p> <p>LPMB1.3.3. Practica a lectura e a escritura musical, recoñecendo a súa importancia para afondar na aprendizaxe da linguaxe musical.</p> <p>LPMB2.1.1. Percibe o pulso como referencia básica para a execución rítmica, así como a identificación do acento periódico base do compás, e logra unha correcta interiorización do pulso que lle permite posteriormente unha axeitada execución</p>	<p>escalas ou acordes</p> <p>LPMB1.3.1. Interpreta instrumentalmente ou vocalmente, con total precisión dentro dun tempo establecido, estruturas rítmicas adecuadas a este nivel dunha obra ou un fragmento, sentindo internamente o pulso e aplicando, se procede, as equivalencias nos cambios de compás.</p> <p>LPMB1.3.2. Executa con independencia estruturas rítmicas simultáneas, utilizando e desenvolvendo a disociación auditiva e motriz.</p> <p>LPMB1.3.3. Practica a lectura e a escritura musical, recoñecendo a súa importancia para afondar na aprendizaxe da linguaxe musical.</p> <p>LPMB2.1.1. Percibe o pulso como referencia básica para a execución rítmica, así como a identificación do acento periódico base do compás, e logra unha correcta interiorización do pulso que lle permite posteriormente unha axeitada execución individual ou</p>	<p>intervalos, escalas ou acordes</p> <p>LPMB1.3.1. Interpreta instrumentalmente ou vocalmente, con total precisión dentro dun tempo establecido, estruturas rítmicas adecuadas a este nivel dunha obra ou un fragmento, sentindo internamente o pulso e aplicando, se procede, as equivalencias nos cambios de compás.</p>	<p>e non é quen de valorar ou interesarse polos contidos esixidos</p>
---	--	--	--	---	---

<p>colectiva.</p> <p>LPMB2.2.1. Percibe aspectos rítmicos, melódicos, tonais, modais, cadenciais, formais, tímbricos etc., das obras escoitadas ou interpretadas.</p> <p>LPMB.3.1.1. Identifica e interpreta os termos e signos relacionados co ritmo e coa expresión musical.</p> <p>LPMB.3.1.2. Identifica e interpreta os signos gráficos propios da linguaxe musical contemporánea.</p> <p>LPM3.2.2. Recoñece elementos básicos harmónicos e formais.</p> <p>LPMB.4.1.1.Practica variantes de fórmulas rítmicas coñecidas e improvisaas libremente, acordándoas co pulso e o compás do fragmento escoitado.</p> <p>LPMB.4.4.1Crea unha pequena obra musical utilizando os coñecementos musicais adquiridos</p> <p>LPMB.5.1.1Utiliza correctamente editores de partituras, secuenciadores, MIDI e software para aplicacións audiovisuais.</p>		<p>individual ou colectiva.</p> <p>LPMB2.2.1. Percibe aspectos rítmicos, melódicos, tonais, modais, cadenciais, formais, tímbricos etc., das obras escoitadas ou interpretadas.</p> <p>LPMB.3.1.1. Identifica e interpreta os termos e signos relacionados co ritmo e coa expresión musical.</p> <p>LPMB.3.1.2. Identifica e interpreta os signos gráficos propios da linguaxe musical contemporánea.</p> <p>LPMB3.2.2. Recoñece elementos básicos harmónicos e formais.</p> <p>LPMB.4.1.1.Practica variantes de fórmulas rítmicas coñecidas e improvisaas libremente, acordándoas co pulso e o compás do fragmento escoitado.</p> <p>LPMB.4.4.1Crea unha pequena obra musical utilizando os coñecementos musicais adquiridos</p> <p>LPMB.5.1.1Utiliza correctamente editores de partituras, secuenciadores, MIDI e software para aplicacións</p>	<p>colectiva.</p> <p>LPMB2.2.1. Percibe aspectos rítmicos, melódicos, tonais, modais, cadenciais, formais, tímbricos etc., das obras escoitadas ou interpretadas.</p> <p>LPMB.3.1.1. Identifica e interpreta os termos e signos relacionados co ritmo e coa expresión musical.</p> <p>LPMB.3.1.2. Identifica e interpreta os signos gráficos propios da linguaxe musical contemporánea.</p> <p>LPMB3.2.2. Recoñece elementos básicos harmónicos e formais.</p> <p>LPMB.4.1.1.Practica variantes de fórmulas rítmicas coñecidas e improvisaas libremente, acordándoas co pulso e o compás do fragmento escoitado.</p> <p>LPMB.4.4.1Crea unha pequena obra musical utilizando os coñecementos musicais adquiridos</p> <p>LPMB.5.1.1Utiliza correctamente editores de partituras, secuenciadores, MIDI e software para aplicacións audiovisuais.</p>		
--	--	---	---	--	--

<p>LPMB.5.2.2. Utiliza de forma autónoma os recursos tecnolóxicos como ferramentas para a audición, a interpretación, a creación, a edición, a gravación, a investigación e a aprendizaxe do feito musical.</p>		<p>audiovisuais. LPMB.5.2.2. Utiliza de forma autónoma os recursos tecnolóxicos como ferramentas para a audición, a interpretación, a creación, a edición, a gravación, a investigación e a aprendizaxe do feito musical.</p>	<p>LPMB.5.2.2. Utiliza de forma autónoma os recursos tecnolóxicos como ferramentas para a audición, a interpretación, a creación, a edición, a gravación, a investigación e a aprendizaxe do feito musical.</p>		
---	--	---	---	--	--

Indicadores CAA: 40%	Instrumentos de avaliación	Sobresainste	Notable	Suficiente (Mínimo exisido)	Insuficiente
<p>B1.1. Entoar cunha correcta emisión da voz, individual ou conxuntamente, unha melodía ou unha canción con acompañamento</p> <p>B1.2. Identificar e reproducir intervalos, modelos melódicos sinxelos, escalas ou acordes arpexiados a partir de diferentes alturas</p> <p>B3.2. Recoñecer nunha partitura os elementos básicos da linguaxe musical.</p> <p>B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente, fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os propostos polo alumnado, valorando as achegas do grupo e desenvolvendo o espírito crítico</p> <p>B5.2. Crear pezas sonoras ou audiovisuais utilizando distintos sistemas de reprodución e gravación de son.</p> <p>B4.5. Saber comportarse como espectador/a e intérprete, e controlar o medo escénico nas actuacións.</p>	<p>Observación directa do alumno</p>	<p>B1.1. Entoar cunha correcta emisión da voz, individual ou conxuntamente, unha melodía ou unha canción con acompañamento</p> <p>B1.2. Identificar e reproducir intervalos, modelos melódicos sinxelos, escalas ou acordes arpexiados a partir de diferentes alturas</p> <p>B3.2. Recoñecer nunha partitura os elementos básicos da linguaxe musical.</p> <p>B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente, fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os propostos polo alumnado, valorando as achegas do grupo e desenvolvendo o espírito crítico</p> <p>B5.2. Crear pezas sonoras ou audiovisuais utilizando distintos sistemas de reprodución e gravación de son.</p> <p>B4.5. Saber comportarse como espectador/a e intérprete, e controlar o medo escénico</p>	<p>B1.1. Entoar cunha correcta emisión da voz, individual ou conxuntamente, unha melodía ou unha canción con acompañamento</p> <p>B1.2. Identificar e reproducir intervalos, modelos melódicos sinxelos, escalas ou acordes arpexiados a partir de diferentes alturas</p> <p>B3.2. Recoñecer nunha partitura os elementos básicos da linguaxe musical.</p> <p>B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente, fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os propostos polo alumnado, valorando as achegas do grupo e desenvolvendo o espírito crítico</p> <p>B5.2. Crear pezas sonoras ou audiovisuais utilizando distintos sistemas de reprodución e gravación de son.</p> <p>B4.5. Saber comportarse como espectador/a e intérprete, e controlar o medo escénico</p>	<p>B1.1. Entoar cunha correcta emisión da voz, individual ou conxuntamente, unha melodía ou unha canción con acompañamento</p> <p>B1.2. Identificar e reproducir intervalos, modelos melódicos sinxelos, escalas ou acordes arpexiados a partir de diferentes alturas</p> <p>B3.2. Recoñecer nunha partitura os elementos básicos da linguaxe musical.</p> <p>B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente, fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os propostos polo alumnado, valorando as achegas do grupo e desenvolvendo o espírito crítico</p> <p>B5.2. Crear pezas sonoras ou audiovisuais utilizando distintos sistemas de reprodución e gravación de son.</p> <p>B4.5. Saber comportarse como espectador/a e intérprete, e controlar o medo escénico.</p>	<p>Non acadar os mínimos conqueridos</p>

indicadores CSC : 5%	Instrumento s de avaliación	Sobresainte	Notable	Suficiente (Mínimo exisido)	Insuficiente
<p>B1.1. Entoar cunha correcta emisión da voz, individual ou conxuntamente , unha melodía ou unha canción con acompañamento .</p> <p>B1.2. Identificar e reproducir intervalos, modelos melódicos sinxelos, escalas ou acordes arpexiados a partir de diferentes alturas.</p> <p>B2.1. Recoñecer autidivamente o pulso dunha obra ou dun fragmento, así como o acento periódico, e interiorizalo para manter durante breves períodos de silencio.</p> <p>B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente , fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os propostos polo alumnado, valorando as achegas do grupo e desenvolvendo o espírito crítico</p> <p>B4.5. Saber comportarse Saber comportarse desenvolvendo o espírito crítico</p>	<p>Observación directa do alumno</p>	<p>B1.1. Entoar cunha correcta emisión da voz, individual ou conxuntamente, unha melodía ou unha canción con acompañamento.</p> <p>B1.2. Identificar e reproducir intervalos, modelos melódicos sinxelos, escalas ou acordes arpexiados a partir de diferentes alturas.</p> <p>B1.2. Identificar e reproducir intervalos, modelos melódicos sinxelos, escalas ou acordes arpexiados a partir de diferentes alturas.</p> <p>B2.1. Recoñecer autidivamente o pulso dunha obra ou dun fragmento, así como o acento periódico, e interiorizalo para manter durante breves períodos de silencio.</p> <p>B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente, fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os propostos polo alumnado, valorando as achegas do grupo e desenvolvendo o espírito crítico</p>	<p>B1.1. Entoar cunha correcta emisión da voz, individual ou conxuntamente, unha melodía ou unha canción con acompañamento.</p> <p>B1.2. Identificar e reproducir intervalos, modelos melódicos sinxelos, escalas ou acordes arpexiados a partir de diferentes alturas.</p> <p>B1.2. Identificar e reproducir intervalos, modelos melódicos sinxelos, escalas ou acordes arpexiados a partir de diferentes alturas.</p> <p>B2.1. Recoñecer autidivamente o pulso dunha obra ou dun fragmento, así como o acento periódico, e interiorizalo para manter durante breves períodos de silencio.</p> <p>B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente, fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os propostos polo alumnado, valorando as achegas do grupo e desenvolvendo o espírito crítico</p>	<p>B1.1. Entoar cunha correcta emisión da voz, individual ou conxuntamente, unha melodía ou unha canción con acompañamento.</p> <p>B1.2. Identificar e reproducir intervalos, modelos melódicos sinxelos, escalas ou acordes arpexiados a partir de diferentes alturas.</p> <p>B2.1. Recoñecer autidivamente o pulso dunha obra ou dun fragmento, así como o acento periódico, e interiorizalo para manter durante breves períodos de silencio.</p> <p>B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente, fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os propostos polo alumnado, valorando as achegas do grupo e desenvolvendo o espírito crítico</p>	<p>Non acadar os mínimos conqueridos</p>

Indicadores CCEC 40%	Instrumentos de avaliación	Sobresainte	Notable	Suficiente (Mínimo exisido)	Insuficiente
<p>B1.1. Entoar cunha correcta emisión da voz, individual ou conxuntamente, unha melodía ou unha canción con acompañamento. B1.3. Identificar e executar instrumentalmente ou vocalmente estruturas e patróns rítmicos ou melódicos simultáneos dunha obra breve ou dun fragmento, con ou sen cambio de compás, nun tempo establecido. B2.2. Recoñecer auditivamente e describir con posterioridade as características das obras escoitadas ou interpretadas B3.1. Coñecer e aplicar na lectura e na interpretación de partituras os termos e os signos relacionados co ritmo e coa expresión musical. B3.2. Recoñecer nunha partitura os elementos básicos da linguaxe musical B4.2. Improvisar, individualmente ou colectivamente, breves melodías tonais ou modais, pequenas formas musicais partindo de premisas relativas a diferentes aspectos da linguaxe musical. B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente, fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os propostos polo alumnado, valorando as achegas do grupo e desenvolvendo o espírito crítico</p>	Observación directa do alumno	<p>B1.1. Entoar cunha correcta emisión da voz, individual ou conxuntamente, unha melodía ou unha canción con acompañamento. B1.3. Identificar e executar instrumentalmente ou vocalmente estruturas e patróns rítmicos ou melódicos simultáneos dunha obra breve ou dun fragmento, con ou sen cambio de compás, nun tempo establecido. B2.2. Recoñecer auditivamente e describir con posterioridade as características das obras escoitadas ou interpretadas B3.1. Coñecer e aplicar na lectura e na interpretación de partituras os termos e os signos relacionados co ritmo e coa expresión musical. B3.2. Recoñecer nunha partitura os elementos básicos da linguaxe B4.2. Improvisar, individualmente ou colectivamente, breves melodías tonais ou modais, pequenas formas musicais partindo de premisas relativas a diferentes aspectos da linguaxe musical B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente, fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os B4.2. Improvisar, individualmente ou colectivamente, breves melodías tonais ou modais, pequenas formas musicais partindo de premisas relativas a diferentes aspectos da linguaxe musical</p>	<p>B1.1. Entoar cunha correcta emisión da voz, individual ou conxuntamente, unha melodía ou unha canción con acompañamento. B1.3. Identificar e executar instrumentalmente ou vocalmente estruturas e patróns rítmicos ou melódicos simultáneos dunha obra breve ou dun fragmento, con ou sen cambio de compás, nun tempo establecido. B2.2. Recoñecer auditivamente e describir con posterioridade as características das obras escoitadas ou interpretadas B3.1. Coñecer e aplicar na lectura e na interpretación de partituras os termos e os signos relacionados co ritmo e coa expresión musical. B3.2. Recoñecer nunha partitura os elementos básicos da linguaxe musical B4.2. Improvisar, individualmente ou colectivamente, breves melodías tonais ou modais, pequenas formas musicais partindo de premisas relativas a diferentes aspectos da linguaxe musical. B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente, fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os ou colectivamente, breves melodías tonais ou modais, pequenas formas musicais partindo de premisas relativas a diferentes aspectos da linguaxe musical.</p>	<p>B1.1. Entoar cunha correcta emisión da voz, individual ou conxuntamente, unha melodía ou unha canción con acompañamento. B1.3. Identificar e executar instrumentalmente ou vocalmente estruturas e patróns rítmicos ou melódicos simultáneos dunha obra breve ou dun fragmento, con ou sen cambio de compás, nun tempo establecido. B2.2. Recoñecer auditivamente e describir con posterioridade as características das obras escoitadas ou interpretadas B3.1. Coñecer e aplicar na lectura e na interpretación de partituras os termos e os signos relacionados co ritmo e coa expresión musical. B3.2. Recoñecer nunha partitura os elementos básicos da linguaxe musical B4.2. Improvisar, individualmente ou colectivamente, breves melodías tonais ou modais, pequenas formas musicais partindo de premisas relativas a diferentes aspectos da linguaxe musical. B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente, fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os B4.2. Improvisar, individualmente ou colectivamente, breves melodías tonais ou modais, pequenas formas musicais partindo de premisas relativas a diferentes aspectos da linguaxe musical.</p>	Non acadar os mínimos conquistados

Indicadores CCL: 5%	Instrumentos de avaliación	Sobresainte	Notable	Suficiente (Mínimo exisido)	Insuficiente
B4.2. Improvisar, individualmente ou colectivamente, breves melodías tonais ou modais, pequenas formas musicais partindo de premisas relativas a diferentes aspectos da linguaxe musical. escoitadas ou interpretadas B3.1. Coñecer e aplicar na lectura e na interpretación de partituras os termos e os signos relacionados co ritmo e coa expresión musical. B3.2. Recoñecer nunha partitura os elementos básicos da linguaxe musical.	Observación directa do alumno	B4.2. Improvisar, individualmente ou colectivamente, breves melodías tonais ou modais, pequenas formas musicais partindo de premisas relativas a diferentes aspectos da linguaxe musical. escoitadas ou interpretadas B3.1. Coñecer e aplicar na lectura e na interpretación de partituras os termos e os signos relacionados co ritmo e coa expresión musical. B3.2. Recoñecer nunha partitura os elementos básicos da linguaxe musical.	. B4.2. Improvisar, individualmente ou colectivamente, breves melodías tonais ou modais, pequenas formas musicais partindo de premisas relativas a diferentes aspectos da linguaxe musical. escoitadas ou interpretadas B3.1. Coñecer e aplicar na lectura e na interpretación de partituras os termos e os signos relacionados co ritmo e coa expresión musical. B3.2. Recoñecer nunha partitura os elementos básicos da linguaxe musical.	. B4.2. Improvisar, individualmente ou colectivamente, breves melodías tonais ou modais, pequenas formas musicais partindo de premisas relativas a diferentes aspectos da linguaxe musical. escoitadas ou interpretadas B3.1. Coñecer e aplicar na lectura e na interpretación de partituras os termos e os signos relacionados co ritmo e coa expresión musical. B3.2. Recoñecer nunha partitura os elementos básicos da linguaxe musical.	Valora e coñece a importancia do debuxo artístico, as súas aplicacións e as súas manifestacións a través da historia e na actualidade, co estudo e a observación de obras e artistas significativos/as.

Indicadores CD:5%	Instrumentos de avaliación	Sobresainte	Notable	Suficiente (Mínimo exisido)	Insuficiente
B5.1. Realizar traballos e exercicios aplicando as ferramentas que ofrecen as novas tecnoloxías. B5.2. Crear pezas sonoras ou audiovisuais utilizando distintos sistemas de reprodución e gravación de son	Observación directa do alumno	B5.1. Realizar traballos e exercicios aplicando as ferramentas que ofrecen as novas tecnoloxías. B5.2. Crear pezas sonoras ou audiovisuais utilizando distintos sistemas de reprodución e gravación de son	. B5.1. Realizar traballos e exercicios aplicando as ferramentas que ofrecen as novas tecnoloxías. B5.2. Crear pezas sonoras ou audiovisuais utilizando distintos sistemas de reprodución e gravación de son	B5.1. Realizar traballos e exercicios aplicando as ferramentas que ofrecen as novas tecnoloxías. B5.2. Crear pezas sonoras ou audiovisuais utilizando distintos sistemas de reprodución e gravación de son	Valora e coñece a importancia do debuxo artístico, as súas aplicacións e as súas manifestacións a través da historia e na actualidade, co estudo e a observación de obras e artistas significativos/as.

Indicadores CSIEE 5%	Instrumentos de avaliación	Sobresainete	Notable	Suficiente (Mínimo existido)	Insuficiente
. B4.2. Improvisar, individualmente ou colectivamente, breves melodías tonais ou modais, pequenas formas musicais partindo de premisas relativas a diferentes aspectos da linguaxe musical. B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente, fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os propostos polo alumnado, valorando as achegas do grupo e desenvolvendo o espírito crítico	Observación directa do alumno	B4.2. Improvisar, individualmente ou colectivamente, breves melodías tonais ou modais, pequenas formas musicais partindo de premisas relativas a diferentes aspectos da linguaxe musical. B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente, fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os propostos polo alumnado, valorando as achegas do grupo e desenvolvendo o espírito crítico	B4.2. Improvisar, individualmente ou colectivamente, breves melodías tonais ou modais, pequenas formas musicais partindo de premisas relativas a diferentes aspectos da linguaxe musical. B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente, fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os propostos polo alumnado, valorando as achegas do grupo e desenvolvendo o espírito crítico	. B4.2. Improvisar, individualmente ou colectivamente, breves melodías tonais ou modais, pequenas formas musicais partindo de premisas relativas a diferentes aspectos da linguaxe musical. B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente, fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os propostos polo alumnado, valorando as achegas do grupo e desenvolvendo o espírito crítico	Valora e coñece a importancia do debuxo artístico, as súas aplicacións e as súas manifestacións a través da historia e na actualidade, co estudo e a observación de obras e artistas significativos/as.

HISTORIA DA MÚSICA E A DANZA. PROGRAMACIÓN 2º DE BACHARELATO.

Táboa de contidos

1. Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave
3. Contidos mínimos esixibles
4. Criterios e procedementos de cualificación

Introducción

A música e a danza son manifestacións artísticas que van ligadas ao devir histórico e cultural da humanidade. O estudo da súa historia pretende proporcionarlle ao alumnado unha visión global do lugar que ocupan ambas as disciplinas na historia da arte e dotalo de fundamentos de comprensión, análise e valoración das creacións, de criterios para establecer xuízos estéticos propios sobre elas, así como facilitarlle a adquisición de horizontes culturais máis

ambiciosos.

Resulta evidente que o mundo está repleto de música e danza de diversos tipos: tradicional, folk, clásica ou jazz, por citar só uns poucos. Pero as modernas comunicacións e a tecnoloxía da reprodución sonora e visual fixeron do pluralismo musical parte da vida cotiá. Con todo, os modos nos que pensamos en música non reflicten esta situación: historicamente cada tipo de música ou danza chega co seu propio modo de pensar e inflúe na sociedade como se fose o único modo de pensar na música e na danza. Esta materia pretende abranguer a música e a danza ao seu paso pola historia e a súa vinculación coa sociedade e as artes en cada período, dándolle un carácter integrador que fai posible aproximarse á evolución das devanditas creacións.

Ademais, o estudo desta materia permite abrir horizontes novos, procurar novas metas culturais e ampliar a perspectiva desde a que observar a música e a danza, non tanto a través dun estudo minucioso de autores e autoras, ou do catálogo das súas obras, senón máis ben a través da comprensión e a valoración das grandes achegas individuais ou colectivas, das súas características e o seu devir no tempo.

Deben ser obxecto de estudo as características máis salientables que configuran un estilo, unha época, os autores e as autoras máis salientables, cuxas obras impulsaron a evolución e o cambio cara a novas concepcións estéticas da música e da danza. A interpretación deberá ser entendida como a tradución práctica do código correspondente ou proveniente da tradición.

Os coñecementos adquiridos en cursos anteriores e no estudo desta materia permitirán ao alumnado comprender a evolución da música e da danza, establecer asociacións con outras manifestacións artísticas das sociedades en que se produciron, situar temporalmente as obras e, finalmente, construír argumentacións fundadas na súa análise e na súa valoración. A materia de Historia da Música e da Danza contribúe a que o alumnado se familiarice coa lectura de documentos e fontes que lle faciliten o acceso á comprensión de todos os aspectos técnicos relativos á música e á danza.

O coñecemento destes aspectos e a adquisición de competencias desenvolverán no alumnado a cultura estética, e a integración de todos eles proporcionará habilidades e estratexias de método que lle permitirán acceder e procesar datos para reflexionar de xeito autónomo sobre eles con posterioridade, conseguindo como resultado final que o alumnado poida situar, comprender, assimilar e comentar calquera obra que se someta á súa consideración. Logo de cursada esta materia, os alumnos e as alumnas adquirirán unha formación máis ampla, unha visión máis global do lugar

que ocupan a música e a danza na historia da arte, e desenvolverán criterios para establecer xuízos estéticos propios.

A materia estrutúrase en nove bloques: "Percepción, análise e documentación", "A música e a danza da Antigüidade á Idade Media", "O Renacemento", "O Barroco", "O Clasicismo", "O Romanticismo, o Nacionalismo e o Posromanticismo", "Primeiras tendencias modernas", "Música e danza na segunda metade do século XX" e "A música tradicional no mundo".

2º de bacharelato

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Percepción, análise e documentación				
i d n m	B1.1. escoita, visión e análise de obras de música e danza representativas de cada período, procedentes doutras culturas o de manifestacións urbanas actuais, apreciando as súas características formais, estéticas e estilísticas.	B1.1. Expresar xuízos persoais mediante unha análise estética ou un comentario crítico a partir da audición ou a visión e a análise dunha obra determinada, considerando aspectos técnicos, expresivos e interpretativos, utilizando os coñecementos adquiridos e a terminoloxía apropiada.	HMDB1.1.1. Realiza desde unha perspectiva persoal unha valoración estética e crítica dunha obra concreta ou dunha interpretación dela.	CCEC CAA
			HDMB1.1.2. Domina o vocabulario e a terminoloxía científica aplicados á música e á danza.	CMCCT
			HDMB1.1.3. Consulta e contrasta as fontes de información adecuadas para a elaboración dos comentarios.	CAA CCL
d i n	B1.2. A obra artística no seu contexto histórico. B1.3. Seguimento de	B1.2. Situar cronoloxicamente unha obra, tras a súa escoita ou a súa visión e	HDMB1.2.1. Identifica e sitúa cronoloxicamente os diferentes períodos da	CCEC

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
e p	fragmentos musicais escritos en diferentes notacións para unha mellor comprensión das características da obra.	análise, ou comparar obras de similares características, representativas dos estilos ou as escolas principais, e sinalar semellanzas e diferenzas entre elas.	historia da música e da danza.	
			HDMB1.2.2. Coñece e explica as principais características dos estilos, os xéneros ou as escolas, e detecta as diferenzas entre varias obras.	CAA CCL
			HDMB1.2.3. Contextualiza a obra no seu momento histórico e/ou estilístico.	CCEC CCL
d n	B1.4. Elaboración de conclusións e valoracións estéticas propias, relacionando a música e a danza con outros aspectos do contexto en que se crearon, e seleccionando información procedente de diversas fontes sobre autorías e obras.	B1.3. Identificar as circunstancias culturais ou sociolóxicas que poidan incidir no desenvolvemento evolutivo das épocas, os estilos ou os/as autores/as máis representativos/as da historia da música e da danza.	HDMB1.3.1. Comprende e explica a complexidade do fenómeno artístico, e extrae conclusións propias con base nos coñecementos adquiridos na materia.	CCEC CAA
			HDMB1.3.2. Entende e explica a función das obras e a influencia na sociedade e noutras disciplinas artísticas no momento da súa creación.	CCEC CAA CSC
			HDMB1.3.3. Comprende e	CAA CSC

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			describe o proceso creativo de músicos/as e coreógrafos/as.	
d e h	B1.5. Lectura e comentario crítico de textos literarios-musicais e relativos á danza.	B1.4. Analizar textos relativos á música ou á danza.	HMDB1.4.1. Describe as formulacións plasmadas polo/pola autor/a do texto, en relación coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta.	CCL CAA CCEC
			HMDB1.4.2. Elabora una análise de texto de xeito ordenado e metódico, sintetizando as ideas, distinguindo a información principal da secundaria e usando un vocabulario técnico acorde.	CAA CCL
b d e	B1.6. Estudo da música e da danza como soporte literario e como medio de intensificación dramática.	B1.5. Explicar, a partir dun exemplo proposto, a través dunha análise ou dun comentario, a utilización da música e da danza como soporte dun texto literario ou como medio de intensificación dramática en óperas, ballet, cine ou teatro.	HMDB1.5.1. Comprende e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total.	CAA CCEC CCL
			HMDB1.5.2. Explica a utilización que se fixo da música nunha situación concreta.	CAA CCL

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HMDB1.5.3. Selecciona pezas musicais para sonorizar ou ambientar situacións artísticas concretas.	CD CSIEE
a b d e h l p	B1.7. Documentación: recursos bibliográficos e ferramentas de consulta; fontes musicais, audiovisuais, iconográficas e sonoras. B1.8. Elaboración de argumentacións e xuízos persoais, utilizando o léxico e a terminoloxía específica e xeral, sobre obras e textos relacionados coa música ou a danza, coas correntes estéticas ou cos autores e as autoras.	B1.6. Elaborar traballos de investigación, individuais ou en grupo, sobre algún aspecto determinado e relativo á música, a danza, a literatura ou a estética da arte de calquera época.	HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación.	CAA CSIEE CCEC CCL
			HMDB1.6.2. Selecciona correctamente temas obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo.	CCL CCEC CAA
			HMDB1.6.3. Asume con responsabilidade o seu papel no traballo en grupo, tomando as decisións pertinentes.	CSC CSIEE
			HMDB1.6.4. Expón as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a	CSC CSIEE CCEC

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia.	
			HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.	CCL CAA CSIEE CCEC
			HMDB1.6.6. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación, así como distintos medios e soportes técnicos.	CD CAA
Bloque 2. A música e a danza da Antigüidade á Idade Media				
b d g m n p	B2.1. Música sacra. Canto gregoriano: características, orixe e evolución. Nacemento e evolución da polifonía: Ars Antiqua e Ars Nova. O Código Calixtino.	B2.1. Identificar, a través da audición ou da visión, obras da Idade Antiga e medievas, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.	HMDB2.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.	CAA CCEC CCL
	B2.2. Música profana: xogres e goliardos. B2.3. Instrumentos		HMDB2.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis	CCEC CCL CD

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>medievais.</p> <p>B2.4. A danza na Antigüidade: Exipto, Mesopotamia e Persia, pobo hebreo e Creta.</p> <p>B2.5. A danza na Antigüidade clásica. Danzas teatrais en Roma e Grecia. Traxedia grega.</p> <p>B2.6. A danza na Idade Media. Danza e Igrexa. Carola, danza mesurada, momería e danza macabra.</p>		representativos/as deste períodos	
h n p	<p>B2.7. Fontes iconográficas. Iconografía pétreo en Galicia e códices afonsinos.</p> <p>B2.8. Lírica galaico-portuguesa. Afonso X o Sabio.</p> <p>B2.9. Contexto histórico, social e cultural no que se desenvolveron a música e a danza na Antigüidade e na Idade Media.</p>	B2.2. Relacionar a historia da música e da danza na Idade Antiga e na Idade Media, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	HMDB2.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autora determinada, establecendo xuízos críticos.	CAA CCEC CSC CCL
Bloque 3. O Renacemento				
b d g	B3.1. Polifonía renacentista: características e	B3.1. Identificar obras do renacemento, a	HMDB3.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as	CAA CCEC CCL

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
m n	<p>procedementos compositivos. Polifonía relixiosa.</p> <p>B3.2. Música da Reforma e da Contrarreforma. Música vocal profana: madrigal e estilo madrigalesco. Principais polifonistas.</p> <p>B3.3. O Renacemento en España: música vocal profana (vilancico e romance). Polifonistas do século de ouro: Tomás Luis de Victoria.</p> <p>B3.4. Música instrumental en España. Organoloxía. Fontes de estudo.</p> <p>B3.5. Danzas de corte: tipos e características.</p> <p>B3.6. Nacemento e evolución do Ballet de Corte.</p>	<p>través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.</p>	<p>características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.</p>	
			<p>HMDB3.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.</p>	<p>CCEC CCL CD</p>
d h n p	<p>B3.2. Música da Reforma e da Contrarreforma. Música vocal profana: madrigal e estilo madrigalesco. Principais polifonistas.</p>	<p>B3.2. Relacionar a historia da música e da danza do Renacemento, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto</p>	<p>HMDB3.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha</p>	<p>CAA CCEC CSC CCL</p>

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>B3.3. O Renacemento en España: música vocal profana (vilancico e romance). Polifonistas do século de ouro: Tomás Luis de Victoria</p> <p>B3.4. Música instrumental en España. Organoloxía. Fontes de estudo.</p>	<p>histórico e a sociedade do mesmo período.</p>	<p>autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.</p>	
Bloque 4. O Barroco				
b d g m n	<p>B4.1. Música no Barroco: características, periodización e escolas.</p> <p>B4.2. Nacemento da ópera. Ópera seria e ópera bufa.</p> <p>B4.3. Música e relixión: cantata, oratorio e paixón.</p> <p>B4.4. Formas instrumentais: orixe, características e evolución.</p> <p>B4.5. Organoloxía. Tipoloxía da orquestra barroca.</p> <p>B4.6. Ópera Ballet, Comedia Ballet e outros xéneros no Barroco.</p>	<p>B4.1. Identificar obras do barroco, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.</p>	<p>HMDB4.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.</p>	<p>CAA CCEC CCL</p>
	<p>HMDB4.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.</p>		<p>CCEC CCL CD</p>	

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	B4.7. Real Academia de Danza en París. Chegada do profesionalismo á danza.			
d h n p	B4.8. Música barroca en España. Música vocal sacra e profana. Teatro musical: ópera e zarzuela. Música instrumental. Música nas catedrais galegas. B4.9. Principais compositores e compositoras. Función social da persoa compositora. B4.10. Danzas cortesás do Barroco. Ballet de Luís XIV. Música escénica.	B4.2. Relacionar a historia da música e da danza do barroco, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	HMDB4.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e estable xuízos críticos.	CAA CCEC CSC CCL
Bloque 5. O Clasicismo				
b d g m n	B5.1. Estilo Galante e Escola de Mannheim. B5.2. Formas instrumentais: orixe, características e evolución. B5.3. Música sinfónica e de cámara. Música vocal: reforma de Gluck. Ópera bufa	B5.1. Identificar obras do clasicismo, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.	HMDB5.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB5.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis	CAA CCEC CCL CCEC CCL CD

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>e ópera seria.</p> <p>B5.4. Principais compositores clásicos: Haydn, Mozart e Beethoven.</p> <p>B5.5. Organoloxía: o piano e o cuarteto de corda; evolución da orquestra.</p> <p>B5.6. Ballet de acción. Noverre e outros reformadores. Novos aspectos do espectáculo. Estética. Innovacións da posta en escena.</p>		representativos/as deste período.	
d h n p	B5.7. Clasicismo en España.	B5.2. Relacionar a historia da música e da danza do Clasicismo, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	HMDB5.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	CAA CCEC CSC CCL
Bloque 6. O Romanticismo, o Nacionalismo e o Posromanticismo				
b d g m n	B6.1. Romanticismo. – Orquestra romántica. Formas sinfónicas. Sinfonía, concerto e música programática. – Piano romántico. Música de cámara.	B6.1. Identificar obras do Romanticismo, o Nacionalismo e o Posromanticismo, a través da audición ou da	HMDB6.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes	CAA CCEC CCL

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
p	<p>– Ópera. Tendencias. Evolución da ópera como espectáculo. Verismo.</p> <p>– Lied. Composición no Romanticismo e no Posromanticismo.</p> <p>B6.2. Orixe e significado dos nacionalismos musicais: escolas e estilos. Figuras representativas da composición.</p> <p>B6.3. Rexurdimento musical en Galicia: música instrumental e vocal.</p> <p>B6.4. Ballet romántico: xénese e desenvolvemento; principais obras e figuras.</p> <p>B6.5. Período posromántico no ballet. Principais obras e figuras do ballet imperial ruso.</p> <p>B6.6. Danza española. Orixe e consolidación das distintas vertentes: folclore, escola bolera, flamenco e danza estilizada.</p>	visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.	das obras propostas. HMDB6.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	CCEC CCL CD
d h n p	B6.7. Música na España do século XIX. Zarzuela. Música galega: principais	B6.2.. Relacionar a historia da música e da danza no Romanticismo, o Nacionalismo e o	HMDB6.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia,	CAA CCEC CSC CCL

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	compositores. B6.8. Influencia da literatura na música.	Posromanticismo, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	
Bloque 7. Primeiras tendencias modernas				
b d g m n h p	B7.1. Impresionismo: características musicais e figuras representativas. B7.2. Segunda Escola de Viena: Do Posromanticismo ao Dodecafonismo: composición e técnicas.	B7.1. Identificar obras do Impresionismo, o Expresionismo e outros movementos da primeira metade do século XX, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.	HMDB7.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.	CAA CCEC CCL
	B7.3. Neoclasicismo. Representantes principais da composición. Stravisnki. B7.4. Teatro musical europeo e americano a comezos do século XX. B7.5. Orixe e desenvolvemento da música de jazz. B7.6. Concepcións da orquestra no século XX.		HMDB7.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	CCEC CCL CD
d h n	B7.7. Ballets rusos. Diaghiliev (coreógrafos,	B7.2. Relacionar a historia da música e da danza da	HMDB7.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que,	CAA CCEC CSC

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
p	<p>compositores e escenógrafos). Danza moderna</p> <p>B7.8. Novas linguaxes no século XX. O século dos ismos: Surrealismo, Expresionismo, etc.</p> <p>B7.9. Desenvolvemento da danza moderna nas primeiras décadas do século XX.</p> <p>B7.10. Música en España na primeira metade do século. Falla e a Xeración do 98. Xeración da República.</p> <p>B7.11. Música galega. Figuras representativas galegas na diáspora.</p>	<p>primeira metade do século XX, así como os seus movementos artísticos e as obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.</p>	<p>pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.</p>	CCL
Bloque 8. Música e Danza na segunda metade do século XX.				
h m n l p	<p>B8.1. Serialismo Integral.</p> <p>B8.2. Vanguardas. Indeterminación e aleatoriedade. Novas grafías. Música electroacústica e música concreta.</p> <p>B8.3. Postserialismo.</p> <p>B8.4. Música de vangarda española: Xeración do 51. Música galega.</p>	<p>B8.1. Identificar obras pertencentes aos movementos estilísticos da segunda metade do século XX, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando o seu pertenza a este período histórico.</p>	<p>HMDB8.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.</p> <p>HMDB8.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as</p>	<p>CAA CCEC CCL</p> <p>CCEC CCL CD</p>

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>Autores/as contemporáneos/as.</p> <p>B8.5. Música e danza popular moderna: jazz, pop e rock.</p> <p>B8.6. Danza contemporánea. Evolución e expansión na segunda metade do século XX.</p>		deste período.	
dhnp	<p>B8.7. Cante e baile flamenco.</p> <p>B8.8. Música e danza popular galega</p> <p>B8.9. Importancia da música cinematográfica, publicitaria e de ambientación. A danza no cine.</p> <p>B8.10. Novos instrumentos. Novas tecnoloxías aplicadas á música.</p>	B8.2. Relacionar a historia da música e da danza da segunda metade do século XX, así como os seus movementos artísticos e as obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	HMDB8.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	CAA CCEC CSC CCL
Bloque 9. A música tradicional no mundo.				
hnlgp	<p>B9.1. Danza e música exótica, étnica, folclórica e popular. Música e danza popular galega.</p> <p>B9.2. Función social da música e a danza: ritos, tradicións e festas.</p> <p>B9.3. Características da música e da</p>	B9.1. Identificar obras da música tradicional, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, distinguindo estilos, estéticas e usos.	HMDB.9.1.1. Coñece e describe as principais características da música e da danza tradicional, distinguindo estilos de canto, melodías, escalas, texturas e ritmos.	CCEC CCL CD

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	danza: ritmo, melodía, morfoloxía, estilos de canto, texturas, pasos, disposicións e movementos. B9.4. Organoloxía. Introducción aos instrumentos tradicionais. O instrumento musical como obxecto etnográfico.			

II. Obxectivos

A ensinanza da “Historia da música e da danza” no bacharelato terá como finalidade o desenvolvemento das seguintes capacidades:

8.1.- Captar a través da audición e/ou visión de obras representativas, con ou sen apoio de partituras, as súas principais características formais, estéticas e estilísticas, co fin de situalas nos diferentes períodos da historia da música e da danza.

8.2.- Coñecer as características dos diferentes períodos estilísticos da música e da danza, mediante o estudo das súas obras e persoas creadoras máis representativas, para comprender a evolución e importancia destas disciplinas artísticas no transcurso da historia.

8.3.- Coñecer e valorar a importancia da música e a danza como manifestacións artísticas dunha sociedade, así como as súas relacións coa literatura e as demais artes, considerando a influencia de factores de tipo cultural, sociolóxico e estético no proceso creativo.

8.4.- Desenvolver e ampliar a formación estética e o espírito crítico, adquirindo o hábito de escoitar ou presenciar espectáculos de música e de danza, en gravacións ou ben en directo, procedentes tanto da tradición clásica como doutras culturas ou de tendencias populares urbanas actuais, con vistas a construír un pensamento estético autónomo, aberto e

flexible.

8.5.- Empregar un léxico e terminoloxía apropiada, sexa oralmente ou por escrito, para expresar procesos musicais ou coreográficos, así como para formular e defender as súas valoracións críticas e persoais.

8.6.- Utilizar con autonomía e creatividade as fontes bibliográficas e as tecnoloxías da información e da comunicación, valorando a súa utilidade como recursos tanto para o coñecemento e a investigación como para o lecer.

8.7.- Valorar e coñecer as achegas realizadas polo Estado español, e en particular por Galicia, á música e á danza, con vistas a apreciar a súa relación co patrimonio artístico e cultural e apreciar a riqueza dos seus propios sinais de identidade.

8.8.- Comprender e respectar as diversas manifestacións artísticas contemporáneas, impulsando a súa curiosidade e interese cara a elas, con vistas a fomentar a ampliación, de xeito autónomo, das súas preferencias e gustos persoais.

8.9.- Comprender o proceso de creación musical e coreográfica distinguindo os axentes que inflúen directamente na súa difusión: intérpretes, instrumentos, gravacións, partituras, medios de comunicación, etc.

III.-Contidos, secuencia e temporalización

UNIDADE 1 : A IDADE MEDIA.

1.1.O canto gregoriano. Características, orixe e evolución.

Audición: 1 PUER NATUS (introito gregoriano)

1.2. Nacemento e evolución da polifonía: Ars Antiqua e Ars Nova. O Códice Calixtino.

Audición: 2 GRATULANTES (Códice Calixtino)

1.3. A música profana. Xogares e goliardos. O fenómeno trobadoresco en Europa. A lírica galaico-portuguesa. Afonso X o Sabio.

Audición: 3 SANTA MARIA, Cantiga nº 100 (Alfonso X)

Audición: 4 ONDAS DO MAR DE VIGO (M. Códax)

UNIDADE 2: O RENACEMENTO.

2.1.A polifonía relixiosa. A música da Reforma e da Contrarreforma. A música vocal profana: o madrigal e o estilo madrigalesco.

Audición: 5 MATONA MIA CARA (Orlando di Lasso)

2.2. Principais polifonistas (Palestrina, Lasso, e Victoria).

Audición: 6 KYRIE da Misa do Papa Marcello (G. P. L. da Palestrina)

2.3.O Renacemento en España. A música vocal profana: vilancico e romance.

Audición: 7 TODOS LOS BIENES (J. del Encina)

2.4.A danza renacentista. Función social. Nacemento do ballet.

UNIDADE 3: O BARROCO.

3.1.A música no Barroco: características, periodización e escolas. Evolución da linguaxe expresiva. O nacemento da ópera.

Audición: 8 VI RICORDA (ORFEO (C. Monteverdi)

3.2.Balé de cour. Comedia balé.

Audición: 9 A MArcha DOS Turcos (J. B. Lully)

3.3.A música e a relixión: cantata, oratorio e paixón.

Audición: 10 CORO inicial da Paixón según SAN MATEO (J.S.Bach)

Audición: 11 ALLELUIA (G. F. Haendel)

3.4.As formas instrumentais: orixe, características e evolución.

Audición: 12 O INVERNO (A. Vivaldi)

UNIDADE 4: O CLASICISMO

4.1.As formas instrumentais clásicas: orixe, características e evolución. Música sinfónica e de cámara.

Audición: 13 SINF. A GALIÑA 1ºMOV (J. Haydn)

Audición: 14 PEQUENA SERENATA 3º MOV (Minuetto) (W.A. Mozart)

4.2.Música vocal: a reforma de Gluck. Ópera bufa e ópera seria.

Audición: 15 A FLAUTA MÁXICA. A Raiña da Noite (W.A. Mozart)

4.3.O balé no clasicismo: o balé de acción. Novos aspectos do espectáculo. Estética. Innovacións da posta en escena.

Audición: 16 Baile (Acto III, Escena 3ª), ORFEO E EURIDICE, (Ch.W. Gluck)

UNIDADE 5: O ROMANTICISMO, O NACIONALISMO E O POSROMANTICISMO.

5.1.A orquestra romántica. As formas sinfónicas. Sinfonía, concerto e música programática.

Audición: 17 5ª SINFONIA, 1º mov. (L. van Beethoven)

5.2.O piano romántico.

Audición: 18 NOCTURNO Op. 9, nº 2 (F. Chopin)

5.3.A ópera. Tendencias. Evolución da ópera como espectáculo.

Audición: 19 LIBIAMO de La Traviata (G.Verdi)

Audición: 20 OS MESTRES CANTORES (obertura) (R. Wagner)

5.4. O lied.

Audición: 21 ADIOS MEU MENIÑO (M. del Adalid)

Audición: 22 LIED (Margarida na roca. D. 118) (F. Schubert)

5.5. O rexurdimento musical en Galicia; música instrumental e vocal.

Audición: 23 A NEGRA SOMBRA (J. Montes)

5.6. A música na España do século XIX. A zarzuela.

Audición: 24 DÚO de Felipe e Mari Pepa (R. Chapí)

5.7. O balé romántico. Transición ao balé académico.

Audición: 25 O CASCANOCES (Danza da fada Golosina) (P. I. Tchaikovsky)

UNIDADE 6: PRIMEIRAS TENDENCIAS MODERNAS.

6.1.-O impresionismo. Características musicais e figuras representativas.

Audición: 26 LA MER (C. Debussy)

6.2.Novas linguaxes no século XX: o século dos ismos: Surrealismo, Expresionismo, etc. A evolución dos elementos da música.

Audición: 27 IONISATION (P. Varese)

Audición: 28 TIENTO Y BATALLA (C. Halffter)

6.3.-A Segunda Escola de Viena: O Dodecafonismo. O Neoclasicismo. Representantes principais da composición.

Audición: 29 PIERROT LUNAIRE (A. Schönberg)

Audición: 30 SOMBRERO DE 3 PICOS (Danza do muiñeiro) (M. de Falla)

6.4.- Os balés rusos. Diaghiliev. A danza moderna.

Audición: 31 A CONSAGRACIÓN DA PRIMAVERA (I. Strawinski)

No que respecta a temporalización, para esta materia, dado que dispoñemos de 102 sesións para o desenvolvemento da materia neste curso e sendo 7 as UD que a integran queda como sigue:

UNIDADES DIDÁCTICAS	SESIÓNS
1ª AVALIACIÓN	
1. A IDADE MEDIA	12
2. O RENACEMENTO	12
3. O BARROCO	12
2ª AVALIACIÓN	
4. O CLASICISMO	12
5. O ROMANTICISMO	10
3ª AVALIACIÓN	
6. O NACIONALISMO E O POSROMANTICISMO	10
7. PRIMERAS TENDENCIAS MODERNAS	12

Sendo a suma de 80 sesións; quedan 22 para completar as 102 que ten o curso escolar, que dedicaranse á realización dos exames ou probas pertinentes, actividades extraescolares.

IV.8.-Criterios de avaliación

1. Identificar, a través da audición ou do visionado, obras de diferentes épocas, estéticas ou estilos, e describir os seus trazos máis característicos, establecendo a súa pertenza a un período histórico.
2. Emitir xuízos críticos e persoais sobre as obras escoitadas ou vistas mediante unha análise estética ou un comentario crítico, considerando aspectos técnicos, expresivos e interpretativos, utilizando os coñecementos adquiridos e a terminoloxía apropiada.
3. Situar cronoloxicamente unha obra tras a súa escoita ou visión e comparar obras de características similares representativas dos principais estilos ou escolas, sinalando as súas semellanzas e diferenzas.
4. Interrelacionar a historia da música e da danza, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade.
5. Identificar as circunstancias culturais ou sociolóxicas que poidan incidir no desenvolvemento evolutivo das distintas épocas, estilos ou autoras e autores máis representativos da historia da música e da danza.
6. Realizar comentarios de textos relativos á música ou á danza.
7. Realizar e expor un traballo sinxelo que requira a procura de información nos medios ao seu alcance sobre

algún aspecto determinado e relativo á música, á danza, á literatura ou á estética da arte de calquera época, actual ou pasada.

8. Explicar, a partir dun exemplo proposto, a través dunha análise ou comentario, a utilización da música e da danza como soporte dun texto literario ou como medio de intensificación dramática en óperas, ballet, cine ou teatro.

9. Identificar a función dos distintos axentes implicados na creación e difusión da música e da danza.

10. Recoñecer as características máis destacadas do patrimonio musical galego, así como do resto do Estado español, e adoptar unha postura activa sobre el.

5) PERFIL COMPETENCIAL

Bloque 1. Percepción análise , e documentación

PERFIL COMPETENCIAL , TEMPORIZACIÓN , PESO %			
Competen Cias clave	Estándares de aprendizaxe	Tempali zación	Peso %
CCEC	HMDB1.4.1. Describe as formulacións plasmadas polo/pola autor/a do texto, en relación coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta. HMDB1.5.1. Comprende e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total. HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación HMDB1.6.2. Selecciona correctamente temas obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo.. HMDB1.6.4. Expón as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia. HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.	1-2-3	40%
CAA	HMDB1.1.1. Realiza desde unha perspectiva persoal unha valoración estética e crítica dunha obra concreta ou dunha interpretación dela.	1-2-3	40%

	<p>HDMB1.1.3. Consulta e contrasta as fontes de información adecuadas para a elaboración dos comentarios.</p> <p>HDMB1.2.2. Coñece e explica as principais características dos estilos, os xéneros ou as escolas, e detecta as diferenzas entre varias obras.</p> <p>HDMB1.3.1. Comprende e explica a complexidade do fenómeno artístico, e extrae conclusións propias con base nos coñecementos adquiridos na materia.</p> <p>HDMB1.3.2. Entende e explica a función das obras e a influencia na sociedade e noutras disciplinas artísticas no momento da súa creación.</p> <p>HDMB1.3.3. Comprende e describe o proceso creativo de músicos/as e coreógrafos/as.</p> <p>HDMB1.3.3. Comprende e describe o proceso creativo de músicos/as e coreógrafos/as</p> <p>HDMB1.4.1. Describe as formulacións plasmadas polo/pola autor/a do texto, en relación coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta.</p> <p>HMDB1.4.2. Elabora una análise de texto de xeito ordenado e metódico, sintetizando as ideas, distinguindo a información principal da secundaria e usando un vocabulario técnico acorde.</p> <p>HMDB1.5.1. Comprende e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total.</p> <p>HMDB1.5.2. Explica a utilización que se fixo da música nunha situación concreta.</p> <p>HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación.</p> <p>HMDB1.6.2. Selecciona correctamente temas obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo.</p> <p>HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.</p> <p>HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.</p> <p>HMDB1.6.6. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación, así como distintos medios e soportes técnicos.</p>		
CCL	<p>HDMB1.1.3. Consulta e contrasta as fontes de información adecuadas para a elaboración dos comentarios.</p> <p>HDMB1.2.2. Coñece e explica as principais características dos estilos, os xéneros ou as escolas, e detecta as diferenzas entre varias obras.</p>	1-2-3	5%

	<p>HMDB1.2.3. Contextualiza a obra no seu momento histórico e/ou estilístico.</p> <p>HMDB1.4.1. Describe as formulacións plasmadas polo/pola autor/a do texto, en relación coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta.</p> <p>HMDB1.4.2. Elabora una análise de texto de xeito ordenado e metódico, sintetizando as ideas, distinguindo a información principal da secundaria e usando un vocabulario técnico acorde.</p> <p>HMDB1.5.1. Comprende e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total.</p> <p>HMDB1.5.2. Explica a utilización que se fixo da música nunha situación concreta.</p> <p>HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación.</p> <p>HMDB1.6.2. Selecciona correctamente temas obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo.</p> <p>HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas</p>		
CD	HMDB1.6.6. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación, así como distintos medios e soportes técnicos.	1-2-3	5%
CSC	<p>HMDB1.3.2. Entende e explica a función das obras e a influencia na sociedade e noutras disciplinas artísticas no momento da súa creación.</p> <p>HMDB1.6.3. Asume con responsabilidade o seu papel no traballo en grupo, tomando as decisións pertinentes.</p> <p>HMDB1.6.4. Expón as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia.</p>	1-2-3	5%
CSIEE	<p>HMDB1.5.3. Selecciona pezas musicais para sonorizar ou ambientar situacións artísticas concretas.</p> <p>HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación.</p> <p>HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación.</p> <p>HMDB1.6.3. Asume con responsabilidade o seu papel no traballo en grupo, tomando as decisións pertinentes.</p> <p>HMDB1.6.4. Expón as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo</p>	1-2-3	5%

	explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia. HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.		
--	---	--	--

BLOQUE 2 : A MÚSICA E A DANZA DA ANTIGÜEDAD A IDADE MEDIA

PERFIL COMPETENCIAL TEMPORALIZACIÓN E PESO			
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	temporalización	peso
CCEC	HMDB2.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB2.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste períodos HMDB2.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autora determinada, establecendo xuízos críticos.	1-2-3	40%
CAA	HMDB2.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB2.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autora determinada, establecendo xuízos críticos.	1-2-3	40%
CCL	HMDB2.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB2.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste períodos HMDB2.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autora determinada, establecendo xuízos críticos.	1-2-3	5%
CD	HMDB2.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste períodos	1-2-3	5%
CSC	HMDB2.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autora determinada, establecendo xuízos críticos.	1-2-3-	5%
CSIEE	. HMDB16.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes	1-2-3	5%

	consultadas		
--	-------------	--	--

BLOQUE 3 : RENACEMENTO

PERFIL COMPETENCIAL TEMPORALIZACIÓN E PESO			
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	temporalización	peso
CCEC	HMDB3.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB3.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. HMDB3.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. HMDB3.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos. HMDB3.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3	40%
CAA	HMDB3.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB3.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3	40%
CCL	HMDB3.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB3.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. HMDB3.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3	5%
CD	HMDB3.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	1-2-3	5%
CSC	HMDB3.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3-	5%

CSIEE		1-2-3	5%
-------	--	-------	----

Bloque 4 :BARROCO

PERFIL COMPETENCIAL TEMPORALIZACIÓN E PESO			
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	temporalización	peso
CCEC	HMDB4.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB4.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. HMDB4.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e estable xuízos críticos.	1-2-3	40%
CAA	HMDB4.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB4.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e estable xuízos críticos.	1-2-3	40%
CCL	HMDB4.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB4.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. HMDB4.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e estable xuízos críticos.	1-2-3	5%
CD	HMDB4.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	1-2-3	5%
CSC	HMDB4.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e estable xuízos críticos.	1-2-3-	5%
CSIEE		1-2-3	5%

Bloque 5 :CLASICISMO

PERFIL COMPETENCIAL TEMPORALIZACIÓN E PESO			
Competencias	Estándares de aprendizaxe	temporalización	peso

clave			
CCEC	HMDB5.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB5.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. HMDB5.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3	40%
CAA	HMDB5.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB5.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos. HMDB5.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3	40%
CCL	HMDB5.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB5.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. HMDB5.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3	5%
CD	HMDB5.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	1-2-3	5%
CSC	HMDB5.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3-	5%
CSIEE		1-2-3	5%

BLOQUE 6 : O ROMANTICISMO, O NACIONALISMO E O POSROMANTICISMO.

PERFIL COMPETENCIAL TEMPORALIZACIÓN E PESO			
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	temporalización	peso
CCEC	HMDB6.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB6.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as	1-2-3	40%

	máis representativos/as deste período. HMDB6.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.		
CAA	HMDB6.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB6.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3	40%
CCL	HMDB6.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3	5%
CD	HMDB6.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	1-2-3	5%
CSC	HMDB6.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3-	5%
CSIEE		1-2-3	5%

BLOQUE 7 :PRIMEIRAS TENDENCIAS MODERNAS :

PERFIL COMPETENCIAL TEMPORALIZACIÓN E PESO			
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	temporalización	peso
CCEC	HMDB7.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB7.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3	40%
CAA	HMDB7.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB7.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3	40%

CCL	HMDB7.1.1 HMDB7.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos HMDB7.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos..	1-2-3	5%
CD	HMDB7.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	1-2-3	5%
CSC	HMDB7.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3-	5%
CSIEE		1-2-3	5%

BLOQUE 8 : MÚSICA E DANZA NA SEGUNDA MITADE DO SECULO XX:

PERFIL COMPETENCIAL TEMPORALIZACIÓN E PESO			
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	temporalización	peso
CCEC	HMDB8.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.. HMDB8.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período HMDB8.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3	40%
CAA	HMDB8.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB8.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que , pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3	40%

CCL	HMDB8.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB8.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. .2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que HMDB8, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos. HMDB8,2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3	5%
CD	HMDB8.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	1-2-3	5%
CSC	.HMDB8,2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	1-2-3-	5%
CSIEE		1-2-3	5%

BLOQUE 9 : A MÚSICA TRADICIONAL NO MUNDO.

PERFIL COMPETENCIAL TEMPORALIZACIÓN E PESO			
Competencias clave	Estándares de aprendizaxe	temporalización	peso
CCEC	HMDB.9.1.1. Coñece e describe as principais características da música e da danza tradicional, distinguindo estilos de canto, melodías, escalas, texturas e ritmos.	1-2-3	40%
CAA		1-2-3	40%
CCL	HMDB.9.1.1. Coñece e describe as principais características da música e da danza tradicional, distinguindo estilos de canto, melodías, escalas, texturas e ritmos.	1-2-3	5%

CD	HMDB.9.1.1. Coñece e describe as principais características da música e da danza tradicional, distinguindo estilos de canto, melodías, escalas, texturas e ritmos.	1-2-3	5%
CSC		1-2-3-	5%
CSIEE		1-2-3	5%

5) . INSTRUMENTOS DE EVALUACIÓN E MÍNIMO ESIXIDO PARA SUPERAR A MATERIA.

Indicadores De logro	Instrumentos de Avaliación	Excelente	avanzado	Adquirido Minimos esixidos	En vías de adquisición
HMDB1.4.1. Describe as formulacións plasmadas polo/pola autor/a do texto, en relación coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta. HMDB1.5.1. Comprende e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total. HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación HMDB1.6.2. Selecciona correctamente temas	Observación directa do alumno	HMDB1.4.1. Describe sen problema as formulacións plasmadas polo/pola autor/a do texto, en relación coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta. HMDB1.5.1. Comprende sen problema e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total. HMDB1.6.1. Transmite sen problema certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio	HMDB1.4.1. Describe ben as formulacións plasmadas polo/pola autor/a do texto, en relación coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta. HMDB1.5.1. Comprende ben e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total. HMDB1.6.1. Transmite ben certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio de investigación	HMDB1.4.1. Describe con axuda as formulacións plasmadas polo/pola autor/a do texto, en relación coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta. HMDB1.5.1. Comprende e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total. HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio de investigación HMDB1.6.2.	HMDB1.4.1. Non describe as formulacións plasmadas polo/pola autor/a do texto, en relación coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta. HMDB1.5.1. Comprende e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total. HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación HMDB1.6.2. Selecciona correctamente temas obxecto de investigación, establecendo

<p>obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo.. HMDB1.6.4. Expón as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia. HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.</p>		<p>do tema de investigación HMDB1.6.2. Selecciona sen problema correctamente temas obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo.. HMDB1.6.4. Expón sen problema as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia. HMDB1.6.5. Expón sen problema de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.</p>	<p>HMDB1.6.2. Selecciona ben correctamente temas obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo.. HMDB1.6.4. Expón ben as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia. HMDB1.6.5. Expón ben de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.</p>	<p>Selecciona correctamente temas obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo.. HMDB1.6.4. Expón as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia. HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.</p>	<p>prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo.. HMDB1.6.4. Expón as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia. HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.</p>
<p>HMDB1.1.1. Realiza desde unha perspectiva persoal unha valoración</p>		<p>HMDB1.1.1. Realiza sen problema desde unha perspectiva</p>	<p>HMDB1.1.1. Realiza ben desde unha perspectiva persoal unha</p>	<p>HMDB1.1.1. Realiza desde unha perspectiva persoal unha valoración</p>	<p>HMDB1.1.1. Realiza desde unha perspectiva persoal unha valoración</p>

<p>estética e crítica dunha obra concreta ou dunha interpretación dela. HDMB1.1.3. Consulta e contrasta as fontes de información adecuadas para a elaboración dos comentarios. HDMB1.2.2. Coñece e explica as principais características dos estilos, os xéneros ou as escolas, e detecta as diferenzas entre varias obras. HDMB1.3.1. Comprende e explica a complexidade do fenómeno artístico, e extrae conclusións propias con base nos coñecementos adquiridos na materia. HDMB1.3.2. Entende e explica a función das obras e a influencia na sociedade e noutras disciplinas artísticas no momento da súa creación. HDMB1.3.3. Comprende e describe o proceso creativo de músicos/as e coreógrafos/as. HDMB1.3.3. Comprende e describe o proceso creativo de músicos/as e coreógrafos/as</p>		<p>persoal unha valoración estética e crítica dunha obra concreta ou dunha interpretación dela. HDMB1.1.3. Consulta sen problema e contrasta as fontes de información adecuadas para a elaboración dos comentarios. HDMB1.2.2. Coñece e explica sen problema as principais características dos estilos, os xéneros ou as escolas, e detecta as diferenzas entre varias obras. HDMB1.3.1. Comprende e explica sen problema a complexidade do fenómeno artístico. HDMB1.3.2. Entende e explica sen problema a función das obras e a influencia na sociedade e noutras disciplinas artísticas no momento da súa creación. HDMB1.3.3. Comprende e describe sen problema o proceso creativo de músicos/as e coreógrafos/as.</p>	<p>valoración estética e crítica dunha obra concreta ou dunha interpretación dela. HDMB1.1.3. Consulta ben e contrasta as fontes de información adecuadas para a elaboración dos comentarios. HDMB1.2.2. Coñece ben e explica as principais características dos estilos, os xéneros ou as escolas, e detecta as diferenzas entre varias obras. HDMB1.3.1. Comprende ben e explica a complexidade do fenómeno artístico, e extrae conclusións propias con base nos coñecementos adquiridos na materia. HDMB1.3.2. Entende ben e explica a función das obras e a influencia na sociedade e noutras disciplinas artísticas no momento da súa creación. HDMB1.3.3. Comprende ben e describe o proceso creativo de músicos/as e coreógrafos/as. HMDB1.4.1.</p>	<p>estética e crítica dunha obra concreta ou dunha interpretación dela. HDMB1.1.3. Consulta e contrasta as fontes de información adecuadas para a elaboración dos comentarios. HDMB1.2.2. Coñece e explica as principais características dos estilos, os xéneros ou as escolas, e detecta as diferenzas entre varias obras. HDMB1.3.1. Comprende e explica a complexidade do fenómeno artístico, e extrae conclusións propias con base nos coñecementos adquiridos na materia. HDMB1.3.2. Entende e explica a función das obras e a influencia na sociedade e noutras disciplinas artísticas no momento da súa creación. HDMB1.3.3. Comprende e describe o proceso creativo de músicos/as e coreógrafos/as. HMDB1.4.1. Describe as formulacións</p>	<p>estética e crítica dunha obra concreta ou dunha interpretación dela. HDMB1.1.3. Consulta e contrasta as fontes de información adecuadas para a elaboración dos comentarios. HDMB1.2.2. Coñece e explica as principais características dos estilos, os xéneros ou as escolas, e detecta as diferenzas entre varias obras. HDMB1.3.1. Comprende e explica a complexidade do fenómeno artístico, e extrae conclusións propias con base nos coñecementos adquiridos na materia. HDMB1.3.2. Entende e explica a función das obras e a influencia na sociedade e noutras disciplinas artísticas no momento da súa creación. HDMB1.3.3. Comprende e describe o proceso creativo de músicos/as e coreógrafos/as. HMDB1.4.1. Describe as formulacións plasmadas polo/pola autor/a do texto, en relación coas correntes</p>
---	--	---	---	---	--

<p>HMDB1.4.1. Describe as formulacións plasmadas polo/pola autor/a do texto, en relación coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta.</p> <p>HMDB1.4.2. Elabora una análise de texto de xeito ordenado e metódico, sintetizando as ideas, distinguindo a información principal da secundaria e usando un vocabulario técnico acorde.</p> <p>HMDB1.5.1. Comprende e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total.</p> <p>HMDB1.5.2. Explica a utilización que se fixo da música nunha situación concreta.</p> <p>HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación.</p> <p>HMDB1.6.2. Selecciona correctamente temas</p>		<p>HMDB1.4.1. Describe sen problema as formulacións plasmadas polo/pola autor/a do texto, en relación coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta.</p> <p>HMDB1.4.2. Elabora sen problema una análise de texto de xeito ordenado e metódico, sintetizando as ideas, distinguindo a información principal da secundaria e usando un vocabulario técnico acorde.</p> <p>HMDB1.5.1. Comprende e explica sen problema o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total.</p> <p>HMDB1.5.2. Explica sen problema a utilización que se fixo da música nunha situación concreta.</p> <p>HMDB1.6.1. Transmite sen problema certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio</p>	<p>Describe ben as formulacións plasmadas polo/pola autor/a do texto, en relación coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta.</p> <p>HMDB1.4.2. Elabora ben una análise de texto de xeito ordenado e metódico, sintetizando as ideas, distinguindo a información principal da secundaria e usando un vocabulario técnico acorde.</p> <p>HMDB1.5.1. Comprende ben e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total.</p> <p>HMDB1.5.2. Explica ben a utilización que se fixo da música nunha situación concreta.</p> <p>HMDB1.6.1. Transmite ben certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación.</p> <p>HMDB1.6.2. Selecciona ben correctamente</p>	<p>plasmadas polo/pola autor/a do texto, en relación coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta.</p> <p>HMDB1.4.2. Elabora una análise de texto de xeito ordenado e metódico, sintetizando as ideas, distinguindo a información principal da secundaria e usando un vocabulario técnico acorde.</p> <p>HMDB1.5.1. Comprende e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total.</p> <p>HMDB1.5.2. Explica a utilización que se fixo da música nunha situación concreta.</p> <p>HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación.</p> <p>HMDB1.6.2. Selecciona correctamente temas obxecto de investigación, establecendo</p>	<p>estéticas e estilísticas dunha época concreta.</p> <p>HMDB1.4.2. Elabora una análise de texto de xeito ordenado e metódico, sintetizando as ideas, distinguindo a información principal da secundaria e usando un vocabulario técnico acorde.</p> <p>HMDB1.5.1. Comprende e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total.</p> <p>HMDB1.5.2. Explica a utilización que se fixo da música nunha situación concreta.</p> <p>HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación.</p> <p>HMDB1.6.2. Selecciona correctamente temas obxecto de investigación, establecendo</p> <p>HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de</p>
--	--	--	---	---	---

<p>obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo. HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas. HMDB1.6.6. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación, así como distintos medios e soportes técnicos.</p>		<p>do tema de investigación. HMDB1.6.2. Selecciona correctamente sen problema temas obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo. HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado sen problema os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas. HMDB1.6.6. Utiliza sen problema as novas tecnoloxías da información e da comunicación, así como distintos medios e soportes técnicos.</p>	<p>temas obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo. HMDB1.6.5. Expón ben de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas. HMDB1.6.6. Utiliza ben as novas tecnoloxías da información e da comunicación, así como distintos medios e soportes técnicos.</p>	<p>prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo. HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas. HMDB1.6.6. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación, así como distintos medios e soportes técnicos.</p>	<p>investigación, e cita as fontes consultadas. HMDB1.6.6. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación, así como distintos medios e soportes técnicos.</p>
<p>HDMB1.2.3. Contextualiza a obra no seu momento histórico e/ou estilístico. a do texto, en relación coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta. HMDB1.4.2. Elabora una análise</p>		<p>HDMB1.2.3. Contextualiza sen problema a obra no seu momento histórico e/ou estilístico. sen problema HMDB1.4.2. Elabora sen problema una análise de texto de xeito ordenado e</p>	<p>DMB1.2.3. Contextualiza ben a obra no seu momento histórico e/ou estilístico. HMDB1.4.2. Elabora ben una análise de texto de xeito ordenado e metódico, sintetizando as ideas, distinguindo</p>	<p>HDMB1.2.3. Contextualiza a obra no seu momento histórico e/ou estilístico. HMDB1.4.2. Elabora una análise de texto de xeito ordenado e metódico, sintetizando as ideas, distinguindo</p>	<p>HDMB1.2.3. Contextualiza a obra no seu momento histórico e/ou estilístico. HMDB1.4.2. Elabora una análise de texto de xeito ordenado e metódico, sintetizando a información principal da</p>

<p>de texto de xeito ordenado e metódico, sintetizando as ideas, distinguindo a información principal da secundaria e usando un vocabulario técnico acorde. HMDB1.5.1. Comprende e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total. HMDB1.5.2. Explica a utilización que se fixo da música nunha situación concreta. HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación. HMDB1.6.2. Selecciona correctamente temas obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo. HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas</p>	<p>metódico, sintetizando as ideas, distinguindo a información principal da secundaria e usando un vocabulario técnico acorde. HMDB1.5.1. Comprende sen problema e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total. HMDB1.5.2. Explica sen problema a utilización que se fixo da música nunha situación concreta. HMDB1.6.1. Transmite sen problema certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación. HMDB1.6.2. Selecciona sen problema correctamente temas obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo. HMDB1.6.5. Expón de xeito</p>	<p>a información principal da secundaria e usando un vocabulario técnico acorde. HMDB1.5.1. Comprende ben e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total. HMDB1.5.2. Explica ben a utilización que se fixo da música nunha situación concreta. HMDB1.6.1. Transmite ben certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación. HMDB1.6.2. Selecciona ben correctamente temas obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo. HMDB1.6.5. Expón ben de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas</p>	<p>a información principal da secundaria e usando un vocabulario técnico acorde. HMDB1.5.1. Comprende e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total. HMDB1.5.2. Explica a utilización que se fixo da música nunha situación concreta. HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación. HMDB1.6.2. Selecciona correctamente temas obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo. HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas</p>	<p>secundaria e usando un vocabulario técnico acorde. HMDB1.5.1. Comprende e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total. HMDB1.5.2. Explica a utilización que se fixo da música nunha situación concreta. HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación. HMDB1.6.2. Selecciona correctamente temas obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo. HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas</p>
--	---	---	---	--

		preciso e ordenado sen problema os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas			
HMDB1.6.6. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación, así como distintos medios e soportes técnicos.		HMDB1.6.6. Utiliza sen problema as novas tecnoloxías da información e da comunicación, sen problema así como distintos medios e soportes técnicos.	HMDB1.6.6. Utiliza ben as novas tecnoloxías da información e da comunicación, así como distintos medios e soportes técnicos.	HMDB1.6.6. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación, así como distintos medios e soportes técnicos.	HMDB1.6.6. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación, así como distintos medios e soportes técnicos.
HMDB1.6.3. Asume con responsabilidade o seu papel no traballo en grupo, tomando as decisións pertinentes. HMDB1.6.4. Expón as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia.		HMDB1.6.3. Asume sen problema sen responsabilidade o seu papel no traballo en grupo, tomando as decisións pertinentes. HMDB1.6.4. Expón sen problema as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia.	HMDB1.6.3. Asume ben con responsabilidade o seu papel no traballo en grupo, tomando as decisións pertinentes. HMDB1.6.4. Expón ben as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia.	HMDB1.6.3. Asume con responsabilidade o seu papel no traballo en grupo, tomando as decisións pertinentes. HMDB1.6.4. Expón as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia.	HMDB1.6.3. Asume con responsabilidade o seu papel no traballo en grupo, tomando as decisións pertinentes. HMDB1.6.4. Expón as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia.

<p>HMDB3.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.</p> <p>HMDB3.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.</p> <p>HMDB3.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.</p> <p>HMDB3.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.</p> <p>HMDB3.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.</p> <p>HMDB3.2.1. Analiza a</p>		<p>HMDB1.5.3. Selecciona sen problema pezas musicais para sonorizar ou ambientar situacións artísticas concretas.</p> <p>HMDB1.6.4. Expón as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia.</p> <p>HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso sen problema e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.</p>	<p>HMDB1.5.3. Selecciona ben pezas musicais para sonorizar ou ambientar situacións artísticas concretas.</p> <p>HMDB1.6.4. Expón ben as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia.</p> <p>HMDB1.6.5. Expón ben de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.</p>	<p>HMDB1.5.3. Selecciona pezas musicais para sonorizar ou ambientar situacións artísticas concretas.</p> <p>HMDB1.6.4. Expón as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia.</p> <p>HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.</p>	<p>HMDB1.5.3. Selecciona pezas musicais para sonorizar ou ambientar situacións artísticas concretas.</p> <p>HMDB1.6.4. Expón as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia.</p> <p>HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.</p>
--	--	--	--	--	--

<p>HMDB4.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.</p> <p>HMDB4.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.</p> <p>HMDB4.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e estable xuízos críticos.</p>		<p>HMDB4.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.</p> <p>HMDB4.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.</p> <p>HMDB4.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e estable xuízos críticos.</p>	<p>HMDB4.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.</p> <p>HMDB4.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.</p> <p>HMDB4.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e estable xuízos críticos.</p>	<p>HMDB4.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.</p> <p>HMDB4.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.</p> <p>HMDB4.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e estable xuízos críticos.</p>	<p>HMDB4.1.1. Capta e describe con moita dificultade o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.</p> <p>HMDB4.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.</p> <p>HMDB4.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e estable xuízos críticos.</p>
<p>HMDB5.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.</p> <p>HMDB5.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.</p> <p>HMDB5.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o</p>		<p>HMDB5.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.</p> <p>HMDB5.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.</p> <p>HMDB5.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa</p>	<p>HMDB5.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.</p> <p>HMDB5.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.</p> <p>HMDB5.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa</p>	<p>HMDB5.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.</p> <p>HMDB5.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.</p> <p>HMDB5.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa</p>	<p>HMDB5.1.1. Capta e describe con moita dificultad8 o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.</p> <p>HMDB5.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.</p> <p>HMDB5.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia,</p>

desenvolvimento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.		importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	
HMDB6.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB6.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. HMDB6.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.		HMDB6.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB6.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. HMDB6.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	HMDB6.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB6.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. HMDB6.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	HMDB6.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB6.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. HMDB6.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	HMDB6.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB6.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. HMDB6.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.
HMDB7.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB7.2.1. Analiza a complexidade de		HMDB7.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB7.2.1. Analiza a	HMDB7.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB7.2.1. Analiza a	HMDB7.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB7.2.1. Analiza a	HMDB7.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas. HMDB7.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que,

circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.		complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.
HMDB71.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.		HMDB71.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	HMDB71.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	HMDB71.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	HMDB71.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.
HMDB8.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.. HMDB8.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. 8.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que HMDB8.2.2 pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.		HMDB8.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.. HMDB8.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. 8.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que HMDB8.2.2, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	HMDB8.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.. HMDB8.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. 8.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que HMDB8.2.2, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	HMDB8.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.. HMDB8.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. 8.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que HMDB8.2.2, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	HMDB8.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.. HMDB8.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período. 8.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que HMDB8.2.2, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.
HMDB.9.1.1. Coñece e		HMDB.9.1.1.	HMDB.9.1.1. Coñece	HMDB.9.1.1. Coñece	HMDB.9.1.1. Coñece e

describe as principais características da música e da danza tradicional, distinguindo estilos de canto, melodías, escalas, texturas e ritmos.		Coñece e describe as principais características da música e da danza tradicional, distinguindo estilos de canto, melodías, escalas, texturas e ritmos.	e describe as principais características da música e da danza tradicional, distinguindo estilos de canto, melodías, escalas, texturas e ritmos.	e describe as principais características da música e da danza tradicional, distinguindo estilos de canto, melodías, escalas, texturas e ritmos.	describe as principais características da música e da danza tradicional, distinguindo estilos de canto, melodías, escalas, texturas e ritmos.
HMDB.9.1.1. Coñece e describe as principais características da música e da danza tradicional, distinguindo estilos de canto, melodías, escalas, texturas e ritmos.		HMDB.9.1.1. Coñece e describe as principais características da música e da danza tradicional, distinguindo estilos de canto, melodías, escalas, texturas e ritmos.	HMDB.9.1.1. Coñece e describe as principais características da música e da danza tradicional, distinguindo estilos de canto, melodías, escalas, texturas e ritmos.	HMDB.9.1.1. Coñece e describe as principais características da música e da danza tradicional, distinguindo estilos de canto, melodías, escalas, texturas e ritmos.	HMDB.9.1.1. Coñece e describe as principais características da música e da danza tradicional, distinguindo estilos de canto, melodías, escalas, texturas e ritmos.

Bibliografía recomendada para a materia Historia da música e da danza:

Sally ALBAUGH, *La visualización Musical en la enseñanza de las audiciones*, Santiago, Tórculo Edicións, 1995.

Mª Pilar ALEN, *Historia da música galega: cantos, cantigas e cánticos*. Vigo, A Nosa Terra, 1997.

Emilio CASARES, *Historia da Música*, León, Everest, 2002.

Rafa FENOLLOSA y otros, *Historia de la Música y de la Danza*, Madrid, Almadrava, 2008.

Enrico FUBINI, *La estética musical desde la antigüedad hasta el siglo XX*. Madrid, Alianza Música, 1988.

D. GROUT & C.V: PALISCA, *Historia de la Música Occidental*, Tomos 1 y 2. Madrid, Alianza Música (nos. 15 y 16) 1997.

Rosa Mª FDEZ y Isabel PUENTE, *Historia da Música*. A Coruña, Galinova, 2003

Ulrich, Michels *Atlas de Música*, II. Parte histórica: del Barroco hasta hoy.. Alianza Editorial. Madrid, 1992.

Stanley, Sadie. Ed. *Guía Akal de la Música*.. Akal, Madrid, 2000.

José Luis Téllez, *Para acercarse a la música*,
Barcelona, Salvat Editores, 1981.

Algúns links

http://imslp.org/wiki/P%C3%Algina_principal
<http://www.musictheory.net/>
<http://www.avantgardeproject.org/archive.htm>
<http://www.turbulence.org/Works/song/index.html>
http://jan.ucc.nau.edu/~krr2/musan_linx.html
<http://www.box.net/shared/8i5trreo04#1:14697896>
<http://www.box.net/shared/8i5trreo04#1:14697896>
<http://musicamisteri.blogspot.com/>
<http://www.yolandasarmiento.com/>

V.- Metodoloxía

Con carácter xeral, son válidos os anteditos criterios fixados no DOGA. Valorarase, asimesmo, a capacidade do alumno para encadrar adecuadamente a forma musical obxecto de exame, ben en pregunta teórica ben en audición, no contexto histórico que lle deu orixe, aportando canto máis datos poida sobre a devandita forma musical, as súas características propias, o estilo do compositor, o seu lugar na sociedade do momento, etc.

En canto á proba específica de audición, valorarase que o alumno poda encadrala adecuadamente no seu período histórico concreto, recoñecendo, a ser posible, a obra de que se trata. Asimesmo, determinar a súa forma musical, os instrumentos que nela concorren, os trazos estilísticos que a caracterizan e o lugar que ocupa na produción musical do compositor, naqueles casos nos que esta información poda obterse/ deducirse da audición. Todos estes aspectos deberán ser desenvolvidos cunha lóxica interna na que prime, ademais dos criterios antes sinalados, o principio da non existencia de ideas contraditorias o incompatibles dentro do mesmo comentario en particular e en xeral de todo o exame.

VI.- Materiais e recursos didácticos

Nas aulas de música dispóñense de material diverso (instrumentos, libros e dicionarios de consulta, partituras, láminas, discos, vídeos, etc.) de uso común e utilizable o longo do curso, segundo as necesidades e en función do desenvolvemento do programa.

Tamén na biblioteca do centro cóntase con libros, vídeos e Dvds de interese; pódese consultar a selección deles, na biblioteca ou vía internet e solicitando o seu préstamo o

alumnado poderá utilizalos e levalos a casa.

Todos os libros de texto traen os CDs correspondentes ó libro do alumno que inclúe as audicións pertinentes; ademais ó libro guía do profesor case sempre engade outras gravacións de interese e nalgúns casos inclúen DVD con imaxes.

VII.- Procedementos e instrumentos de avaliación

Aparte dos exames terase en conta as probas prácticas, o seguimento dos cadernos, o coidado do material musical, e a participación nas actividades programadas polo departamento nos seus distintos contextos: de aula, de centro e fora do centro.

VIII.- Criterios de cualificación

Na materia de "Historia da Música e da danza" en 2º de Bacharelato, conta 80% a teoría e 20% a práctica.

En tódolos cursos os contidos actitudinais son cuantificables para a cualificación final e cada tres negativos se rebaixará ó 10% da cualificación final. Así mesmo as accións encamiñadas a falta de asistencia a clase, serán as previstas no Réxime de Regulamento Interior do Centro.

2. Contidos mínimos esixibles

1ª Avaluación:

- Canto gregoriano.
- Música trovadoresca.
- Polifonía primitiva.
- Renacemento musical profano e relixioso.
- Diferenciación de autores e formas.
- Análise de audicións e comentario.

2ª Avaluación:

- Formas e estruturas. Sonata, sinfonía, concerto,
- Formas para piano.
- Recoñecer autores destas formas.
- Análise e comentario de audicións.
- O Barroco e o Clasicismo vocais e instrumentais. Importancia da ópera.
- Distinción dos seus autores máis destacados: Bach, Häendel, Mozart, Haydn, Beethoven.
- Nacemento do ballet.

3ª Avaluación:

- Historia da zarzuela española.
- A ópera italiana: Verdi.
- A ópera alemá: Wagner.
- Sinfonismo do XIX.
- Nacionalismo.
- A música no século XX. As Vangardas.

concreccións metodolóxicas

Artigo 11. *Principios metodolóxicos*

1. Os centros docentes elaborarán as súas propostas pedagóxicas para esta etapa desde a consideración da atención á diversidade e do acceso de todo o alumnado á educación común. Así mesmo, arbitrarán métodos que teñan en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe, favorezan a capacidade de aprender por si mesmos e promovan a aprendizaxe en equipo.

De conformidade co establecido no artigo 26.3 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, a consellería con competencias en materia de educación establecerá as condicións que permitan que, nos primeiros cursos da etapa, o profesorado coa debida cualificación imparta máis dunha materia ao mesmo grupo de alumnos e de alumnas.

2. A metodoloxía didáctica neste etapa será nomeadamente activa e participativa, favorecendo o traballo individual e o cooperativo do alumnado, así como o logro dos obxectivos e das competencias correspondentes.

3. Procurarase o traballo en equipo do profesorado co obxecto de proporcionar un enfoque multidisciplinar do proceso educativo, garantindo a coordinación de todos os membros do equipo docente de cada grupo.

4. No proxecto educativo e nas programacións didácticas fixarase as estratexias que desenvolverá o profesorado para alcanzar os estándares de aprendizaxe avaliábeis previstos en cada materia e, de ser o caso, en cada ámbito, así como a adquisición das competencias.

5. A intervención educativa debe ter en conta como principio a diversidade do alumnado, entendendo que deste xeito se garante o desenvolvemento de todos/as os/as alumnos/as e mais unha atención personalizada en función das necesidades de cadaquén. Os mecanismos de reforzo, que se deberán pór en práctica tan pronto como se detecten dificultades de aprendizaxe, poderán ser tanto organizativos como curriculares.

6. Prestarase unha atención especial á adquisición e ao desenvolvemento das competencias, e fomentarase a correcta expresión oral e escrita, e o uso das matemáticas. De acordo co disposto no artigo 24.6 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional traballarase en todas as materias.

7. Coa finalidade de promover a comprensión de lectura e de uso da información, dedicarase un tempo á lectura na práctica docente de todas as materias.

8. Promoverase a integración e o uso das tecnoloxías da información e da comunicación na aula, como recurso

metodolóxico eficaz para desenvolver as tarefas de ensino e aprendizaxe.

9. Para unha adquisición eficaz das competencias e a súa integración efectiva no currículo, deberán deseñarse actividades de aprendizaxe integradas que lle permitan ao alumnado avanzar cara aos resultados de aprendizaxe de máis dunha competencia ao mesmo tempo. Para isto, aproveitaranse as posibilidades que ofrecen as metodoloxías de proxectos, entre outras, así como os recursos e as actividades da biblioteca escolar.

10. Os centros docentes impartirán de xeito integrado o currículo de todas as linguas da súa oferta educativa, co fin de favorecer que todos os coñecementos e as experiencias lingüísticas do alumnado contribúan ao desenvolvemento da súa competencia comunicativa plurilingüe. No proxecto lingüístico do centro concretaranse as medidas tomadas para a impartición do currículo integrado das linguas. Estas medidas incluírán, polo menos, acordos sobre criterios metodolóxicos básicos de actuación en todas as linguas, acordos sobre a terminoloxía que se vaia empregar, e o tratamento que se lles dará aos contidos, aos criterios de avaliación e aos estándares de aprendizaxe similares en cada materia lingüística, de xeito que se evite a repetición dos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua. De conformidade co establecido no artigo 26.6 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, estableceranse medidas de flexibilización e alternativas metodolóxicas na ensinanza e avaliación da lingua estranxeira para o alumnado con discapacidade, en especial para aquel que presenta dificultades na súa expresión oral. Estas adaptacións en ningún caso se terán en conta para minorar as cualificacións obtidas.

CRITERIOS METODOLÓXICOS E RECURSOS

No proceso de ensinanza-aprendizaxe xogan un papel importante tanto os criterios metodolóxicos, que guían a intervención educativa, como as medidas organizativas e estruturais que permiten la utilización adecuada de los recursos de los que dispón no centro.

Criterios metodolóxicos

As liñas metodolóxicas que deben orientar la intervención educativa podense sintetizar e concretar da seguinte forma:

- a) Partirase do nivel de desenrolo do alumno/a, para construír a partir de alí, outros aprendizaxes que favorezan e melloren o seu rendemento.
- b) A metodoloxía adaptarase ás características de cada alumno e alumna, atendendo a súa diversidade, favorecerá a capacidade dos alumnos para aprender por si mesmos e para traballar en equipo, e atenderá ós diferentes ritmos de

aprendizaxe.

c) A organización docente deberá atender ás necesidades, aptitudes e intereses que demanden os alumnos segundo se vaian detectando no proceso de ensinanza-aprendizaxe.

d) A agrupación de alumnos na aula poderá ser variable e flexible, en función das actividades que se vaian a realizar na aula, sen desprezar por elo el traballo persoal e individualizado.

e) Darase prioridade á comprensión dos contidos fronte á aprendizaxe puramente mecánica ou memorística.

f) Propiciaranse as oportunidades para que os alumnos podan poñer en práctica os novos coñecementos, de modo que podan comprobar a utilidade do que aprenderon, e saiban aplicalo noutros contextos a súa vida cotiá.

g) A actividade educativa procurará dar unha formación personalizada, fomentará a participación dos alumnos, asegurará unha efectiva igualdade entre el alumnado, e promoverá a relación có entorno.

h) Fomentarase, de acordo coas competencias básicas, a reflexión persoal sobre o realizado e a elaboración de conclusións con respecto ó que se aprendeu; de esta forma, os alumnos analizarán o seu progreso respecto ós seus coñecementos.

Organización de recursos

No proceso de ensinanza-aprendizaxe teranse en conta todas aquelas medidas que organicen e utilicen de maneira adecuada os recursos de que dispón o centro. Podemos destacar entre outras:

a) **Agrupamentos do alumnado:** proporcionarán un mellor aproveitamento das actividades propostas, constituíndo unha ferramenta útil para adecuar a metodoloxía ás necesidades dos alumnos. Así mesmo, a diversidade de agrupamentos debe responder ás posibilidades e recursos do centro, ser flexibles para realizar modificacións puntuais en determinadas actividades, e partir da observación directa na aula.

b) **Organización de espazos e tempos:** permitirá a interacción grupal e o contacto individual, propiciando actividades compartidas e autónomas, e favorecerá a exploración, o descubrimento e as actividades lúdicas e recreativas noutros espazos distintos da aula (biblioteca, laboratorios, sala de Informática, talleres, etc.). En canto á distribución do tempo hai que ter en conta: 1) a elaboración dun horario xeral de acordo co desenrolo das áreas, respectando as características de maduración dos alumnos, e 2) a confección dun horario docente que permitirá as actividades de coordinación, titoría, orientación, reforzos educativos, atención individualizada a padres, actividades formativas, etc.

c) **Determinación de materiais curriculares e recursos**

didácticos: a través dunha serie de directrices xerais o equipo docente avaliará e seleccionará aqueles materiais e recursos que máis se adecúen o seu modelo didáctico e á intervención educativa do centro.

Podemos establecer unha serie de criterios que guíen este análise:

- Concordancia entre os obxectivos propostos e aqueles enunciados no Proxecto Curricular.
- Coherencia dos contidos propostos cos obxectivos.
- Secuenciación progresiva dos contidos cunha adecuada correspondencia ó nivel educativo.
- Adecuación ós criterios de avaliación e ó contexto educativo do centro.
- Variedade de actividades, de diferente tipoloxía, para atender ás diferencias individuais.
- Claridade na exposición e riqueza gráfica.
- Outros recursos que poidan facilitar a actividade educativa (material complementario en distintos soportes: documentos fotocopiabiles, audiovisuais, CDs con recursos didácticos).

METODOLOXÍA DOCENTE

Toda intervención educativa debe ter en conta os coñecementos previos dos alumnos e o seu interese por saber e aprender; só así, conseguiranse aprendizaxes funcionais, gracias ós cales poderán traducir os contidos á súa propia linguaxe, utilízalos noutras áreas e aproveitar o aprendido para seguir aprendendo: en definitiva, adquirir las competencias básicas necesarias para completar esta etapa.

Para desenrolar as competencias básicas, a metodoloxía docente concretarase a través dos distintos tipos de actividades e das diferentes maneiras de presentar os contidos en cada unidade didáctica. Consideramos estes medios son o mellor elemento para despertar o interese sobre un tema, motivar, contextualizar un contido e transferir a súa aprendizaxe a outros ámbitos.

O expresado anteriormente traducirase na aula desenrolando as unidades de acordo co seguinte esquema de traballo:

-Introdución á unidade de traballo a fin de motivar ós alumnos/as.

Exposición por parte do profesor dos contidos que se van traballar, co fin de proporcionar unha visión global da unidade que axude ós alumnos a familiarizarse co tema a tratar.

-Análise dos coñecementos previos dos alumnos/as.

A través das actividades iniciais e do esquema xeral de cada unidade, o profesor realizará unha avaliación preliminar dos coñecementos de partida dos alumnos. De esta forma o alumnado entrará en contacto co tema e o profesor identificará os coñecementos previos que posúe o grupo de alumnos, co que poderá introducir as modificacións necesarias para atender as diferencias e, sobre todo, para prevelas.

Exposición de contidos e desenrolo da unidade.

O profesor desenrolará os contidos esenciais da unidade didáctica, mantendo o interese e fomentando a participación do alumnado. Cando o estime oportuno, e en función dos intereses, demandas, necesidades e expectativas dos alumnos, poderá organizar o tratamento de determinados contidos de forma agrupada, ou reestructuralos, de maneira que lles facilite a realización de aprendizaxes significativos.

Traballo individual dos alumnos/as desenrolando as actividades propostas.

Os alumnos realizarán distintos tipos de actividades, para asimilar e reforzar o aprendido. Estas actividades sucédense no desenrolo dos contidos, afianzando os conceptos principais e a xeneralización dos mesmos. Todo elo realizado baixo a supervisión persoal do profesor, que analizará as dificultades e orientará e proporcionará as axudas necesarias.

Traballo en pequenos grupos para fomentar o traballo cooperativo.

Os alumnos levarán a cabo actividades en pequenos grupos para desenrolar un traballo cooperativo que lles servirá tamén para mellorar a iniciativa e a investigación. A continuación, pódense comentar as liñas de investigación, as dificultades, os erros encontrados, mediante unha discusión de clase moderada polo profesor e consistente nunha posta en común dos grupos. Con este tipo de actividades estaremos fomentando competencias básicas propias da etapa.

Variedade de instrumentos didácticos.

A presenza de distintos formatos (libro do alumno e CD; textos e música; cadros, gráficas, esquemas, etc.) no proceso de ensinanza-aprendizaxe contribúe a desenrolar as capacidades e as competencias básicas dos alumnos, así como a enriquecer a súa experiencia de aprendizaxe.

Desenrolo da expresión musical.

Presentación de diferentes directrices que se empregan no estudio da Música, para que os alumnos desenrolen a expresión instrumental, vocal e corporal con axuda de exemplos musicais e diferentes niveis de dificultade. Traballaranse as normas básicas da interpretación en grupo,

as habilidades técnicas necesarias, os elementos fundamentais da composición e o recoñecemento dos exemplos máis significativos do repertorio.

Resumo e síntese dos contidos da unidade.

O finalizar cada lección intentarase vincular os contidos estudados na unidade (mediante un cadro resumo) cos conceptos principais e a relación entre eles; de esta forma, sintetizaranse as principais ideas expostas e repasarase o que os alumnos comprenderon.

ORIENTACIÓNS ESPECÍFICAS PARA A PRÁCTICA MUSICAL

Consideracións sobre as actividades de audición.

A audición é sen dubida un dos mellores medios para afianzar a sensibilidade e a percepción musical do alumnado. O seu obxectivo final será orientar ós alumnos e alumnas cara a unha audición comprensiva que lles permita identificar os elementos integrantes do discurso musical e valorar e entender as distintas manifestacións musicais como un fenómeno imbricado na historia e a sociedade. Pero tamén debemos aproveitar as actividades de audición no seu aspecto puramente sensible e de mero goce. escoitar música polo pracer de facelo, e entendela para gozala mellor. Polo tanto, en todas as actividades de audición, convén incidir nos dous aspectos: a sensibilidade musical e a audición comprensiva das obras.

Antes de analizar os elementos técnicos de unha audición, sería oportuno traballar e fomentar a sensibilidade musical dos alumnos e alumnas con cuestións relativas á emoción ou o ánimo provocado pola música.

Pódense plantexar preguntas tan abertas como: ¿que che pareceu esta música?, ¿que sensación ou ánimo che produce?, ¿como a definirías?, etc.

Probablemente nos encontremos con respostas relativamente pobres, sen dubida por falta de riqueza e precisión na linguaxe. Neste caso, para evitar posibles ambigüidades ou frustracións ("non sei ...", "non está mal ...", etc.) pode ser moi útil facilitar ós alumnos unha pequena lista de adxectivos, organizada en grupos afines e contrarios, que poda contemplar as distintas respostas anímicas ou emocionais á música.

Propoñemos o seguinte cadro de adxectivos:

brillante luminoso optimista animado alegre gozoso festivo	generoso variado sorprendente asombroso ingenioso gracioso divertido	ágil agitado excesivo nervioso excitante inquietante intrigante	entusiasta apasionado enérgico vigoroso impetuoso atrevido escandaloso alocado violento duro	estructurado ordenado claro seguro decidido satisfactorio	respetable orgullosa distinguido ceremonioso solemne grandioso majestuoso inolvidable memorable eterno
--	--	---	---	--	---

oscuro
apagado
pesimista
lastimero
triste
amargo
doloroso
angustioso
fúnebre

pobre
cansado
pesado
monótono
soso
serio
aburrido

silencioso
calmado
moderado
tranquilo
reposado
sereno
relajado
apacible

suave
delicado
dulce
agradable
evocador
soñador
sentimental
melancólico
nostálgico
espiritual

caprichoso
confuso
caótico
vacilante
frustrante

sencillo
humilde
natural
normal
corriente
vulgar
simple
pasajero
fugaz
efímero
insignificante

O uso de este cadro de adxectivos, ou de outros similares tal vez mais sintetizados, para que os alumnos podan manifestar as súas respostas emocionais á música, facilitará ó profesor unha información individual de extraordinario valor e enriquecerá o conxunto da clase con percepcións incriblemente matizadas e sutís.

En canto á audición comprensiva das obras, será necesaria a adquisición e o manexo dun vocabulario básico que permita a descrición de fenómenos sonoros e a comprensión da linguaxe musical no seu conxunto.

Os contidos básicos relativos á linguaxe musical son, ademais, a base de tódolos demais aprendizaxes e como tal, plantexanse nos dous libros adoptados para o desenrolo da materia. En el primeiro, como bloque de traballo fundamental que deberá ir asimilándose e enriquecéndose de forma paulatina. No segundo, como punto de partida para un acercamento máis profundo á música na cultura e a sociedade.

De todas formas, coñecendo a enorme heteroxeneidade de coñecementos, aptitudes e actitudes que presentan os alumnos na maior parte dos grupos, debemos plantexar o análise da audición partindo sempre do repaso, máis ou menos exhaustivo, ós elementos básicos da linguaxe musical.

Seguindo os esquemas de linguaxe que se facilitan nos libros (no primeiro como repaso final no Anexo, no segundo como punto de partida na Unidade 0), podemos elaborar un guión de análise que poda servir de base común para todas as audicións. É conveniente que os alumnos se acostumen a seguir sempre os mesmos pasos para a análise e, polo tanto, a saber escoitar e discriminar os mesmos aspectos en diferentes audicións.

Podemos partir destes aspectos máis xerais, e por tanto, máis facilmente perceptibles na audición, ata chegar ós elementos máis concretos da linguaxe.

Propoñemos o seguinte **esquema**:

1. A forma musical

Normalmente, para favorecer a concentración, escoitaremos movementos soltos ou fragmentos, aínda que pertenza a una obra maior, e por tanto, o aclararemos.

- ¿Quen interpreta o que está soando? (forma vocal ou forma instrumental)
- ¿Responde a una estrutura clara?
- ¿Podo recoñecer algo dos que escoitei como igual ou diferente?
- ¿Cantas frases ou seccións repetidas ou distintas escoito?
- ¿As repeticións son idénticas ou varía algo?, ¿É parecido pero máis ampliado?
- Identificación dos procedementos compositivos máis habituais.

2. O xénero musical

O título da obra e quizais algunhas breves nocións lanzadas polo profesor a modo de "pistas" permitirán adscribir sen dificultade cada audición os seus correspondentes xéneros. Cando se trate de música vocal (dramática) podemos aproveitar para traballar tamén o significado do texto e a súa relación coa música.

3. Elementos de estilo

a) Textura

- Todos interpretan a mesma melodía á vez (textura monódica).
- escoito un "lío" de diferentes melodías independentes (textura contrapuntística).
- escoito una melodía principal con acompañamento (melodía acompañada).
- escoito una melodía "gorda" que se move en bloques homoxéneos (textura homofónica).

b) Ritmo

- Traballaremos o pulso e a acentuación (con palmadas o golpes sobre la mesa) para definir o tipo de ritmo.

c) Melodía

- Tonalidade (maior ou menor, a asociación con ánimos ou cores é un recurso moi intuitivo e práctico)
- Elementos estruturais (motivo, frase, cadencia, tema)
- Deseños melódicos (podemos pedir ós alumnos que debuxen coa mano no aire a "cordillera" melódica).

d) Agógica e Dinámica

- Discriminación do tempo e as súas modificacións.
- Tratamento da intensidade (intensidade xeral, modificacións puntuais ou progresivas)

e) Tímbrica

- Formación: solista, agrupacións medianas ou grandes.
- Función: identificación dos distintos instrumentos e voces e a súa función de solista ou dentro do conxunto.
- Técnicas: recursos e estilos de interpretación.

A análise da audición poderá concretarse moito máis se o unimos despois a análise detallada das partituras ou exemplos musicais que se facilitan. Así, sobre a partitura podemos traballar os elementos máis internos da linguaxe reflectidos na notación musical.

Consideracións sobre as actividades de interpretación

Evidentemente, a interpretación musical supón para o alumnado unha experiencia persoal e colectiva enormemente enriquecedora e de gran atractivo.

Sen embargo, tamén somos coscentes da dificultade e o extraordinario "gasto de enerxía" que entraña a coordinación de este tipo de actividades e os múltiples inconvenientes que poden xurdir na práctica diaria: o excesivo número de alumnos por grupo e os seus diversos niveis de coñecementos e intereses, o escaso horario da asignatura que rompe a continuidade necesaria no traballo, a dotación non sempre suficiente das aulas de música, etc.

Atendendo, por tanto, á realidade das clases, as actividades de interpretación poden abordarse partindo da imitación ou da lectura en función dos coñecementos dos alumnos, o tempo dispoñible e o tipo de dinámica que se pretenda crear na aula.

A interpretación por imitación será o procedemento máis dinámico e eficaz, tanto nas actividades de expresión instrumental como nas de expresión vocal e corporal.

Ademais, mediante este procedemento, o coidadoso modelo do profesor poderá evitar os excesos de instrucións ou normas para a interpretación, invitando e ensinando ós alumnos co seu exemplo, máis que coas súas palabras, para propiciar una práctica adecuada.

Tódalas actividades de interpretación veranse favorecidas coa práctica previa de algunhas cuestións básicas como a relaxación, a concentración, o traballo do pulso e o xesto (por exemplo, interpretando primeiro con instrumentos "imaxinarios" e entoando á vez), traballo do ritmo con exercicios de percusión corporal si se cree conveniente, etc. Estas prácticas poden realizarse como unha forma de "quentamento" previo á actividade específica de interpretación e contribúen a crear no alumnado os hábitos e a disciplina de grupo imprescindible para a concertación musical.

En calquera caso, a interpretación musical, ademais do

necesario contacto e disfrute musical que supón, debe contribuír tamén ó desenrolo e asimilación de conceptos que permitan unha experiencia realmente consciente da música. En consecuencia, antes ou despois da interpretación, e sempre da forma máis metódica posible, é conveniente incidir na análise da peza musical.

Unha análise relativa ós elementos máis internos da linguaxe reflectidos na partitura, axudará a una interpretación máis eficaz. Unha análise xeral centrado na forma, o fraseo, a expresión, o contido, o estilo, o compositor, etc., axudará a situar cada exemplo musical no seu contexto e a realizar unha interpretación máis sensible e íntegra da obra.

É moi frecuente que a práctica da interpretación, sobre todo en grupos numerosos, suscite certos "conflitos" derivados da distribución de funcións no conxunto e do extraordinario sentido crítico que se desperta en case tódolos alumnos, sobre todo ante los errores o defectos alleos. A observación individual do profesor é fundamental para suavizar ou corrixir estas dinámicas xogando coa organización da clase, o reparto de responsabilidades e dificultades conforme ás diversas capacidades dos alumnos e o apoio ou reforzo nos "puntos" máis críticos (ben sexan intérpretes individuais, voces ou pasaxes determinados). Incluído no Anexo do libro Música I de Editex, a lectura do apólogo *La música de los animales* de Tomás de Iriarte brindará unha entretida e proveitosa oportunidade para reflexionar, en ton de humor pero tamén duramente autocrítico, sobre os problemas máis frecuentes da interpretación en conxunto.

Consideracións sobre as actividades de creación

O bloque de creación está intimamente ligado a la interpretación e abarca un sinfín de posibles propostas de traballo con diversas actividades modelo.

Unha boa parte das actividades de creación require da asimilación e o manexo dos elementos básicos da linguaxe musical para poder afrontar a improvisación, a elaboración de arranxos ou a composición de pequenas obras.

De todos estes recursos, tal vez sexa a elaboración de acompañamentos harmónicos sinxelos a tarefa que máis dificultades poda provocar nos alumnos, xa que non depende exclusivamente da súa creatividade o da súa capacidade para manexar ou conxugar diversos elementos, senón que implica un certo coñecemento das funcións básicas dos acordes.

Facilitamos aquí unha pequena táboa para a armonización de escalas maiores (sobre el modelo de Do) e menores (sobre el modelo de La) que os alumnos poderán utilizar dunha forma moi intuitiva e rápida

Escalas maiores		Escalas menores	
No	Posibles		Posibles
Do	Do - Fa - La m	La	La m - Re m - Fa
Re	Sol - Sol 7	Si	Mi m - Mi
Mi	Do - La m	Do	La m - Fa
Fa	Fa - Sol 7 - Re	Re	Re m - Mi m - Mi
Sol	Do - Sol - Sol 7	Mi	La m - Mi m - Mi
La	Fa - Re m	Fa	Re m
Si	Sol - Sol 7	Sol	Mi m (con Sol #:

A esta táboa pódense unir como información de apoio, tamén de consulta moi sinxela este cadro resumo

Consideracións sobre a elección do repertorio

A elección do repertorio musical é sen dubida unha das tarefas máis importantes e difíciles para o profesor. A estratexia habitual de intentar conectar cos alumnos dende a súa experiencia musical, partindo do seu mundo sonoro cotiá e, sen dubida, un procedemento extraordinariamente válido pola súa inmediatez, pero tamén adoita ser extraordinariamente efímero. ¿Cantos alumnos recordan agora a canción de moda do ano pasado que estiveron escoitando ata a saciedade?

Sen desprezar este tipo de repertorio que soe ser, ademais, moi asumible para a práctica musical na aula e na que se poden encontrar exemplos de estimable calidade, o obxectivo de orientar ós alumnos cara a ampliación e diversificación dos seus gustos persoais e cara a capacidade de saber gozar e valorar a riqueza de outras músicas, debe ser una tarefa prioritaria.

Nos contidos previstos para a asignatura optativa de 4º ESO abordaranse con maior detalle e profundidade dos diversos estilos da música popular actual. Polo tanto, nos cursos anteriores, creemos conveniente incidir de maneira especial no coñecemento (e manexo) do repertorio máis significativo da música culta occidental.

Por outra parte, e sen pretender en absoluto impoñer suxestións e moito menos normas, senón invitar á reflexión sobre a nosa experiencia musical na aula, plantexámos algunhas cuestións sobre os "gustos dos alumnos" que consideramos importantes: ¿Realmente gozan máis e se "enganchan" mellor interpretando, por exemplo, calquera dos éxitos "pop" do momento que un arranxo clásico?, ¿Os mozos senten rexeito cara a música clásica?, ¿Non es simplemente o receo natural a un mundo descoñecido que pensan inalcanzable?

Estamos convencidos de que os alumnos son capaces de aceptar e asumir todo o que nós sexamos capaces de propoñerlles adecuadamente. Facendo un exercicio necesario

de autocrítica creemos que, en algunhas ocasións, son máis os nosos medos e non os seus rexeitamentos os que provocan unha selección excesivamente parcial dun repertorio que se supón sinxelo o "garantido" para a práctica na aula. Tal vez contribuímos inconscientemente a esa especie de "inanición mental" que sofren gran parte dos alumnos, por exceso de simplificación e por prexuízos. O traballo máis importante e complexo será el "envoltorio" que lle demos ás nosas propostas.

5º Materiais e recursos

2º ESO: Os materiais didácticos pra cada curso

O LIBRO : Música da editorial TEIDE

Nos libros do alumno pra este curso procurouse que a presentación dos textos sexa moi

significativa: Cuidando o vocabulario que coñece o alumnado e ampliándoo.

Os libros estruturanse en dez unidades que traballan os núcleos temáticos os que se refire ao currículo oficial; escoita, interpretación e creación, contextos musicais e culturais e música e tecnoloxía.

hai unha unidade final con abundante repertorio para traballar a interpretación e improvisación musical.

Nos materiais didácticos pretendese abordar de forma clara e práctica as competencias musicais e transversales que o alumnado debe adquirir.

A actividades de diferente tipoloxía. Se ha considerado que este era el enfoque

Las audiciones están asociadas as actividades. Son fragmentos de obras representativas.

Os vídeos. Nas distintas unidades do libro hay fragmentos audiovisuales.

Propostas na web . Na web da editorial incorporaránse progresivamente pezas para interpretar coa partitura, a semipartitura e as bases de acompañamento.

Para que los estilos de música que se interpreten sexan totalmente variados e vivos e necesario que o alumnado poida tocar ou cantar os últimos temas producidos en cada momento. Tamén hai temas históricos ou clásicos doutros estilos musicais.

Tamén encútranse enlaces de programas musicais libres e de páxinas donde descargar demostracións de programas pra poderlos coñecer e manipular.

DESCRIPCIÓN DO MATERIAL de 3º eso

O libro do alumno: GALINOVA

Cada unidade do libro de Galinova proposto como material de consulta, presentase cunha fotografía motivadora a dobre páxina, un **esquema** que permite apreciar de forma global os contidos máis importantes, un texto de introdución e un apartado de **actividades iniciais** para comprobar os coñecementos previos e reflexionar sobre o que se vai a

traballar.

A continuación, comeza o **desenrolo de contidos** estruturado en epígrafes e acompañado por numerosos esquemas, cadros, ilustracións e exemplos musicais. As **actividades** de reforzo, audición e interpretación musical serven para avaliar o aprendido o remate de cada apartado. Ademais, nos marxes se incorporan contidos complementarios e curiosidades.

Tras o desenrolo de contidos se inicia unha ampla sección de **actividades** que contempla os seguintes apartados: No apartado de **Autoavaliación** se reforzan os principais termos e conceptos musicais mediante a realización de encrucillados, sopas de letras e outras cuestións.

Na **Interpretación** se irá afianzando a práctica da expresión instrumental, vocal e corporal con exemplos musicais variados e diferentes niveis de dificultade.

O apartado de **Creación** permite descubrir os elementos básicos da composición musical e traballar as capacidades expresivas nas súas distintas facetas.

En **Audición** se ofrecen variados exemplos para traballar o recoñecemento dos principais elementos musicais e facilitar unha guía básica dos distintos repertorios.

A páxina final inclúe os apartados **En resumen**, coa síntese dos contidos básicos da unidade, e **Amplía con...**, onde se ofrecen novas pistas e ferramentas para seguir afondando ou investigando o aprendido.

Este libro de 3º contén actividades finais de cada unidade unha primeira sección de **Revista Musical** que presenta unha variada selección de lecturas para poder afondar nos contidos traballados. Algúns textos ofrecen anécdotas, curiosidades novos datos que poden utilizarse como punto de partida a un posible traballo de investigación; outros en cambio, brindarán una excelente oportunidade para la reflexión e o debate.

A guía do profesor

A **guía didáctica** para uso do profesor está dividida en tres partes: o proxecto curricular, a programación de aula e o solucionario.

La **programación de aula** para cada uno de los cursos se estructura en unidades temáticas. Cada unidade comeza sinalando los obxectivos que se pretende conseguir, los contidos que se van a tratar, los criterios de avaliación y termina con un apartado específico de suxerenzas metodolóxicas onde se relacionan las competencias básicas

con las actividades del libro que facilitan su adquisición y el uso de material complementario que pode utilizar el profesor en el aula.

Material de apoio: Audicións

Os libros veñen acompañados por CDs coas audicións musicais propostas no texto. favorecendo así a adquisición dunha cultura musical básica.

4º de ESO O libro do alumno en formato impreso: estructura e características editorial TEIDE

O libro estruturase en nove unidades. Cada unha presenta os seguintes apartados:

Entrada de la unidad

Cada unidade abrese con un vídeo sobre unha profesión relacionada co mundo da música e outro vídeo no que un profesional recoñecido explica en qué consiste o seu traballo.

Recursos dixitais do alumno Todos os contidos dixitais os que se fai referencia no libro do alumno están dispoñibles sin necesidade de rexistrarse na web de recursos didácticos da editorial: ecasals.net.

O material para o profesor

A proposta didáctica en formato impreso

- Glosario Audacity.
- Glosario MuseScore..
- **O DVD da proposta didáctica**

1º de bacharelato sen libro de texto.O material de consulta é proposto pola profesora seguindo o programa

Equipamento da aula de música:

dous encerados:pautado e normal.

Pantalla desplegable para proxector.

Armarios para gardar instrumentos.

Instrumentos de música: Piano dixital, dúas guitarras, instrumental Orff (láminas e pequena percusión).

Equipo audiovisual: canón e equipo de música: dúas cadeas musicales.

Recursos informáticos: Ordenador.Fonoteca,e videoteca

1º de bacharelato: Linguaxe e práctica musical sen libro impreso impreso , utilizamola rede que nos proporciona os mapas conceptuales que nos cotexamos e ampliamos según o temario proposto na programación . Empregamos como guía o chamado Lineas musicales.

2º de bacharelato: A historia da música e a danza , sen libro obrigatorio pero empregamos como referencia e consulta o que ofrece a editorial Almadraba que temos na aula , empregamos e facemos mapas conceptuales como repaso.

7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN; CUALIFICACIÓN; E PROMOCIÓN DO ALUMNADO

A avaliación do rendemento ao longo do curso constará de tres fases:

1. **Avaliación inicial:** na que posiblemente a través dunha proba escrita trataremos de saber o nivel de coñecementos do alumando para dese xeito traballar con eles de xeito personalizado.
2. **Avaliación do proceso de ensino aprendizaxe:** será continua e para ela utilizaráse o procedemento da observación. Cando se advirta que un alumno/a non progresa adecuadamente adoptaranse as medidas de reforzo e os cambios necesarios na práctica docente.
3. **Avaliación dos coñecementos:** trimestralmente e mediante probas escritas e orais, coñeceremos o grado de consecución dos obxectivos. De non chegar ao mínimo esixido, o alumnado deberá realizar as actividades de recuperación programadas.

Criterios de avaliación a ter en conta

Entoar con unha correcta emisión da voz, individual ou conxuntamente, unha melodía ou canción con ou sin acompañamento.

Mediante este criterio evaluaráse a capacidade do alumno ou alumna para aplicar, na interpretación de unha melodía ou canción, unha correcta técnica vocal, controlando a respiración, a emisión e a articulación. Asimesmo valoraráse a capacidade para cantar entonada e afinadamente un fragmento tonal ou modal aplicando as indicacións expresivas presentes na partitura e adecuando a propia interpretación a do conxunto.

Recoñecer auditivamente o pulso dunha obra ou fragmento, así como o acento periódico, e interiorizarlo para mantélo durante breves períodos de silencio.

Con este criterio tratase de avaliar, a partir da audición de unha obra ou fragmento musical, en qué grado o alumno ou alumna e capaz de percibir o pulso como referencia básica para a execución rítmica, así como de identificar o acento periódico base do compás.

Valoraráse a súa capacidade para lograr unha correcta interiorización do pulso que lle permita, a posteriori, unha adecuada execución rítmica, de forma individual ou colectiva, a través da práctica de actividades de danza e movemento.

Identificar e executar, instrumental o vocalmente, estruturas e desenrols rítmicos e/ou melódicos simultáneos, extraídos dunha obra breve ou fragmento, con ou sin cambio de compás, nun tempo establecido.

Con este criterio de avaliación valoraráse a capacidade do alumno ou alumna para interpretar una obra breve ou fragmento musical, instrumental ou vocal, sentindo internamente el pulso e encadenando diversas fórmulas

rítmicas e/ou melódicas adecuadas a este nivel dentro do tempo establecido, utilizando a disociación auditiva e motriz e, aplicando, si procede, as equivalencias nos cambios de compás. Asimesmo valorarásese en qué grado e capaz de solventar con autonomía as dificultades encontradas durante a interpretación introducindo as medidas correctivas adecuadas.

Realizar exercicios psicomotores e improvisar estruturas rítmicas sobre un fragmento escoitado, de maneira tanto individual como conxunta.

Con este criterio de avaliación valorarásese a capacidade creativa e expresiva do alumno ou alumna, a través da práctica de variantes de fórmulas rítmicas conocidas ou improvisando libremente sobre as mesmas axustándoas o pulso e o compás do fragmento escoitado. Asimesmo avaliarásese a súa capacidade de coordinación co grupo adecuando a propia interpretación a do conxunto.

Identificar e reproducir intervalos, modelos melódicos sinxelos, escalas ou acordes arpegiados a partir de diferentes alturas.

A través deste criterio valorarásese a capacidade do alumno ou alumna para reproducir un mesmo esquema melódico dende calqueirar altura, a partir da audición de fragmentos musicais variados, mantendo a interválica do modelo, e entendendo a tonalidade como un feito constante.

Asimesmo mediante este criterio avaliarásese a capacidade para identificar, a través da audición, da práctica ou da lectura musical, as estruturas armónicas básicas e as normas que as rigen.

Improvisar, individual ou colectivamente, breves melodías tonales o modales, ou pequenas formas musicais partindo de premisas relativas a diferentes aspectos do lenguaje musical.

Através deste criterio de avaliación valorarásese a capacidade do alumno ou alumna para improvisar sobre modelos tonales e modales básicos, así como para seleccionar e usar os elementos morfolóxicos do lenguaje musical, previamente traballados, de acordo con unha idea e con una forma musical.

Avaliarásese, a través do resultado da improvisación, a súa capacidade creativa e imaxinación musical.

Asimesmo, mediante este criterio avaliarásese a actitude do alumno ou alumna para integrarse como un membro máis no grupo, de forma responsable, igualitaria e cooperativa.

Recoñecer auditivamente e describir con posterioridad os rasgos característicos das obras escoitadas ou interpretadas.

Mediante este criterio de avaliación valorarásese a capacidade do alumno ou alumna para, a partir da audición de obras ou fragmentos musicais de repertorios variados,

identificar os elementos propios de cada linguaxe musical: rítmicos, melódicos, tonales, modales, cadenciales, formales, tímbricos, modos de ataque, articulaciones ou outros.

Os aspectos a recoñecer na audición obxecto de análise serán seleccionados previamente ou identificados polo alumno ou alumna como os máis notorios. Asimesmo evaluaráse a capacidade do alumno ou alumna para expresar, oralmente ou por escrito, os rasgos característicos das obras musicales escoitadas, utilizando a terminoloxía adecuada.

Valoraráse a capacidade para argumentar e contrastar ideas, a través do diálogo ou debates, respetando as dos demais.

Interpretar de memoria, individual ou conxuntamente, fragmentos de obras dun repertorio seleccionado previamente polo alumno ou alumna.

Con este criterio evaluaráse a capacidade do alumno ou alumna para memorizar e interpretar, individual ou colectivamente, fragmentos de obras, vocales ou instrumentales, previamente seleccionadas e traballadas na aula.

Valoraráse a calidade da interpretación, a sensibilidade musical e a capacidade expresiva do alumno ou alumna, así como a súa actitude tolerante e respetuosa ante outras interpretacións, aceptando as propias capacidades interpretativas e expresivas e as do resto dos membros do grupo.

Este criterio trata de avaliar o coñecemento do repertorio do alumno ou alumna, a súa capacidade de memorización, o desenrolo da súa sensibilidade musical, a súa capacidade expresiva, así como a súa actitude ante a música e os compañeiros.

Improvisar ou compoñer e interpretar unha breve obra musical para unha melodía dada, que necesite a participación de varios executantes e incorporar movementos coreográfico, utilizando os coñecementos musicais adquiridos.

Con este criterio evaluaráse a capacidade do alumno ou alumna para crear ou improvisar unha pequena obra musical sobre unha melodía dada, así como para usar e combinar, de forma individual ou en grupo, elementos morfolóxicos da linguaxe musical previamente traballados.

Asimismo, valoraráse a súa capacidade para construír, a través do movemento, unha creación coreográfica adecuando a súa concepción o carácter expresivo da obra.

Evaluaráse a capacidade para traballar en equipo de maneira igualitaria e cooperativa, respetando as normas e as regras que rixen a actividade do conxunto, e disfrutando e

integrándose dentro do grupo, aceptando as súas propias capacidades expresivas e as do resto dos seus compañeiros e compañeras.

Con este criterio preténdese comprobar o grao de aprehensión dos conceptos teóricos da lingua musical e da capacidade do alumno ou alumna pra usarlos e combinálos na creación dunha pequena obra musical, a súa capacidade para construír a través do movemento unha creación coreográfica adecuando a súa concepción o carácter expresivo da obra, así como a súa disposición para realizar un traballo de maneira cooperativa integrándose como un membro máis dentro dun grupo.

Realizar traballos ou exercicios aplicando as ferramentas que ofrecen as novas tecnoloxías para a creación musical. Con este criterio valorarase o grao de desenvolvemento alcanzado polo alumno ou alumna no uso do software destinado a manipulación do son e a edición de partituras musicais, así como o seu grao de aprehensión das posibilidades acústicas do son e o seu tratamento analóxico e dixital. Asímismo avaliarase a capacidade para facer uso dos recursos tecnolóxicos dispoñibles na realización de sinxelas producións audiovisuais que integren son, imaxe e texto.

Percibir, identificar e transcribir os elementos básicos da lingua musical e interpretar unha obra breve ou fragmento musical a partir dunha partitura adecuada o nivel.

Con este criterio avaliarase a capacidade do alumno ou alumna para escribir ou ler unha partitura musical adecuada o nivel e para identificar e valorar as diferencias que se produzan entre un fragmento escrito e un fragmento escoitado. Asímismo permitirá avaliar a capacidade de aceptar as capacidades perceptivas e interpretativas propias e as do resto dos compañeiros e compañeras.

A avaliación do grao de cumprimento dos obxectivos será continua e formativa. Farase, tamén, unha avaliación inicial dos coñecementos dos alumnos ou das alumnas, pois algúns deles ou algunhas delas xa estudaron francés noutro momento da súa vida, e é conveniente para o profesor ou profesora coñecer os diferentes niveis para poder diversificar correctamente a súa tarefa. A forma de obter a nota académica final é a partir dunha avaliación sumativa integrada polos resultados da avaliación do profesorado, da auto avaliación e da co avaliación. As cualificacións emitiranse cada trimestre coincidindo coas avaliacións fixadas dende Xefatura de Estudos. Para emitir esa cualificación seguiranse os procedementos descritos a continuación.

CUARTO CURSO e bacharelato

1. Explicar algunhas das funcións que consegue a música na vida das persoas e na sociedade. Con este criterio preténdese avaliar o coñecemento do alumnado acerca do papel da música en situacións e contextos diversos: actos da vida cotián, espectáculos, medios de comunicación, etc.
2. Analizar diferentes pezas musicais apoiándose na audición e no uso de documentos impresos como partituras, comentarios ou musicogramas e describir as súas principais características. Este criterio intenta avaliar a capacidade do alumnado para identificar algúns dos elementos distintivos dunha obra musical e para describir, utilizando unha terminoloxía axeitada, aspectos relacionados co ritmo, a melodía, a textura ou a forma. A análise realizarase sempre en situacións contextualizadas e a partir de audicións de obras previamente traballadas na aula ou con características similares ás mesmas.
3. Expoñer de forma crítica a opinión persoal respecto a distintas músicas e eventos musicais, argumentándoa en relación coa información obtida en distintas fontes: libros, publicidade, programas de concertos, críticas, etc. Este criterio pretende avaliar a capacidade para expresar unha opinión fundamentada respecto a unha obra ou un espectáculo musical, así como a habilidade para comunicar de forma oral ou escrita e argumentar correctamente as propias ideas apoiándose na utilización de diferentes fontes documentais.
4. Ensaiar e interpretar, en pequeno grupo, unha peza vocal ou instrumental ou unha coreografía aprendida de memoria da audición ou observación de grabacións de audio e vídeo ou mediante a lectura de partituras e outros recursos gráficos. Con este criterio trátase de comprobar a autonomía do alumnado e a súa disposición e colaboración con outros membros do grupo, seguindo os pasos necesarios e introducindo as medidas correctivas axeitadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.
5. Participar activamente nalgunhas das tarefas precisas para a celebración de actividades musicais no centro: planificación, ensaio, interpretación, difusión, etc. A través deste criterio preténdese valorar o coñecemento do alumnado dos pasos que se seguirán na organización e posta en marcha dun proxecto musical, a súa iniciativa e

o seu interese pola búsqueda de solucións ante os problemas que poidan xurdir.

6. Explicar os procesos básicos de creación, edición e difusión musical considerando a intervención de distintos profesionais. Este criterio pretende avaliar o coñecemento do alumnado sobre o proceso seguido en distintas producións musicais (discos, programas de radio e televisión, cine, etc.) e o papel representado en cada unha das fases do proceso polos diferentes profesionais que interveñen.

7. Elaborar un arranxo para unha peza musical a partires da transformación de distintos parámetros (timbre, número de voces, forma, etc.) nun ficheiro MIDI, empregando un secuenciador ou un editor de partituras. Con este criterio inténtase avaliar a capacidade do alumnado para empregar diferentes recursos informáticos ao servizo da creación musical. Trátase de valorar a aplicación das técnicas básicas necesarias para utilizar uns cantos dos recursos tecnolóxicos ao servizo da música e a autonomía do alumnado para tomar decisións no proceso de creación

8. Sonorizar unha secuencia de imaxes fixas ou en movemento empregando diferentes recursos informáticos. Este criterio pretende comprobar os criterios de selección de fragmentos musicais axeitados á secuencia de imaxes que se pretenden sonorizar e a aplicación das técnicas básicas necesarias para a elaboración dun produto audiovisual.

Respecto os procedementos de avaliación, farase en primeiro lugar unha identificación da calidade do que queremos avaliar. A avaliación comprensiva está baseada fundamentalmente na experiencia persoal. Emplearánse os adecuados os criterios de avaliación, para o que se comprobará a súa capacidade para: Interpretar una canción individual ou colectivamente con o sen compañía instrumental.

Recoñecer auditivamente o pulso dunha obra musical.

Realizar un traballo coas novas tecnoloxías aplicadas a creación musical.

Interpretar co grupo unha obra previamente traballada na clase.

Identificar e transcribir os elementos básicos da linguaxe musical.

Capacidade de valorar as obras musicales estudadas no seu contexto histórico e cultural, relacionándoas con outras obras da época

Criterios de cualificación

Eso bacharelato	Nota avaliación	Actitude e Comportamento 10%	Actividades E tarefas 10%. Media aritmética dos traballos realizados x 0'3	Probos especificas 80%.
	0 a 10 puntos	0 a 1 punto	0 a 1 puntos	0 a 8 puntos
		<ul style="list-style-type: none"> •Trae o material •Actitude c •Asistencia regular e puntualidade •Puntualidade na entrega de tarefas •Respecta os compañeiros e as compañeiras e o profesorado •Coida o material e a aula •Autonomía no proceso de aprendizaxe •Grao de motivación 	<ul style="list-style-type: none"> •Realización dos exercicios do libro no caderno •Caderno do alumno/alumna ben presentado e limpo 	<ul style="list-style-type: none"> •Probos escritas (exames controis .ritmo danza ou fruta • Participación activa en distintas actividades que se propoñen no seminario
	Máximo 10 puntos	Máximo 1 punto	Maximo 1 punto	Maximo 8 puntos nota de avaliación
			Se nunha avaliación non hai probas específicas, a porcentaxe de actividades e tarefas será un 90% da nota da avaliación	

DIRECTRICES E INSTRUMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL

A principios do curso realizarase en todos os niveis unha

avaliación inicial.1

2° eso	A avaliación inicial neste nivel é un pouco especial dado que a maioría do alumnado carece de coñecementos previos ou os ten esquecidos. Realización dunha proba escrita para valorar a adquisición dos contidos mínimos esixidos no nivel anterior dende E.X.B
3° ESO	Realización dunha proba escrita para valorar a adquisición dos contidos mínimos esixidos no nivel anterior
4° ESO	Realización dunha proba escrita para valorar a adquisición dos contidos mínimos esixidos no nivel anterior
1° BACH e 2° de bach	Realización dunha proba escrita para valorar a adquisición dos contidos mínimos esixidos no nivel anterior

Na ESO estas probas servirán para detectar o nivel do alumnado e de ser o caso adecuar medidas de reforzo para

7.3 CRITERIOS DE PROMOCIÓN

Segundo o artigo 23 da ley. decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia. Os criterios de promoción quedan especificados así.

As decisións sobre a promoción do alumnado dun curso a outro, dentro da etapa, serán adoptadas de xeito colexiado polo conxunto de profesores e profesoras do alumno ou da alumna respectivo/a, atendendo ao logro dos obxectivos da etapa e ao grao de adquisición das competencias correspondentes.

A repetición considerárase unha medida de carácter excepcional e tomarase tras esgotar as medidas ordinarias de reforzo e apoio para superar as dificultades de aprendizaxe do alumno ou da alumna.

Os alumnos e as alumnas terán promoción de curso no caso de superaren todas as materias cursadas ou teren avaliación negativa en dúas materias como máximo, e repetirán curso cando teñan avaliación negativa en tres ou máis materias, ou en dúas materias que sexan simultaneamente Lingua Galega e Literatura e Matemáticas, ou Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas.

De forma excepcional, poderá autorizarse a promoción dun alumno ou unha alumna con avaliación negativa en tres materias cando se dean conxuntamente as seguintes condicións: a) Que dúas das materias con avaliación negativa non sexan simultaneamente Lingua Galega e Literatura e Matemáticas, ou Lingua Castelá e Literatura e

Matemáticas. b) Que o equipo docente considere que a natureza das materias con avaliación negativa non lle impide ao alumno ou á alumna seguir con éxito o curso seguinte, que ten expectativas favorables de recuperación e que a promoción beneficiará a súa evolución educativa. c) Que se lle apliquen ao alumno ou á alumna as medidas de atención educativa propostas no consello orientador ao que se refire o apartado 7 deste artigo.

Poderá tamén autorizarse de xeito excepcional a promoción dun alumno ou unha alumna con avaliación negativa en dúas materias que sexan simultaneamente Lingua Galega e Literatura e Matemáticas, ou Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas, cando o equipo docente considere que o alumno ou a alumna poden seguir con éxito o curso seguinte, que teñen expectativas favorables de recuperación e que a promoción beneficiará a súa evolución educativa, e sempre que se lle apliquen ao alumno ou á alumna as medidas de atención educativa propostas no consello orientador ao que se refire o apartado 7 deste artigo. Para os efectos deste apartado, só se computarán as materias que como mínimo o alumno ou a alumna deben cursar en cada un dos bloques. No bloque de materias de libre configuración autonómica só se computará Lingua Galega e Literatura, con independencia de que os alumnos e as alumnas poidan cursar máis materias do devandito bloque. As materias coa mesma denominación en diferentes cursos da educación secundaria obrigatoria consideraranse como materias distintas. 3. Quen teña promoción sen superar todas as materias deberá matricularse das materias non superadas, seguirá os programas de reforzo que estableza o equipo deberá superar as avaliacións correspondentes aos devanditos programas de reforzo. Esta circunstancia terase en conta aos efectos de promoción previstos nos apartados anteriores. 4. O alumno ou a alumna que non teñan promoción deberán permanecer un ano máis no mesmo curso. Esta medida poderáselle aplicar no mesmo curso unha soa vez, e dúas veces como máximo dentro da etapa. Cando esta segunda repetición deba producirse en terceiro ou cuarto curso, terá dereito a permanecer no réxime ordinario cursando educación secundaria obrigatoria ata os dezanove anos de idade, feitos no ano no que finalice o curso. Excepcionalmente, poderá repetir unha segunda vez en cuarto curso se non repetiu nos cursos anteriores da etapa.

5. En todo caso, as repeticións estableceranse de maneira que as condicións curriculares se adapten ás necesidades do alumno ou da alumna e estean orientadas á superación das dificultades detectadas.

6. Esta medida deberá ir acompañada dun plan específico personalizado, orientado á superación das dificultades detectadas no curso anterior. Os centros docentes

organizarán este plan de acordo co que estableza a consellería con competencias en materia de educación.

7. Coa finalidade de facilitar que todo o alumnado logre os obxectivos e alcance o adecuado grao de adquisición das competencias correspondentes, a consellería con competencias en materia de educación establecerá medidas de reforzo educativo, con especial atención ás necesidades específicas de apoio educativo. A aplicación personalizada das medidas revisarase periodicamente e, en todo caso, ao finalizar o curso académico. Ao final de cada curso de educación secundaria obrigatoria entregaráselles ao pai, á nai ou aos/ás titores/as legais de cada alumno ou alumna un consello orientador, que incluírá unha proposta a pais, nais ou titores/as legais ou, de ser o caso, ao alumno ou á alumna do itinerario máis adecuado para seguir, así como a identificación, mediante informe motivado, do grao de logro dos obxectivos da etapa e de adquisición das competencias correspondentes que xustifica a proposta. Se se considerar necesario, o consello orientador poderá incluír unha recomendación aos pais, ás nais ou aos/ás titores/as legais e, de ser o caso, ao alumno ou á alumna sobre a incorporación a un programa de mellora da aprendizaxe e do rendemento, ou a un ciclo de formación profesional básica. O consello orientador incluírase no expediente do alumno ou da alumna.

Artigo 24. Título de graduado en educación secundaria obrigatoria e certificacións 1. Para obter o título de graduado en educación secundaria obrigatoria cumprirá a superación da avaliación final, así como unha cualificación final desta etapa igual ou superior a 5 puntos sobre

10. A cualificación final da educación secundaria obrigatoria deducirase da seguinte ponderación: a) Cun peso do 70 %, a media das cualificacións numéricas obtidas en cada unha das materias cursadas en educación secundaria obrigatoria. b) Cun peso do 30 %, a nota obtida na avaliación final da educación secundaria obrigatoria. En caso de que o alumno ou a alumna superasen a avaliación polas dúas opcións de avaliación final a que se refire o artigo 22.

11. 1, para a cualificación final tomarase a máis alta das que se obteñan, tendo en conta a nota obtida en ambas as opcións. En caso de que se obteña o título de graduado en educación secundaria obrigatoria pola superación da proba para persoas maiores de dezaioito anos, a cualificación final da educación secundaria obrigatoria será a obtida na devandita proba.

2. No título deberá constar a opción ou as opcións polas que se realizou a avaliación final, así como a cualificación final da educación secundaria obrigatoria. Farase constar no título, por dilixencia ou anexo a este, a

nova cualificación final da educación secundaria obrigatoria cando o alumno ou a alumna se presentasen de novo á avaliación pola mesma opción para elevar a súa cualificación final. Tamén se fará constar, por dilixencia ou anexo, a superación polo alumno ou a alumna da avaliación final por unha opción diferente á que xa conste no título, en cuxo caso a cualificación final será a máis alta das que se obteñan tendo en conta os resultados de ambas as opcións.

3. O título de graduado en educación secundaria obrigatoria permitirá acceder ás ensinanzas postobrigatorias recollidas no artigo 3.4 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de acordo cos requisitos que se establecen para cada ensinanza.

4. Os alumnos e as alumnas que cursen a educación secundaria obrigatoria e non obteñan o título ao que se refire este artigo recibirán unha certificación con carácter oficial e validez en toda España. Esta certificación será emitida polo centro docente no que o alumno ou a alumna estivese matriculado/a no último curso escolar e nela consignaranse os seguintes elementos: a) Datos oficiais identificativos do centro docente. b) Nome e documento acreditativo da identidade do/da estudante. c) Data de comezo e finalización da súa escolaridade. d) As materias ou os ámbitos cursados, coas cualificacións obtidas nos anos que permaneceu escolarizado/a na educación secundaria obrigatoria. e) Informe da xunta de avaliación do último curso escolar no que estivese matriculado/a, no que se indique o grao de logro dos obxectivos da etapa e de adquisición das competencias correspondentes, así como a formación complementaria que debería cursar para obter o título de graduado en educación secundaria obrigatoria. Para estes efectos, a consellería con competencias en materia de educación porá á disposición dos centros docentes os instrumentos necesarios para realizar este informe. A Administración educativa determinará, en función do contido das letras d) e e), as partes que se consideran superadas das probas que organice para o acceso aos ciclos formativos de grao medio ou, nos termos previstos no artigo 68.2 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, para a obtención do título de graduado en educación secundaria obrigatoria.

5. Tras cursar o primeiro ciclo de educación secundaria obrigatoria, así como despois de cursado o segundo curso cando o alumno ou a alumna vaian incorporarse de xeito excepcional a un ciclo de formación profesional básica, entregaráselles aos alumnos e ás alumnas un certificado dos estudos cursados, co contido indicado nas letras a) a d) do apartado 4, e un informe sobre o grao de logro dos obxectivos da etapa e de adquisición das competencias correspondentes.

8. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE Poidan TOMAR EN FUNCIÓN DOS RESULTADOS
Este apartado está tratado no apartado 7 e concretamente en cada curso dentro da programación de aula, apartado 4 desta programación.

9. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUEMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES

3° de ESO. Os alumnos de terceiro de ESO coa pendente de 2° teñen tres controles teóricos o longo do curso, unha por trimestre. O control é casi diario pois son alumnos matriculados en 3° de ESO. Para recuperar a pendente cada 15 días se lles da unha serie de exercicios e preguntas clave que revisa periodicamente a xefa de seminario, ademais sempre poden consultar as dúbidas nos recreos xa que non hai hora de recuperación para pendentes no horario da xefa de seminario. Si o alumno aproba a materia de terceiro automaticamente queda aprobada a materia de 2°.

4° de ESO. Os alumnos coa materia de 3° pendente, teñen tres controles teóricos o ano coincidindo co remate de cada trimestre. O seguemento destes alumnos é casi continuo tendo que entregar cada 15 días as fichas ou traballos que se propoñen puntualmente.

1° de bacharelato. A materia de Linguaxe e Práctica musical recuperarase mediante traballos o longo do curso e de tres controles coincidindo co final de cada trimestre.

As datas dos controles anunciaranse no taboleiro e a través dos titores.

Avaliación Farase, seguindo a normativa, por medio de tres procedementos non excluíntes e complementarios. Será responsabilidade do profesorado implicado seleccionar o, ou, os que lle parezan máis axeitados.

- Valoración do traballo presentado ao longo do curso académico.
- Realización de 2 probas parciais (a primeira despois das vacacións do Nadal e a segunda despois das vacacións de Semana Santa) e unha final se as anteriores non foron superadas satisfactoriamente no mes de maio e se é o caso unha convocatoria extraordinaria en setembro.

Estes exames realizaranse en datas fixadas pola Dirección do Centro e serán propostos polo profesorado que dea clase nos niveis que deben ser recuperados e supervisados polo Xefe de Departamento.

O traballo presentado durante o curso antes de cada parcial representará o valor do 20% da nota final, sendo o 80% restante para o exame.

• Convocatoria extraordinaria en setembro: Se un alumno ou unha alumna non recupera a materia durante o curso e ten que presentarse á convocatoria de setembro deberá presentar un traballo encomendado polo xefe ou pola xefa de departamento que será o 20% da nota final, sendo o 80% restante para o exame.

10º ORGANIZACIÓN DOS PROCEDIMENTOS QUE PERMITAN AO ALUMNADO ACREDITAR OS COÑECEMENTOS NECESARIOS EN DETERMINADAS MATERIAS, EN BACHARELATO.

Este apartado queda explicado na programación de aula que fago para cada curso e nivel no punto 4 da programación.

11- MEDIDAS DE ATENCIÓN DIVERSIDADE. ADAPTACIÓNS CURRICULARES PARA O ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAES e ALTAS CAPACIDADES INTELECTUALES.

Prestarase especial atención o desenrolo daqueles contidos nos que os alumn@s solen atopar maiores dificultades de asimilación.

Terase en conta que non todos os alumn@s adquiren o mesmo tempo os contidos da programación. Para asegurar un nivel de aprendizaxe básico, daranse oportunidades de recuperar o non adquirido no seu momento.

Na aplicación práctica dos contidos a profesora observará, analizará e recollerá no seu caderno o que facer de cada alumn@, adaptando a programación as peculiaridades de cada persoa.

Procurarase que as actividades de aprendizaxe sexan variadas, con maiores posibilidades de elección e diferentes graos de dificultade.

As adaptacións curriculares e apoios para o alumnado con necesidades educativas especiais e de altas capacidades intelectuais faranse cando se dispoña de información oficial.

Ditas adaptacións deben realizarse de modo que aseguren unha correcta avaliación deste alumnado.

12-CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRASVERSAIS QUE SE TRABALLARAN NO CURSO QUE CORRESPONDA:

1º/ 2º de ESO	<ul style="list-style-type: none"> · Respecto polos sentimentos e emocións propios e alleos. · Educación para a saúde por medio dunha correcta alimentación e o exercicio dalgún deporte. · Respecto e tolerancia cara ás opinións e actitudes alleas. · Respecto pola natureza. · Respecto pola diversidade, de sexo, nacionalidade, raza, orientación relixiosa ou sexual.
----------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> · Coñecemento dos costumes dun país distinto do propio. · Educación viaria
3º/4º de ESO	<ul style="list-style-type: none"> · Educación para a igualdade de oportunidades entre ambos sexos · Educación para a paz · Educación para a saúde e educación sexual · Educación moral e cívica · Educación ambiental · Educación do consumidor
1º/2º BAC	<ul style="list-style-type: none"> · Desenvolvemento sostible e medio ambiente. · Riscos de explotación e abuso sexual. · Abuso e maltrato a persoas con discapacidade. · Situacións de risco derivadas do uso non axeitado da utilización das TIC · A protección ante emerxencias e catástrofes. · Afianzamento de iniciativas emprendedoras. · Fomento de igualdade de oportunidades. · Hábitos saudables. · Mellora da convivencia. · Seguridade viaria

EN BACHARELATO:

O presente documento amosa *integradas as ensinanzas transversais nos obxectivos, nos diferentes bloques de contido e nos criterios de avaliación*. A área de música concretará a súa relación coas ensinanzas transversais nas propostas da aula.

Podemos amosa-la vinculación coa educación *moral, cívica, para a paz e para a igualdade de oportunidades entre sexos* por medio do fomento ó desenvolvemento de actitudes como:

- A tolerancia intelectual para aceptar e estar abertos a obras, opinións, interpretacións e puntos de vista diferentes dos propios, asumindo que a discrepancia é necesaria para alcanzar solucións máis ricas e integradoras.
- Crítica ante mensaxes que denotan unha discriminación sexual, racial, social, etc.
- Disposición aberta a buscar parte da explicación de sucesos actuais nos seus antecedentes históricos.
- Valoración crítica dos prexuízos sexistas presentes nos nosos costumes e recuperación e integración do patrimonio cultural das mulleres.
- Disposición aberta a buscar parte da explicación de sucesos actuais nos seus antecedentes históricos.
- Valoración dos dereitos humanos como unha conquista histórica e rexeitamento de calquera forma de violación dos mesmos, así como de todo tipo de discriminación por

razóns de idade, sexo, raza, nacionalidade e relixión.

Tamén a educación para a saúde, para o consumo, ambiental e viál cobran importancia subliñando actuacións vinculadas a contidos do seguinte tipo:

- Interese por coñecer e gozar de obras e obxectos artísticos.
- Contribución á conservación do patrimonio histórico - artístico.
- Interese por descubrir e coñecer territorios e paisaxes de distinto tipo.
- Disposición favorable á conservación e mellora do medio natural.
- Recoñecemento dos graves problemas ós que se enfronta a vida humana sobre a Terra.
- Sensibilidade cara á racionalización no uso dos recursos naturais.
- Actitude crítica ante o reparto desigual dos recursos e solidariedade cos que sofren escaseza de alimentos e recursos.
- Disposición activa á cooperación por conserva-los restos e vestixios do pasado

13- AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

E importante facer notar que na práctica diaria, o comportamento lamentable e imposible de corrixir de bastantes alumnos (froito de carencias educativas, afectivas ou doutra clase), fan que, con frecuencia, haxa que recorrer a estratexias moi complexas de explicar e de entender nunha memoria destas características e que van encamiñadas a lograr, na medida do posible, o principio irrenunciabile da práctica docente do noso departamento, que é a de que, sen distincións de ningún tipo, o maior número de alumnos aprendan e saquen proveito do máximo de coñecementos que poidan adquirir. Con cursos de segundo, terceiro, e cuarto seguiuse o libro e fixéronse tódalas actividades e propostas o remate de cada unidade, sumado a isto á atención personalizada son as estratexias docentes que puxemos en práctica e que perfílanse tamén como as mais doadas de cara o vindeiro curso. O emprego de instrumentos da aula e da practica da danza han de ser tidos en conta en calquera dos niveis porque aínda que custa traballo levar a cabo esta actividade resulta moi gratificante e ten moi boa acollida entre os alumnos xa que dulcifica o ambiente moitas veces crispado polo mal comportamento dalgúns alumnos como xa mencionei o longo da memoria

ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS DO DEPARTAMENTO DE MÚSICA 2017-18

14-Asistiremos coma tódolos anos os concertos didácticos que programa o auditorio de Galicia para escolares ou o teatro principal . Son as seguintes

Actividade	Curso	Grupo	Com	Ext	Data (ou trimestre)	Custe
Teatro musical no teatro principal	2º ESO	A		x	martes16 de xaneiro	De balde
Teatro musical no teatro principal	2º ESO	B		x	Xoves 28 de febreiro	De balde
Concerto didáctico no auditorio de Galicia	2º ESO	C		x	Martes 23 de xaneiro	Só autobús Se chove
Concerto didáctico e audiovisuales no auditorio de Galicia	3º ESO	A		x	Luns 26 de febreiro	Só autobús Se chove
Música e conto no auditorio de Galicia	3º ESO	B		x	Venres 10 de novembro	Só autobús Se chove
Música vocal no Auditorio de Galicia	3º ESO	C		X	Mércores 24 de xaneiro	Só autobús Se chove
Música danza e teatro, ritmo e palabra no auditorio de Galicia	1º BAC	A		x	Só os que teñen música 26 de xaneiro mais o 4 de abril	Só autobús Se chove
Música danza e teatro, ritmo e palabra no auditorio de Galicia	1º BAC	B			Só os que teñen música 26 de xaneiro, mais o , 4 de abril	Só autobús Se chove
Música danza e teatro, ritmo e palabra no auditorio de Galicia	1º BAC	C			Só os que teñen música 26 de xaneiro,e 4 de abril	Só autobús Se chove
Música danza e teatro, ritmo e palabra no auditorio de Galicia	2º BAC	A			Só os de música 26 de xaneiro, 4 de abril	Só autobús Se chove

Actividade	Curso	Grupo	Com	Ext	Data (ou trimestre)	Custe
Música danza e teatro, ritmo e palabra no auditorio de Galicia	2º BAC	B			Só os que teñen música 26 de xaneiro, mais o 4 de abril	Só autobús Se chove
Música danza e teatro, ritmo e palabra no auditorio de Galicia	2º BAC	C			Só os que teñen música 26 de xaneiro, mais o 4 de abril	Só autobús Se chove

-Actividades en coordinación coa biblioteca, nás xornadas de lectura organizadas polo profesorado do centro de acordo co "Plan lector", respetando as datas dispostas.

-CELEBRACIÓN DO DÍA INTERNACIONAL DA MÚSICA O 21 DE XUÑO, con actuacións musicales ensayadas o longo do ano si a miña carga horaria mo permite.
Axuda para preparar a graduación dos alumnos de 2º de bacharelato.

-RECREOS MUSICAIS PARA O NADAL

15 Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos

A programación foi feita deixando un amplo marxe de operatividade, para que resultara moldeable en función dunhas necesidades imposibles de prever a comezos do curso. Algúns contidos como o dos sistemas de gravación e reprodución, e tamén o das novas tecnoloxías (son os temas derradeiros, tanto no libro de 3º como no de 4º e 1º de bach, son temas que se empregan na práctica de cada día polo tanto non os contabilizamos para exame.

Na programación contemplase unha actividade personalizada que complementa o estudio académico como é a práctica e aprendizaxe dun instrumento .

Modificacións na programación. Fixen referencia anteriormente a que, no terreo da música, dadas as súas

peculiares características, resulta pouco menos que imposible predeterminar con eficacia posibles cambios a introducir na programación do vindeiro ano hasta que o profesorado tome contacto cos grupos de alumnos e as súas características

Diferentes acontecementos, como a morte dun compositor ou intérprete famoso, noutras ocasións felices, como a visita a Santiago dalgún músico destacado, así como algún aniversario histórico relevante, fan que, de improviso, poñamos en funcionamento unha tradición do noso departamento que e a de dedicar a ese asunto en concreto algunhas sesións especiais que non puideron preverse inicialmente.

Modificacións na metodoloxía. Ata o de agora, a revisión das programacións en curso facíase especialmente ao final de cada trimestre, coincidindo coas avaliacións. En reunións de departamento, evidentemente, tamén se trataba ese tema.

A revisión dos contidos das programacións iranse concretando a medida que avanzamos no curso.

Modificacións nas actividades de aula.

Seguimos coas mesmas actividades, emprego de instrumentos de percusión, de vento de corda . danzas dos distintos países .

No curso pasado inda que representa un sacrificio (para os alumnos e a profesora) mereceron a pena as reunións no que demos en chamar "o taller de música" nos recreos na aula de música. Aquí pode entrar e actuar con instrumentos, voz ou danza todo aquel que teña inquiredanzas de música. O resultado non puido ser mellor tanto para alumnos como para profesores que se acercaban o noso taller e expoñían as súas experiencias musicais, aquí preparamos o longo do curso as actuacións para festivais de Nadal, de Antroido, letras galegas, despedida de alumnos de 2º de bacharelato, festival fin de curso etc.

PLAN DE REVISIÓN DAS PROGRAMACIÓNS E OUTROS ASPECTOS.

Ata o de agora, a revisión das programacións en curso facíase especialmente ao final de cada trimestre, coincidindo coas avaliacións. En reunións de departamento, evidentemente, tamén se trataba ese tema.

A revisión dos contidos das programacións iranse concretando a medida que avancemos no curso nas correspondentes reunións de departamento que sexan convocadas.

AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

E importante facer notar que na práctica diaria, o comportamento lamentable e imposible de corrixir de bastantes alumnos (froito de carencias educativas, afectivas ou doutra clase), fan que, con frecuencia, haxa que recorrer a estratexias moi complexas de explicar e de entender nunha memoria destas características e que van encamiñadas a lograr, na medida do posible, o principio irrenunciabile da práctica docente do noso departamento, que é a de que, sen distincións de ningún tipo, o maior número de alumnos aprendan e saquen proveito do máximo de coñecementos que poidan adquirir. Con cursos de segundo, terceiro, e cuarto seguiuase o libro e fixéronse tódalas actividades e propostas o remate de cada unidade, sumado a isto á atención personalizada son as estratexias docentes que puxemos en práctica e que perfílanse tamén como as mais doadas de cara o vindeiro curso. O emprego de instrumentos da aula e da practica da danza han de ser tidos en conta en calquera dos niveis porque aínda que custa traballo levar a cabo esta actividade resulta moi gratificante e ten moi boa acollida entre os alumnos sobre todo de cara a intervencións en actos ,como festival de Nadal, Antroido, festival da danza, festivais de fin de curso, xa que dulcifica o ambiente moitas veces crispado polo mal comportamento dalgúns alumnos como xa mencionei o longo da memoria

- PROCEDIMENTOS E INDICADORES PARA AVALIACIÓN DA PROPIA PROGRAMACIÓN/PRÁCTIVA DOCENTE. Como ven sendo habitual dende fai dous anos, a programación do departamento está publicada na páxina web do centro no apartado correspondente aos departamentos, na sección de francés.

Para o alumnado de novo ingreso facemos unha sesión de navegación a través da web do centro para que saiban como acceder a toda a información que poden atopar nela. Para o resto do alumnado facemos referencia a necesidade de consultar a web do centro para acceder a este documento e calquera outro que sexa de interese.

A avaliación da programación deberá incluír os seguintes elementos:

- Adecuación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación ás características e necesidades do alumnado.
- As aprendizaxes logradas polo alumnado.
- As medidas de atención ao alumnado con necesidades educativas especiais. Unha vez por trimestre, rematadas as avaliacións do proceso de aprendizaxe, o departamento procederá á valoración da programación con respecto aos resultados obtidos e tomarase nota dos cambios que se terán que facer na programación do curso lectivo seguinte quedando este reflectido nas actas de Departamento e recollido ao final do curso na memoria anual.

Procedementos de valoración: valorarase a programación en

función da observación das dinámicas dos grupos e dos resultados que se van acadando ao longo do trimestre; deste xeito na escala de observación para determinar da conveniencia ou non da programación valoráranse os seguintes aspectos:

· Os contidos foron relevantes e significativos? ·

A distribución temporal das unidades didácticas foi satisfactoria?

As actividades de aprendizaxe responden aos obxectivos propostos?

· A metodoloxía foi activa e participativa? ·

Fixéronse actividades diversificadas de acordo coas necesidades do alumnado?

· Fixose unha avaliación continua? ·

Contempláronse os procedementos e actitudes? ·

Como consecuencia da avaliación, modificouse a práctica docente de ser necesario? ·

O alumnado tivo coñecemento dos mínimos esixibles e dos criterios de avaliación? · Empregáronse todos os medios necesarios para a recuperación? ·

· Fíxose unha coavaliación (profesor/alumnado)? ·

Desenvolvéronse todos os temas transversais programados? ·
Realizáronse todas as actividades compleme

Marco normativo.

Para a elaboración desta programación tívose en conta a lexislación vixente, en particular a directamente relacionada coa mesma:

- *Orde do 21 de decembro de 2007 pola que se regula a avaliación na educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 7 de xaneiro de 2008) e corrección de erros da mesma (DOG 8 de febreiro de 2008).*
- *Decreto 133/2007, do 5 de xullo, polo que se regulan as ensinanzas da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 13 de xullo).*
- *Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia*
- *Ley Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, para la mejora de la calidad educativa*
- *Real Decreto 1105/2014, de 26 de decembro, por el que se establece el currículo básico de la Educación Secundaria Obligatoria y del Bachillerato*
- *Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa*

- Instrucións no curso académico 2016/2017 para a implantación do currículo da ESO e do bacharelato nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia

.Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

NORMAS XERAIS para a aula de música

- 1.É obriga do alumno traer caderno e bolígrafo a clase.
- 2.É obriga do alumno facer os deberes e entregalos no tempo estipulado.
- 3.É obriga do alumno realizar ou entregar todos os traballos de clase. Para facer os traballos presenciais atrasados por falta de asistencia é imprescindible entregar xustificante oficial do centro asinado polo titor.
- 4.Valorarase negativamente e entenderase como desinterese cara á materia a falta de asistencia a concertos didácticos e actividades organizadas polo departamento. As ausencias computarán como falta de asistencia ao centro durante esas horas salvo que os pais declaren expresamente que non desexan que o seu fillo asista á actividade. A perda ou non entrega de autorización baixará 0,5 a nota da avaliación.
- 5.Toda saída didáctica irá asociada a un traballo de clase ou a unha crítica musical que levará a súa correspondente cualificación.
- 6.Os exames non se cambiarán de data baixo ningún concepto salvo casos de forza maior, p.e. enfermidade do profesor. Neste caso o exame trasladarase automaticamente ao día da súa reincorporación.
- 7.Se un alumno falta a un exame, sexa teórico ou práctico, o mesmo día da súa reincorporación deberá entregar un xustificante especial á profesora (policía, xulgado, médico...). O exame se lle repetirá o mesmo día. Do contrario fará a recuperación na avaliación seguinte.
- 8.As faltas de asistencia e puntualidade rexistraranse na folla de faltas do titor, para que este informe aos pais. A perda da avaliación continua será por 18 faltas.
- 9.Os móbéis deberán estar apagados ou en silencio durante a clase, e fóra da vista de profesor e alumno. Do contrario requisaranse ata que o pai ou nai os recolla na xefatura.
- 10.Queda terminantemente prohibido introducir comida na clase, mesmo gomas de mascar. A conduta contraria pode ser obxecto de sanción.

Santiago a 15 de setembro de 2017

A xefa de departamento
M^a del Carmen Cobo Dominguez.